T. LOBSANG RAMPA

AL TREILEA OCHI

EDITURA ROTARY

T. LOBSANG RAMPA

AL TREILEA OCHI

Poate cea mai importantã dintre cele optsprezece cãrţi ale cãlugãrului medic tibetan T. Lobsang Rampa, AL TREILEA OCHI , relateazã viaţa autorului în Lamaseria Chakpori şi etapele iniţierii, pregãtirii şi desãvârşirii sale ca medic şi lama pânã la intrarea chinezilor cotropitori în Tibet. Urmarea acestei cãrţi este POVESTEA UNUI LAMA TIBETAN, în care parcurgem alãturi de autor diferite etape ale existenţei sale în ţãri ca : China, Rusia, Anglia, Irlanda, Statele Unite şi Canada, unde se va stabili definitiv dupã o experienţã stranie şi incredibilã.

CAPITOLUL I

PRIMA COPILĂRIE LA PĂRINȚII MEI

– Ha! Ha! Ha! La patru ani nu ești în stare să te ții pe o șa! Nu vei fi niciodată om! Ce va zice tatăl tău?

Și vorbind astfel, bătrânul Tzu lovi puternic poneiul cu palma sa viguroasă și scuipă în praf.

Acoperișurile și cupolele aurite ale Potalei străluceau sub soarele luminos. Foarte aproape de noi, apele bleu ale Templului Șarpelui clipoceau trădând trecerea vânatului acvatic. Mai departe, pe pista pietroasă, oamenii care tocmai părăsiseră Lhassa, se străduiau să accelereze mersul yaki-lor, prin strigăte puternice. Din apropiere se auzeau sunetele trompetelor pe care exersau, departe de mulțime, călugării muzicieni.

Dar nu aveam timp să mă ocup de aceste chestiuni cotidiene și banale. Sarcina mea – era să stau pe spatele celui mai nestâmpărat ponei, Nakkim care avea alte idei în cap. El voia să se debaraseze de călărețul său, să zburde liber în aer și să se rostogolească pe pământ.

Bătrânul Tzu era un maestru ursuz și intransigent. Toată viața sa fusese sever și dur, iar rolul său prezent de gardian și profesor de echitație pentru un copil de patru ani, îl enerva și îl scotea din sărite, îl făcea să-și piardă răbdarea. Originar din țara lui Kham, el fusese ales, împreună cu alții, datorită taliei înalte și forței de care dispunea. Avea mai mult de doi metri și lățimea umerilor

săi era nemaiîntâlnită. Grelele „veşminte" îl făceau să pară şi mai mare.

Există în Tibetul oriental o regiune unde oamenii sunt excepţional de mari şi robuşti. Mulţi depăşesc doi metri şi servesc în lamaserii în calitate de călugări – poliţai. Ei poartă pe umeri haine groase pentru a părea şi mai formidabili, îşi înnegresc faţa pentru a avea un aer mai sălbatic şi se plimbă mândri spre nemulţumirea răufăcătorilor.

Tzu, fusese deci călugăr – poliţai, iar acum era folosit ca dădacă pentru un tânăr aristocrat! Prea infirm ca să meargă mai mult timp, el nu se deplasa decât pe cal. În 1904, englezii sub comanda colonelului Younghusband, invadaseră Tibetul provocând numeroase pagube, gândind fără îndoială, că cel mai minunat mijloc de a ne câştiga prietenia era să ne bombardeze casele şi să omoare oamenii. Tzu, luând parte la apărare îşi pierduse o parte din şoldul drept în luptă.

Tatăl meu era unul din membrii cei mai influenţi ai guvernului. Familia sa, ca şi cea a mamei mele, aparţineau înaltei aristocraţii, astfel încât amândoi se bucurau de o mare consideraţie, influenţând afacerile ţării. Voi da mai departe câteva detalii asupra sistemului nostru de guvernământ.

Tata, un om mare, cu o aliură puternică, măsura vreo doi metri. Putea fi mândru de forţa sa – în tinereţe ridicase de la sol un ponei şi era dintre puţinii tibetani care puteau să bată oamenii din Kham în luptă.

Cea mai mare parte a tibetanilor au părul negru şi ochii negri.

Tata, cu părul lui şaten şi ochii negri, făcea excepţie. Adesea era cuprins de o furie nestăpânită, dar noi copiii, nu cunoşteam cauza. Îl vedeam rar. Tibetul cunoştea o perioadă de frământări. În 1904, în faţa invaziei engleze, Dalai Lama fugi în Mongolia, lăsându-l pe tata şi pe alţi

membri ai cabinetului să guverneze în perioada absenței sale.

În 1909 a revenit, după o ședere la Pekin. În 1910, chinezii încurajați de succesul invaziei engleze, luaseră Lhassa cu asalt. Din nou Dalai Lama se retrase, dar de această dată, în India. Chinezii fură alungați din Lhassa în 1911, în momentul revoluției chineze, după ce comiseseră crime înfiorătoare contra poporului nostru.

În 1912, Dalai Lama a revenit în capitală. În timpul acestei absențe, tatăl meu își asumase cu colegii din cabinet întreaga responsabilitate a guvernului, într-o perioadă extrem de dificilă.

Mama spunea că această responsabilitate l-a marcat pentru toată viața. El nu avea timp să se ocupe de copiii săi, cărora niciodată nu le-a arătat nici o afecțiune. Părea că eu îl iritam în mod special și Tzu, care nu era nici el prea indulgent de la natură primise ordin de la tata să mă facă „să mă supun de voie sau de nevoie".

Tzu profita de lipsa mea de îndemânare pentru echitație, ca să-mi aducă insulte personale.

În Tibet copiii claselor superioare învață să urce pe cal chiar înainte de a putea merge! A fi un bun călăreț este esențial într-o țară unde nu sunt mașini și unde toate călătoriile se fac fie cu calul, fie pe jos. Nobilii se antrenează ore și zile în șir. În picioare, în șaua îngustă de lemn, cu calul la galop sunt capabili să tragă asupra țintelor mobile cu pușca sau cu arcul.

Se întâmpla câteodată ca unii cavaleri antrenați să galopeze în grup și din mers să sară dintr-o șa în alta. Și eu, care la patru ani aveam dificultăți să rămân într-o singură șa!

Poneiul meu, Nakkim, avea părul lung și o coamă mare. Capul său drept, semeț era „sediul unei inteligențe vii, deosebite. El știa un uimitor număr de modalități de a se descotorosi de un călăreț, care nu era prea sigur de el. Un mijloc consta în a pleca într-un scurt galop din care se

oprea grămadă lăsând capul în jos. În momentul în care eu alunecam peste coama lui, jos, își ridica capul brusc, iar eu eram privit de sus, de Nakkim cu un aer plin de dispreț.

Tibetanii nu călăreau niciodată la trap. Poneii sunt destul de mici și călăreții ar fi avut un aer ridicol. Cel mai adesea mergeau în buiestru, ceea ce e destul de rapid, galopul practicându-se numai la antrenamente.

Tibetul era un stat teocratic. „Progresul" lumii exterioare nu ne interesa. Am fi dorit numai să putem medita și depăși limitele învelișului nostru carnal.

De mult timp Înțelepții noștri înțeleseseră că bogățiile noastre incitaseră lăcomia Occidentului și știau că venirea străinilor în țara noastră ar fi alungat pacea. Invazia comunistă a dovedit că aveau dreptate.

Casa noastră era situată în cartierul cel mai elegant al Lhassei, Lingkhor, la marginea drumului care înconjura orașul, în apropierea lamaseriei – palatul Potala. Erau trei drumuri concentrice și cel care se afla la exterior, Lingkhor, era cel mai cunoscut de pelerini.

Ca toate casele din Lhassa, în momentul nașterii mele, a noastră avea două etaje în partea dinspre drum. Era interzis să depășești această înălțime, căci nimeni nu trebuia să privească în jos, către Dalai Lama. Dar cum această interdicție nu se aplica efectiv decât cu ocazia procesiunii anuale, numeroși tibetani ridicau pe acoperișul plat al locuințelor lor, o construcție ușoară din lemn, demontabilă, pe care o foloseau practic, timp de unsprezece luni pe an.

Casa noastră era o veche construcție din piatră. Ea avea forma unui pătrat construit în jurul unei imense curți interioare. Cei care ne slujeau, locuiau jos, noi ocupam etajul, având la dispoziție o scară de piatră. Cea mai mare parte a caselor tibetane au scări, dar țăranii se folosesc de o prăjină, deși le era dăunătoare picioarelor! (pentru tibia). Aceste prăjini din cauza utilizării frecvente cu mâini unsuroase devin alunecoase, determinând o cădere bruscă, rapidă.

În 1910, până la invazia chineză, casa noastră fusese refăcută mai ales în curtea interioară, tata dând dispoziții să se construiască patru etaje. Cum acestea nu dădeau spre drumul Lingkhor, nu puteam privi de sus procesiunea anuală și pe Dalai Lama.

Poarta care dădea în curtea centrală era grea și înnegrită de vreme. Invadatorii chinezi nu o puteau forța.

Biroul său era instalat chiar deasupra acestei porți, intendentul supraveghind intrările și ieșirile. El era cel care angaja și dădea afară personalul care se îngrijea de casă. Când trompetele mânăstirii anunțau sfârșitul zilei, cerșetorii din Lhassa veneau la fereastra sa pentru a-și primi pomana pentru noapte. Astfel toți nobilii trebuiau să susțină săracii din cartierele lor. Adesea veneau prizonieri în lanțuri, căci închisorile erau rare și ei mergeau pe drum cerând de pomană.

În Tibet, condamnații nu sunt nici disprețuiți, nici tratați ca paria. Știam, că oricare dintre noi am fi putut fi în locul lor – dacă am fi căzut în cursă.

Doi călugări locuiau în camerele situate în dreapta celei a intendentului. Erau capelanii, care se rugau zilnic cerului să ne ajute și să ne apere în activitățile noastre.

Membrii micii nobilimi nu aveau decât câte un capelan: poziția noastră socială cerea să avem doi. Ei erau consultați înainte de orice eveniment important și li se cerea să solicite prin rugăciunile lor, favoarea cerului. Din trei în trei ani ei se schimbau, întorcându-se în lamaseriile lor, alții luându-le locul.

În fiecare din aripi era instalată o capelă unde lămpi din grăsime ardeau ziua și noaptea în fața unui altar sculptat. Șapte boluri de apă sfințită erau spălate și umplute de mai multe ori pe zi. Ele trebuiau să fie curate căci cei de sus puteau să dorească să bea. Capelanii erau bine hrăniți – mâncau ca și noi – astfel ca rugăciunile lor să fie cât mai ardente și să se știe că mâncarea noastră era bună.

La stânga Intendentului, locuia expertul juridic care trebuia să supravegheze ca această casă să fie ţinută conform convenienţelor şi legilor. Tibetanii sunt foarte corecţi faţă de legi, iar tata era un exemplu în acest sens.

Fratele meu, Paljor, sora mea Yasodara şi eu locuiam în partea nouă a casei, cea mai îndepărtată de drum. La stânga se afla capela şi la dreapta o sală de clasă, folosită şi de copiii servitorilor. Lecţiile erau mai mult lungi decât variate.

Paljor nu şi-a locuit corpul prea mult timp. Era prea plăpând ca să se poată adapta vieţii dificile care ne era impusă. Înainte să împlinească şapte ani, ne-a părăsit pentru a se întoarce în Ţara celor o mie de Temple. Yaso avea atunci şase ani şi eu patru. Îl văd încă, zăcând ca o coajă goală, în ziua când oamenii morţii au venit să-l vadă. Îmi amintesc cum i-au luat corpul pentru a-l oferi vulturilor, aşa cum era obiceiul.

Când am devenit moştenitorul familiei, educaţia mea a fost extinsă. La patru ani, eram un biet călăreţ mediocru. Tata, cel mai exigent bărbat, veghea în calitatea sa de Prinţ al Bisericii să fiu supus unei discipline de fier care să servească drept exemplu celorlalţi.

În ţara mea, cu cât un copil este de rang mai înalt, cu atât educaţia lui este mai severă.

Unii nobili încep să fie mai puţin exigenţi cu copiii lor; dar, tatăl meu, avea următoarea opinie: un copil sărac nu are speranţă să ducă mai târziu o viaţă confortabilă, de aceea trebuie să-l tratăm cu înţelegere cât este tânăr.

Micii aristocraţi, din contră, pot spera să se bucure, când vor fi adulţi de tot norocul sorţii; ei trebuie să ducă deci, o viaţă dură în copilărie pentru că aflând ce este suferinţa, să înveţe să fie indulgenţi, miloşi, înţelegători faţă de alţii.

Aceeaşi era şi atitudinea oficială a guvernului. Acest sistem era fatal pentru copiii delicaţi, dar cei care nu mureau puteau să reziste la orice!

Tzu ocupa o cameră la parter, aproape de intrarea principală. După ce avusese ocazia să vadă de-a lungul anilor, tot felul de oameni datorită meseriei de călugăr-polițai, suporta greu retragerea din lume, din ceea ce fusese viața lui. Aproape de camera lui erau instalate grajdurile unde tatăl meu ținea cei 20 de cai, poneii și animalele de tracțiune.

Când tata pleca cu calul, șase oameni înarmați trebuiau să-l escorteze. Acești oameni erau în uniformă și Tzu îi inspecta întotdeauna, pentru a fi sigur că ținuta lor era impecabilă.

Pentru o rațiune pe care nu o cunoșteam acești oameni aveau obiceiul să-și alinieze caii în spatele unui perete și să galopeze spre tata, în momentul în care acesta apărea călare pe calul său.

Zilele erau dure căci eram în picioare optsprezece ore din douăzeci și patru. Tibetanii credeau că nu-i înțelept să dormi când este ziuă căci demonii luminii ar putea să pună stăpânire pe tine când dormi. Astfel erau privați de somn chiar și copiii mici, de teama de a nu fi posedați. La fel și cei bolnavi pe care îi păzea un călugăr care îi ținea permanent trezi.

Chiar muribunzii erau ținuți în stare conștientă cât mai mult posibil, pentru a putea recunoaște drumul bun pe care puteau să ajungă în altă lume, fără să piardă granițele acesteia.

La școală studiam chineza și cele două variante ale tibetanei: limba populară și limba oficială. Prima era folosită pentru a putea vorbi servitorilor, și persoanelor de rang inferior, a doua, persoanelor de același rang sau superior. Era aceeași regulă și când te adresai calului unui om mai nobil decât tine!

Toți servitorii care întâlneau pisica noastră aristocrată traversând majestuoasă curtea, pentru treburile ei misterioase, i se adresau astfel:

– Onorabila Pis-Pis, binevoieşte să vină la mine să accepte să-i dau să bea laptele ei minunat?

Dar care va fi fost răspunsul onorabilei Pis-Pis nu era decât în capul ei!

Sala de clasă era foarte mare. Altă dată fusese sală de mese pentru călugării în vizită, dar casa fusese transformată în timpul construirii noilor clădiri. Acum în această clasă învăţau toţi copiii casei, în jur de şaizeci. Ne aşezam jos, cu picioarele încrucişate în faţa unei mese sau a unei bănci înaltă de jumătate de metru, cu spatele la profesor, astfel că nu ştiam niciodată dacă ne priveşte. Ne punea să muncim fără să ne acorde nici un răgaz.

Hârtia în Tibet se făcea manual, şi costa mult prea scump pentru a fi folosită de copii. De aceea foloseam tăbliţe de ardezie plate cu dimensiuni de 30/35 cm. În loc de creion foloseam o cretă care se găsea în stare naturală pe colinele Tsu-La la patru mii de metri deasupra Lhassei, care şi ea se afla la patru mii metri altitudine faţă de nivelul mării.

Încercam să-mi găsesc crete roşii, în timp ce sora mea folosea maro. Aveam la dispoziţie multe culori: roşu, galben, bleu, verde. Unele conţineau urme de metal din zăcămintele existente. Oricum ar fi fost eram foarte mulţumiţi să le avem.

Aritmetica mă punea în dificultate: ştiind că 783 de călugări beau fiecare câte două boluri de tsampa pe zi şi conţinutul unui bol este de 35 centilitri, ce dimensiune trebuie să aibă vasul care să conţină cantitatea de tsampa necesară pentru o săptămână? Yaso găsea soluţiile jucându-se. În timp ce eu... nu eram nici pe departe strălucit!

Era mai uşor în timpul şedinţelor de gravură, o materie pe care o iubeam şi la care obţineam rezultate onorabile.

Toată imprimeria în Tibet se făcea cu ajutorul plăcilor de lemn gravat, gravura fiind considerată ca o artă în mod

special, utilă. Copiii nu puteau avea lemn pentru exercițiile lor. Ei îl stricau adesea și cum lemnul se importa din India, costa scump. Cel din Tibet era dur și devenea inutilizabil. De aceea foloseam un fel de piatră pe care o scrijeleam ușor cu un cuțitaș bine ascuțit. Câteodată foloseam chiar brânză veche de yak!

Un exercițiu care nu era uitat niciodată; recitarea Legilor. Trebuia să le recităm la intrarea în clasă o dată și înainte de a ni se permite s-o părăsim, a doua oară.

Iată Legile:

– Înapoiază binele pentru bine;

– Nu te lupta cu cei pașnici;

– Citește textele sacre și înțelege-le;

– Ajută-ți aproapele;

– Legea e dură pentru bogați pentru că îi învață înțelegerea și egalitatea;

– Legea e blândă pentru săraci pentru a-i consola;

– Plătește-ți dările imediat fără să aștepți;

Ca să nu le uităm, aceste legi erau scrise pe cei 4 pereți ai clasei.

Deci viața noastră era semnul studiului și al austerității! Aceasta pentru a ne face să îndurăm totul în viață, inclusiv clima Tibetului care era extrem de riguroasă cu diferențe mari de temperatură. Astfel, la prânz vara putea să atingă 85 grade Fahrenheit pentru a coborî în cursul nopții până la 40 grade sub zero. Iarna era și mai frig.

Trasul cu arcul, excelent pentru dezvoltarea mușchilor, ne distra cel mai mult. Arcul era făcut din lemn de tisă, importat din India; câteodată ne confecționam arbalete din lemn autohton. Ca buni buddhiști nu trăgeam niciodată în ținte vii. Cu ajutorul unei corzi lungi, servitori invizibili ridicau sau coborau o țintă, fără să ne prevină. Cea mai mare parte a colegilor mei puteau să o lovească, galopând pe poneiul lor. Eu eram incapabil să rămân în șa atâta timp! Alergam repede ca ținta să ne fie la cinci metri. De

la această distanță era suficient să o ochim. Adesea mi se părea că colegii mei stau prea mult în șa ca să aibă forță în picioare, în timp ce eu stăteam numai în picioare pentru a avea forță în acest gen de exercițiu.

Săritul cu prăjina era foarte practic, ajutându-ne să sărim de pe un mal pe altul și eram foarte mândru față de colegii mei, care cădeau în apă, unul după altul și eu nu.

Dar în Tibet, mai mult sau mai puțin în districtul U, care este o diviziune administrativă a Lhassei, jocul cel mai popular era acela al zmeelor care s-ar fi putut numi sportul nostru tradițional. Nu-i puteam dedica, însă, decât anumite perioade. În anii dinainte se putuse constata că zmeele lăsate în munți provocau torente de ploaie; se gândiseră atunci că zeii ploii se înfuriau și că n-ar fi permis să zboare zmeele decât în timpul toamnei, care este anotimpul nostru cel mai secetos. În anumite zile, oamenii se abțineau să scoată strigăte în munte căci ecoul vocilor lor determina o condensare prea rapidă a norilor saturați de umiditate, veniți din India.

În prima zi de toamnă un zmeu singuratic era agățat de acoperișul Potalei. La câteva minute altele asemenea, de toate formele, dimensiunile și culorile posibile, își făceau apariția pe cerul Lhassei, alergând și sărind în funcție de cât de puternic era vântul.

Adoram acest joc și aranjam întotdeauna ca al meu să fie primul care zboară. Toți copiii își fabricau aceste zmee cel mai adesea dintr-o carcasă de bambus, acoperită cu o mătase frumoasă. Întotdeauna obțineam un material frumos, căci era în joc onoarea casei. El avea forma unei cutii la care atașam adesea capul, aripile și coada unui dragon cu un aer feroce. Bătăliile se întețeau când încercam să doborâm zmeele rivalilor noștri. Pentru asta fixam pe corzile de care trăgeam zmeul, bucăți de sticlă colorată pe care le urmăream și cu care speram să tăiem corzile zmeelor dușmane pe care urma să le capturăm.

Câteodată, după căderea serii, ne furişam şi le făceam să zboare după ce le aprindeam în cap şi corp mici lămpi cu seu. Cu puţin noroc, ochii dragonului nostru erau roşii şi corpul lor multicolor se detaşa spre cerul sumbru al nopţii. Ne plăcea în mod special acest joc când marile caravane de Yak-i ale districtului Lho-Lzong erau aşteptate la Lhassa. Ne gândeam în naivitatea noastră că aceşti – „indigeni ignoranţi" nu mai văzuseră niciodată în ţările lor îndepărtate aşa ceva şi doream să-i speriem. Unul din trucuri consta în a pune zmeului trei învelişuri diferite dispuse în aşa fel încât, atunci când vântul trecea printre ele să producă un geamăt nemaipomenit, supranatural. Pentru noi, acest geamăt era al dragonului de foc, care speram să aibă asupra negustorilor un efect decisiv. Când ne gândeam cât trebuie să-i sperie trecând cu zgomotul acela pe deasupra capetelor, ne treceau fiori pe şira spinării. Atunci nu ştiam, dar mai târziu aceste zmee aveau să aibă un rol important în viaţa mea, folosindu-le chiar să zbor.

Acum însă era doar un joc, un joc excitant. Mai exista şi altul, mai periculos. Fabricam modele mari de doi, trei metri pătraţi cu aripi alături, pe care le puneam la marginea unei râpe unde sufla un curent ascendent foarte puternic. Apoi, cu un capăt al cozii înfăşurat în jurul taliei făceam să galopeze poneii noştri, cât puteau, zmeele luau avânt se ridicau din ce în ce mai sus până întâlneau curentul – se ridicau în aer apoi cădeau lent, balansându-se la capătul corzii. Eu care nu puteam să stau prea mult pe cal, cădeam şi trăgeam corzile ceea ce îmi producea o mare plăcere. Odată am tras coarda cu un entuziasm extrem; vântul bătea puternic şi m-am trezit pe acoperişul casei unui ţăran, casă unde erau depozitate rezerve de combustibil pentru iarnă.

Ţăranii noştri trăiau în case în care acoperişurile erau plate. Un mic parapet ocrotea aceste adăposturi de cetele de Yak.

Casa respectivă era construită din cărămidă făcută din pământ uscat și nu din piatră, ca altele, neavând sobă; o gaură în acoperiș permitea fumului să iasă. Ajungând la capătul corzii, am tras și în mișcare am căzut prin acoperiș în capul locuitorilor casei. Nu a fost prea plăcut, apărând de sus, țăranii s-au supărat, tata mi-a tras o doză de „medicină corectivă" și noaptea am dormit pe burtă.

A doua zi am fost obligat să repar acoperișul casei țăranului, ceea ce nu era prea ușor pentru un băiat de șase ani. Dar toată lumea era mulțumită. Țăranul fu mulțumit de tata care îi dădu de două ori mai mult combustibil decât avusese, pentru că era un om sever, dar drept, iar eu, am mai dormit o noapte pe burtă, chestiune care nu avea nimic comun cu echitatea. Poate era prea dur, dar Tibetul nu avea nimic comun cu indulgența. Lhassa, situată la patru mii de metri deasupra mării, cunoștea mari diferențe de temperatură. Alte regiuni mai înalte, aveau un climat și mai aspru.

Naturile delicate erau puse în pericol, de aceea educația noastră era atât de severă.

În regiunile înalte oamenii băgau noii-născuți în torentele înghețate pentru a vedea dacă au dreptul la viață. Mi s-a întâmplat adesea să văd o mică procesiune, la șase mii de metri altitudine, care oprindu-se, lângă un torent, bunica lua copilul, cei apropiați o înconjurau, dezbrăcau copilul și îl cufundau în apă până nu i se mai vedea decât capul. În frigul cumplit, copilul devenea roșu, apoi albastru, strigătele se opreau, nu mai protesta, zăcea mort, dar bunica, expertă în astfel de experiențe, îl ștergea repede, apoi îl îmbrăca. Ce urma? Dumnezeu știa și decidea! Dacă murea, era scutit de viitoarele suferințe. Nu putea fi vorba de bunătate într-un climat atât de aspru, unde asistența medicală era atât de redusă. Moartea astfel, era preferată.

După ce a murit fratele meu, a trebuit să mă dedic mai mult studiilor. La șapte ani, a trebuit să încep să-mi pre-

gătesc cariera. Care? Astrologii trebuiau să decidă, căci la tibetani, de la cumpărarea unui yak și până la alegerea carierei, totul îl decideau astrologii. Momentul s-a apropiat odată cu aniversarea mea de șapte ani. Mama a dat o recepție grandioasă la care a invitat nobili și alte personaje importante să asculte prezicerile astrologilor.

Mama era incontestabil grasă. Ea avea o figură rotundă și păr negru. Tibetanele purtau pe cap un fel de formă din lemn pe deasupra căreia își ridicau părul în cel mai decorativ mod posibil. Aceste forme, lăcuite și împodobite cu pietre semiprețioase din jad și coral erau niște obiecte superbe și într-o coafură bine dată cu ulei, erau foarte reușite.

Rochiile tibetanelor erau superbe. Cea mai mare parte a timpului ele purtau un șorț uni, cu excepția unei benzi orizontale colorate. La urechea stângă purtau un cercel al cărei dimensiuni varia în funcție de rangul său. Mama, care aparținea unei familii conducătoare, avea unul de cincisprezece centimetri.

Noi eram partizanii egalității între sexe. Dar în ceea ce privește conducerea casei, mama nu se mulțumea cu egalitatea. Dictator de o autoritate incontestabilă, ea știa ce voia și obținea întotdeauna.

În agitația și emoția provocată de pregătirea recepției, se simțea foarte bine. Trebuia să organizeze, să dea ordine, să-și facă planuri cu care să epateze vecinii. Era foarte pricepută căci numeroasele călătorii pe care le făcuse cu tata în India, Pekin, Shangai, îi permiteau să aibă numeroase idei „exotice".

După stabilirea datei recepției, călugării-scribi, scriseră invitațiile pe hârtie subțire, făcută manual, folosită pentru comunicările de cea mai mare importanță.

Fiecare invitație avea cam 30 pe 60 și purta sigiliul familiei, pe al tatei și pe al mamei, deci trei în total. Împreună formau un document foarte important și faptul

că eu eram cauza acestor pregătiri, mă făcea să tremur. Nu realizam că importanţa mea era secundară faţă de Evenimentul Social. Dacă mi s-ar fi spus că măreţia recepţiei ar fi făcut cinste părinţilor mei, n-aş fi înţeles nimic.

Mesageri fură angajaţi ca să ducă corespondenţa. Fiecare urca pe un cal pur-sânge şi ducea în mână un sul terminat cu o fundă care lega invitaţia împreună cu reproduceri după armele familiei şi fiecare baton-sul era decorat cu panglici cu rugăciuni imprimate, care zburau în vânt.

Când oamenii noştri se pregătiseră să plece, curtea era scena unei dezordini indescriptibile. Servitorii strigau între ei, caii nechezau, câinii negri mari – dogi – lătrau parcă erau turbaţi. După ultima cană de bere, porţile mari fiind deschise, trupa plecă în galop în praful şi urletele sălbatice ale călăreţilor.

Chiar dacă aveau mesaje scrise, curierii noştri transmiteau şi mesaje orale care erau diferite.

Înainte, în timpuri străvechi, bandiţii se foloseau de scrisori ca să atace casele mai prost păzite, sau chiar o procesiune. Acest vechi obicei cu dublu mesaj, unul scris şi altul oral, era o întoarcere în trecut. Dar, chiar şi în epoca noastră, conţinutul lor era diferit; în acest caz, versiunea orală era întotdeauna valabilă.

Ce agitaţii în interiorul casei!

Pereţii erau curăţaţi şi zugrăviţi, plafoanele decorate şi parchetul de lemn dat cu ceară încât devenea periculos să umbli pe el. Multe din obiecte au fost lăcuite şi curăţate. Au mai fost aduse multe lămpi cu unt: unele fiind de aur, altele de argint. Mama şi Intendentul nu încetau să umble prin casă criticând, dând ordine şi hărţuind nemilos slugile. Noi aveam cincizeci de servitori în serviciul nostru şi mai erau şi alţii angajaţi pentru recepţie. Nici unul nu era inactiv, toţi munceau cu zel. Curtea fu curăţată şi

dalele străluceau ca şi cum atunci fuseseră aduse de la carieră. Când au terminat, spaţiile dintre dale au fost umplute cu un material colorat, care dădea curţii un aer de sărbătoare. Când totul a fost terminat, mama a chemat slugile şi le-a spus să poarte îmbrăcăminte imaculată.

În bucătărie era o activitate debordantă; se pregăteau feluri diferite în cantităţi enorme!

Tibetul este un frigider natural şi mâncarea, odată pregătită, putea fi conservată la infinit cât clima este rece şi uscată. Chiar când temperatura se ridică, uscăciunea împiedică mâncarea să se strice. Astfel, carnea poate fi păstrată un an, iar grâul secole.

Buddhiştii nu omoară niciodată animale.

Singura noastră carne provine de la animalele omorâte în accidente sau datorită căzăturilor lor pe munte. Cămările noastre erau pline. Există măcelari în Tibet, în familiile ortodoxe dar tibetanii nu au nici un fel de raporturi cu ei, căci aparţin unei caste „intangibile".

Mama hotărâse să trateze musafirii într-un fel cât mai original şi somptuos şi să le ofere dulceaţă din flori de rododendron. Cu săptămâni înainte, servitorii erau plecaţi călare până la poalele Himalayei unde se găseau florile cele mai frumoase. La noi rododendronii ating o talie gigantică şi există o extraordinară varietate de culori şi parfumuri. Se aleg flori, când nu sunt încă complet deschise şi se spală cu mii de precauţiuni. E suficient ca o floare să fie strivită şi dulceaţa este ratată. Fiecare floare este pusă la macerat într-un pocal mare de sticlă, umplut cu apă şi miere şi acoperit astfel încât să nu intre aerul. Fiecare zi a săptămânii pocalul este întors la intervale regulate ca fiecare floare să fie expusă la soare, fiecare floare să primească lumina necesară. Floarea creşte încet şi se umple de sucul produs din amestecul de apă şi miere.

Unora le plăcea s-o lase la aer câteva zile înainte de a o mânca pentru a deveni mai uscată, fără să-şi piardă aroma

și frumusețea. Alții pudrau florile cu zahăr ca să imite zăpada.

– Am fi putut să cumpărăm șase yak-i cu vaci cu tot, cu banii ăștia, spunea tata, dar mama îi răspunse într-un stil tipic feminist:

– Nu fii stupid. Recepția noastră trebuie să fie foarte reușită și oricum cheltuielile nu mă privesc decât pe mine.

Aripioarele de rechin, aduse din China erau un alt fel delicat, care se serveau în supă. Unii spuneau că această supă „era culmea artei gastronomice". Eu o găseam mai degrabă rea. Era un chin când mă puneau s-o mănânc. Rechinul ajungea într-un asemenea hal în Tibet că primul său proprietar nu l-ar mai fi recunoscut. Să zicem că era puțin „încins" ceea ce după gustul unora îl făcea mai bun.

Tinerii primeau bambus, importat tot din China, care îmi părea foarte suculent. Erau mai multe feluri de a-l pregăti, dar mie îmi plăcea crud. Alegeam și mâncam mugurii verzi și galbeni care erau tăiați și puși în castron și pe care bucătarul nu-i mai găsea!

În Tibet bucătăria era făcută de bărbați, femeile prepară doar ceea ce trebuie pentru tsampa și fac amestecuri, sperând că totuși va ieși bine! Bărbații sunt mai conștiincioși și pregătesc totul mai bine decât femeile care sunt bune numai la măturat și bârfit.

Tsampa constituie baza alimentației noastre. Unii tibetani trăiesc numai cu tsampa și ceai, toată viața, de la prima la ultima lor masă. Tsampa se face din orz care este pus la prăjit până când devine crocant și colorat brun-auriu. Boabele sunt pisate, zdrobite, până când devin o făină care la rândul său este pusă într-un bol unde se varsă ceai cu unt cald. Se amestecă acest melange până i se dă consistența unei plăcinte. Se adaugă după dorință sare și unt de yak și ceea ce rezultă eate tsampa care poate fi rulată sau tăiată bucăți, decorată sau însiropată. Dar chiar așa simplă poate constitui un fel de mâncare care

într-o formă compactă și concentrată constituie alimentația suficientă pentru a trăi la această altitudine și în orice condiții.

Unele slugi prepară tsampa, altele fac untul, după metode imposibile, ca igienă.

Saci mari din piele de țap cu părul în interior sunt folosiți ca putinei. Ei sunt umpluți cu lapte de yak sau de capră. Acești saci sunt legați la gură cu sfoară și puși într-un loc special rezervat acestei operațiuni unde se găsesc grămezi de pietre cam de treizeci de centimetri dimensiune. După ce au fost umpluți, sacii cu lapte se lasă să cadă pe aceste pietre, obținându-se efectul din putineiul în care se bate laptele.

Este deosebit să vezi servitorii noștri, cam doisprezece, care bat ore în șir, sacii cu lapte, strivindu-i de grămezile de pietre și scoțând zgomote: Oh! Oh! când îi iau și „zunk" când îi izbesc de pietre. Uneori un sac prost manipulat sau vechi, poate plesni. Îmi amintesc un om puternic, căreia îi plăcea să-și arate forța mușchilor. El muncea de două ori mai repede decât ceilalți și efortul făcea să-i sară mușchii de la gât.

Unul îi zise într-o zi:

– Tu Timon, lucrezi prea repede.

Cu un geamăt Timon ridică sacul în sus și îl lăsă apoi să cadă. Dar fu trădat de forța lui, căci ținându-l prea sus, la contactul cu pietrele sacul plesni și un jet de lapte untos îl lovi pe Timon în ochi, în gură, nas și păr. Cincizeci, șaizeci de litri de materie galbenă se prelingea de-a lungul corpului său acoperind totul cu o masă aurie. Mama, atrasă de zgomot, intră în grabă. A fost prima dată când am văzut-o redusă la tăcere. Ce furioasă era văzând atâta unt pierdut! S-a gândit că și-a băgat dracul coada! Nenorocitul Timon aluneca pe jos etalându-se într-o mare de unt. Servitorii neîndemânatici ca Timon puteau strica untul, lucrând de mântuială. Puțină neglijență făcea ca firele de

păr ale pielii să se amestece cu laptele. Dacă oricui i se părea normal să găsească o duzină, două de fire de păr în unt, șuvițe întregi făceau altă impresie. Untul ratat astfel era folosit la luminat, în lămpi sau dat cerșetorilor care îl încălzeau și îl strecurau printr-un tifon înainte de a-l folosi. Totuși, când o casă se respecta, nu dădea cerșetorilor „greșelile" din bucătăria lor pentru că aceștia mergeau la vecini și comentau în bine sau rău, determinând astfel oamenii să le dea numai mâncare bună, ca să nu fie bârfiți. Acești cerșetori din ținutul nostru, duceau toți o viață foarte îndestulată recurgând la tot felul de „trucuri ale meseriei". Cerșetoria nu are nimic rușinos în cea mai mare parte a țărilor orientale. Numeroși călugări merg din lamaserie în lamaserie cerând de pomană. Este o practică admisă care nu este mai rea, decât cozile pentru masa săracilor din alte țări. A hrăni un cerșetor care călătorește este o faptă bună. Cerșetorii au și ei „codul" lor. Dacă unul primește pomană, dispare și lasă să treacă mult timp până revine la generosul donator.

Cei doi călugări atașați casei noastre, participau și ei la pregătirea recepției. Ei se ocupau de animalele care mureau în curtea noastră și, conform tradiției, ei se rugau la moartea lor să fie reîncarnate într-o condiție superioară terestră. În lamaserii și temple erau călugări care se ocupau numai de animale și rugăciunile pentru ele când mureau. Înainte de o călătorie lungă, preoții noștrii îi rugau pe zei să ajute animalele să nu obosească. Acestea, două zile nu ieșeau din grajd. Dacă un cal fusese încălecat într-o zi, a doua zi era lăsat să se odihnească. Regula era aceeași și pentru animalele de tracțiune. Și ele știau asta. Dacă se întâmpla ca un cal să fie înșeuat, pentru a fi folosit și fusese și cu o zi înainte, calul nu se mișca din loc. Măgarii erau și mai răi. Așteptau să fie descărcați de povară și se culcau.

Noi aveam trei pisici care erau mereu „de serviciu". Una își avea sediul în grajd unde impusese o disciplină de

fier asupra șoarecilor. Aceștia trebuiau să fie prea șmecheri ca să rămână „șoareci" și nu mâncare pentru pisici!

Alta trăia în bucătărie. Era un bătrân motan născut în 1904 când mama sa speriată de expediția Younghusband îl născuse numai pe el viu și numele era cel al expediției.

A treia era o respectabilă matroană care locuia cu noi. Era un veritabil model de virtute maternă. Când educația puilor a fost terminată, ea umbla din cameră în cameră după mama. Mică și neagră era ca un schelet deși mânca mult. Animalele tibetane nu sunt nici alintate, nici tratate ca niște sclavi; ele au misiunea lor și au drepturi ca și oamenii. Numai în buddhism toate animalele, toate creaturile au un suflet și acced în sus, pe o scară superioară, la fiecare reîncarnare.

Răspunsurile invitaților noștri nu întârziară, să apară. Călăreții soseau în galop cu sulul de mesaje. Intendentul cobora din camera sa și primea omagiile mesagerilor nobililor. După ce predau mesajele scrise, călăreții, pe nerăsuflate, spuneau versiunea orală a mesajului. Apoi se lăsau în genunchi, exprimându-și atașamentul față de stăpânii casei.

Servitorii își jucau rolul, înconjurându-i și exclamând:

– Săracul, cât a venit de repede. Extraordinar, ce inimos este! Și-a pus inima în pericol. Sărac și nobil băiat!

Într-o zi m-am umplut de rușine când am intervenit în conversație:

– Nu, am spus, nu și-a pus inima în pericol, l-am văzut odihnindu-se nu departe de aici. Și-a luat forță pentru ultimul galop!

Discreția mă obligă să păstrez tăcere asupra a ceea ce a urmat – o scenă penibilă.

Ziua cea mare sosi, ziua pe care o așteptasem atâta, căci se decidea cariera mea. Primele raze de soare ieșeau în spatele munților îndepărtați, când un servitor, dădu buzna în camera mea:

– Cum, încă nu v-ați sculat, Mardi Lobsang Rampa! Zău, pare că dormiți! Este ora patru și avem încă atâtea de făcut. Sus!

Am dat cuvertura la o parte și m-am sculat. În acea zi se deschidea în fața mea drumul vieții.

În Tibet copiii primesc două nume, dintre care primul este al zilei în care s-a născut. Eram născut într-o zi de marți. Mardi era primul urmat de prenumele Lobsang, dat de părinții mei. Dar când un băiat intră într-o lamaserie, el primește altul care este numele său religios. Așa va fi și pentru mine? Trebuia să aflu în orele următoare.

Aveam șapte ani și voiam să fiu barcagiu pentru a vâsli și străbate apele fluviului Tsang-Po la șaizeci de km mai departe.

Dar, un minut, vă rog... Voiam asta cu adevărat? După câte știam barcagii sunt o categorie inferioară căci vasele lor sunt făcute din piele de yak fixată pe un schelet de lemn. Eu, barcagiu? Eu să aparțin unei caste inferioare? Nu, categoric! Eu voiam să fiu un profesionist în ridicarea zmeelor. Oh, era minunat să fii liber ca aerul, mai bine decât să stai într-o piele de yak, antrenat de un curent tumultos! Un specialist în zmee, iată ce aș fi vrut să fabric, minunate aparate cu capete imense și ochi scânteietori. Dar astăzi preoții-astrologi vor avea cuvântul.

Era prea târziu să mă arunc pe geam și să scap: tatăl meu trimisese să aducă oameni pentru mine. Și apoi, eu eram un Rampa, trebuia să mă conformez tradiției. Cine știe? Astrologii ar fi putut să spună că eram făcut pentru a zbura în zmee. Nu puteam decât să aștept și să sper.

CAPITOLUL II

SFÂRȘITUL COPILĂRIEI

– Oh, Yulgye, îmi smulgi părul! Oprește-te sau voi fi chel ca un călugăr.

– Calm, Mardi Lobsang. Coada ta trebuie să fie dreaptă și bine unsă, dacă nu, Onorabila ta mamă îmi va lua pielea.

– Nu fii așa brutal, Yulgye, mă doare ceafa.

– Puțin importă, sunt grăbit.

Eram așezat și un servitor brutal îmi aranja coada, întorcând-o ca pe o manivelă. În fine, am scăpat dar arătam ca un yak uns și sclipitor sau ca un clar de lună pe un lac.

Mama era ca un torent. Ea se deplasa atât de repede prin casă, încât aveam impresia că am mai multe mame. Dădea ordine în ultima clipă pentru unele preparative. Yaso, sora mea mai mare cu doi ani, avea un aer aferat, ca o femeie de paisprezece primăveri. Tata se proteja de vacarm stând închis în cabinetul său. Mi-aș fi dorit să am puterea să-l îmbrățișez.

Mama decisese să mergem la Yo-Kang, Catedrala din Lhassa. Ea ținea fără îndoială, la această ceremonie să fie impregnată de o atmosferă religioasă. Spre ora zece dimineața (timpul în Tibet este foarte elastic) un gong cu trei tonuri sună ora adunării. Ne-am urcat toți pe ponei: cu tata, mama, Yaso, și alte cinci persoane. Grupul nostru tăie drumul de la Lingkhor și se întoarse la stânga pe jos, spre Potala, un adevărat munte de construcții, înalt de 130

metri şi lung de 400 m. După ce am trecut prin faţa satului Shô şi am mers o jumătate de oră pe plaiul Kyi-Chu, am sosit în faţa Catedralei. În jurul ei case micuţe, prăvălii şi grajduri aşteptau clientela de pelerini. De la construcţia sa, care data de 300 de ani Yo-Kang nu încetase să primească credincioşi. În interior, dalele erau brăzdate de crăpături profunde, adânci de câţiva centimetri, datorate trecerii credincioşilor. Pelerinii urmau cercul interior cu devoţiune. Toţi învârteau morişca de rugăciune şi repetau fără încetare „mantra", „OM! MANI PADME HUM!"

Stâlpi enormi, înnegriţi de ani, susţineau acoperişul. Grele mirosuri de esenţe – care erau arse continuu, ieşeau din catedrală ca norii din vârful munţilor, vara. De-a lungul pereţilor erau dispuse statuete aurite ale divinităţilor religiei noastre. Erau apărate de lucrături din fier, care nu le ascundeau însă celor care erau credincioşi. Divinităţile celebre erau pe jumătate acoperite de pietre preţioase aduse de sufletele pioase care cereau milă. Pe candelele din aur masiv ardeau continuu lumânări care nu se stinseseră niciodată de 300 de ani încoace. Din colţurile mai întunecoase auzeam sunând clopoţei, gonguri. Am urmărit Cercul Interior aşa cum cerea tradiţia şi rugăciunea fiind terminată ne-am urcat pe acoperişul plat al catedralei. Numai un mic număr de privilegiaţi putea avea acces acolo. Tata, în calitate de gardian, mergea mereu acolo.

Sistemul nostru de guvernare ar putea interesa cititorii.

În capul statului şi al Bisericii se afla Dalai Lama şi Curtea Supremă de Apel a tibetanilor. Oricine putea ajunge la ea. Dacă o petiţie sau o reclamaţie nu era justificată sau se făcuse vreo nedreptate, Dalai Lama, intervenea ca totul să se deruleze corect. Nu exagerez când spun că toată lumea îl respectă şi îl iubeşte.

Este un Autocrat. El exercită puterea şi autoritaritatea pentru binele ţării, niciodată pentru scopuri egoiste. A prevăzut invazia comunistă cu mult timp înainte, şi ştia, de asemenea, că libertatea va cunoaşte o eclipsă temporară.

Pentru aceste motive, unii dintre noi, un număr foarte mic, vor primi o formaţie specială, astfel încât ştiinţa acumulată de preoţi să nu cadă pradă uitării.

După Dalai Lama, urmau două Consilii şi de aceea am vorbit de guverne, la plural. Primul Consiliu Ecleziastic – era format din patru călugări, având fiecare rang de lama. Ei erau responsabili în faţa celui Foarte Profund de chestiunile privind lamaseriile şi mânăştirile. Toate problemele ecleziastice treceau prin ei.

În fine, venea Consiliul de Miniştri format din patru membri, trei laici şi unul religios. Ei administrau împreună ţara şi aveau sub responsabilitatea lor integrarea Bisericii şi a statului.

Doi oficiali, care s-ar putea numi Prim-miniştri, serveau drept „agenţi de legătură" între cele două Consilii. Problemele acestora le supuneau părerilor lui Dalai Lama. Ei jucau un rol important în timpul rarelor sesiuni ale Adunării Naţionale, unde cincizeci de oameni reprezentau familiile şi lamaseriile cele mai importante din Lhassa. Această Adunare era reunită numai în circumstanţe deosebite, în situaţii critice ca în 1904 când Dalai Lama, plecă în Mongolia din cauza invaziei britanice. În legătură cu această chestiune, mulţi occidentali, dau neîncrezători din cap, ca şi cum Cel Foarte Profund a fugit în mod laş. Or, el n-a fugit. Războaiele din Tibet pot fi comparate cu partidele de şah: când Regele este prins, partida e pierdută. Dalai Lama este regele nostru. Fără el, toată lupta ar fi devenit inutilă; el trebuia să se pună la adăpost pentru a salva unitatea ţării. Cei care îl acuză de frică şi laşitate nu-şi dau seama ce spun.

Numărul membrilor Adunării Naţionale putea să ajungă la patru sute, când notabilităţile din provincie luau parte la şedinţă. Aceste provincii erau în număr de cinci: Lhassa sau Capitala, cum se numea adesea, se găseşte în U-Tsang ca şi Shigatse. Iată celelalte provincii: Gartok la vest, Chang la nord, Kham la est, Lho-dzong la sud.

Cu trecerea anilor, Dalai Lama își mări puterea, ajungând din ce în ce mai sus cu ajutorul Consiliului sau Adunării Naționale. Niciodată țara n-a fost mai bine condusă.

De pe acoperișul templului, vederea era superbă. La est se întindea plaiul Lhassa, verde și luxuriant, presărat de boscheți. Apa clipocea printre arbori; râurile cu sunet argintiu se îndreptau spre Tsang-Po pe distanța de 60 km. La nord și la sud se ridicau lanțuri înalte de munți care înconjurau valea noastră, separându-le de restul lumii.

Numeroase lamaserii erau instalate pe primii contraforți. Mai sus mici mânăstiri erau periculos „înfipte" deasupra pantelor abrupte.

La vest de munții gemeni Potala și Chakpori, se profila de departe Templul Medicinii. Între ei poarta occidentului strălucea în lumina rece a dimineții. Purpuriul sumbru al cerului era subliniat de sclipirea zăpezii albe de pe vârfurile munților.

Deasupra capetelor noastre, norii ușori se plimbau prin spațiu. Mai aproape de noi se afla Hotelul orașului, lipit de fața nordică a catedralei. Comoara era foarte aproape, ca și prăvăliile și standurile negustorilor. Nu departe, mai la est, o mânăstire de femei, închidea domeniul.

Vizitatorii se prezentau la porțile catedralei, un loc sfânt al budismului. Auzeam neîncetatele lor pălăvrăgeli, rumoarea pelerinilor veniți de foarte departe, cu ofrande, în speranța de a obține în schimbul lor, binecuvântarea. Unii aduceau animale salvate de la tăiere, și plătite din micile lor venituri. Era o modalitate de a salva o viață. Cât priveam aceste scene vechi, dar mereu noi, am auzit psalmii cântați de călugări, un amestec de voci joase de bas ale bătrânilor, cu cele subțiri, de soprană ale acoliților. Strigăte, răsuflări întretăiate; aveam impresia că suntem hipnotizați și prinși într-o plasă de emoții.

Călugării își ocupaseră locurile lor. Unii erau îmbrăcați în galben, alții în violet, dar majoritatea aveau veșminte de

„călugări obișnuiți", aurul și roșul fiind rezervat călugărilor din Potala. Acoliții erau îmbrăcați în alb, călugării-polițai în maron închis. Ei plecau și veneau. Aproape toți aveau ceva în comun: veșmintele vechi sau noi erau peticite ca ale lui Buddha. Străinii care îi fotografiau se mirau de peticile respective, dar în realitate aceste petice făceau parte din costum.

La Lamaseria Ne-Sar, veche de 12 secole, veșmintele sunt tăiate la fel. Roșul este culoarea ordinului: el variază mult după procedeele cu care se vopsește lâna – de la maron la roșu cărămiziu – tot „roșu" se numește. Călugării din Potala au veste aurite, fără mâneci peste robele lor. Aurul este o culoare sacră în Tibet, este culoarea oficială a lui Dalai Lama. Călugării sau lama de rang înalt care sunt în serviciul său personal au dreptul să poarte o robă aurită pe deasupra robei obișnuite.

De pe acoperișul Jo-Kang, zărim multe veste aurite. Ridicăm ochii: steagurile de rugăciune fâlfâie în vânt și domurile catedralei strălucesc în lumină.

Cerul purpuriu e minunat cu panglicile de nori albi parcă pictate de un mare artist.

Mama rupe farmecul:

– Hai, ne pierdem timpul. Mă cutremur când mă gândesc ce vor fi făcut slugile în așteptarea noastră.

După aceste cuvinte, am plecat pe poneii care ne așteptau cu răbdare și am pornit pe drumul spre Linghkor, fiecare pas apropiindu-mă de ceea ce se numea „probă", iar mama, Ziua cea Mare.

La întoarcere acasă, mama trecu în revistă totul, făcând o inspecție generală, apoi am luat o masă copioasă. Știam că în asemenea circumstanțe fericiții invitați își umplu stomacul, iar bietele gazde pot rămâne flămânde.

O fanfară anunță sosirea călugărilor muzicieni care fură conduși în grădină. Ei aveau trompete, clarinete, gonguri și tambururi. Intrând în grădină, cerură bere ca să fie în formă și apoi călugării își acordară instrumentele.

Apariția primului invitat, în capul unei cavalcade de oameni care purtau fanioane fluturând în vânt, declanșă un adevărat tumult în curte. Porțile fură deschise, iar servitorii așezați de o parte și alta, „urau bun venit" oaspeților.

Intendentul era flancat de cei 2 asistenți împodobiți cu panglici de mătase, colorate, cu care salutau oaspeții. Erau 8 feluri de saluturi.

Dalai Lama nu dădea și nu primea decât eșarfe de prima categorie. Acestea se numeau Khata și iată care era procedeul de folosire; dacă acela care le oferea era de același rang se apropia și înfășura la încheietura mâinii panglica pe care celălalt o desfășura și o dădeau unui servitor. Dacă cel care o dădea era de rang inferior, se îngenunchia, cu limba scoasă (salut care corespunde cu salutul la pălărie) și punea panglica la picioarele respectivului, care i-o punea pe a lui, în jurul gâtului.

În Tibet, toate cadourile trebuie să fie însoțite de „Khata" potrivit, chiar și scrisorile de felicitare. Cele ale guvernului erau galbene, ale celorlalți, în general albe. Dacă Dalai Lama voia să facă un cadou cuiva, îi înconjura gâtul cu o „Khata" la care atașa un fir de mătase roșie cu un nod triplu – și dacă în acel moment mișca mâinile să-i vezi palmele întoarse spre cer, era foarte onorabil! Noi suntem foarte convinși că trecutul și viitorul sunt înscrise în liniile de pe palmă. Dalai Lama, ridicând mâinile, face dovada celor mai binevoitoare dispoziții. Eu am fost onorat de două ori în acest mod.

Revenim la Intendentul nostru așezat la intrarea în casă, între cei doi asistenți. El saluta pe cei veniți, le lua Khata și o dădea asistentului din stânga. În acest timp asistentul din dreapta punea oaspetelui, în funcție de rangul său, panglica în jurul mâinii sau în jurul gâtului.

Intendentul și asistenții erau din ce în ce mai ocupați pentru că invitații soseau în masă. Fie că veneau din

împrejurimi sau din alte proprietăți vecine, toți veneau pe drumul Lingkhor, apoi pe drumul nostru privat.

Femeile care trebuiau să stea mai mult în șa, se foloseau de o mască din piele care le proteja de vânt și de praf. Cel mai adesea, portretul doamnei era pictat pe mască. Sosite, ele își scoteau și masca din piele de yak. Aceste portrete mă fascinau căci ele nu redau vârsta femeilor respective!

O activitate intensă domnea în casă. Servitorii aduceau fără încetare perne. Noi nu foloseam scaune în Tibet ci perne de circa 1 mp. și groase de 20 cm. Pentru a dormi se foloseau mai multe perne și mi se părea mai confortabil decât în pat.

Invitații primeau la sosire ceai și unt. Apoi erau îndrumați către o încăpere mare, care servea drept sală pentru servirea mesei – refectoriu –. Acolo, un bufet le permitea să aștepte, fără să moară de foame, începerea petrecerii.

Deja, 40 din cele mai importante femei din ținut, însoțite de damele de companie, erau așezate acolo.

În timp ce mama se ocupa de unele, altele se plimbau prin casă și prețuiau mobilele. Era o adevărată invazie. Erau femei de toate vârstele, taliile, formele. Ele întrebau slugile despre prețul sau valoarea obiectelor. Pe scurt, se purtau ca orice femeie din lume. Sora mea, Yaso, în haine noi, își aranjase părul după ultima modă, cum credea ea. Eu o găseam oribilă, dar niciodată nu mi-au plăcut femeile. În orice caz, sigur era cuceritoare.

Pentru a complica și mai mult lucrurile „chung-girls" se aflau printre invitați. În Tibet o femeie din înalta societate, trebuia să aibă numeroase toalete și bijuterii.

Dar pentru că în timpul petrecerii nu putea să se schimbe, erau fete special pregătite, „chung-girls" care serveau ca manechine. Ele făceau parada modei cu veșmintele mamei, beau ceai cu unt și mereu își schimbau rochia și bijuteriile; amestecându-se printre invitați, ele sfârșeau prin a o ajuta pe mama în rolul ei de gazdă. Într-o zi „chung-girls" își schimbau de 5–6 ori toaleta.

Bărbații se interesau de ce era în grădină. Se angajase o echipă de acrobați care îi înveseleau. Trei dintre ei aveau o prăjină de cinci metri pe frunte pe care o țineau în echilibru. Copiii încercau să-i imite.

Mama apăru în grădină; conducea un grup de doamne dornice să vadă atracțiile și să asculte muzica; avea foarte mare grijă de ținută. Avea fustă roșu închis din lână de yak care îi cobora aproape de glezne și botine înalte de fetru de un alb imaculat cu tălpile roșii și șireturi asortate cu mult bun gust.

Galbenul violet al jachetei – bolero – amintea de tenta hainei monahale a tatei; culoarea „tinctură de iod pe un bandaj", aș fi zis, dacă aș fi fost atunci student în medicină!

Sub jachetă, purta o bluză din mătase purpurie. Astfel toate nuanțele ținutei monahale erau reprezentate în toaleta sa.

Pe piept și pe umărul drept avea o eșarfă de mătase brodată care cobora spre stânga în talie unde era prinsă într-un inel de aur masiv. Această eșarfă care cobora până la marginea fustei era roșie deasupra centurii și trecea progresiv de la galben lămâie la galben șofran închis.

Ea purta la gât, atașat de un cordon de aur, trei săculeți amuletă de care nu se despărțea niciodată. Ei îi fuseseră dăruiți în ziua căsătoriei; primul de familia sa, a doua de familia tatei și a treia – de o onoare excepțională – de însuși Dalai Lama.

Bijuteriile unei femei tibetane, sunt în raport cu situația socială, de aceea un soț trebuie să-i ofere mereu bijuterii soției sale.

Au trebuit zile întregi ca să fie pregătită coafura mamei, ea având cel puțin 108 șuvițe, fiecare strânsă. Coafura era în partea din mijloc a capului susținută de o formă rotundă din lemn ca o pălărie. Lăcuită cu roșu această formă era încrustată cu diamante, jad și discuri din aur. La urechi avea cercei mari rotunzi din coral, atât de

grei că trebuiau susținuți de un fir de ață înfășurat în jurul urechii. O observam fascinat și mă întrebam cum putea să miște capul!

Invitații se plimbau și admirau grădina.

– Da, draga mea, Lady Dora și-a refăcut grădina. A înlocuit pietrișul și a netezit terenul. Și acest tânăr Lama, care locuiește la Lady Rakasha, ai auzit ce spunea... etc....

Dar, în realitate, toți așteptau marea atracție a programului; momentul când preoții astrologi urmau să prezică viitorul meu și să traseze drumul vieții mele. De decizia lor depindea viitoarea mea carieră.

Ziua era pe sfârșite, când umbrele înserării atinseră pământul; invitații urcară așteptând cu ardoare să se distreze. Servitorii umplură din nou platourile rămase goale. Musafirii se săturaseră. Acrobații erau obosiți; unul după altul, musafirii mergeau la bucătărie să ceară bere.

Muzicienii erau încă în formă suflând în trompete, bătând tobele și cimbalele. În copaci, păsările speriate de atâta zgomot își părăsiseră locurile obișnuite. Ele nu mai erau singure și le era teamă. Pisicile dispăruseră în ascunzișurile lor de la venirea primilor musafiri. Câinii erau liniștiți, somnul îi învăluise. Ghiftuiți de mâncare, dogii negri nu mai aveau forță nici să mai mănânce.

Se făcu din ce în ce mai întuneric în grădină. Copiii agitau lămpile care funcționau cu grăsime, fumegânde, urcându-se prin copaci.

Coloane subțiri de miresme parfumate urcau spre cer din vasele în care ardea tămâie. Femeile bătrâne le umpleau mereu ca să mențină jarul!

Cât despre tata, era distrus!

Grădinile sale erau celebre în tot Tibetul pentru esențele costisitoare importate. În această seară considera că grădina sa seamănă cu o grădină zoologică neîngrijită. El rătăcea fără scop, își frângea mâinile și gemea văzând că musafirii rup câte un mugur din arborii pitici pe care îi

iubea și pe care îi vedea amenințați de grosolănia invitaților.

În fine, soarele dispăru în spatele vârfurilor îndepărtate ale Himalayei; ziua murise, trompetele anunțau trecerea timpului, fură aprinse lămpile cu unt, care atârnau în crengile copacilor sau agățate de casă sau pluteau pe apa liniștită a bazinului, apoi eșuau pe frunzele mari ale nuferilor, ca navele pe un banc de nisip în apropierea insulelor unde își căutau refugiul lebedele.

În sunetul grav al unui gong toată lumea întoarse capul; se apropia o procesiune. O instalație – o platformă acoperită pe laturi și deschisă în față, se îndrepta spre grădini. În interior era instalată o estradă ocupată de patru scaune tibetane.

Procesiunea înainta în fața estradei, condusă de patru servitori, fiecare purtând o prăjină în vârful căreia era fixată o torță mare. Erau urmați de patru muzicanți care cântau la trompetele lor de argint. Veniră tata și mama care fură rugați să se urce pe estradă în spatele celor doi bătrâni de la lamaseria Oracolului de Stat. Aceștia doi, originari din Nechung, erau cei mai buni astrologi ai Tibetului. Exactitatea prezicerilor lor fusese verificată de multe ori. Săptămâna precedentă Dalai Lama îi convocase pentru a prevedea viitorul său.

Acum era rândul unui copil de 7 ani.

Timp de mai multe zile studiaseră scrisul său și făcuseră calcule și discuții interminabile privind quadraturile, sextilele și contradicțiile influiente ale diferitelor planete. Dar voi reveni la astrologie în alt capitol.

Cei doi astrologi aveau notițele și hărțile astrologice. Alții doi înaintară și ajutară pe bătrânii clarvăzători să coboare treptele estradei unde se aflau în picioare unul lângă altul alături de două statui de fildeș. Robele lor somptuoase din brocart de China, galbene, le subliniau vârsta. Aveau în cap pălării mari care păreau prea grele pentru gâturile lor ridate.

Asistența se așeză în jurul estradei pe pernele mari aduse de servitori. Discuțiile încetară. Toți invitații erau cu urechile ascuțite ca să audă tot ce spunea Marele Astrolog cu vocea sa catifelată.

– Lha dre mi cho-nang-chig, spuse el...

„Zeii, demonii și oamenii se comportă în același fel" (aceasta explică faptul că poate fi prezis viitorul).

Cu o voce monotonă el profetiză o oră întreagă, după care își acordă zece minute de răgaz.

Apoi, în timpul altei ore, continuă să schițeze în câteva direcții, viitorul.

– Hale! Hale! (Extraordinar! Extraordinar!), exclama audiența.

Și astfel îmi fu prezis viitorul.

După a doua încercare a răbdării, un băiat de șapte ani urma să intre într-o lamaserie unde se forma ca meserie – călugăr-chirurg. Apoi trecea prin diferite etape părăsindu-și țara natală urmând să trăiască în mijlocul unor oameni străini; pierdea totul, trebuind să plece de la nimic, sfârșind eventual prin a reuși.

Asistența se dispersă încet-încet. Invitații care locuiau mai departe rămaseră peste noapte la noi și plecară a doua zi dimineață.

Ceilați plecară la lumina torțelor. Ei se adunară în curte cu zgomot, discutând cu voce puternică. Poarta cea grea se deschidea pentru fiecare grup care pleca. Puțin câte puțin zgomotul se pierdea în depărtare, odată cu plecarea călăreților, nemairămânând decât liniștea nopții.

CAPITOLUL III

ULTIMILE ZILE ACASĂ

O mare activitate domnea încă în interiorul casei. Ceaiul curgea și mâncarea se consuma de către veselii convivi care voiau să-și refacă forțele irosite în timpul nopții.

Toate camerele erau ocupate. Nu rămăsese decât una pentru mine. Mă plimbam trist; pentru a-mi trece timpul loveam cu piciorul orice întâlneam în cale, dar această epuizare mă reconforta. Nimeni nu-mi dădea nici o atenție: invitații erau obosiți și mulțumiți, servitorii epuizați și nervoși.

– Caii sunt mai înțelegători, mi-am zis. Vreau să dorm cu ei.

Era cald în grajd și furajele erau noi, dar îmi trebui mult timp să pot adormi. De fiecare dată când ațineam, un cal se mișca, sau venea zgomot din casă. Apoi se așternu liniștea. Urcat pe o bârnă, priveam afară. Una după alta, luminile se stingeau. În curând nu mai era decât lumina clară și rece a lunii și reflexele ei strălucitoare pe munții încununați de zăpadă. Caii dormeau, unii în picioare, alții culcați. Am adormit și eu.

A doua zi de dimineață am fost sculat cu brutalitate. Mi s-a spus:

– Pleacă de aici Mardi Lobsang. Trebuie să pun șaua pe cai și tu ocupi spațiul.

M-am sculat și am plecat în casă căutând să mănânc ceva. Aici era agitație. Oamenii se pregăteau să plece și mama alerga de la un grup la altul pentru ultimul salut. Tata discuta despre înfrumusețarea casei și a grădinii. Unui vechi prieten îi spunea că vrea să aducă din import sticlă, din India, pentru a pune la ferestre. În Tibet nu era sticlă, nu se fabrica în țară și era foarte costisitor să o aduci din India. Ferestrele tibetane erau acoperite cu hârtie cerată translucidă, dar nu transparentă. Jaluzelele grele de lemn erau fixate la exterior, nu atât pentru a proteja casa de hoți, cât pentru că ne temeam de furtunile de nisip. Acest nisip (uneori chiar mici pietricele) putea intra în casă pe orice fereastră neprotejată.

Putea, de asemenea, să pătrundă în crăpăturile feței sau ale mâinilor. De aceea era periculos să călătorești în anotimpul marilor vânturi. Oamenii din Lhassa supravegheau tot timpul Vârful. Dispărea brusc sub un cer negru? Fiecare alerga să pună la adăpost bunurile, împotriva vântului. Dar nu numai oamenii erau în stare de alertă: animalele erau cuprinse de panică și vedeai caii și câinii alergând în căutarea unui adăpost. Cât despre pisici, furtuna nu le agita niciodată, iar yak-ii nu se temeau de nimic.

După plecarea ultimului invitat, tata m-a chemat:

– Mergi la cumpărături, spuse, și ia tot ce ai nevoie. Tzu știe ce trebuie.

Mă gândeam ce lucruri îmi erau necesare: un bol de lemn pentru tsampa, o cupă și un șirag de mătănii...

Cele trei părți ale cupei, piciorul, cupa propriu-zisă și rotundul-cercul trebuiau dă fie din argint – șiragul de mătănii din lemn va avea 108 mărgele bine lustruite. Acest număr sacru indica cantitatea de lucruri pe care un călugăr trebuie să le păstreze în cap.

Plecarăm, Tzu pe calul său, iar eu pe ponei. Ieșind din curte am luat-o la dreapta, apoi iar la dreapta, după Potala am părăsit drumul de centură pentru a intra în cartierul

comercial. Priveam în jurul meu ca și cum eram prima dată acolo. În fond, mă temeam că era ultima dată! Negustorii care veniseră în Lhassa, erau în prăvălii, discutând cu fermitate asupra prețului. Unii aduceau cai din China, alții țesături din India. Am traversat piața ca să ajungem la ceea ce ne interesa. Din timp în timp Tzu, schimba saluturi cu câte un prieten din tinerețe.

Îmi trebuia o robă roșu închis pe care mi-o cumpără mai mare. Nu numai pentru că urma să mai cresc, ci pentru o altă rațiune practică. La noi bărbații poartă robe foarte ample care sunt strânse în talie. La partea superioară formează un buzunar care conține toate obiectele de care un tibetan nu se poate despărți. Călugărul „de mijloc" de exemplu, transportă în acest „buzunar" un bol pentru tsampa, o cupă, un cuțit, diverse amulete, un săculeț de orz prăjit și destul de adesea o provizie de tsampa. Dar nu uitați că un călugăr păstrează întotdeauna asupra lui tot ceea ce posedă. Umilele mele cumpărături fură supervizate de Tzu. El îmi permise să cumpăr numai strictul necesar de calitate mijlocie, cum îi ședea bine unui „biet acolit". Sandalele cu talpă din piele de yak, un mic săculeț de piele pentru orzul prăjit, un bol din lemn, o cupă tot din lemn – unde era cupa de argint din visurile mele? și un cuțit. Adăugați un șirag de mătănii obișnuit pe care trebuia să-l netezesc eu însumi boabă cu boabă (cele 108) și veți avea lista completă a obiectelor la care aveam dreptul. Tata era multimilionar, avea proprietăți imense răspândite în toată țara, bijuterii și o cantitate considerabilă de aur. Dar eu, cât timp dura învățătura, și cât tata era în viață, nu trebuia să fiu decât un biet călugăr.

Am privit încă o dată strada și casele sale cu două etaje cu mari acoperișuri ieșite în afară. Am mai privit o dată prăvăliile cu aripioare de rechin și învelișurile pentru șa care erau întinse în fața ușilor. Am mai ascultat veselele pălăvrăgeli ale negustorilor cu clienții.

Această stradă nu mi-a părut niciodată mai simpatică și îi invidiam pe cei care puteau să-și trăiască zilele aici și să o vadă mereu.

Câinii vagabonzi umblau de colo colo, mirosind și mârâind; caii care își așteptau stăpânii nechezau încetișor la apropierea lor; Yak-ii puternici se plimbau printre oameni. Câte mistere în afara geamurilor acoperite cu hârtie cerată! Ce negustori minunați veniți din cele patru colțuri ale lumii, poposind aici, trecând prin porțile grele de lemn și câte istorii ar fi povestit obloanele ferestrelor, dacă ar fi putut să vorbească!

Priveam toate aceste lucruri ca și cum mi-ar fi fost niște vechi prieteni. Nu-mi puteam imagina că ar fi putut veni o zi în care să-mi doresc să văd aceste străzi! Mă gândeam la ce mi-ar fi plăcut să fac, la tot ce mi-ar fi plăcut să cumpăr. Reveria mea fu brusc întreruptă. O mână mare și amenințătoare se abătu asupra mea, mă trase de ureche și o răsuci feroce.

– Haide, Mardi Lobsang, vocifera Tzu, ce ai rămas ca o statuie? Mă întreb ce au în cap băieții de azi! Pe vremea mea nu era așa.

Tzu râdea că voi rămâne fără ureche dacă nu mă mișc din loc. Ce puteam face decât să mă „supun". Pe drumul de întoarcere Tzu dădea din cap și mormăia nemulțumit că „generația actuală e o bandă de leneși cu capul în nori, care nu-i bună de nimic".

Acasă, mama aruncă o privire asupra cumpărăturilor mele. Spre marele meu regret, ea le considera destul de bune pentru mine. Nutrisem speranța că îl va dezaproba pe Tzu autorizându-mă să-mi cumpăr lucruri de mai bună calitate. Încă o dată, speranța mea de a avea o cupă de argint, fu spulberată, trebuind să mă mulțumesc cu o cupă de lemn făcută de mână, din bazarul de la Lhassa.

Nu m-au lăsat singur ultima săptămână. Mama mă târa cu forța prin toate casele mari din Lhassa unde prezentam

respectele mele. Mama adora aceste ieșiri, schimburi de mondenități, discuții politicoase care constituiau programul nostru cotidian.

Mă plictiseam de moarte: pentru mine aceste vizite erau adevărate suplicii, căci nu eram dotat să pot suporta cu plăcere mulțimea.

Aș fi vrut să mă distrez în aer liber în puținele zile care îmi mai rămâneseră, să mă joc cu zmeele, să sar cu prăjina să exersez cu cercul. Dar în locul acestor distracții, eram târât peste tot ca un yak în fața unor femei care stăteau toată ziua pe perne de mătase și chemau servitorii să le îndeplinească câte un capriciu.

Mama nu fu singura care îmi zdrobi inima. Trebuia să-l însoțesc pe tata la lamaseria din Drebung. Aceasta e cea mai mare lamaserie din lume, cu 10.000 de călugări, cu temple și cu căsuțe din piatră.

Această comunitate era un oraș înconjurat de ziduri și ca orice oraș care se respectă, putea să trăiască prin el însuși.

Drebung înseamnă „Muntele de Orez" și de fapt, el părea de departe, cu turnurile și domurile sale, chiar așa ceva. Dar eu nu aveam suficientă dispoziție să pot aprecia frumusețile arhitecturale, aveam inima grea deoarece trebuia să pierd un timp care îmi era atât de prețios.

Tata avea treabă cu preotul și asistenții săi, și eu rătăceam trist în lamaserie, ca o navă rătăcită în furtună. Când am văzut cum erau tratați micii nobili, avui frisoane de spaimă.

„Muntele de Orez" era de fapt construit din 7 lamaserii, care formau una singură, conținea 7 ordine, 7 colegii diferite. Era prea mult pentru o singură persoană; 14 preoți toți partizani ai unei discipline de fier asigurau comandamentul.

„Când această agreabilă excursie în aer liber" – ca să-l citez exact pe tata – luă sfârșit, fui bucuros dar și mai

bucuros am fost când am aflat că nu voi fi trimis nici la Drebung nici la Sera, care se găseau la 5 km de Lhassa.

Săptămâna se apropia de sfârșit. Mi-au luat zmeele și le-au făcut cadou, mi-au aruncat arbaletele și săgețile ca să mă facă să înțeleg că nu mai eram copil, și nu mai aveam nevoie de jucării.

Aveam impresia că însăși inima mea era zdrobită, dar nimeni nu părea să dea importanță acestui mic amănunt.

La căderea serii, tata mă chemă în cabinetul său; era o cameră minunat decorată, încărcată de cărți vechi și de mare valoare. El era așezat lângă un altar înalt și îmi ordonă să mă așez în genunchi în fața lui.

Ceremonia deschiderii Cărții începea. Istoria completă a familiei noastre, de secole, era povestită în acest imens volum de un metru și jumătate pe treizeci de centimetri. Ea continua cu numele fondatorilor originii noastre, de asemenea și cu o explicație detaliată a faptelor strălucite care determinaseră înnobilarea noastră.

Erau consemnate acolo și serviciile aduse de familia noastră țării și suveranului nostru. În aceste pagini îngălbenite am citit toată Istoria. Era a doua oară când Cartea era deschisă pentru mine, căci datele despre concepția mea și despre nașterea mea erau deja consemnate acolo. Am văzut datele pe care se bazaseră astrologii pentru a stabili previziunile lor, ca și hărțile astrologice pe care le pregătiseră.

Trebuia să semnez eu însumi Cartea căci era o viață nouă pe care trebuia s-o încep, mâine, în lamaserie.

Cartea era grea: tata se clătină puțin când se ridică să o pună în locul în care era păstrată. Cu venerație el depozită cartea sub altar, într-o nișă de piatră. Apoi încălzi ceară, întinse pe crăpătura nișei și apăsă sigiliul său pe ceară astfel ca nimeni să nu poată atinge Cartea.

Apoi, se instală confortabil pe perne – O lovitură ușoară într-un gong plasat alături de el și un servitor intră

aducându-i ceai cu unt. După o lungă tăcere, el îmi vorbi de istoria secretă a Tibetului care începea cu mii și mii de ani în urmă, care era deja veche în momentul Potopului. El îmi povesti cum într-o anumită perioadă Tibetul avusese deschidere la mare ceea ce era probat cu acte.

– Chiar în epoca noastră, spuse, când se crapă pământul la Lhassa, se pot găsi pești-fosile și cochilii ciudate, urme de metale a căror utilitate nu este cunoscută.

Călugării găseau adesea aceste cochilii, explorând cavernele regiunii și le arătaseră tatălui meu.

Apoi starea sa se schimbă.

– Cum este scris în Lege, spuse, copilul nobil va fi crescut în austeritate, în timp ce, cel sărac va avea parte de milă. Înainte de a fi primit în lamaserie, va trebui să treci o probă foarte severă.

Era absolut necesar să fac proba unei docilități absolute și să mă supun orbește tuturor ordinelor care îmi vor fi date. Ultimile sale cuvinte nu păreau să fie potrivite pentru a petrece o noapte liniștită.

– Fiul meu, spuse, tu crezi că sunt dur și indiferent. Mă preocupă numele familiei noastre și îți spun: dacă nu vei reuși să intri la lamaserie, să nu mai vii aici. Vei fi tratat ca un străin în această casă.

Apoi, îmi făcu semn să mă retrag, fără să adauge nici un cuvânt. Puțin mai târziu, spre seară, mi-am luat adio de la sora mea Yaso. Era bulversată: ne jucasem împreună adesea și apoi nu era decât o fetiță de 9 ani, iar eu un băiat, care a doua zi împlineam șapte.

Era imposibil s-o găsesc pe mama. Ea se culcase și n-am putut să-i spun adio. Mă aflam singur în camera mea unde îmi petreceam ultima noapte și îmi aranjam pernele care îmi serveau drept pat. M-am întins fără să am chef să dorm. Mult timp m-am gândit la ceea ce îmi spusese tata în seara aceea. Mă gândeam la profunda sa aversiune pentru copii și mă înfricoșa a doua zi când, pentru prima

oară voi dormi departe de ai mei. Pe cer, luna își urma drumul. O pasăre de noapte bătea din aripi în dreptul ferestrei. Am dormit, dar când razele lunii fură înlocuite de cele ale soarelui, un servitor mă trezi cu un bol de tsampa și o cupă de ceai cu unt.

Tzu năvăli în cameră când tocmai mâncam.

– Ei bine, băiete, a sosit momentul să ne despărțim, mulțumesc lui Dumnezeu. Voi putea să mă întorc la caii mei. Fă-ți datoria și amintește-ți ce te-am învățat.

Apoi îmi întoarse spatele și mă părăsi.

Despărțirile pline de emoție la plecarea mea, mi s-ar fi părut penibile. Dacă mama s-ar fi sculat pentru a-mi spune la revedere, aș fi încercat desigur s-o rog să mă țină lângă ea.

Mulți copii tibetani duc o existență plină de gingășie; a mea fusese dură, din toate punctele de vedere și dacă ea n-a venit să-mi spună la revedere, era din cauza tatei, care, cum am descoperit mai târziu, dăduse ordine în acest sens ca eu să mă învăț cu disciplina și fermitatea.

Mi-am terminat micul dejun, mi-am pus bolul și cupa în robă și mi-am mai luat o robă de schimb pe care am făcut-o balot împreună cu o pereche de botine din fetru. Când am ieșit din cameră, un servitor mă luă de mână încet, să nu deranjeze pe cei din casă, care dormeau. Mergeam pe coridor. În timp ce coboram scările, au apărut zorile.

Astfel mi-am părăsit casa. Singur, temător și cu inima strânsă.

CAPITOLUL IV

LA PORȚILE TEMPLULUI

Drumul ducea direct la lamaseria din Chakpori, Templul Medicinei, o școală care avea reputația de a fi dură. Am mers kilometri la lumina zilei. La poarta prin care se făcea accesul în mânăstire, am mai întâlnit doi băieți veniți ca și mine să solicite admiterea lor în lamaserie. Ne-am examinat circumspecți, fără să reușim, cred, să ne impresionăm. Am decis că ar trebui să fim „sociabili" dacă va trebui să suportăm același antrenament.

După un timp, am bătut timid în poartă, fără să obținem nici un răspuns. Unul dintre tovarășii mei, luă o piatră mare cu care făcu zgomot ca să atragă atenția.

Un călugăr apăru ținând un baston; eram atât de speriați încât îl vedeam cât un copac tânăr.

– Ce doriți, micilor demoni? întrebă. Credeți că n-am altceva mai bun de făcut decât să deschid poarta unor băieți de teapa voastră?

– Am venit să fim călugări, am replicat.

– Călugări? Semănați cu niște maimuțe, spuse. Așteptați aici, fără să vă mișcați. Mestrul Acoliților vă va primi când va avea timp.

Poarta se închise. Ne-am așezat pe pământ, căci picioarele noastre erau obosite. În lamaserie intrau oameni. Deschizându-se o mică fereastră, un miros plăcut, de bucătărie străbătu aerul amintindu-ne cât ne este de foame. Ah!

această mâncare era atât de aproape de noi și totuși nu aveam acces la ea.

În fine, poarta fu deschisă violent și un om mare și descărnat – înalt și slab – apăru.

– Ei bine, vociferă, ce doriți micuților?

– Noi dorim să fim călugări.

– Bunule Dumnezeu, exclamă, ce rebuturi ne-au venit!

Ne făcu semn să intrăm în interiorul marii incinte care înconjura Lamaseria. Ne întrebă cine suntem, și chiar pentru ce ne-am născut! Nu ne-a foast greu să înțelegem că nu l-am impresionat cu nimic!

– Intră repede, spuse primului, care era copilul unui cioban. Dacă treci probele, vei putea rămâne.

Trecu la următorul:

– Și tu, băiete? Ce spui? Tatăl tău e măcelar? Taie carne? E un om care nu respectă legile lui Buddha! Și tu vii aici? Fugi repede, să nu te pun eu pe fugă!

El se repezi spre băiat și bietul, uitându-și oboseala, își regăsi toată energia. Rapid, se întoarse, făcu stânga-împrejur și ajungând pe drum, o rupse la fugă, lăsând în urma lui mici nori de praf. Teribilul călugăr se îndreptă spre mine, cu o privire feroce și mă temeam să nu cad pe loc. El își agita bastonul amenințător.

– E rândul tău! Cine ești tu? Oh! Oh! Un tânăr prinț care vrea să devină religios. Va trebui mai întâi să arăți ce vrei, drăguțul meu domn, ce ai în burtă. Aici nu-i un loc pentru mici aristocați alintați. Fă patruzeci de pași înapoi și așează-te în atitudinea de contemplație până la noi ordine. Ferește-te să miști chiar din ochi!

Apoi se întoarse brusc și plecă melancolic; am rămas umilit și am făcut 40 de pași. Mi-am îndoit genunchii și apoi m-am așezat cu picioarele încrucișate cum îmi fusese poruncit.

Am rămas în această poziție toată ziua. Fără să mă mișc. Vântul mă învăluia în rafale de praf. Ele formau

mici vârtejuri în palmele mele întreptate spre cer, pe umeri, și îmi intrau în păr.

Pe măsură ce soarele apunea, îmi era din ce în ce mai foame și o sete torturantă îmi usca gâtul; din zori nu mai mâncasem și nu băusem nimic. Călugării veneau și plecau, erau numeroși, dar nu-mi dădeau nici o atenție. Câinii se opreau să mă miroasă, cu curiozitate, apoi plecau. Trecu un grup de băieți micuți. Unul dintre ei, neavând treabă, aruncă cu o piatră care mă atinse la tâmplă. Sângele curgea. Dar nu mă mișcam. Îmi era prea teamă. Dacă eșuam la această încercare, tata nu mă mai lăsa să intru în ceea ce fusese casa mea. Nu aveam alt loc unde să mă pot duce; nu aveam nimic altceva de făcut decât să rămân nemișcat, suferind cu toți mușchii și toate articulațiile.

Soarele dispăru în spatele munților și se făcu noapte. Stelele scânteiau pe cerul sumbru. Mii de lămpi, mici, cu unt, sclipeau la ferestrele lamaseriei. Se porni un vânt rece, îi auzeam șuieratul printre frunzele copacilor și în jurul meu, zgomote surde compuneau muzica stranie a nopții.

În ciuda tuturor, rămăsei nemișcat, pentru două motive: îmi era prea frică și membrele mele erau amorțite și anchilozate. Atunci, ajunse la mine, fâșâitul unor pași, în sandale, pe solul nisipos: recunoscui pasul unui bătrân care căuta drumul în întuneric. O torță apăru în fața mea: era un bătrân călugăr pe care anii de austeritate îl îndoiseră și îl obosiseră. Mâinile îi tremurau și acest lucru nu mă lăsă indiferent când văzui că varsă ceaiul pe care îl ținea în mână. În cealaltă, ținea un mic bol de tsampa. El îmi întinse și una și alta. Nu făcui nici un gest să le iau.

– Ia, fiul meu, căci ai voie să te miști în timpul nopții.

Am luat ceaiul și tsampa și le-am pus în bolul meu.

– Dormi acum, reluă bătrânul, dar la primele raze ale soarelui să-ți reiei aceeași poziție, căci este vorba de o încercare și nu de o tortură inutilă, cum crezi tu poate în acest moment. Numai cei care o depășesc pot aspira la

înaltul nostru Ordin. Puse cupa și bolul și se îndepărtă. M-am ridicat în picioare, mi-am întins membrele apoi m-am culcat alături, și am terminat tsampa. Eram la capătul puterilor. M-am întins pe pământ și mi-am pus roba de schimb sub cap.

Cei șapte ani pe care îi petrecusem pe pământ nu fuseseră ușori. Tatăl meu se arătase sever în toate ocaziile, oribil de sever, dar acum eram singur, departe de ai mei, după o zi de nemișcare, murind de foame și de sete și fără speranța că a doua zi va fi mai bine.

Pentru moment trebuia să dorm sub cerul înghețat, singur cu frica mea de tenebre, singur cu teama pentru zilele următoare.

Mi s-a părut că abia închisesem ochii când am fost trezit de zgomotul unei trompete. Deschizând ochii am văzut că falsa aurora era acolo însoțită de prima lucire a zilei care se reflecta în vârfurile din spatele munților. M-am sculat cu repeziciune și am reluat atitudinea de meditație. În fața mea, lamaseria se trezea lent.

Mai întâi cu marea sa carcasă inertă și lipsită de viață, semăna cu un oraș adormit. Ea scoase un suspin ca un om care se trezește. Acest suspin deveni un murmur care se amplifică și începu un zumzet de activitate, asemănător cu un stup de albine într-o zi caldă de vară. Când lumina fu mai vie, mici grupuri de capete rase treceau prin fața ferestrelor deschise, ferestre care la lumina primei aurore semănau cu orbitele goale ale unui craniu uman.

Cu cât ziua avansa, mă simțeam mai anchilozat, dar nu îndrăzneam să mă mișc; dacă adormeam un moment și asta ar fi însemnat că nu-mi mai pot continua drumul? Tata fusese foarte clar: dacă lamaseria nu avea nevoie de mine, el cu atât mai puțin. În grupuri mici, călugării ieșeau fiecare la treburile lor misterioase. Băieții treceau și câteodată aruncau cu pietricele în direcția mea iscând praful. Cum nu puteam să le răspund, renunțau, plecând în cău-

tarea unor victime mai cooperante. Puțin câte puțin lumina scădea și micuțele lămpi cu unt ale lamaseriei fură din nou chemate la datorie.

Curând nu mai luminau decât stelele cu lumina lor difuză, căci era perioada anului în care luna se ridica târziu („când luna este tânără, ea nu poate călători repede", spunea un dicton tibetan).

Deodată, fui bolnav de frică: mă uitaseră? Era vorba de o încercare sau de un curs în care trebuia să fiu privat de orice hrană? Nu mă mișcasem toată ziua și muream de foame.

Deodată, o speranță îmi lumină inima, trebuia să mă mișc.

Auzeam un zgomot de pași și o siluetă se îndrepta spre mine.

Dar vai! Era un buldog imens care târa ceva după el. Departe de a-mi acorda vreo atenție el își urmă misiunea sa nocturnă fără să-l emoționeze situația mea. Speranțele mi se spulberaseră. Aș fi vrut să plâng. Pentru a depăși acest moment, mi-am amintit cât de stupide sunt fetele și femeile care se comportă astfel.

În fine, am auzit pașii bătrânului. De această dată, mă privi cu mai multă blândețe.

– Iată ceva de mâncare, dar nu este încă sfârșitul încercării. Rămâne mâine. Fii atent, în consecință, căci mulți eșuează în ultimul moment.

Și cu aceasta plecă.

În timp ce vorbea, eu beam ceaiul și mâncam tsampa. Din nou m-am întins pe pământ, mai puțin fericit decât în noaptea precedentă. Lungit, meditam asupra nedreptăților acestora: eu nu voiam să fiu călugăr... nu eram lăsat să decid asupra soartei mele și dacă aș fi fost un animal, stăteam pe vârful unui munte... Am adormit cu aceste gânduri.

Urmă ziua a treia. Reluând atitudinea de contemplație mă simțeam mai ușor și mai obosit. Lamaseria mi se părea

că plutește într-un amestec de clădiri, culori strălucitoare, pete roșii, cu munți și călugări generoși. Un mare efort mi-a trebuit să depășesc acest vertige. Gândul că puteam să clachez, după ce suferisem atâta, mă înspăimânta.

Aveam impresia că pietrele pe care eram așezat, deveniseră cu timpul tăioase ca cuțitele care mi se înfigeau în cele mai sensibile locuri ale ființei mele.

Într-unul din momentele de destindere relativă, mi-am zis că aveam noroc că nu sunt o găină care trebuie să stea pe ouăle ei, mai mult ca mine.

Soarele părea imobil; ziua părea fără sfârșit. În fine, lumina începu să scadă și vântul serii se juca cu un fulg al unei păsări care trecuse pe acolo.

Deodată, lumini micuțe apăruseră la ferestre, una după alta.

– Cum aș vrea să mor în noaptea asta, mă gândeam, nu mai pot să-mi țin corpul.

În acel moment apăru silueta Maestrului Acoliților, în cadrul unei uși.

– Vino aici, copilul meu! strigă el.

Am încercat să mă ridic în picioare, dar picioarele mele erau atât de înțepenite că m-am prăbușit. M-am ridicat grăbit și mi-am luat micul bagaj mergând spre el cu un pas clătinat.

– Intră, îmi spuse. Asistă la slujba de seară și mâine dimineață vino să mă vezi.

În interior era cald și am simțit mirosul reconfortant al esențelor. Simțurile mele, ascuțite de foame îmi semnalaseră că nu departe se găsea de mâncare și am urmat un grup care se îndrepta spre dreapta. Mâncare: tsampa și ceai cu unt! M-am fofilat în primul rând, ca și cum făcusem asta toată viața.

Călugării încercară să mă rețină apucându-mă de codiță, dar am luat-o înainte strecurându-mă printre picioarele lor; voiam să mănânc și nimic nu îmi stătea în cale.

Puțin reconfortat, am urmat călugării în templul interior pentru slujba de seară. Eram prea obosit pentru a înțelege ce era, dar nimeni nu-mi dădea nici o atenție. Când călugării au ieșit, m-am îndreptat spre un stâlp enorm și în spatele lui m-am întins pe pământ cu bocceluța mea, sub cap. Am adormit.

Un șoc violent – credeam că mi-a fost crăpat capul – voci...

– Unul nou! Un copil de bogat. Pe el!

Un acolit îmi rupse roba de schimb, pe care o trăsese de sub capul meu, altul pusese stăpânire pe botinele mele. O azvârlitură de tsampa, umedă și grasă mă nimeri în plină față. O avalanșă de lovituri, pumni și picioare se abătură asupra mea, dar eu nu mă apăram. Poate era vorba de o altă încercare și voiau să vadă dacă mă supun Legii a 6-a care poruncește: „suportă suferința și nenorocirea cu răbdare și resemnare".

Cineva strigă deodată:

– Ce se petrece aici?

Se auziră șușoteli speriate:

– Oh! Bătrânul Sac cu Oase, să plecăm să ne ascundem.

Tocmai îmi curățam tsampa de pe ochi când Maestrul Acoliților se aplecă spre mine, mă trase de coadă și mă „puse" în picioare.

– Pui nenorocit! Molaticule! Tu un viitor șef? Haida, de! Te-au păcălit!

Am fost supus unor lovituri violente.

– Nu ești bun de nimic, molatic, incapabil să te aperi!

Loviturile păreau că nu se mai opresc. Am crezut că aud ce-mi spusese Tzu când ne-am luat la revedere:

– Fă-ți bine datoria și „amintește-ți de tot ce te-am învățat".

Inconștient, am făcut față și am aplicat o ușoară apăsare, cum mă învățase Tzu să fac. Maestrul, luat prin sur-

prindere, scoase un geamăt de durere, zbură pe deasupra capului meu, căzu pe solul pietros, alunecă pe nas jupuindu-şi pielea şi se opri când capul i se lovi de un stâlp, cu un sunet asurzitor.

„Mă aşteaptă moartea, gândeam, la sfârşitul tuturor, suferinţelor". Lumea păru că se opreşte. Ceilalţi copii îşi reţineau răsuflarea. Un urlet: călugărul mare şi osos era în picioare. Râuri de sânge curgeau din nasul lui, totuşi râse cu hohote:

– Eşti un cocoş de luptă, hai? îmi spuse. Un cocoş de luptă sau un şoricel ascuns într-un colţ? Care din doi? Asta trebuie să ştiu.

El se întoarse spre un băiat de 14 ani mare şi greu căruia îi făcu semn.

– Ngawang, spuse, tu eşti cea mai mare brută din această lamaserie. Fă-ne să vedem cine este mai bun între băiatul unui caravanier şi băiatul unui prinţ, când e vorba să se bată.

Pentru prima dată în viaţa mea i-am mulţumit lui Tzu, bătrânul călugăr-poliţai. În tinereţea sa el fusese expert în judo, campion al ţării Kham. El mă învăţase după propriile sale cuvinte: „tot ce ştia". Ştiam să mă bat contra adulţilor şi făcusem mari progrese în această ştiinţă, mai ales că forţa şi vârsta nu aveau nici o utilitate. Această luptă mi-a decis viitorul şi m-am simţit, în fine, liniştit.

Ngawang era puternic şi bine făcut, dar îi lipsea supleţea în momentele importante.

El se îndreptă spre mine pentru a mă apuca de mâini, ca să mă reducă la tăcere. Nu-mi era teamă, datorită lui Tzu şi a antrenamentului său, uneori brutal. Când Ngawang se mişcă, am făcut un pas alături şi l-am prins de mână uşor. Picioarele sale derapară şi după ce făcu jumătate de cerc înainte, ateriză în cap. El rămase o clipă să geamă „pe covor" apoi, se ridică brusc şi se aruncă spre mine. M-am

lăsat pe vine și i-am dat un picior în momentul în care se afla deasupra mea. De data aceasta sări în sus cu brațele întinse și ateriză pe umărul stâng. Dar nu era suficient. El se întoarse, prudent, în jurul meu, apoi văzu un lanț cu un obiect în care se arde tămâia, îl apucă și-l învârti în aer. O asemenea armă este lentă, grea și ușor de evitat. Făcui un pas înainte și, apăsai brațul care agita obiectul, cu un deget, la baza sa – figură pe care Tzu adesea mă învățase s-o fac. El se rostogoli la pământ, degetele sale inerte lăsară lanțul să-i scape, iar obiectul în care se ardea tămâia fu propulsat în grupul de copii și călugări care asistau la meci.

Ngawang rămase inconștient circa o jumătate de oră. Această „atingere" specială servește adesea să eliberăm spiritul de corp pentru a putea efectua călătorii astrale. Maestrul Acoliților se apropie de noi, îmi dădu una pe umăr și făcu o declarație contradictorie:

– Micuțule, spuse, ești un om!

Răspunsul meu fu de o îndrăzneală nebună:

– Atunci merit puțină mâncare, Părinte, dacă vreți! Am avut atât de puțină în ultimele zile.

– Băiatul meu, îmi răspunse, mănâncă și bea până nu mai poți. Vei spune apoi unui coleg să te aducă la mine – acum tu ești șeful lor.

Bătrânul călugăr care îmi aducea câte ceva de mâncare înainte de a fi fost în lamaserie, sosi în acel moment.

– Fiul meu, bine ai făcut. Ngawang tiraniza acoliții. Să-i iei locul, dar bunătatea și înțelegerea să te inspire în luarea deciziilor. Te-ai remarcat pozitiv. Folosește-ți cunoștințele și ai grijă să nu cazi în mâini nedemne. Acum vino cu mine să-ți dau să mănânci și să bei.

Când am sosit în camera sa, Maestrul Acoliților mă primi amabil.

– Așează-te, băiatul meu, îmi spuse, așează-te. Vom vedea dacă și intelectual ești tot atât de strălucitor ca și fizic. Voi încerca, deci, fii atent.

Îmi puse un număr foarte mare de întrebări și oral și scris.

Timp de șase ore am rămas așezați unul în fața altuia, pe perne, iar la sfârșit s-a arătat satisfăcut. Aveam impresia că m-am transformat într-o piele de yak, prost întinsă, grea și flașcă.

El se ridică:

– Băiatul meu, spuse, urmează-mă. Aș vrea să te prezint Părintelui Abate. Este o onoare extraordinară, vei înțelege imediat pentru ce. Haide!

L-am urmat pe coridoarele largi: birouri religioase, temple interioare, săli de clasă. O scară. Alte coridoare în zig-zag. Sala Zeilor și antrepozitul plantelor medicinale. O altă scară și ajunserăm pe acoperișul plat al lamaseriei, apoi am mers drept înainte spre casa Părintelui Abate. O intrare printre lambriuri aurite, Buddha din aur, Simbolul Medicinii și apoi am intrat în apartamentele particulare ale Părintelui Abate.

– Salută, fiul meu, îmi zise Maestrul Acoliților, și fă ca mine.

El se prosternă după ce salută de trei ori. Eu făcui la fel cu inima bătând.

Părintele Abate, impasibil, ne privea.

– Așezați-vă, spuse.

Ne-am instalat pe perne, cu picioarele încrucișate, după moda tibetană.

Un lung moment, Părintele Abate mă examină fără să vorbească. Apoi spuse:

– Mardi Lobsang Rampa, eu știu tot ce te privește, tot ce ți-a fost prezis. Încercarea răbdării tale a fost aspră. Tu vei înțelege acest lucru peste câțiva ani. Pentru moment, știu că în miile de călugări nu este nici unul care să fie dotat pentru lucruri superioare și capabil să atingă un înalt grad de evoluție. Alții practică rutina în obligațiile lor. Aceștia sunt muncitorii manuali, cei care parcurg căile fără să-și

pună întrebări. Noi ne lipsim de aceştia. Ne vom lipsi de cei ce vor perpetua ştiinţa noastră când un nor străin ne va acoperi ţara. Vei primi o formaţie specială, o formaţie intensivă în câţiva ani – puţini – când vei primi atâtea cunoştinţe cât un lama nu acumulează într-o viaţă întreagă. Drumul va fi dur şi adesea penibil. Să stăpâneşti clarviziunea, este într-adevăr dureros şi să voiajezi în lumile astrale cere nervi pe care nimic să nu-i tulbure şi o voinţă dură ca piatra.

Ascultam cu toată atenţia fără să scap nici un cuvânt. Toate acestea mi se păreau foarte dificile. Nu eram prea puternic, la acest punct.

Părintele Abate continuă:

– Vei studia aici medicina şi astrologia. Noi te vom ajuta. Vei studia în acelaşi timp şi artele ezoterice. Drumul tău este trasat, Mardi Lobsang Rampa. Deşi nu ai decât şapte ani îţi vorbesc ca unui adult.

El înclină capul şi Maetrul Acoliţilor se ridică şi se înclină până jos. Am făcut la fel şi am ieşit împreună. După ce am ieşit din camera sa, Maestrul rupse tăcerea:

– Fiul meu, spuse, va trebui să munceşti dur. Dar noi te vom ajuta, din toate puterile. Acum urmează-mă, mergem să fii ras în cap.

În Tibet, când un tânăr băiat intră în ordin i se rade în întregime părul cu excepţia unei meşe care este tăiată în ziua în care primeşte numele său religios şi îl abandonează pe cel vechi. Dar voi reveni asupra acestei chestiuni mai târziu.

Maestrul mă conduse de-a lungul coridoarelor circulare până într-o mică încăpere „frizeria" unde mi s-a spus să mă aşez jos.

– Tam-Cho, spuse, rade-l în cap pe acest băiat. Taie-i şi meşa căci el va primi numele religios tot astăzi.

Tam-Cho înaintă, îmi luă coada în mâna sa dreaptă şi o ridică vertical.

– Ah, ah, băiete, ce coadă minunată, bine unsă, bine îngrijită. Va fi o plăcere să o pieptăn.

El luă o pereche de foarfece, enorme, în genul celor care servesc pentru tăiatul grădinii.

– Tische, strigă, vino să ții de capătul acestei cozi.

Tische, ajutorul său, sosi în pas alergător și trase atât de puternic de coada mea, încât aproape m-a răsturnat la pământ. Tam-Cho se puse pe treabă și după multe mormăieli, coada mea fu tăiată. Dar asta nu era decât începutul.

Ajutorul aduse un bol plin cu apă caldă și când mi-o vărsă pe cap, am simțit o durere cumplită.

– Ce ți s-a întâmplat, micuțule? întrebă coaforul. Te-am fript?

– Da, am spus.

– Nu da atenție. Asta ușurează tunsul, îmi răspunse luând un instrument grosier cu care, după mult timp reuși să mă debaraseze de părul meu.

– Vino, îmi spuse Maestrul. L-am urmat în camera sa, unde îmi arătă o carte mare.

– Să vedem cum te vom numi! Ah! Din acest moment numele tău va fi Yza-mig-dmar Lahlu.

(În această carte eu voi continua să folosesc numele de Mardi Lobsang Rampa, mai ușor pentru cititor).

Am fost, în fine, condus în clasă. Mă simțeam ca un ou, astfel tuns. Cum primisem o bună educație acasă, se bănuia că aveam cunoștințe superioare și m-au dus în clasa celor care aveau 17 ani. Aveam impresia că sunt un pitic printre curioși. Acești acoliți văzuseră scena cu Ngawang și de aceea nimeni nu mă șicana, în afară de un băiat mare și stupid. El se apropie de mine pe la spate și-și puse labele sale murdare pe craniul meu dureros. N-am făcut decât să mă îndrept și cu degetele i-am dat o lovitură seacă la partea de jos a coatelor făcându-l să urle de durere.

Într-adevăr, Tzu fusese un bun maestru. Toţi instructorii de judo pe care i-am întâlnit mai târziu, în timpul săptămânii, îl cunoşteau ca fiind cel mai bun specialist din Tibet. După acest incident, băieţii mă lăsară în pace. Cât despre profesorul nostru, când era întors cu spatele şi băiatul cel mare mi-a pus mâinile pe cap, a înţeles ce s-a întâmplat şi văzând rezultatul bătăii a început să râdă şi m-a lăsat în pace.

Era aproape ora opt şi jumătate şi aveam trei sferturi de oră liber, înainte de oficierea slujbei de seară care era fixată la ora nouă şi un sfert. Bucuria mea fu de scurtă durată. Un Lama îmi făcu semn să mă apropii când ieşeam din sala de curs.

– Urmează-mă, spuse.

M-am supus întrebându-mă ce alte noi necazuri mă mai aşteaptă.

Intrarăm într-o cameră de muzică unde erau circa 20 de băieţi „noi" ca şi mine. Trei muzicieni încercau să cânte, unul la tambur, altul la trompetă de argint, altul la trombon.

– Mergem să cântăm să te pot repartiza în cor.

Muzicienii atacară o arie foarte comună pe care puteau s-o cânte toţi. Vocile noastre se ridicară... şi sprâncenele Maestrului de muzică, de asemenea. Mirarea imprimă feţei sale o vie suferinţă. Mâinile sale se ridicară în semn de protest.

– Opriţi! Opriţi! strigă el, îl faceţi pe Dumnezeu să sufere. De la început, şi fiţi atenţi.

Am reînceput, dar ne opri. De data aceasta veni la mine.

– Tu încerci să-ţi baţi joc de mine! Vreau să te fac să cânţi în cor şi tu cânţi de unul singur.

Încă o dată mai încercă. Dar nu mult timp. Maestrul de muzică gesticulă în faţa mea:

– Mardi Lobsang, spuse, muzica nu figurează printre talentele tale. Niciodată de 55 de ani de când sunt aici n-a

auzit o voce mai falsă. Micuțule, nu mai cânta, în timpul orelor de muzică, fă altceva. În templu, oriunde, iar acum întinde-o, vandalule, fără ureche muzicală!

Am întins-o.

M-am plimbat până la momentul când trompetele au anunțat ora ultimei slujbe. Doamne, doar ieri am intrat în lamaserie? Mi se părea că eram de-o eternitate. Aveam impresia că merg ca un somnambul și începuse să-mi fie foame. Asta era bine, căci dacă aveam stomacul plin, cădeam și în somnul cel mai profund. Cineva mă trase de robă și deja mă aflam în aer. Un lama puternic cu o figură simpatică mă instalase pe umerii săi.

– Vino, micuțule, îmi spuse, vei întârzia la slujbă dacă nu te grăbești.

Când intră în templu, mă purta încă pe umeri. Își luă locul imediat pe pernă și mă așeză cu precauție în fața lui pe perna acoliților.

– Privește-mă, spuse, și repetă ce zic eu, dar când voi cânta, să nu deschizi gura, ha! ha!

Cât îi sunt de recunoscător că m-a ajutat! Puțini oameni ca el și-au manifestat bunătatea față de mine. Educația pe care o primisem se bazase pe vociferări și lovituri.

Ațipisem. Când m-am trezit, tresărind am descoperit că slujba se terminase și că lama mă transportase adormit până la sala de mese – refectoriu – unde pusese în fața mea ceai, tsampa și legume fierte.

– Mănâncă, puiule, și apoi în pat! Merg să-ți arăt camera ta căci noaptea asta ai dreptul să dormi până la ora cinci. Vei veni să mă vezi când te trezești.

Acestea au fost ultimele cuvinte pe care le-am auzit înainte de a mă trezi la ora cinci dimineața – și cu câtă dificultate – un tânăr băiat care părea prietenos. Am văzut că eram într-o cameră mare, întins pe trei perne.

– Lama Mingyar Dondup mi-a cerut să te trezesc la ora cinci dimineața, spuse.

M-am sculat și am împins pernele la perete așa cum văzusem că fac și ceilalți. Ceilalți ieșiră deja și prietenul meu spuse:

– Să ne grăbim la micul dejun; apoi trebuie să te conduc la Lama Mingyar Dondup.

Începeam să mă simt mai bine în lamaseria asta și pentru că realizam că nu am nici o posibiltate de alegere.

La micul dejun, Lectorul ne citea cu o voce monotonă un pasaj din cele 120 volume din Kan-gyur, scrierile buddhiste. Probabil se observa că gândesc altceva, căci am fost interpelat brusc:

– Tu, micuțule nou-venit, ce am spus? Răspunde repede!

Dintr-o sclipire, fără să reflectez nici o secundă, am replicat:

– Ați spus, Părinte, acest copil nu mă ascultă! Tocmai l-am prins!

Replica suscită ilaritate. Lectorul surâse – evident rarisim o făcea – și explică că mi-a cerut să-i repet textul din scriere și că de „data asta, așa a fost".

La toate mesele, Lectorul, istalat în față ne citea pasaje din textele sacre. Călugării nu aveau voie să vorbească în timpul mesei și nici să se gândească la ce mănâncă. Știința sacră trebuia să pătrundă în același timp cu mâncarea. Eram așezați toți jos, pe perne și mâncam pe o masă înaltă de 50 de cm. Orice zgomot era interzis, nu aveam voie să punem coatele pe masă.

La Chakpori, disclipina era într-adevăr de fier. Chakpori înseamnă „Muntele de fier". În cea mai mare parte a lamaseriei disciplina sau folosirea timpului era prost organizată. Călugării puteau să muncească sau să fie leneși, în diferite moduri. Unul putea să dorească să progreseze și acela devenea „lama". Căci lama înseamnă „a fi superior" și se aplică oricui. În lamaseria noastră, disciplina era strictă și chiar inflexibilă. Noi trebuia să devenim specialiști, conducătorii clasei noastre, pentru noi

ordinea și educația erau absolut esențiale. Noi nu eram autorizați să purtăm robe normale de acoliți, care sunt albe – a noastră era roșu închis ca a călugărilor. Noi aveam, de asemenea, servitori care supravegheau latura practică a vieții din lamaserie. Aveam permanent în cap dictonul buddhist:

„Dă exemplul tău personal. Fă numai bine și niciodată rău aproapelui tău". Aceasta este esența învățăturii lui Buddha.

Părintele nostru călugăr, Lama Cham-pa La, era tot atât de sever ca tatăl meu și cerea o supunere oarbă. Una din vorbele sale favorite era „cititul și scrisul sunt porțile tuturor posibilităților".

Într-un fel, în acest domeniu am avea multe de făcut.

CAPITOLUL V

VIAȚA UNUI CHELA

La Chakpori, „ziua" noastră începea la miezul nopții. Când trompetele de 12 noaptea sunau și ecoul lor se răspândea în culoarele slab luminate, ne aranjam, pe jumătate adormiți, paturile, pernele și căutam robele pe întuneric. Noi dormeam dezbrăcați, goi, practică curentă în Tibet, unde falsa pudoare nu există. Odată îmbrăcați plecam, punându-ne cele necesare în robe. Coboram făcând un zgomot infernal, căci la această oră eram în general prost dispuși. Un pasaj din regulamentul nostru spunea: „Mai bine să-ți odihnești spiritul decât să stai ca Buddha și să te rogi când ești furios". Mi-a venit pe loc un gând nerespectuos: „ei bine, pentru ce nu ne lăsați să ne odihnim sufletul în pace! Această trezire la miezul nopții mă înfuria". Dar nimeni nu-mi dădea răspuns satisfăcător și trebuia să merg cu ceilalți în Sala Rugăciunii. Acolo nenumărate lămpi cu unt dădeau o lumină slabă printre norii de tămâie care pluteau prin aer. Sub această lumină, la mijlocul umbrelor mișcătoare, statuile sfinte, gigantice păreau că se însuflețesc. Ai fi zis că se închină ca răspuns la gândurile noastre.

Sute de călugări și de acoliți se așezau cu picioarele încrucișate, aliniați de la un capăt la altul al holului. Stăteau cu fața spre un rând și cu spatele la altul. Cântam imnuri și melodii sfinte care foloseau game speciale, căci

Orientalii au înțeles că sunetele au o putere. Așa cum o notă muzicală poate să spargă un pahar, la fel o combinație de note muzicale este dotată cu putere metafizică. Toți citeau Kan-Gyur. Era un spectacol foarte interesant când vedeai sute de oameni în robe de un roșu sângeriu cu etole aurii, închinându-se și cântând la unison, acompaniați de sunetul pițigăiat și argintiu al micilor clopoței și ritmul tobelor. Nori bleu de tămâie se încolăceau pe genunchii Zeilor din statui formând coroane și adesea aveam impresia, în această lumină incertă, că una sau alta din statui se uită fix la noi. Slujba dura aproape o oră, după care ne întorceam la pernele noastre ca să dormim până la ora patru. O altă slujbă începea în jurul orei patru și un sfert. La ora cinci, aveam prima masă la care primeam tsampa și ceai cu unt. Chiar atunci auzeam vocea monotonă a Lectorului așezat alături de Maestrul pentru disciplină care ne privea cu un ochi neîncrezător. Ni se comunicau tot felul de ordine și informații. De exemplu, un drum la Lhassa pe care trebuiau să-l facă călugării în dimineața respectivă. Li se citea numele celor care aveau să plece. Ei primeau o dispensă specială, fiind autorizați să părăsească lamaseria între anumite ore și să nu participe la un anumit număr de slujbe.

La ora șase, eram în Sala de clasă, pregătiți pentru prima ședință. A doua lege spunea: „îți vei îndeplini obligațiile religioase și vei studia". În inocența celor șapte ani ai mei, nu ajunsesem să înțeleg pentru ce trebuia să ne supunem acestei legi și a celei de a cincea: „Vei onora pe cei mai în vârstă și persoanele nobile prin naștere". Din experiența mea personală puteam să cred că era un lucru rușinos să fii „născut nobil". Fusesem chiar victima acestei nobleți!

La ora nouă întrerupeam studiile noastre timp de patruzeci de minute, timp în care asistam la altă slujbă. Aceasta era uneori binevenită, dar trebuia să ne întoarcem

în clasă la ora zece fără un sfert. În acest moment începea studiul unei alte materii și rămâneam la lecții încă o oră. Nu aveam permisiunea să mâncăm; o slujbă de o jumătate de oră preceda masa noastră formată din tsampa și ceai cu unt. Urma apoi o oră de munci domestice destinate să ne obișnuiască cu umilința. Muncile cele mai murdare și mai neplăcute îmi erau încredințate.

La ora trei eram adunați pentru o oră de repaus obligatoriu. Nu aveam voie să vorbim și să ne mișcăm: imobilitate absolută. Nu ne plăcea deloc această parte a programului, căci o oră era prea scurtă pentru a dormi și prea lungă pentru a rămâne nemișcat. Am fi putut să ne imaginăm cele mai minunate ocupații. La ora patru, după acest repaus, ne reîntorceam la studiile noastre. Începea atunci cea mai teribilă perioadă a zilei.

Ea dura cinci ore, fără nici un minut pauză, cinci ore în timpul cărora noi nu trebuia să părăsim sala de clasă sub nici un pretext, cu pedepse severe în caz contrar. Profesorii noștri aveau un entuziasm real în pedepsirea delicvenților.

Eram liberi la ora nouă seara pentru ultima masă a zilei, compusă din ceai și tsampa. Câteodată, dar rar, aveam legume, adică cel mai adesea bucăți de nap sau bob. Erau crude, dar foarte plăcute de tinerii băieți înfometați. O dată – nu voi uita astă – aveam opt ani – ni s-au dat nuci verzi zaharisite. Adoram nucile verzi și aș fi vrut să mănânc mai mult. Am încercat, prostește să fac un schimb cu unul din colegii mei. Roba mea de schimb contra rației sale. Maestrul Disciplinei m-a auzit și m-a chemat în mijlocul camerei, unde eu, trebuia să-mi mărturisesc greșeala. Ca pedeapsă pentru că eram „mâncăcios" am fost condamnat să nu mănânc și să beau nimic timp de 24 ore. Cât despre robă, mi-a fost confiscată sub pretextul că nu-mi folosea la nimic dacă „voiam să o schimb pe nimic, pe un lucru care nu era de primă necesitate".

La ora nouă și jumătate ne-am întors pe pernele noastre „la patul nostru". Nimeni nu voia să se culce!

La început aceste ore lungi mă omorau, dar treptat m-am obișnuit cu orarul nostru și aceste zile interminabile nu mă mai jenau deloc, absolut.

Era aproape ora șase când, condus de un băiat care mă trezise, m-am aflat în fața ușii lui Lama Mingyar Dondup. Pentru că eu stăteam la ușă, el îmi strigă să intru. Camera sa era foarte plăcută, cu picturi minunate, unele pictate direct pe perete și altele pe mătase. Pe măsuțe joase erau aranjate câteva mici statui de zei și de zeițe din aur, jad și cloisoné. Un mare Drum al Vieții era fixat pe perete. Așezat în poziția lotus pe perna sa, în fața unei mese încărcate cu cărți, lama tocmai studia când am intrat.

– Așează-te aici, alături de mine, Lobsang, îmi spuse, avem multe de vorbit. Dar mai întâi o chestiune importantă când e vorba despre un om în plină creștere: ai mâncat și ai băut destul?

– Da, am spus.

– Părintele Abate a zis că vom putea să lucrăm împreună. Am regăsit ultima ta reîncarnare: este excelentă. Vrem să dezvoltăm acum anumite puteri și facultăți pe care le-ai avut în viața ta precedentă. În câțiva ani am vrea să acumulezi mai multe cunoștințe decât un lama în decursul unei vieți întregi.

El se opri și mă examină un timp mai îndelungat cu intensitate. Ochii săi erau foarte pătrunzători.

– Toți oamenii trebuie să fie liberi să-și aleagă calea, reluă. Drumul tău va fi penibil timp de patruzeci de ani, dacă vei alege calea cea bună, cea care te va duce la mari recompense în viața viitoare. Pe calea rea vei găsi, din contra, confort, distracții și bogății aici, dar nu vei face nici un progres. Tu și numai tu poți să alegi. El mă întrebă din priviri.

– Maestre, am răspuns, tatăl meu mi-a spus că dacă nu voi reuși la lamaserie, să nu mă mai întorc acasă. Cum putea să duc o viață confortabilă dacă n-am o casă unde mă pot întoarce? Și cine îmi va spune că viața bună, e cea pe care o aleg eu?

El îmi surâse:

– Ai uitat? Am regăsit ultima ta reîncarnare. Dacă tu alegi calea rea, aceea ușoară, vei fi instalat într-o lamaserie, ca Încarnare Vie, și în decursul câtorva ani, vei fi numit Preot Abate. Tatăl tău nu va numi asta un eșec!

Un lucru în tonul său mă făcu să-l întreb:

– Dar pentru Dv., Părinte, ar fi un eșec?

– Da, a răspuns, știind ce știu eu, pentru mine ar fi un eșec.

– Și cine mă va conduce?

– Eu voi fi ghidul tău, dacă alegi calea cea bună, dar tu ești cel care vei decide, nimeni nu are dreptul să te influiențeze.

Am ridicat ochii spre el: l-am privit și mi-a plăcut ce am văzut: un om mare, cu ochi negri, cu o privire vie, o față deschisă și o frunte imensă. Da, îmi fu simpatic! Nu aveam decât șapte ani, viața mea era grea și întâlnisem multă lume: puteam să judec calitatea unui om.

– Maestre, am spus, mi-ar place să fiu elevul Dv. și să aleg calea cea bună.

Am adăugat pe un ton care trebuia să fie lugubru:

– Dar asta nu mă va împedica să iubesc întotdeauna munca!

El râse și râsul său puternic îmi încălzi inima.

– Lobsang, Lobsang, nici unuia dintre noi nu-i place să muncească din greu, dar sunt puțini cei care admit sincer acest lucru.

Își privi hârtiile și spuse:

– O mică operație la cap va fi în curând necesară pentru a ți se da clarviziunea: apoi vom folosi hipnoza pentru a-ți

accelera studiile. Noi te vom face să mergi departe, atât în medicină cât și în metafizică!

M-am simțit mai curând deprimat în fața acestui program: muncă, muncă și iar muncă!

Și eu care aveam impresia că numai asta am făcut în decursul celor șapte ani, în afară de jocurile minunate cu zmeele!

Lama părea că mă citește.

– E adevărat, tinere, zise. Zmeele vor fi pentru mai târziu, dar vor fi zmee cu adevărat, care pot să plimbe oamenii. Pentru moment trebuie să stabilim o folosire a timpului pe cât de rațională, pe atât de posibilă.

El se aplecă spre hârtiile sale.

– Să vedem puțin. De la ora nouă la unu? Pentru început, vino aici în fiecare dimineață la ora nouă în loc să asiști la slujbă și vom avea lucruri interesante pe care le vom putea discuta. Prima ședință mâine. Ai vreun mesaj pentru mama sau tata, căci îi voi vedea astăzi. Trebuie să le dau coada ta!

Eram complet năucit. Când un băiat este acceptat în lamaserie, i se rade capul și i se taie coada, care se trimite părinților săi prin intermediul unui mic acolit, ca un simbol al admiterii fiului lor. Iată că Lama Mingyar Dondup îmi va duce el însuși coada. Asta însemna că își luase întreaga responsabilitate asupra persoanei mele că eram „fiul său spiritual". Acest lama era un om important, de o rară inteligență care se bucura de o reputație foarte invidiată în Tibet. Eram sigur că, sub direcția lui, nu puteam să eșuez.

M-am întors în clasă, dar eram un elev foarte distrat. Gândurile îmi zburau departe și i-am dat profesorului prilejul să-și aplice adesea pedepsele pe mine.

Severitatea profesorilor îmi părea foarte dură. Dar mă consolam gândindu-mă că am venit aici pentru a studia. Iată pentru ce am fost reîncarnat, mă gândeam, deși nu

știam prea bine atunci ce va urma. În Tibet credem ferm în reîncarnare. Noi credem că o ființă care a dobândit, un anumit grad de evoluție, poate alege să trăiască pe un alt plan al existenței sau să se întoarcă pe pământ pentru a-și dezvolta cunoștințele și pentru a-i ajuta pe alții. Se întâmplă ca un înțelept să aibă o anumită misiune de îndeplinit în viața sa și să moară înainte de a fi realizat. În acest caz, suntem siguri că el va reveni pe pământ ca să-și termine misiunea, cu condiția ca ea să fie benefică pentru alții. Puțini oameni pot să-și stabilească încarnările anterioare. Trebuie semne sigure, bani mulți și timp. Eu am aceste semne numite „Încarnări trăite" și toți cei care le au în timpul tinereții lor, au fost supuși unei discipline severe – cum a fost și cazul meu – dar am realizat că pe măsură ce am înaintat în vârstă am devenit obiectul unui respect unanim.

Eu am urmat un tratament special menit să mă facă să acumulez cunoștințe oculte. Pentru ce, nu știam atunci!

O lovitură mă făcu să tresar. Am fost readus la realitatea sălii de clasă.

– Imbecilule! Demonii spiritului au intrat în craniul tău îngust? Ce am spus adineauri? Ai noroc că începe ora slujbei.

Pentru a însoți această remarcă, profesorul îmi trase una după ceafă, pentru a nu pierde măsura și ieși cu pași mari.

– Nu uita, îmi spuse vecinul meu, că „suntem la bucătărie" în această după-amiază. Sper că ne vom putea umple săculețele de tsampa.

Munca la bucătărie era dură, căci bucătarii ne tratau ca pe niște sclavi. Nu se punea problema să ne odihnim după această corvoadă; după două ore de muncă forțată ne întorceam în sala de studii. Odată m-a reținut mai mult la bucătărie și am intrat târziu în clasă. Am găsit un profesor furios care ne-a distribuit câteva lovituri de băț fără să ne dea posibilitatea să explicăm de ce am întârziat.

Prima mea corvoadă trebuia să fie ultima. Prin coridoarele lamaseriei mergeam spre bucătărie fără entuziasm. Un călugăr ne aștepta în ușă.

– Grăbiți-vă, bandă de leneși, strigă. Primii zece, la sobe, la încălzit. Eram al zecilea. Am coborât scara. Căldura era zdrobitoare. În fața noastră sobele aveau o lumină roșie. Combustibilul era din balegă de yak, dispusă în grămezi în apropierea focului.

– Trageți-le cu lopețile și aruncați-le în foc, striga călugărul care dirija operațiunile.

Nu eram decât un biet copil de șapte ani pierdut între alți elevi dintre care cel mai mare avea șaptesprezece ani. Abia puteam să ridic lopata încercând să trag o încărcătură de bălegar și am vărsat conținutul pe picioarele călugărului. El scoase un urlet de furie, mă apucă de gât, mă împinse. Am simțit că zbor înapoi. O durere teribilă mă străbătu și am simțit arsura unei bare roșii de metal care ieșea din sobă. Țipând de durere, m-am rostogolit spre cenușa încinsă. Pe piciorul stâng, sus, la încheietura pulpei, eram ars până la os. Mi-a rămas o cicatrice albă, care mult timp mi-a creat neplăceri.

Datorită ei, mai târziu, japonezii puteau să mă identifice.

Apoi, totul a fost o învălmășală. Călugării soseau de peste tot în pas alergător. M-au luat și m-au ridicat repede din cenușă. Aveam mici arsuri peste tot, dar cea de la picior, de la șold, era într-adevăr gravă. M-au dus repede la etajele superioare unde un lama doctor decise să încerce să-mi salveze piciorul. Bara fusese murdară și lăsase în rană urme de rugină. Trebuia să cerceteze plaga și să le extragă pe toate, ca rana să rămână curată. Puse apoi o compresă de praf de ierburi – ierburi uscate și pisate ca o pulbere pe care o fixă cu un pansament foarte steril. Pe restul corpului aplică o loțiune pe bază de plante care îmi alina foarte bine durerile.

Durerea era cruntă și eram sigur că nu voi mai putea să-mi folosesc piciorul. Când termină, lama chemă un călugăr care mă transportă într-o mică încăpere vecină unde mă culcă pe perne. Un călugăr bătrân intră, se așeză jos la căpătâiul meu, și începu să murmure rugăciuni. „Frumos lucru, într-adevăr, gândeam eu, să aduci mulțumire după un asemenea accident!" Am decis, după această experiență personală cu torturile infernului, să duc o viață virtuoasă.

Îmi aminteam un tablou în care un diavol tortura corpul unei victime nenorocite, destul de aproape de locul unde fusesem ars. Dar dincolo de ceea ce îmi imaginam, călugării erau niște oameni teribili. Dar ce este un „călugăr". Pentru noi, acest cuvânt se aplică tuturor celor care trăiesc într-o lamaserie chiar dacă nu sunt religioși. Uneori un om care a păzit destul oile și vrea să aibă un acoperiș deasupra capului, când temperatura ajunge la minus patruzeci de grade devine „călugăr". În acest caz „devine călugăr", nu din convingeri religioase, ci din dorința de a-și asigura un confort oarecare. Lamaseriile angajează acest gen de „călugări" pe care îi folosește în construcții sau ca personal pentru diferite munci, pentru curățenie.

În alte părți, acești oameni se numesc „servitori". La noi trăiesc la altitudinea de 3000–7000 m – ceea ce nu este comod și dau adesea dovadă de duritate, lipsă de imaginație și sensibilitate.

Pentru noi, „călugăr", este sinonim cu „om"; folosim cuvinte diferite pentru a desemna pe cei care au intrat în religie. Un „chela" este un elev, un novice sau un acolit. „Trappa", este cuvântul care corespunde cel mai bine pentru ceea ce oamenii înțeleg în general prin „călugăr". Ajungem, în fine, la „lama", un titlu foarte adesea utilizat. Dacă „trappa" sunt subofițeri, atunci „lama" sunt ofițeri. Și judecând acest lucru, după declarațiile și scrierile celei mai mari părți a Occidentalilor, noi am avea mai mulți ofițeri decât soldați!

„Lama" sunt maeştri, „guru" cum îi numim noi. Lama Mingyar Dondup urma să fie guru meu, iar eu „chela" lui. După lama urma „abatele". Nu aveau toţi responsabilitatea unei mânăstiri. Mulţi aveau posturi în înalta administraţie sau mergeau din lamaserie în lamaserie. Se întâmpla câteodată ca un lama să fie de rang superior celui de „abate"; aceasta depindea de activitatea sa. Cei care erau „Încarnări Vii" – şi fusese probat că era cazul meu, puteau să fie numiţi „abate" la vârsta de paisprezece ani, cu condiţia să treacă un examen foarte dificil. Stricţi şi severi aceşti oameni erau întotdeuna drepţi. Un alt exemplu de „călugăr" îl constituiau „călugării-poliţişti". Singurele lor atribuţii erau acelea de a menţine ordinea, altfel nu aveau nimic de-a face cu ceremonialul templului, dacă n-ar fi trebuit să supravegheze ca totul să se petreacă după anumite reguli. Ei erau adesea recrutaţi dintre cei care erau „servitori" cum v-am spus mai înainte.

Exista şi o închisoare în cadrul lamaseriei. Un loc care nu era deloc plăcut, ca şi caracterele celor care îl locuiau, adică deţinuţii. Am avut odată o experienţă, într-o zi când trebuia să am grijă singur de un prizonier care era bolnav. Aceasta se petrecea în epoca în care eram pe punctul de a părăsi lamaseria. M-au chemat la închisoare. Mă găseam în curtea din spate, construită din parapeţi înalţi de un metru, din bucăţi mari de piatră pătrată.

Patru călugări-poliţai stăteau la bara din centru şi o făceau să gliseze. Am privit-o fără entuziasm; trebuia să le încredinţez, oare, viaţa mea? La intrarea în subteran era o piele de yak, unsuroasă. Trebuia să mă ţin cu o mână de funie şi în alta să ţin o torţă aprinsă cu grijă, să nu-mi ia foc veşmântul. Eram foarte pesimist. Am coborât astfel opt metri sau chiar zece în profunzime între pereţi stâncoşi şi umezi, până am ajuns într-un loc mizerabil, murdar şi umed, unde, la lumina torţei mele am zărit un biet nenorocit cu o mină muribundă. O singură privire mi-a fost

suficientă: nu avea aură, viața îi părăsise deci corpul. Am spus o rugăciune de salut sufletului său rătăcit între planurile existenței prezente și viitoare, i-am închis ochii sălbatici cu privirea fixă și am strigat să mă ridice la suprafață.

Sarcina mea era terminată, trebuiau să intre în scenă cei care urmau să se îngrijească de corp. Informându-mă asupra crimei, am aflat că deținutul, un vagabond venit la lamaserie pentru a avea masă și un acoperiș, în cursul nopții, omorâse un călugăr pentru a-i lua mica sa agoniseală.

Dar toatea acestea s-au petrecut mult după accidentul produs la prima mea „corvoadă la bucătărie".

Efectul binefăcător al loțiunii s-a risipit și aveam impresia că sunt ars de viu. Durerile erau imense și greu de suportat. În imaginația mea înfierbântată, parcă o torță era plasată în gaura produsă în pulpa piciorului.

Timpul trecea. Ascultam zgomotele lamaseriei; unele îmi erau familiare, dar erau și altele pe care nu le recunoșteam. Cumplite accese de durere îmi străbăteau corpul. Eram lungit pe burtă, dar scânteile din cenușa fierbinte îmi arseseră și partea din față a corpului. Am auzit un zgomot ușor, cineva se așeză aproape de mine. O voce plină de bunătate și compasiune – vocea lui Lama Mingyar Dondup – murmura:

– Este greu, micuțul meu. Dormi.

Degete ușoare alinecară de-alungul coloanei vertebrale. Din nou, mereu, un soare palid strălucea în fața ochilor mei. M-am trezit clipind din pleoape. Primul meu gând a fost că cineva mă lovea cu piciorul pentru că dormisem prea mult. Am încercat să sar din pat pentru a asista la slujbă, dar am căzut pe spate, suferind îngrozitor. Piciorul meu!

– Rămâi liniștit, Lobsang, îmi spuse o voce plină de dulceață, astăzi te odihnești.

Am întors capul spre stânga și am văzut spre marea mea stupefacție, că mă aflam în camera lui Lama Mingyar Dondup care era așezat lângă mine. El văzu aerul meu mirat și surâse:

– Pentru ce te miri? Nu-i normal ca doi prieteni să fie împreună atunci când unuia dintre ei îi este rău?

Am răspuns cu o voce umilă:

– Dar Dv. sunteți un mare Lama și eu nu sunt decât un băiat mic.

– Lobsang, noi am mers departe împreună în alte vieți. Tu nu-ți amintești încă. Eu îmi amintesc asta și am fost foarte apropiați unul de altul în ultimile noastre reîncarnări. Dar pentru moment trebuie să te odihnești să-ți recapeți puterile. Îți vom salva piciorul, nu te necăji.

Mă gândeam la Drumul existenței și la textele din cărțile sfinte: „Omul generos va cunoaște o prosperitate fără sfârșit, în timp ce zgârcitul nu va întâlni niciodată înțelegerea".

Omul puternic să fie generos cu cei care îi cer milă. El să contemple lungul drum al vieții. Căci bogățiile se învârtesc ca roțile carului; astăzi sunt ale tale, mâine vor fi ale altora.

Cerșetorul de azi va fi prințul de mâine și prințul poate deveni cerșetor.

Am înțeles atunci, în ciuda suferințelor și a tinereții mele, că Lama care era acum ghidul meu era un om de inimă. Era clar că știa o sumedenie de lucruri despre mine, multe, pe care nu le știam nici eu însumi. Eram nerăbdător să lucrez cu el și am decis că nimeni nu va avea un elev mai silitor. Exista, simțeam asta, o puternică afinitate între noi și mă minunam că destinul ne pusese față în față.

Întorsei capul pentru a privi pe fereastră. Patul meu din perne era așezat pe o masă ca eu să pot vedea afară. Ce straniu mi se părea să stai așa, lungit în aer, la un metru deasupra golului! Imaginația mea de copil mă făcea să

compar poziția cu cea a unei păsări pe o creangă. Dar spectacolul era grandios! Foarte departe, dincolo de acoperișurile de sub fereastra mea, se întindea în soare, Lhassa, cu micile ei căsuțe, în culori calde, distanța făcându-le și mai mici.

În vale, râul Kyi își etala meandrele prin cele mai înverzite pășuni din lume. Munții îndepărtați erau roșii sub calota lor albă de zăpadă. Puțin spre dreapta se afla o mică pădure unde erau templele și colegiile.

Sub ochii mei, în curtea din față, treceau călugări de toate felurile. Unii erau mucitori manuali, având o robă maron închis, un mic grup de tineri băieți studenți de la o altă lamaserie, erau îmbrăcați în alb. Călugării de rang înalt erau îmbrăcați în robe roșii – sânge sau purpuriu. Cei din urmă purtau adesea etole aurite indicând că aparțineau înaltei administrații. Unii erau urcați pe cai sau ponei. Laicii foloseau monturi – de toate culorile: cele ale preoților erau abligatoriu albe.

Toate acestea mă făceau să uit prezentul. Tot ceea ce mă preocupa era să-mi pot folosi din nou picioarele.

Trei zile mai târziu s-a estimat că pot să mă ridic și să merg. Piciorul meu era foarte rănit și mă făcea să sufăr teribil! Toată regiunea rănii era umflată și supura din cauza firelor de rugină imposibil de scos.

Cum era imposibil să merg singur, mi s-a confecționat o cârjă și săream ca o pasăre rănită. Corpul îmi era încă acoperit de arsuri și bășici, dar piciorul mă făcea să sufăr cel mai tare. Să mă așez era imposibil și trebuia să mă culc pe partea dreaptă sau pe burtă. Eram incapabil să merg la cursuri sau la slujbă, dar practic, ghidul meu Lama Mingyar Dondup îmi dădea lecții de dimineața până seara. El se declară satisfăcut de cunoștințele pe care le acumulasem.

– Dar, îmi spuse, multe dintre ele sunt reminiscențe din ultima ta încarnare.

CAPITOLUL VI

VIAȚA ÎN LAMASERIE

Au trecut două săptămâni.

Arsurile de pe corp erau aproape vindecate. Piciorul mă durea, dar era din ce în ce mai bine.

Am cerut să mi se dea o ocupație căci doream să fac mișcare, dar nu mi s-a îngăduit pentru că nu puteam să stau decât lungit. Tibetanii se așează cu picioarele încrucișate în atitudinea Lotus. Dar eram incapabil s-o fac din cauza piciorului.

Prima zi când m-am întors printre colegii mei, eram iarăși de serviciu la bucătărie, după-amiaza. Am fost însărcinat să țin socoteala sacilor de orz prăjit. Orzul a fost întins pe dale fierbinți; căldura care mă arsese se afla dedesubtul dalelor. După ce orzul era întins uniform pe jos, se închidea ușa și trupa noastră mergea pe un coridor până într-o cameră unde se zdrobea orzul care fusese prăjit. Pentru aceasta se folosea un bazin din piatră care avea forma unui con și era cam de un metru șaizeci în partea sa cea mai largă. O piatră imensă, tot conică era plasată în bazin, în așa fel încât avea un mic joc. Ea era susținută de o grindă, netezită de folosirea îndelungată, la extremitatea căreia erau fixate alte grinzi mai mici ca spițele unei roți fără geantă. Orzul prăjit era vărsat în bazin și călugării și copiii puneau mâna pe spițe și împingeau pentru a face să se învârtească piatra care cântărea mai multe tone. Din momentul în care se punea în mișcare, munca nu mai era prea grea și noi cântam în cor. Acolo cel puțin puteam să cânt

fără să mă fac de rușine! Dar să miști această bucată de piatră era teribil. Toată lumea trebuia să dea o mână de ajutor. Trebuia, de asemenea, mare atenție ca ea să nu se oprească. Noi cantități de orz prăjit erau vărsate în bazin și boabele zdrobite erau evacuate prin partea de jos. Acestea erau etalate din nou pe dalele calde și reprăjite, formând baza pentru tsampa. Fiecare dintre noi purta asupra lui o provizie de tsampa suficientă pentru o săptămână.

La masă ne scoteam o mică cantitate din sacii noștri din piele și o vărsam în boluri. După aceea adăugam ceai cu unt, amestecând cu degetele până se făcea un fel de plăcintă pe care apoi o mâncam.

A doua zi eram de serviciu la ceai. Ne-am adunat în altă parte a bucătăriilor unde se afla un cazan mare care conținea 675 litri. Acest cazan era curățat cu nisip și strălucea ca nou. Dimineața devreme el era umplut pe jumătate cu apă care fierbea. Noi eram însărcinați să mergem să aducem brichete de ceai și să le zdrobim. Fiecare cântărea de la șapte la opt kg și fuseseră transportate din China sau India până la Lhassa, prin trecătorile munților.

Bucățile zdrobite erau aruncate în apa clocotită, apoi se adăugau bucăți de unt și totul se lăsa pe foc timp de mai multe ore. Acest ceai avea o excelentă valoare nutritivă și adăugată la tsampa, era suficient să ne mențină în viață. Când un cazan era gol se umplea altul. Partea cea mai grea era menținerea focului. În loc de lemne, foloseam bucăți de balegă de yak, uscate, din care aveam o rezervă inepuizabilă. Aceste bucăți de balegă, puse pe foc degajau nori de fum acru și rău mirositor.

Tot ceea ce era expus la acest fum se înnegrea puțin câte puțin, obiectele părând de abanos, iar fețele oamenilor care stăteau acolo, căpătau un aer sinistru, pentru că porii pielii lor, erau îmbibați de fum.

Eram obligați să luăm parte la aceste munci domestice, nu din lipsă de oameni, ci pentru a șterge diferențele de clasă dintre noi.

Munciți alături de cineva, vorbiți-i, învățați să-l cunoașteți și va înceta să vă fie dușman. În Tibet, o dată pe an, o zi, oamenii care dețin o funcție de autoritate, își abandonează puterea și oricare dintre subordonații săi poate să-i spună ce gândește despre el. Dacă un preot este promovat guru, și i se spune ceva, iar reprosul este justificat, nici o sancțiune nu poate fi dată împotriva celui care s-a plâns. Este un sistem care funcționează bine datorită căruia au loc rare abuzuri. El asigură un fel de justiție contra celor puternici dând inferiorilor, sentimentul că au și ei un cuvânt de spus.

Ce de lucruri învățam în clasă!

Eram așezați în rânduri, pe jos. Pentru a face un curs sau pentru a scrie pe tablă, Maestrul stătea în fața noastră.

Dar când ne repetam lecțiile el se plimba în spatele nostru și trebuia să muncim asiduu ca să știm. El nu se despărțea niciodată de bastonul său, pe care nu ezita să-l folosească asupra oricărei părți a anatomiei noastre: Umeri, brațe, spate, fără a mai vorbi de locul „clasic".

Făceam multă matematică, o disciplină esențială pentru lucrările de astrologie. Astrologia noastră, într-adevăr, nu avea nimic cu hazardul, nu era întâmplătoare, ci era elaborată plecând de la principii stiințifice. De asemenea, îmi era necesară la studiul medicinii. Este preferabil să îngrijești o persoană după tipul său astrologic, decât să-i prescrii hazardat un medicament, care știi că a mai vindecat pe cineva. Alături de marile hărți astrologice fixate pe pereți mai aveam și altele care reprezentau plantele. Acestea din urmă erau schimbate în fiecare săptămână și noi trebuia să ne familiarizăm cu toate speciile. Mai târziu s-au organizat excursii în care mergeam să culegem și să preparăm aceste plante, dar numai după ce aprofundam cunoștințele despre ele. Aceste plimbări, „operațiunea planta" ne plăceau foarte mult față de viața monotonă din lamaserie. Unele durau trei luni – acestea erau în Pământurile Înalte, o regiune înconjurată de gheață, lacuri, situată între șase și opt mii de metri deasupra

nivelului mării unde suprafețele de gheață alternau cu văile de verdeață ale climatului temperat datorat surselor de apă caldă.

Era posibil să faci în această regiune o experiență, fără îndoială unică în lume. Era suficient să parcurgi cincizeci de metri și să treci de la o temperatură de patruzeci de grade Fahrenheit peste care, la o temperatură de multe grade sub zero. Această parte a Tibetului nu era cunoscută, decât unei mici minorități de călugări.

Instrucția noastră religioasă era foarte riguroasă. Trebuia în fiecare dimineață să recitim Legile și Etapele Căii de Mijloc. Iată aceste legi:

1. Ai încredere în șefii lamaseriei și ai țării.
2. Îndeplinește-ți datoriile religioase și studiază cu toate puterile.
3. Onorează-ți părinții.
4. Respectă pe cei virtuoși.
5. Onorează pe cei în vârstă și persoanele nobile prin naștere.
6. Servește-ți țara.
7. Fii onest și cinstit în toate acțiunile.
8. Ai grijă de prietenii și de părinții tăi.
9. Folosește rațional mâncarea și bogăția.
10. Urmează exemplul oamenilor de bine.
11. Fii recunoscător și plătește bunătatea.
12. Păstrează măsura în toate lucrurile.
13. Ferește-te de gelozie și invidie.
14. Abține-te de la orice scandal.
15. Fii îngăduitor – calm – în cuvintele tale și în actele tale și nu face rău nimănui.
16. Suportă suferința și mâhnirea cu răbdare și resemnare.

Ni se repeta fără încetare că dacă toată lumea s-ar fi supus acestor legi, n-ar mai fi fost nici diferențe, nici dezacorduri. Lamaseria noastră era celebră pentru austeritatea sa și sistemul său riguros de educație. Un mare număr de călu-

gări veniți din alte mânăstiri, ne părăseau pentru a merge în căutarea unei existențe mai confortabile.

Îi consideram ca pe niște ratați în raport cu noi care făceam parte din elită. Multe lamaserii nu aveau slujbă de noapte. Călugării mergeau că se culce în amurg și se sculau în zori. Îi disprețuiam pe acești degenerați, căci aveam respect față de regula noastră și nu doream să fim și noi de nivelul mediocru al altora.

Numai cei mai viguroși se întorceau din expedițiile la Pământurile Înalte – în climatul înghețat – unde, cu excepția călugărilor din Chakpori, nimeni nu mai mergea. Foarte înțelept, maeștrii noștri deciseră să se debaraseze de cei incapabili să se adapteze, înainte ca aceștia să aibă ocazia să pună în pericol viața altora. În timpul acestui an, n-am avut parte de loc de destindere, de distracții sau de joacă. Fiecare minut trebuia consacrat studiului și muncii.

Unul din lucrurile pentru care sunt încă recunoscător maeștrilor mei, este maniera în care ne învățau să ne utilizăm memoria. Cea mai mare parte a tibetanilor au o bună memorie, dar noi care studiam ca să devenim călugări-medici, trebuia să cunoaștem numele și caracteristicile unor ierburi ca și folosirea lor în diferite amestecuri. Trebuia, de asemenea, să cunoaștem astrologia și să fim capabili să recităm texte din cărțile sacre. O metodă pentru antrenarea memoriei fusese pusă la punct de-alungul secolelor. Presupuneam că eram instalați într-o cameră tapițată cu mii și mii de sertare. Fiecare sertar avea eticheta sa, ușor de citit din locul în care ne aflam și fiecare lucru trebuia clasat și aranjat în sertarul care îi era destinat. Trebuia să ne reprezentăm operația foarte clar, să „vizualizăm" chestiunea și locul exact unde se găsea „sertarul". Cu puțin antrenament era foarte ușor să intrăm cu gândul în cameră, să deschidem sertarul bun și să scoatem noțiunea căutată și tot ceea ce se raporta la ea.

Maeștrii noștri făceau tot ce se poate să înțelegem cât de important era să avem o memorie antrenată. Ei ne

hărțuiau cu tot felul de întrebări în scopul de a ne încerca. Aceste întrebări nu aveau raporturi logice între ele în sensul unui fir conducător care să ne permită să răspundem ușor. Adesea se refereau la texte din cărțile sacre care erau întrerupte de întrebări privitoare la ierburi. Lipsa memoriei era o crimă de neiertat sancționată printr-o corecție severă. Aveam puțin timp pentru a ne împrospăta memoria. Profesorul zicea, de exemplu:

– Tu, băiete, vreau să-mi spui al cincilea rând de la pagina optsprezece din volumul al șaptelea din Kangyur. Deschide sertarul... să vedem care este acel rând.

Dacă nu erai capabil să răspunzi în zece secunde, mai bine tăceai căci pedeapsa era mai grozavă dacă greșeai. Nu puteam avea cărțile de referință, oricând la îndemână. Cărțile noastre, din foi volante de hârtie, strânse între coperți de lemn, măsurau în general un metru lățime pe patruzeci de cm înălțime.

Primele douăsprezece luni ne era interzis să părăsim lamaseria. Cei care veneau la poartă să ne vadă se întorceau înapoi. Această regulă era în vigoare numai la Chakpori unde disciplina era mai riguroasă decât oriunde și se temeau că odată lăsându-ne să plecăm nu ne-ar mai fi văzut niciodată. În ceea ce mă privește aș fi rupt-o la fugă, dar nu aveam unde.

În timpul acestui prim an, nu aveam permisiunea să ne jucăm, eram puși să muncim fără repaos ceea ce determina eliminarea copiilor slabi, incapabili să suporte tensiunea nervoasă. După aceste luni dificile, aproape uitasem cum e să te joci. Sporturile și exercițiile aveau ca scop întărirea noastră și trebuiau să aibă o oarecare utilitate practică.

Păstrasem din prima copilărie gustul pentru jocul pe picioroange și mi s-a permis să-i acord timp. Pe primele noastre picioroange, picioarele se găseau în raport cu solul la o înălțime egală cu înălțimea noastră. Cucerind experiență am luat unele mai înalte care măsurau în jur de trei

metri. Urcați pe ele, umblam prin curte și ne băgam nasul prin toate ferestrele. Nu aveam balansoar. Pentru a rămâne pe loc, împărțeam alternativ greutatea corpului de pe un picior pe altul ceea ce ne permitea să ne ținem echilibrul. Ne împărțeam în două echipe formate în general cam din doisprezece băieți fiecare, care se așezau în linie, la distanță de teizeci de metri și la un semnal ne repezeam unii împotriva altora scoțând urlete sălbatice destinate demonilor din cer care trebuiau puși pe fugă.

V-am spus deja că băieții din clasa mea erau mult mai mari ca mine. În acest gen de bătălii, talia mea îmi era favorabilă. Alții nu se deplasau decât cu greutate în timp ce eu eram capabil să mă fofilez printre ei și trăgând câte un piciorong printre ei răsturnam adversarii. Pe cal nu eram atât de strălucit. Picioroangele erau utile pentru traversarea râurilor. Urcați pe ele, cu condiția să fim atenți, puteam trece de pe un mal pe altul.

Îmi amintesc că într-o zi, am ajuns în dreptul unui râu care nu avea vad; am intrat cu picioroangele și apa mi-a ajuns până la genunchi, am avansat și apoi mi-a ajuns până la brâu. Un om care m-a văzut de pe mal, a crezut că sunt un copil care trece râul, că pe acolo e un vad, și apa e mai puțin adâncă. Am auzit un zgomot: pleosc! Omul dispăruse. Capul i-a apărut la suprafață, mâinile întinse au reușit să se prindă de niște rădăcini de pe mal și astfel să se salveze.

Vântul care sufla în permanență în Tibet putea adesea să devină periculos când eram pe picioroange. Putea să bată când ne jucam în curte și ne loveam de pereți. O rafală care umfla robele putea să ne răstoarne într-o învălmășeală de capete, brațe, picioare și picioroange. Erau puțini răniți pentru că învățasem de la judo, cum să cădem fără să ne facem rău. Se întâmpla adesea să avem răni pe corp sau pe genunchi, dar le ignoram. Se mai întâmpla, mai rar, să ne rupem o mână sau un picior. Câte unul putea să facă stând pe picioroange, soarele sau roata,

adică să-şi ridice picioarele în sus pe verticală şi să cadă în „furculiţă" jos.

Am încercat şi eu dar am căzut greoi şi n-am mai încercat astfel de aventuri.

Tocmai împlinisem opt ani când Lama Mingyar Dondup îmi spuse, că, după astrologi, a doua zi după aniversarea mea, ar fi favorabilă pentru „deschiderea celui de al III-lea ochi". Nu am fost neliniştit. Ştiam că el va fi acolo şi aveam deplină încredere. Cu al III-lea ochi deschis, voi fi capabil, cum mi se repetase de atâtea ori, să văd umanitatea aşa cum este ea, în realitate.

Pentru noi, corpul nu este decât o cochilie animată de Marele Eu. „Supra-eu-l" ia conducerea în timpul somnului nostru şi în timpul nopţii. Noi credem că omul este încadrat într-un corp care nu corespunde dorinţei sale de a se instrui şi de a face progrese. În timp ce corpul doarme şi somnul îl cuprinde, spiritul se eliberează de materie şi pluteşte rămând legat de corp prin coarda de argint, care este tăiată în momentul morţii. Visele sunt experienţe trăite în planul spiritual al somnului. Când spiritul revine în corp, şocul trezirii deformează memoria viselor; părându-i neverosimil visul, cel neantrenat în stare de veghe, nu-l poate accepta.

Aura care înconjoară corpul nu este decât reflexul Forţei Vitale care străluceşte din interior la exteriorul fiinţei.

Noi credem că această forţă este electrică, iar savanţii occidentali pot măsura şi înregistra „undele electrice ale creierului". Cei care nu cred în genul acesta de lucruri trebuie să gândească la acest fapt în comparaţie cu coroana solară, ale cărei flăcări strălucesc la milioane de km.

Omul obişnuit nu poate vedea această coroană, iar faptul de a crede sau nu în existenţa ei, nu schimbă cu nimic lucrurile. Ea este întotdeauna acolo. Neîncrederea nu implică coroana să existe. Şi această aură, pe lângă alte lucruri, mi-a fost permis să o văd, după deschiderea celui de al III-lea ochi.

CAPITOLUL VII

DESCHIDEREA CELUI DE AL III-LEA OCHI

Aniversarea mea sosi. O zi de libertate, fără cursuri şi slujbe.

Devreme, dimineaţa, Lama Mingyar Dondup mi-a spus:

– Distrează-te Lobsang, vom veni să te vedem diseară.

Ce plăcut era să leneveşti lungit sub lumina soarelui... Acoperişurile Potalei străluceau sub ochii mei. În spatele meu apele albastre ale Norbu Linga – Parcul Jucăriilor – mă chemau să navighez la bordul unei ambarcaţiuni din piele.

În sud, puteam să observ un grup de negustori care traversau Kyi Chu în bac. Cât de repede trecea această zi!

Ziua se sfârşea şi se năştea seara. Mă aflam în micuţa cameră de unde nu trebuia să ies. Încălţări din stofă moale alunecau încet pe dalele coridorului şi trei lama de rang înalt intrară în cameră. Ei puseră o compresă de ierburi pe fruntea mea fixând-o cu un bandaj strâns. Urmau să revină seara târziu. Lama Mingyar Dondup era unul dintre ei. Compresa a fost scoasă şi fruntea mea curăţată şi ştearsă bine. Un lama de talie herculiană aşezat în spatele meu îmi luă capul între genunchi.

Al doilea deschise o cutie de unde scoase un instrument de oţel strălucitor. Acest instrument ar fi fost ca o sulă dacă n-ar fi avut forma literei U şi vârful dantelat fin.

– Operaţia va fi foarte dureroasă, îmi spuse Ghidul meu, luându-mi mâinile, şi este necesar să o conştientizezi. Nu va dura mult. Forţează-te în consecinţă să rămâi calm pe cât posibil!

Aveam sub ochi un adevărat instrumentar medical şi o colecţie de loţiuni din ierburi. „Ei bine, Lobsang băiatule, îmi spuneau, ei vor să te „regleze" într-un fel sau altul. Tu, nu poţi face nimic, decât să rămâi liniştit.

Lama care ţinea instrumentul în formă de U, aruncă o privire celorlalţi:

– Gata? Să-i dăm drumul, soarele tocmai a apus.

El aplică vârful dantelat pe mijlocul frunţii mele şi îl răsuci. Un minut avui impresia că sunt înţepat de ghimpi. Timpul mi s-a părut că s-a oprit. Vârful pătrunse în pielea mea, penetră în carne, fără să mă facă să sufăr, dar când izbi osul am simţit o durere uşoară. Călugărul accentuă presiunea tremurând uşor instrumentul în aşa fel încât dinţii să pătrundă mai adânc în osul frontal. Suferinţa nu era acută. Nimic decât o simplă presiune însoţită de o durere scurtă. Nu am făcut nici o mişcare pentru că Lama Mingyar Dondup mă privea: nu mă mişcam şi nu strigam. El avea încredere în mine cum aveam şi eu încredere în el şi ştiam că nu putea decât să aibă dreptate în tot ceea ce făcea sau zicea. El supraveghea operaţia foarte îndeaproape: uşoarele contracţii ale pliurilor buzelor sale îi trădau tensiunea spiritului. Deodată, o ruptură uşoară: vârful penetrase osul. Imediat lama-chirurgul încetă să mai apese, dar păstră locul în timp ce Ghidul meu îi pasă o bucăţică de lemn foarte dur, de o curăţenie perfectă, trecută prin foc şi prin ierburi pentru a dobândi duritatea oţelului. El înfipse această bucăţică în U-ul sulei şi o făcu să alunece până când ajunse în faţa găurii făcută în fruntea mea. Apoi se dădu uşor de-o parte pentru ca Ghidul meu să se poate plasa în faţa mea; la un semn al lui, al avansă, cu precauţiuni infinite, bucăţica de lemn din ce în ce mai profund în

capul meu. Deodată, am avut curioasa senzație că sunt înțepat, că cineva mă gâdilă în locul unde începe nasul. Această senzație dispăru și am conștientizat anumite mirosuri ușoare pe care nu le puteam identifica. Aceste mirosuri dispărură la rândul lor și am avut impresia că un voal se interpune între mine și restul. Brusc, am fost orbit de o lumină.

– Opriți! ordonă Lama Mingyar Dondup.

O clipă durerea fu intensă, mă arse ca o flacără albă. Flacăra își diminuă intensitatea, muri și fu înlocuită de volute colorate și de rotocoale de fum incandescent. Instrumentul de metal fu retras delicat. Bucățica de lemn trebuia să rămână în locul respectiv timp de două sau trei săptămâni, pe care le-am petrecut în această cameră confundat într-o obscuritate aproape totală. Nimeni nu avea voie să mă vadă, în afara celor trei lama care în fiecare zi continuau să mă instruiască. Atâta timp cât lemnul mai era acolo, nu mi s-a dat de mâncare și de băut decât cât era necesar să mă mențin în viață.

– Tu ești acum de-al nostru, Lobsang, îmi spuse Ghidul meu, în momentul în care îmi înfășura capul cu un bandaj care îmi menținea bucățica de lemn. Până la sfârșitul vieții, vei vedea oamenii așa cum sunt, nu cum vor ei să pară a fi.

Era o experiență curioasă să văd că cei trei lama se scăldau într-o flacără, într-o lumină aurită. Mai târziu am înțeles că ei își datorau această aură aurită, purității vieții lor.

Când acest nou sens mi-a fost dezvăluit sub abila direcție a călugărilor lama, am descoperit existența altor emanații luminoase care își aveau sursa în centrul aurei. Mult mai târziu am devenit capabil să diagnostichez starea de sănătate a oamenilor după culoarea și intensitatea aurei și să constatat că la cea mai mare parte a oamenilor avea cu totul alt aspect și se schimba dacă îmi spuneau adevărul sau mințeau. Dar clarviziunea mea nu se rezuma numai la

corpul uman. Mi s-a dat un cristal pe care îl am și acum și cu care m-am exersat adesea. Nu este nimic magic în aceste bule de cristal. Acesta nu este decât un instrument. Un microscop sau un telescop permite prin jocul anumitor legi naturale să vezi obiecte care în mod normal sunt invizibile. Este același lucru și pentru bulele de cristal. Ele servesc ca sălaș celui de al III-lea ochi cu care este posibil să pătrunzi în subconștientul ființelor și să le faci să-și amintească anumite fapte. Nu orice tip de cristal convine tuturor oamenilor din lume. Unii obțin rezultate mai bune cu cristalul de rocă, alții preferă o bulă de sticlă. Alții folosesc un bol de apă sau un simplu disc negru. Dar oricare ar fi tehnica folosită, principiul rămâne același.

În timpul primei săptămâni care a urmat operației, camera a fost menținută într-o obscuritate aproape completă. După a opta zi, s-a lăsat să intre o foarte slabă lumină care a fost crescută progresiv. A șaptesprezecea zi lumina era normală și cei trei lama au sosit pentru a-mi scoate bucățica de lemn. A fost foarte simplu. Fruntea mea fusese bandajată cu o loțiune pe bază de ierburi. Ca și în seara operației, un lama îmi luă capul între picioarele sale. Cu unul din instrumentele sale, lama care mă operase, căută extremitatea bucățelei de lemn. O scuturătură violentă și totul fu terminat, lemnul era scos din capul meu. Lama Mingyar Dondup aplică atunci o compresă de ierburi pe minuscula gaură care îmi rămase în frunte și îmi arătă bucățica de lemn care devenise neagră ca de abanos. Lama-chirurgul se întoarse spre un mic vas unde îl arse împreună cu câteva feluri de esențe de tămâie. Fumul de lemn amestecat cu cel de tămâie se ridică spre plafon, prima fază a inițierii mele era terminată. În această noapte un vârtej de gânduri îmi răscoli capul până am adormit: oare cum l-aș vedea acum pe Tzu când viziunea mea asupra ființelor nu mai era aceeași? Și tatăl meu și mama

mea, cum mi-ar fi apărut? Atâtea întrebări care deocamdată rămâneau fără răspuns.

Lama au revenit a doua zi dimineață și procedară la un examen foarte amănunțit al frunții mele. Ei deciseră că pot să mă întorc lângă colegii mei, dar că jumătate din timp îl voi petrece alături de Lama Mingyar Dondup care urma să-mi intensifice instruirea cu ajutorul unor metode deosebite. Cealaltă jumătate va fi consacrată orelor de curs și slujbelor, nu atât pentru valoarea lor educativă cât pentru a-mi da o concepție echilibrată asupra lucrurilor. Puțin mai târziu, pentru a mă instrui va fi folosit hipnotismul. Da, pentru moment nu mă gândeam decât să mănânc. Fusesem ținut la regim timp de optsprezece zile și acum voiam să-mi iau revanșa. I-am părăsit repede, pe cei trei lama cu acest singur gând în cap! Dar, pe culoar am zărit o siluetă învăluită într-un fum bleu presărată cu urme de un roșu violent. Am scos un urlet de groază și am reintrat repede în cameră. Lama – cei trei – m-au privit cu mirare; eram mai mult mort decât viu.

– Un om este în curs de a arde, pe coridor, am zis.

Lama Mingyar Dondup ieși imediat. Când reveni, surâdea.

– Lobsang, îmi spuse el, nu-i decât un măturător. Aura sa este ca un fum bleu pentru că el nu este evoluat. Urmele roșii sunt gândurile sale colerice, furioase. Poți merge fără frică în căutarea mâncării de care ai atâta nevoie.

Aceasta fu o experiență fascinantă pe care am revăzut-o și la băieții pe care credeam că îi cunosc. Nu trebuia decât să privesc pentru a le citi adevăratele lor gânduri, afecțiunea autentică, gelozia sau indiferența pe care le-o inspiram.

Nu era suficient să vezi culorile ca să știi totul. Trebuia să înveți să le interpretezi.

Pentru aceasta, eu cu Ghidul meu, ne așezam într-un loc liniștit de unde puteam să observăm oamenii care intrau pe poarta principală.

– Lobsang, îmi spuse Lama Mingyar Dondup, privește omul care vine. Vezi firul de culoare care vibrează deasupra inimii sale? Această culoare și această vibrație sunt semnele unei afecțiuni pulmonare.

Sau privind un negustor:

– Privește aceste bande care se mișcă și aceste bagaje care se leagănă. Fratele nostru, Omul de afaceri se gândește tocmai, cum ar putea să-i zăpăcească pe imbecilii de călugări. Pentru bani oamenii sunt în stare de orice.

Sau:

– Examinează acest bătrân călugăr, Lobsang. Iată un sfânt în toată accepțiunea cuvântului, dar el ia cuvânt cu cuvânt tot ce spun scrierile noastre. Ai remarcat că galbenul aurei sale este decolorat? El nu este suficient de evoluat ca să se judece el însuși.

Dar mai ales în raporturile noastre cu oameni bolnavi, bolnavi ai corpului sau ai spiritului vedeam puterea pe care mi-o dădea al treilea ochi.

– Mai târziu, îmi spuse într-o seară Lama, te vom învăța să închizi al treilea ochi când dorești, căci ar fi neplăcut, greu de suportat să ai permanent în fața ochilor spectacolul trist al imperfecțiunii umane. Dar pentru moment, servește-te constant de el ca și de ochii tăi fizici. Noi îți vom arăta să-l închizi și să-l deschizi tot așa de ușor ca și pe ceilalți.

E mult timp, ne asigură legendele noastre, de când bărbații și femeile puteau să folosească al treilea ochi. Era epoca în care zeii veneau pe pământ și se amestecau cu oamenii. Oamenii își vedeau succesorii, încercau să-i omoare, fără să se gândească că ceea ce omul putea să vadă, zeii vedeau și mai bine. Ca pedeapsă, al treilea ochi a fost închis. Mai târziu, în cursul secolelor, o minoritate a primit la naștere darul clarviziunii. Cei care îl aveau, puteau să-i multiplice puterea, printr-un tratament special

ca cel care îmi era aplicat. Un talent atât de particular trebuia să fie tratat cu precauție și respect.

Părintele Abate mă chemă într-o zi:

– Fiul meu, îmi spuse, tu posezi acum o putere pe care nu o au mulți. Să o folosești ca să faci bine, niciodată în scopuri egoiste. Când vei fi în țări străine oamenii îți vor cere să te comporți ca un iluzionist într-o – piață – și îți vor zice: dovedește-ne asta, probează acest lucru. Dar îți spun, fiule, nu li te supune. Acest talent ți-a fost dat pentru a-ți ajuta aproapele și nu pentru a te îmbogăți. Îți vor fi revelate multe prin clarviziune, dar ceea ce vei putea afla nu va trebui să împărtășești nimănui întrutotul, dacă cuvintele tale ar putea provoca suferința aproapelui sau i-ar schimba drumul vieții.

Căci omul, fiul meu, trebuie să-și aleagă propriul său drum. Spune-i ce vrei, el își va urma drumul. Ajută-i pe cei care sunt bolnavi, pe cei care sunt nenorociți, dar nu spune nimic care să poată schimba drumul unui om.

Părintele Abate, un om foarte cultivat, era doctorul personal al lui Dalai Lama. Înainte de a termina întrevederea cu mine m-a anunțat că voi fi, curând, chemat de Dalai Lama care dorea să mă vadă. Vom fi, deci, Lama Mingyar Dondup și cu mine oaspeții Potalei peste câteva săptămâni.

CAPITOLUL VIII

POTALA

Într-o luni dimineaţa, Lama Mingyar Dondup mă anunţă că vizita noastră la Potala a fost fixată la sfârşitul săptămânii.

– Trebuie să facem o repetiţie, îmi spuse, prezentarea noastră trebuie să fie perfectă.

Aproape de sala noastră de clasă se găsea un mic templu dezafectat care adăpostea o statuie în mărime naturală a lui Dalai Lama.

– Priveşte-mă, Lobsang, îmi spuse Lama, eu am să-ţi arăt ce trebuie să faci. Vei intra ca şi aici cu ochii plecaţi. Vei merge până aici, cam la un metru şi jumătate distanţă de Dalai Lama. Deschizi gura pentru a saluta şi te înclini. O dată, de două ori, de trei ori. Mereu în genunchi, cu capul plecat, înfăşori eşarfa în jurul picioarelor lui, în acest fel. Te ridici, păstrând capul plecat pentru ca el să poată să-ţi înfăşoare eşarfa la gât. Numără până la zece, ca să nu dai dovadă de o grabă necontrolată, apoi te ridici şi te retragi rămânând cu faţa spre el, până la prima pernă liberă.

Am urmat toată demonstraţia făcută cu uşurinţa conferită de o practică îndelungată.

– Un sfat acum, reluă. Înainte de a te retrage, reperează printr-o privire rapidă şi discretă, poziţia celei mai apropiate perne, ca să eviţi să te împiedici de ceva, având în

vedere şi emoţia momentului. Arată-mi că eşti capabil să faci totul bine.

Am ieşit şi Lama bătu de trei ori din palme. M-am precipitat ca să ajung mai repede.

– Lobsang! Lobsang! Nu eşti la o cursă. Avansează mai lent. Îndreaptă-ţi alura zicându-ţi tu însuţi: Om-ma-ni-pad-me-Hum. Astfel, vei intra ca un tânăr preot plin de demnitate, în loc să galopezi ca un cal de curse pe câmpiile de la Tsang-Po.

O nouă ieşire pentru o nouă intrare, mai „demnă". Sosit în faţa statuii, am căzut în genunchi şi continuam să avansez salutând ca tibetanii, cu limba scoasă. Cele trei saluturi au fost modele de perfecţiune, eram foarte mândru de ele! Dar Bunătate Divină, am uitat eşarfa! Am făcut a treia ieşire reluând ceremonialul de la început. De această dată, am reuşit să mă comport corect, am plasat eşarfa de ceremonie la picioarele statuii. După care am mers înapoi şi fără dificultăţi m-am aşezat pe o pernă în poziţia lotus.

– Să trecem acum la a doua fază. Este vorba de cupa de lemn pe care trebuie s-o ţii „ascunsă" în mâneca stângă, deoarece, odată aşezat, vei fi servit cu ceai. Ea se ţine între partea din faţă a mâinii şi mânecă şi cu un minimum de efort trebuie să rămână nemişcată. Pune-o în mânecă acum şi antrenează-te să-ţi faci intrarea... fără să uiţi eşarfa.

În fiecare dimineaţă, timp de o săptămână, am repetat, până când am fost capabil să fac toate gesturile automat.

La început, când salutam, cupa cădea bineînţeles cu zgomot până când am găsit un mic truc.

Vineri trebuia să fac demonstraţia progreselor mele în faţa Părintelui Abate.

– Prezentarea ta, declară el, face mare onoare maestrului tău, fratele nostru Mingyar Dondup.

A doua zi dimineaţă, am coborât colina pentru a ajunge la Potala. Lamaseria noastră depindea administrativ de Potala, şi se găsea la intersecţia drumului principal spre

Potala. Ea se numea „Templul Şcolii de Medicină". Abatele nostru era singurul doctor al lui Dalai Lama, poziţie care nu-i era uşoară deloc, pentru că el nu trebuia să vindece bolile, ci să-l menţină în stare de sănătate. El era responsabil de cea mai mică indispoziţie a augustului său pacient şi nu trebuia să aştepte ca Dalai Lama să fie bolnav pentru a fi chemat!

Dar în această dimineaţă nu mă gândeam la grijile Părintelui Abate, ale mele îmi erau suficiente!

La poalele colinei, am luat-o spre Potala în mijlocul unei mulţimi formată din trimişi pasionaţi şi pelerini. Aceşti oameni veneau din toate părţile Tibetului să vadă reşedinţa celui Foarte Profund; acesta era numele pe care îl dădusem noi, tibetanii lui Dalai Lama.

Dacă ajungeau să-i primească, plecau cu sentimentul de a fi fost recompensaţi de oboseala lungului lor voiaj.

Unii pelerini veniseră pe jos luni de zile pentru a-l saluta pe Sfântul Sfinţilor. În această mulţime se găseau amestecaţi fermieri, nobili, ciobani, negustori şi bolnavi care sperau să-şi găsească vindecarea la Lhassa. Ei împiedicau accesul spre Potala, căci toţi făceau un înconjur de nouă kilometri. Unii mergeau în patru labe, alţii se întindeau pe pământ, se ridicau şi apoi se întindeau din nou. Bolnavii şi infirmierii avansau şontâc-şontâc ajutaţi de cârje sau de alţii.

Pretutindeni se aflau unii care ofereau ceai cu unt preparat pe loc, pe instalaţii portative. Se puteau cumpăra amulete „binefăcătoare pentru o sfântă încarnare". Bătrânii fluturau horoscoape imprimate. Mai departe alţii încercau să plaseze mici notiţe cu rugăciuni „amintiri de la Lhassa". Scriitori ambulanţi ofereau certificate atestând clienţilor că au vizitat Lhassa şi toate locurile sfinte.

Noi treceam printre toate acestea şi nu ne gândeam decât la prea Înaltul.

Rezidența particulară a lui Dalai Lama se găsea chiar pe acoperișul Potalei, căci nimeni nu avea dreptul să locuiască mai sus decât el. O imensă scară de piatră care era mai degrabă o stradă, permitea accesul.

Numeroși înalți funcționari o urcau călare. Eram deja foarte sus când Lama Mingyar Dondup se opri:

– Privește fosta ta casă, îmi spuse arătând-o cu degetul. Servitorii se agită prin curte.

Am privit. Era preferabil să nu spun nimic. Era deosebit de emoționant. Mama era pe punctul de a pleca cu suita sa. Tzu era și el acolo. Dar la ce bun? Ce gândeam atunci era mai bine să rămână în adâncul inimii mele.

Potala era o comunitate independentă construită pe un mic munte. Acolo se desfășurau toate afacerile religioase și temporale ale Tibetului.

Această construcție sau mai bine zis acest grup de clădiri, erau inima țării, obiectul tuturor gândurilor și sursa tuturor speranțelor. În interiorul acestei incinte în casele Tezaurului sunt depozitate lingouri de aur, numeroși saci de pietre prețioase și obiecte curioase foarte străvechi. Construcțiile au mai mult de trei secole și jumătate, dar ele au fost ridicate pe fundațiile unui vechi palat. Odinioară un fort domina muntele. Acela era de origine vulcanică și flancurile sale înconjurau o cavernă imensă de unde formau mai multe pasaje. Unul ducea către un lac. Foarte puțini erau privilegiații care ajunseseră acolo sau știau de existența lui.

Dar să revenim la momentul când urcam scara Potalei într-o dimineață luminoasă. Peste tot auzeam clinchetul morilor de rugăciune – singurele roți care existau în Tibet în ideea unei vechi profeții, după care, pacea va părăsi țara noastră, în momentul în care roțile își vor face apariția. În fine, atinserăm culmea. Văzându-l pe Ghidul meu, coloșii care păzeau poarta aurită o deschiseră. Am continuat drumul până în punctul culminant al acoperișului unde se

aflau mormintele Reîncarnărilor precedente ale lui Dalai Lama și reședința sa personală. O mare perdea maron din lână de yak ascundea intrarea.

Ea fu dată la o parte și intrarăm într-un hol mare străjuit de dragoni din porțelan verde. Tapiserii somptuoase reprezentând scene religioase și legende vechi acopereau pereții. Pe mese joase erau dispuse obiecte frumoase care înveseleau inima unui colecționar, statuete ale diverșilor zei și zeițe ale mitologiei noastre și ornamente din cloisoné. Pe o etajeră, în apropierea unei treceri ascunsă de o perdea, era așezată Cartea Nobilimii – nobleții. Cât aș fi vrut să o pot deschide ca, găsind numele familiei mele, să-mi redea încrederea!

În această zi și în acest loc, mă simțeam mic și neînsemnat. La opt ani, nu mai aveam iluzii și mă întrebam ce rațiune putuse să-l determine pe acest prim personaj al țării să mă cheme. Știam că o întrevedere de acest gen era excepțională și nu putea fi vorba decât de un surplus de muncă, studii, încercări.

Un Lama în robă roșie, cu o etolă găurită pe umeri, conversa cu Lama Mingyar Dondup. Acesta părea foarte cunoscut la Potala, ca, de altfel, pretutindeni unde eram cu el.

– Sanctitatea Sa este foarte interesată și vrea să-i vorbească între patru ochi, auzii.

Ghidul meu se întoarse spre mine:

– Este momentul să te prezinți, îmi spuse, aș vrea să-ți indic ușa. Spune la intrare ceea ce am repetat și fă întocmai ca în cursul săptămânii. Comportă-te așa cum am repetat împreună.

El mă luă de umeri și mă conduse spre o ușă spunându-mi la ureche:

– Nu-i nevoie să te neliniștești... Mergi, intră acum.

Și după ce m-a bătut pe umăr pentru a mă încuraja, a rămas să mă privească. Mi-am făcut intrarea; în fundul

unei încăperi imense se afla cel Foarte Profund, al treisprezecelea Dalai Lama. Așezat pe o pernă de mătase de culoare galben șofran, el avea ținuta obișnuită a călugărilor lama cu o glugă mare ale cărei falduri atingeau umerii. El tocmai așeza o carte. Cu capul plecat, am traversat camera. Ajuns la doi metri de el, m-am lăsat în genunchi, l-am salutat de trei ori și am depus la picioarele lui eșarfa de mătase pe care Lama Mingyar Dondup mi-o dăduse. Ca răspuns, Cel Foarte Profund se înclină spre mine și o plasă pe a sa în jurul încheieturii mâinilor mele și nu în jurul gâtului, cum era obiceiul. Urma să mă duc spre perna cea mai apropiată, care era însă foarte departe. Dalai Lama vorbi pentru prima dată:

– Aceste perne sunt prea departe pentru a merge până la ele. Întoarce-te și ia una ca să stăm amândoi de vorbă, mai aproape.

M-am întors imediat în fața lui cu o pernă.

– Pune-o în fața mea, și așează-te.

Când m-am instalat spuse:

– Mi s-au spus lucruri uimitoare despre tine. Te-ai născut cu clarviziune și această facultate a fost dezvoltată prin Deschiderea Celui de al III-lea Ochi. Eu am dosarul ultimei tale reîncarnări și chiar prezicerile astrologilor. Viața ta va fi dură la început, dar va fi încoronată de succes. Vei călători în lumea întreagă, vei cunoaște multe țări străine, vei vedea moartea, drumul tău va fi lung și greu, dar succesul va fi la sfârșit, așa cum a fost prezis.

Pentru ce îmi spune aceste lucruri pe care le știam cuvânt cu cuvânt de la anivrsarea mea la șapte ani? Știam că după studiile de chirurgie și medicină din Tibet, voi reîncepe studiile în China. Dar Cel Foarte Profund continua să vorbească. El mă punea în gardă. Nu trebuia să-mi dezvălui darurile și puterile excepționale și nici să abordez subiectul sufletului și al ființei umane atunci când urma să mă aflu în Occident.

– Am fost plecat în India și China, spuse. În aceste țări este posibil să discuți despre Realitățile superioare, dar am întâlnit mulți oameni veniți din țările din Vest. Ei nu au același sentiment al valorilor ca noi, ei adoră comerțul și aurul. Savanții lor spun: ridicați-vă sufletul la noi. Ridicați-l la noi să-l putem palpa, cântări și cunoaște reacțiile acide. Indicați-ne structura moleculară, reacțiile chimice. O probă, ne trebuie o probă, îți vor zice ei, fără să le pese că distrug prin atitudinea lor negativă, prin suspiciunile lor, toate șansele de a obține proba pe care o cer... Dar ne trebuie ceai.

El lovi ușor un gong și dădu ordine unui lama care reveni rapid cu ceai și produse importate din India. În timp ce ne serveam, Cel Foarte Profund îmi vorbi despre India și China. El îmi spuse că ar vrea ca eu să lucrez fără încetare și că a ales profesori special pentru intenția sa. Incapabil să mă abțin, am lăsat tot tracul la o parte:

– Nimeni nu poate fi mai savant decât maestrul meu Lama Mingyar Đondup.

Dalai Lama mă privi și... izbucni în râs. Probabil că nu i se mai vorbise niciodată pe un asemenea ton și cu atât mai puțin un copil de opt ani. Spontaneitatea mea păru să-i placă.

– Deci, după părerea ta, Lama Mingyar Dondup este un om de bine? Spune-mi ce gândești tu cu adevărat despre el, micuțule cocoș de luptă!

– Sanctitate, am răspuns, mi-ați spus că puterea mea de clarviziune este excepțională. Ei bine, Lama Mingyar Dondup este cea mai minunată persoană pe care am întâlnit-o vreodată!

Continuând să râdă, Dalai Lama dădu o lovitură în gongul plasat alături.

– Să intre Mingyar, spuse călugărului lama care ne servise.

Lama Mingyar Dondup intră și îl salută pe Cel Foarte Profund.

– Ia o pernă și așează-te Mingyar, spuse. Micul tău elev tocmai mi-a vorbit de tine. Sunt în totalitate de acord cu judecata sa.

Ghidul meu se așeză aproape de mine și Dalai Lama reluă:

– Tu ai acceptat să-ți iei în întregime responsabilitatea educației lui Lobsang Rampa. Organizează-i studiile cum ți se va părea mai bine. Eu îl voi revedea pe Lobsang Rampa din timp în timp. Și întorcându-se spre mine:

– Tu ai ales bine, tinere, spuse. Ghidul tău este un vechi prieten al meu din tinerețe și un veritabil maestru în științele oculte.

După ce au mai schimbat câteva cuvinte, ne-am sculat, am salutat și am plecat.

După fața sa, am ghicit că Lama Mingyar Dondup era în fond foarte mulțumit de mine și de impresia pe care am produs-o.

– Vom petrece câteva zile aici, îmi spuse și vom vizita colțurile secrete ale clădirii. Există la etajele inferioare coridoare și camere unde nimeni n-a mai fost de două secole. Vei afla acolo multe lucruri despre istoria Tibetului.

Unul dintre Lama care se afla în serviciul lui Dalai Lama – el nu avea pe nimeni sub acest rang în reședința sa – veni în întâmpinarea noastră și ne anunță că ni s-au rezervat camere chiar pe acoperișul Potalei. Ne conduse acolo.

Vederea pe care o aveam din camera mea, dădea direct spre Lhassa și asta m-a entuziasmat.

– Sanctitatea sa a dat instrucțiuni, ne spuse Lama, că veți putea merge oriunde după bunul plac și că toate ușile vă sunt deschise.

Ghidul meu mă sfătui să mă întind puțin. Cicatricea de la șoldul meu stâng încă mă jena; sufeream când mergeam.

Chiar mă temeam să nu rămân cu o infirmitate până la sfârșitul zilelor mele. Am rămas întins o oră, până când Ghidul meu a revenit cu ceai și alimente.

– Iată ce ți-am adus, Lobsang, spuse. Mâncarea aici e bună, să profităm deci.

N-am mai avut nevoie și de alte încurajări pentru a mă supune. Când am terminat, mă conduse într-o altă cameră situată la celălalt capăt al acoperișului. Acolo, spre marea mea surpriză, am văzut că nu era pânză cerată la ferestre: nu era nimic, dar un nimic care era în același timp vizibil. Am întins mâna și am atins acest neant cu precauție. Era rece, aproape rece și alunecos ca gheața. Deodată se făcu lumină în capul meu: sticlă! Eu nu mai văzusem înainte!

Văzusem sticlă la jocul cu zmeele, dar nu erau decât bucățele netransparente și colorate. Dar acestea erau clare ca apa.

Dar asta n-a fost tot. După ce a deschis fereastra, Lama Mingyar Dondup luă un tub de piele care semăna cu o trompetă „fără cap". Din tub scoase patru bucăți care erau introduse una în alta. Râzând de aerul meu mirat, puse un capăt al tubului pe marginea ferestrei și își apropie de celălalt capăt „fața". Ah, mă gândeam, vrea să cânte ceva! Dar în loc să sufle, puse ochiul.

– Pune ochiul drept aici, Lobsang, spuse – după câteva mișcări – și închide ochiul stâng.

M-am supus și am fost răvășit de stupefacție văzând în tub un cavaler care venea în întâmpinarea mea. Am aruncat o privire în jurul meu. Nu era nimeni în cameră în afară de Ghidul meu care se prăpădea de râs.

L-am privit cu neîncredere. Mă vrăjise?

– Sanctitatea sa a zis că sunteți un maestru al ocultismului, am spus, trebuie să vă ridiculizați elevul?

Întrebarea mea avu darul să-l facă să râdă și mai tare și îmi făcu semn să privesc din nou. M-am supus, nu fără teamă. El mișcă ușor tubul în așa fel încât ochii mei desco-

periră un alt spectacol. Niciodată n-am putut uita imaginea acelui călăreţ. Mă gândeam la asta întotdeauna când un occidental refuza să creadă în existenţa anumitor fenomene oculte. Este imposibil, spunea. În această zi, acest cavaler îmi părea „imposibil" şi mie!

Dalai Lama adusese din India un oarecare număr de binocluri şi îi plăcea mult să le folosească pentru a privi peisajul. Tot la Potala, m-am privit pentru prima oară într-o oglindă, fără să recunosc creatura oribilă, reflectată, un băieţel palid, cu fruntea străbătută pe mijloc de o cicatrice roşie şi cu un nas prea proeminent. Îmi mai văzusem imaginea în apă, dar aici era foarte clară, prea clară după gustul meu. Oricum, nu era, în ceea ce mă priveşte, o preocupare să mă privesc într-o oglindă.

Veţi gândi poate, că fără ferestre din sticlă, fără binocluri sau oglinzi, Tibetul trebuia să fie o ţară ciudată, dar poporul nostru nu avea chef de aşa ceva! De asemenea, noi nu doream roţi. Roţile servesc pentru viteză şi aşa-zisa civilizaţie. Noi înţelesesem de mult că viaţa în lumea afacerilor este prea precipitată pentru a-ţi mai lăsa timp să te ocupi de spirit. Viaţa noastră socială fusese transformată încet, cu lentoare, pentru a se putea dezvolta cunoştinţele noastre ezoterice. Cu multe mii de ani înainte, noi am descoperit secretele clarviziunii, ale telepatiei şi ale altor ramuri ale metafizicii. Un lama poate sta gol în zăpadă, dar nu pentru a distra amatorii de senzaţii tari. Lama care sunt maeştrii ocultismului se pot ridica într-adevăr prin levitaţie, dar ei nu-şi folosesc niciodată puterile spre a distra publicul mai mult sau mai puţin naiv. Un maestru în Tibet se asigură întotdeauna că elevul său este demn să cunoască toate secretele şi este de o autentică integritate morală – Aceste puteri nu au absolut nimic magic, ele rezultă simplu din aplicarea unor legi naturale.

În Tibet unii au nevoie de companie pentru a se perfecţiona, în timp ce alţii trebuie să se retragă din lume.

Aceştia trăiesc în lamaserii îndepărtate unde stau într-o celulă de ermit, o cămăruţă mică, construită în cea mai mare parte a cazurilor, în coasta muntelui. Pereţii de piatră sunt groşi, – grosimea lor poate ajunge uneori la doi metri – pentru ca nici un zgomot să nu poată pătrunde. Când ermitul a decis să se retragă, intrarea este zidită. În această cutie de piatră goală, va trăi singur, fără lumină, fără mobile, fără nimic. Odată pe zi, el primea hrana printr-o trapă, pe unde nu pătrundea nici lumină, nici zgomote.

Primul său sejur dura trei ani, trei luni şi trei zile, în timpul cărora medita asupra naturii vieţii şi a omului. Corpul său fizic nu trebuia să părăsească celula sub nici un pretext. Cu o lună înainte de terminarea detenţiei, acoperişul era străpuns, făcându-se o gaură minusculă pe unde putea să pătrundă o rază minusculă de lumină. Această gaură era lărgită progresiv pentru ca ochii ermitului să se poată acomoda treptat cu lumina. Dacă nu s-ar fi procedat astfel, el ar fi rămas orb la ieşirea din celulă. Se întâmpla adesea ca după câteva săptămâni, ermitul să-şi reia traiul în celulă unde rămânea până la sfârşitul zilelor sale. O asemenea viaţă nu este nici sterilă, nici inutilă, cum s-ar putea crede.

Omul este un spirit, o creatură a altei lumi; odată eliberat de legăturile fizicului – cărnii – el poate parcurge universul şi se înapoiază fiindu-ne util prin gândurile sale. Gândurile, cum ştim foarte bine în Tibet, sunt unde de energie. Materia este energie condensată. Un gând dirijat cu grijă şi condensat parţial, poate deplasa un obiect. Dirijat diferit poate ajunge la telepatie adică poate comunica cu persoane îndepărtate. De ce vi se pare dificil de acceptat acest lucu, atunci când pe de altă parte toată lumea găseşte normal ca un om înarmat cu un microfon, să poată dirija aterizarea unui avion în ciuda zgomotului puternic şi al lipsei de vizibilitate? Cu puţin antrenament şi cu condiţia de a nu fi sceptici, omul ar putea să dirijeze

aceste aterizaje prin telepatie, în loc să utilizeze o mașină care mai poate și greși.

Educația mea ezoterică nu s-a bazat pe o recluziune într-o obscuritate completă. Ea s-a realizat printr-o altă metodă care nu este la dispoziția oricui are vocație de ermit. Am urmat un antrenament conceput în funcție de un obiectiv bine determinat, sub ordinul expres a lui Dalai Lama. Am fost instruit după o metodă specială și prin hipnotism, lucruri care nu pot fi discutate – explicate – într-o carte ca aceasta. Este suficient să spun că am dobândit mai multă clarviziune decât orice ermit într-o viață întreagă. Vizita mea la Potala era legată de debutul acestui antrenament, dar voi reveni asupra acestuia.

Binoclul mă fascina și îl foloseam frecvent pentru a observa locurile pe care le cunoșteam atât de bine. Lama Mingyar Dondup îmi explica principiile în cele mai mici detalii, în așa fel încât să înțeleg că magia nu înseamnă decât aplicarea unor legi naturale.

Nu numai că mi se explica totul, dar mi se spunea și de ce un lucru sau altul se întâmplase într-un anumit fel. Ziceam „oh, este magia" fără a fi clarificat asupra legilor care intrau în joc. Odată, în cursul aceleiași șederi la Potala, ghidul meu mă conduse într-o cameră cufundată într-o obscuritate completă.

– Rămâi aici, Lobsang, îmi spuse, și privește acest perete alb.

El stinse, în fine, flacăra lămpii cu unt și aranjă vălurile de la fereastră într-un anumit fel. Imediat o imagine inversată despre Lhassa apăru pe perete! Am scos un strigăt de uimire la vederea oamenilor și yak-ilor care mergeau cu capul în jos. Deodată imaginea tremură și totul reluă poziția normală. Explicația „refracției razelor luminoase" se adăugă uimirii mele. Cum era posibilă refracția luminii? Mi se demonstrase că ulcioarele și carafele pot fi sparte cu un șuierat silențios, ceea ce mi s-a părut foarte simplu,

după legile reflexiei, dar această refracție! Nu am înțeles nimic până în momentul în care Ghidul meu a adus dintr-o cameră vecină un aparat special, făcut dintr-o lampă și diverse lamele care serveau la acoperirea luminii. Am putut să văd această refracție și acesta a fost sfârșitul surprizelor mele.

Podurile Potalei erau pline de statui minunate, de cărți vechi și admirabile picturi murale reprezentând subiecte religioase. Foarte puținii occidentali care le-au văzut le considerau indecente. Ele reprezentau adesea un spirit masculin și un spirit feminin înlănțuiți intim. Dar spiritul lor era departe de a fi indecent, obscen pentru orice Tibetan.

Aceste două corpuri nude, înlănțuite, simbolizau extazul care naște uniunea Cunoașterii și Viața dreaptă. Vă mărturisesc că am fost oripilat când am văzut pentru prima oară că creștinii adoră ca simbol al religiei lor un om torturat și bătut în cuie pe o cruce. Desigur, este regretabil că noi avem tendința de a judeca pe alții după propriile noastre convingeri religioase. De secole, cadourile veneau aproape de pretutindeni pentru Potala, pentru Dalai Lama. Aproape toate erau depozitate în săli speciale unde am petrecut ore minunate și le-am privit pentru a cunoaște, datorită psichometriei, intențiile ascunse ale donatorilor. Era o veritabilă informare asupra mobilurilor umane. Când îmi exprimam impresia despre un obiect, ghidul meu, cu ajutorul unei cărți, îmi povestea istoria lui, de la origini până în zilele noastre. Eram încântat să-l aud zicându-mi din ce în ce mai adesea:

– Bravo, Lobsang, progresele tale sunt de necontestat. Înainte de a părăsi Potala, am vizitat un tunel subteran. Celelalte, mi s-a spus, îmi vor fi arătate mai târziu. Înarmați cu torțe arzând, am coborât cu precauție pe ceea ce mi s-a părut a fi o scară fără sfârșit și am alunecat în pasaj pe o pardoseală pietroasă.

Am aflat că aceste tunele se datorau unei erupții vulcanice vechi, de mai multe zeci de secole.

Pe pereți am văzut figuri geometrice stranii și desene reprezentând scene pe care nu le-am recunoscut. Mă grăbeam să văd locul despre care știam și care se afla la capătul unui pasaj care se întindea pe kilometri. Apoi am pătruns într-un tunel care se lărgea până într-un loc în care torțele noastre nu mai puteau lumina. O sută de metri mai departe am ajuns la malul apei, o apă cum nu mai văzusem niciodată. Era stătătoare și atât de neagră încât părea invizibilă, iar lacul o gaură fără fund. Nici un val la suprafață, nici un zgomot nu bruia liniștea. Torțele făceau să strălucească roca sumbră de care ne țineam. Câte ceva sclipea pe un perete stâncos. Mă apropiai și văzui că roca continua un filon gros de aur lung de cinci-șapte metri. Temperatura ridicată de odinioară îl făcuse să înceapă să se scurgă ca o ceară galbenă, până când, temperatura scăzând, să se solidifice până la urmă.

Lama Mingyar Dondup rupse tăcerea.

– Acest lac merge până la malul Tsang-Po, la șaizeci de kilometri de aici. E mult timp de când călugării îndrăzneți au construit o plută și părăsind malul, au plecat înarmați cu torțe și lopeți. Au vâslit kilometri după kilometri pe ape necunoscute și au sfârșit prin a ajunge la locul în care malul se lărgea. Pereții erau invizibili și ei continuară să vâslească neștiind în ce direcție s-o ia.

Ascultându-l vedeam scena ca și cum mă aflam pe plută cu călugării.

– Erau pierduți, continuă Lama, și incapabili să se orienteze. Deodată pluta făcu o mișcare, torțele lor fură stinse de o răbufnire de vânt și ei se treziră în mijlocul unei obscurități totale. Ei credeau că demonii apei se abătuseră asupra ambarcației lor fragile. Strânși de plută cu corzi, se învârtiră toată noaptea istoviți și bolnavi. Ei

avansau atât de repede încât valurile mici pătrundeau pe punte. Pluta lor naviga din ce în ce mai rapid ca și cum un gigant nemilos o îndrepta spre o moarte sigură. Cât timp dură aceasta nu știau, căci pierduseră noțiunea timpului. Ei nu aveau nici un fel de lumină, obscuritatea fiind ca un bloc negru cum nu văzuseră niciodată pe pământ. Auziră zgomote, trosnituri înainte de a se fi răsturnat cu izbituri puternice, zdrobiți de o presiune foarte mare care îi împinse în fundul apei. Unii abia avură timp să mai aspire un pic de aer. Alții nu mai avură nici această șansă. Supraviețuitorii văzură o lumină verzuie și difuză care creștea puțin câte puțin. Învârtiți și amețiți de apă, se scufundară sub un soare strălucitor.

Doi călugări reușiră să ajungă la mal mai mult morți decât vii, acoperiți de răni și sânge. Alți trei dispărură fără urme. Mult timp rămaseră întinși pe sol, între viață și moarte. Unul își recăpătă forțele și privi în jurul său. Ceea ce văzu îi dădu un șoc. În depărtare se înălța muntele Potala și ei erau înconjurați de yak-i care păsteau pe pajiști verzi. Primul gând fu că sunt morți și se aflau în cerul tibetan. Atunci auziră un zgomot de pași. Un păstor se îndrepta spre ei. El zărise pluta dar se lăsă cu greu convins de robele naufragiaților că aceștia ar fi călugări și decise să meargă să caute brancarde în Potala. De atunci puțini oameni se mai aventuraseră pe lac, dar se știa că micile insule se găseau puțin mai departe de locul până unde luminau torțele noastre.

Cât aș fi vrut să plec pe o plută. Ghidul meu care mă privea în ochi, izbucni în râs:

– Da, spuse el, ar fi foarte amuzant dar de ce să ne obosim, când putem să facem această explorare „astral". Aceasta va fi posibil, Lobsang, și în câțiva ani vei fi în măsură să explorezi lacul cu mine și să-ți aduci contribuția la cunoașterea care o dorim. Dar pentru moment, băiatul meu, trebuie să studiezi mereu.

Flacăra torţelor noastre pâlpâia şi credeam că vom merge ca orbii, sprijiniţi de pereţii stâncoşi, dar Lama Mingyar Dondup scoase dintr-o nişă [illegible] pe care le aprinse de la ale noastre.

– Avem aici o rezervă, spuse, căci ar fi dificil să regăsim drumul pe întuneric. Acum, la drum!

Am urcat cu greu panta, oprindu-ne din când în când să ne odihnim, să privim desenele de pe pereţi. Nu ajunsesem să le înţeleg. Erau desene gigantice cu maşini care depăşeau înţelegerea mea. Era clar că ghidul meu era perfect familiarizat cu aceste desene şi se simţea ca acasă în aceste pasaje. Eu ardeam de curiozitate să le vedem, căci nu înţelegeam misterul. Cum aş fi putut suporta ideea de a aştepta atâţia ani ca să ghicesc soluţia, dac aş fi putut să am acum şansa să o descopăr? Pericolul nu mă interesa deloc. Vocea lui Lama Mingyar Dondup îmi întrerupse gândurile:

– Lobsang, eşti ca un bătrân! Mai avem câţiva paşi şi revenim la lumina zilei. De pe acoperiş îţi voi arăta locul unde au revenit acei călugări la suprafaţa pământului.

Când am ajuns pe acoperiş îşi ţinu promisiunea şi aş fi vrut să fac călare cei şaizeci de kilometri care ne separau de acel loc pentru a-l vedea mai îndeaproape, însă Lama Mingyar Dondup îmi spuse că nu avea nimic împotrivă să privesc cu binoclul spre acel loc. Dar ieşirea din subteran nu era marcată decât cu un boschet de arbori plantaţi sub ordinul precedentei încarnări a lui Dalai Lama.

CAPITOLUL IX

BARIERA TRANDAFIRULUI SĂLBATIC

A doua zi dimineața ne-am pregătit întoarcerea la Chakpori. Nu ne-am grăbit pentru că eram în vacanță la Potala. Înainte de plecare m-am grăbit să urc pe acoperiș pentru a privi pentru ultima oară peisajul. Pe acoperișul de la Chakpori, un tânăr acolit citea, întins pe spate, întrerupându-și lectura ca să arunce cu pietricele în craniile pleșuve ale călugărilor care treceau prin curte. Binoclul îmi permitea să văd surâsul său când bieții călugări se adăposteau ridicându-și privirile mirate spre cer. Gândindu-mă că și mie îmi putea face asemenea farse mă simțeam indispus. Mă hotărâsem să-mi conserv forțele în vederea drumului lung pe care trebuia să-l parcurg de la Potala la Chakpori.

Dar ora plecării sosi. Era momentul de a le mulțumi călugărilor lama care făcuseră atât de plăcută șederea noastră și mai ales Intendentului personal al lui Dalai Lama. El era stăpânul „produselor indiene" din care îmi dădu atâtea să mănânc încât mă gândeam că probabil i-am fost foarte simpatic. Astfel, cu forțele refăcute, am început să coborâm scara pentru a intra în Muntele de Fier. Eram pe la jumătatea drumului când am auzit strigăte și călugării cu care ne întâlneam ne făceau semn să privim înapoi. Ne-am oprit. Un călugăr care abia mai răsufla din cauza fugii, ne spuse că trebuia să transmită un mesaj pentru Lama Mingyar Dondup.

– Așteaptă-mă aici, Lobsang, îmi spuse Ghidul meu, nu voi întârzia mult.

După care se întoarse și începu să urce scara.

Am rămas deci, admirând peisajul și privind la vechea mea casă. Cu capul plin de amintiri m-am întors și l-am văzut pe tata, care venea călare spre mine. În momentul când îl priveam, mă văzu și el. Fața i se lungi când mă recunoscu. Dar trecu prin fața mea, fără să-mi acorde nici o privire. Supărarea mea era cumplită. Îl priveam cum se îndepărtează.

– Tată! am strigat.

El continua să călărească ca și cum nu auzea nimic. Ochii mei se umeziră și am început să tremur. Dar nu trebuia să mă fac de rușine în public, pe treptele Potalei și mi-am stăpânit lacrimile privind spre Lhassa.

După o jumătate de oră, Lama Mingyar Dondrup se întoarse cu doi cai.

– Repede, sus, Lobsang, îmi spuse, trebuie să ajungem la Sera unde un preot a avut un grav accident.

O trusă era atașată pe o șa și am ghicit că acolo erau instrumentele chirurgicale ale Ghidului meu. Pe drumul spre Lingkhor am trecut în galop prin fața unei case vechi; pelerini și călugări se dădură la o parte din drumul nostru. Nu ne-a trebuit mult timp ca să ajungem la lamaseria din Sera, unde ne aștepta un grup de călugări. Am sărit pe pământ și cu trusele în mână am plecat după un călugăr care ne conduse într-o cameră în care era culcat un bătrân. Avea o nuanță gri și forța sa vitală era pe punctul de a se stinge. Lama Mingyar Dondup ceru apă fierbinte. Apa era fiartă deja și el aruncă în ea diferite ierburi. În timp ce eu amestecam decoctul, el examina bătrânul care își fracturase craniul în timpul unei căzături. Un os rupt îi presa creierul. Când lichidul se răcorise suficient, am spălat fruntea bolnavului și ghidul meu și-a spălat mâinile în aceeași apă. Luând un cuțit ascuțit, făcu rapid o incizie în

formă de U. Datorită ierburilor, hemoragia fu slabă. Am aplicat loțiuni și apoi am dat carnea la o parte pentru a descoperi craniul. Cu o delicatețe deosebită, Lama examină capul pacientului și găsi bucățica de os cranian care sub efectul loviturii se deplasase sub nivelul normal. Apoi trase bolul în care își pusese instrumentele pentru a le dezinfecta într-o anumită loțiune și apucă două tije de argint cu un capăt aplatizat și dantelat. El inseră cu precauție extremitatea unuia dintre ele în mijlocul fracturii și o menținu nemișcată, pe loc. Cu cealaltă prinse bucățica de os fracturat pe care încercă să o aducă la suprafață la nivelul său normal.

– Lobsang, dă-mi bolul, spuse ținând osul cu o tijă.

I l-am întins ca să poată lua ce avea nevoie și scoase o minusculă sculă de argint în formă de triunghi pe care o plasă între fisura craniană și locul de unde scosese bucățica fracturată care se aflase sub locul ei obișnuit. Apăsă puțin osul. Acesta se mișcă ușor, apoi o nouă presiune ușoară și osul se așeză la locul său.

– Sudura se va face sigură, spuse, și argintul fiind o substanță inertă nu va aduce complicații.

Curăță locul cu loțiune și puse apoi bucățica de carne care rămăsese agățată într-o parte, înapoi la locul ei, peste care dădu din nou cu apă în care fuseseră introduse plantele, acoperi cu un unguent pe bază de ierburi și strânse cu un bandaj.

De acum încolo, creierul său nu mai era apăsat și eliberându-se de presiunea care îl strivea, își putea recupera forța vitală. L-am așezat pe perne, într-o poziție specială.

Am spălat instrumentele, le-am șters cu o pânză dezinfectată și le-am așezat cu grijă în cele două truse. În momentul în care mă spălam pe mâini, bătrânul deschise ochii și surâse lui Lama Mingyar Dondup care era aplecat asupra lui.

– Știam că tu ești singurul care ai puterea să mă salvezi și am trimis un mesaj mental la Potala. Sarcina mea nu este terminată încă și nu sunt gata să-mi părăsesc corpul.

Ghidul meu îl privi cu atenție și spuse:

– Te vei vindeca. Câteva zile mai dificile, o migrenă sau două, după care îți vei putea relua ocupațiile. În acest timp vei dormi, cineva va trebui să rămână permanent lângă tine ca să nu-ți permită să te lungești complet. După trei-patru zile nu mai ai de ce te teme.

Eram așezat la fereastră. Era pasionant de văzut cum trăiau călugării într-o altă lamaserie.

Lama veni lângă mine.

– Dacă ești bine condus, spuse, putem face o echipă bună. Acum te voi plimba prin această lamaserie care este foarte diferită de a noastră.

După ce l-am încredințat pe bătrânul preot în mâinile unui lama, am ieșit în coridor. Mânăstirea era departe de a fi curată, cum era Chakpori. Mi s-a părut că disciplina nu este foarte severă: călugării umblau după bunul lor plac. Templele lor erau mai prost întreținute ca ale noastre. Mirosul tămâiei era mai slab, cete de copii se jucau prin curte fără încetare. Cea mai mare parte a morilor de rugăciune erau nemișcate. Credeam că disciplina și curățenia erau o regulă în orice mânăstire.

– Ei, Lobsang, mă întrebă Ghidul meu, ți-ar place să rămâi aici și să duci o viață ușoară?

– Sigur, nu. Este, după părerea mea, o bandă de sălbatici.

El începu să râdă.

– Sunt cam șapte mii de sălbatici. E suficient o minoritate fără maniere ca să discrediteze o comunitate.

– E posibil, am replicat, dar au numit frumos această lamaserie, „Bariera Trandafirilor". Eu i-aș fi dat alt nume.

Mă privi surâzând:

– Cred că te vei schimba și tu, după atâtea ordine...

Era clar că disciplina lamaseriei noastre era dintre cele mai austere, atunci când peste tot domnea o atmosferă relaxantă. Dacă un călugăr voia să lenevească, lenevea, fără ca nimeni să-i zică ceva. Sera sau Bariera Trandafirilor Sălbatici, ca să-i dau numele exact, este situată la cinci kilometri de Potala și face parte din grupul lamaseriilor numite: Cele Trei Scaune: Drebung al cărui efectiv nu-i mai mare de zece mii de călugări este cea mai mare. Apoi urmează Sera cu aproximativ șapte mii cincisute de călugări, apoi Ganden, care numără cam șase mii. Toate trei sunt veritabile orașe, cu străzi, colegii, temple și clădiri administrative. Oamenii din Kham patrulează pe străzi. La ora actuală desigur în locul lor sunt soldați sovietici. Comunitatea din Chakpori este mică, dar influentă. Atâta timp cât ea era Templul Medicinei era deci „Sediul științei medicale" avea o importantă reprezentare în Consiliul de Guvernământ.

La Chakpori mai învățam ceea ce se numea „judo"; definiția tibetană a „Sungthru Kyön-pa-tii de-po le-le-po" nu poate fi tradusă ca și cuvântul tehnic „amaree". „Judo" nu este decât o formă, cea mai elementară a sistemului nostru. El nu era învățat în toate lamaseriile noastre; în a noastră era folosit ca să ne antreneze, să ne stăpânească reflexele, să adormim oamenii în scop medical, să fim capabili să voiajăm în totală securitate în regiunile cele mai periculoase.

Bătrânul Tzu fusese profesor de judo, poate cel mai bun din Tibet, el mă învățase ceea ce știa el. Cea mai mare parte a oamenilor aveau cunoștințele elementare, dar eu îl practicasem de la patru ani. Această artă, credem noi, trebuie să fie folosită pentru a te apăra și a te controla și nu pentru a te comporta ca luptătorii profesioniști. În Tibet spunem că un om care este puternic poate să-și permită să fie blând în timp ce fanfaronii și lăudăroșii sunt prin esența lor slabi.

Ni se permitea să adormim o persoană atunci când îi așezam o fractură sau îi scoteam un dinte, fără suferință și pericol. Se poate face să-și piardă cunoștința un om fără să-și dea seama sau câteva secunde sau ore mai târziu să-și revină, fără nici un fel de consecințe. Fapt curios, un om adormit în momentul când vorbește își termină fraza în somn. Judo și hipnotismul „instantaneu" nu sunt învățați decât cei care ar putea avea nevoie de teste foarte severe și pentru orice precauție erau ei înșiși supuși unor anumite pase magnetice care îi împiedicau să abuzeze de puterile lor.

O lamaserie tibetană nu este numai un loc unde trăiesc oameni care au o vocație religioasă, este, de asemenea, un oraș autonom cu serviciile și distracțiile sale. Noi aveam teatrele noastre, unde se jucau piese religioase și tradiționale. Muzicienii erau gata să dovedească oricând virtuozitatea lor și calitatea instrumentelor. Călugării care aveau bani puteau să-și cumpere alimente, haine, obiecte de lux și cărți. Cei care voiau să facă economii își depozitau banii în ceea ce ne servea drept bancă. Toate comunitățile din lume au delicvenții lor. Ai noștri erau arestați de călugării-polițai și aduși în fața unui tribunal care îi judeca echitabil. Dacă erau considerați vinovați își ispășeau pedeapsa la închisoarea lamaseriei. Erau destule școli astfel încât fiecare copil să-și primească educația în funcție de mentalitatea sa.

Erau ajutați elevii străluciți să-și facă o carieră, dar peste tot, în afara de Chakpori, leneșii erau liberi să-și petreacă existența cum doresc, dormind sau visând. Noi gândeam într-adevăr, că fiind imposibil să influențezi viața aproapelui tău, este mai bine să-l lași să prindă următoarea reîncarnare! La Chakpori nu era așa, și cine nu făcea progrese era rugat să meargă în altă parte unde disciplina nu era atât de riguroasă, ca să-și caute refugiul.

Bolnavii noștri erau bine îngrijiți căci fiecare lamaserie avea spitalul său unde pacienții erau tratați de călugări care

studiaseră medicina și chirurgia. Specialiști ca Lama Mingyar Dondup se ocupau de cazurile cele mai grave. De când mi-am părăsit țara, am auzit Occidentalii spunând că inima bărbatului este plasată în stânga și a femeii în dreapta. Asta m-a făcut să râd, căci am disecat destule cadavre ca să știu unde este. M-a amuzat, de asemenea, reputația poporului meu: „un popor murdar ros de boli venerice". Cei care au scris fraze de acest fel n-au intrat probabil niciodată în locurile din Anglia sau Statele Unite, unde un „tratament gratis și confidențial" este oferit cetățenilor. Noi suntem murdari: unele dintre femeile noastre, de exemplu, își dau pe față cu un produs care le „subliniază" buzele. Adesea folosesc loțiuni care fac să le strălucească părul, ajung chiar să se penseze și să-și vopsească unghiile ceea ce dovedește indiscutabil că Tibetanele sunt femei „murdare și fără moralitate"!

Dar să revenim la lamaseria noastră. Aveam adesea vizitatori negustori sau călugări care erau cazați în hotelul nostru. Pe cheltuiala lor, bineînțeles! Nu toți călugării erau celibatari. Cei care considerau că „din cauza celibatului" nu-și pot folosi favorabil spiritul pentru contemplație, erau liberi să se afilieze unei secte „Bonetele Roșii" care îi autoriza să se căsătorească. Ei nu constituiau decât o minoritate. În viața religioasă clasa conducătoare se recruta dintr-o sectă consacrată celibatului, „Bonetele Galbene".

În lamaseriile „mixte" călugării și călugărițele munceau alături și formau o comunitate perfect organizată a cărei atmosferă era adesea mai bună decât cea a comunităților exclusiv masculine.

Unele lamaserii imprimau chiar ele tipăriturile și într-un mod special își fabricau singure și hârtia. Era o muncă nesănătoasă datorată marii toxicități a varietății de „chincona" folosită. Această substanță proteja eficient hârtia de atacurile insectelor, dar călugării care o manevrau se plângeau

de migrene violente și de alte dureri și mai grave. Literele noastre nu erau din metal. Toate paginile erau desenate pe forme dintr-un lemn special, iar contururile desenelor erau apoi decupate pentru ca părțile respective să fie mai în relief decât restul formei. Aceste forme măsurau câteodată un metru pe o jumătate de metru și desenul lor era adesea complicat. Cele care prezentau o greșeală oricât de mică, erau distruse.

Forma cărților nu era ca cea a cărților de azi, paginile aveau lățimea mai mare decât înălțimea. Cărțile noastre nu erau legate: foile volante erau strânse între coperți din lemn gravat.

După ce era amplasată forma în pagină, un călugăr trecea pe deasupra ei un rulou cu cerneală, veghind ca aplicarea să fie uniformă. După aceea un alt călugăr punea o foaie pe deasupra și al treilea o presa cu ajutorul unui rulou greu. Al patrulea călugăr retrăgea pagina imprimată și o plasa altuia care o aranja.

Foile care nu se imprimau bine nu erau aruncate dar nu intrau în carte, ci se foloseau de către învățăcei.

La Chakpori dispuneau de planșe gravate, înalte de aproximativ doi metri pe un metru treizeci lățime, care reproduceau corpul omului cu organele sale particulare. Ele foloseau la imprimarea planșelor de perete care ni se dădeau să le colorăm. Aveam, de asemenea și hărți astrologice. Acestea erau folosite pentru stabilirea horoscoapelor având suprafața de circa șaizeci de centimetri pătrați. Ele indicau poziția planetelor în momentul concepției și nașterii subiectului. Nu rămânea decât să înserii pe foile albe care erau pregătite, datele furnizate de tabelele matematice precise care erau publicate prin grija noastră.

După ce am inspectat lamaseria „Bariera trandafirilor" – și în ceea ce mă privește am comparat-o cu cea de la Chakpori – am plecat să-l vedem pe bătrânul preot. În două ore, starea lui era vizibil ameliorată și asculta cu

mare atenție sfaturile lui Lama Mingyar Dondup de care părea foarte atașat.

– Trebuie să plecăm, îi spuse ghidul meu, dar vreau să vă las câteva plante pulverizate și să-i dau călugărului care vă va îngriji, câteva instrucțiuni precise. Îi înmână trei săculeți de piele pe care îi scoase din trusa sa. Cei trei saci reprezentau pentru bătrân, viața.

În curtea de la intrare, un călugăr ținea de frâu doi cai odihniți și bine hrăniți, care abia așteptau s-o ia la galop, ceea ce nu era și cazul meu. Din fericire pentru mine, Lama Mingyar Dondup, se mulțumi să-i mâne încet. „Bariera Trandafirilor" se afla cam la șase kilometri de drumul de la Lingkhor. Nu aveam nici un chef să trec prin fața fostei mele case. Ghidul meu îmi ghici gândurile:

– Vom traversa drumul ca s-o luăm pe strada Prăvăliilor, îmi spuse. Nu ne grăbim. Mâine va fi o altă zi care ne rămâne de trăit. Să vezi prăvăliile negustorilor chinezi și să asculți disputele asupra prețurilor mărfurilor lor era un spectacol fascinant. De cealaltă parte a străzii se afla un „chorten" simbolizând imortalitatea ființei. În spatele lui se înălța un templu superb spre care se îndreptau călugării de la Sharda Gompa. Câteva minute mai târziu ne aflam pe aleile bordate de căsuțe, înghesuite unele în altele la umbra lui Jo-Kang căruia îi cereau protecție.

Ah! gândeam, ultima dată când am fost aici eram un om liber, nu studiam ca să fiu călugăr. Cât doream ca asta să fie un vis, din care să mă pot trezi.

După ce am coborât pe drum, alături de ponei, am luat-o la dreapta pe podul Turquoise. Lama Mingyar Dondup se întoarse spre mine:

– Deci, nu vrei să devii călugăr. Este o viață bună, să știi. La sfârșitul săptămânii călugării vor face excursia lor anuală pe coline ca să adune ierburi. Nu te voi lăsa să pleci cu ei în această săptămână – vei rămâne cu mine și vom lucra împreună ca să-ți poți trece examenul de Trappa la

doisprezece ani. M-am gândit să te trimit mai târziu într-o expediție extraordinară pe Pământurile Înalte unde cresc specii foarte rare.

Ieșisem în satul Sho și ne apropiam de Pargo Kaling din partea vestică a Lhassei, când un cerșetor se strecură pe lângă pereți:

– Oh, prea sfinte Reverend Lama Doctor, nu mă vindeca de bolile mele căci nu-mi mai pot câștiga pâinea.

Ghidul meu avu un aer trist trecând poarta.

– Ce de cerșetori! îmi spuse. Asta ne aduce o proastă reputație în străinătate. În India spre China, unde am călătorit, oamenii vorbesc de cerșetorii din Tibet, fără a ține cont că unii dintre ei sunt chiar bogați.

În fine, poate după îndeplinirea profeției anului Tigrului de Fier (1950, invazia Tibetului de către comuniști) cerșetorii vor fi obligați să muncească. Nici eu, nici tu nu vom mai fi aici, Lobsang. Tu vei trăi în țări străine și eu mă voi întoarce în Câmpiile celeste.

Am fost cuprins de o tristețe de nedescris la gândul că va veni o zi în care Guru meu mult iubit nu va mai trăi pe pământ. Nu înțelegeam atunci că această viață nu este decât o iluzie, o serie de încercări, o școală. Cum aș fi putut să cunosc atunci comportamentul omului față de aceste adversități? Dar începând de atunci, acumulam experiență!

După ce am trecut de Kundu Ling, am luat-o la stânga pe drumul care ducea la Muntele de Fier. Nu mă uitasem niciodată la sculpturile din pietre colorate care decorau marginile drumului. Toată această parte a colinei era decorată cu sculpturi și picturi reprezentând divinitățile noastre. Dar ziua era pe sfârșite și nu aveam timp de pierdut. Călare, mă gândeam la culegătorii de ierburi. În fiecare an un grup de călugări de la Chakpori mergea pe colină și adunau ierburi pe care le uscau și apoi le puneau în saci etanș închiși. Natura deși nu pusese la dispoziție

mari rezerve de remedii, puţini oameni ajunseseră acolo la Pământurile Înalte, unde se aflau acestea. „Da, mă gândeam, voi renunţa la expediţia din acest an. Trebuie să mă pregătesc bine pentru această expediţie. Astrologii anunţaseră că voi trece examenul de prima dată, dar ştiam că trebuie să studiez mult. Succesul îmi fusese promis numai dacă voi studia. Mental eram dezvoltat ca un băiat de optsprezece ani căci întotdeauna avusesem contact cu oameni mai în vârstă decât mine, în faţa cărora trebuise să mă descurc.

CAPITOLUL X

CREDINȚE TIBETANE

Vă prezint câteva detalii despre civilizația noastră. În ceea ce privește religia este o formă de Buddhism al cărui nume însă, nu poate fi transcris. Pentru noi este „religia". Numim „inițiați" pe oricine împarte credința cu noi și „străini" pe ceilalți, cuvântul cel mai exact este „lamaisu" și occidentalii îl cunosc deja. Credința noastră diferă de buddhism prin aceea că este bazată pe experiență. E sigur că nu credem în existența unui părinte atotștiutor, care se află peste tot, care supraveghează și protejează întreaga lume.

Multe persoane instruite au comentat religia noastră dând dovadă de multă erudiție. Un mare număr dintre ei au condamnat-o, căci propria lor credință îi făcea orbi la tot ceea ce nu corespundea punctului lor de vedere. Unii chiar ne-au calificat drept „satanici" pentru că felul nostru de a fi le era străin. Cea mai mare parte dintre acești scriitori și-au făcut o părere prin a zice „da" citind scrierile altora. E posibil ca foarte puțini să fi studiat religia noastră timp de câteva zile, după care s-au simțit capabili să înțeleagă totul, să scrie cărți, să interpreteze și să explice ceea ce înțelepții noștri au descoperit după o viață de meditație.

Imaginați-vă ce informații ar putea avea un hindus sau un buddhist, care după ce a răsfoit Biblia o oră sau două,

încearcă să explice punctele cele mai subtile ale creştinismului. Nici unul dintre aceştia nu şi-a petrecut viaţa în lamaserie şi nici n-a studiat textele sacre.

Aceste cărţi sunt ţinute secret şi nu sunt puse la discreţia celor care vor să salute rapid, uşor şi vulgar lamaseria. Credincioşii care încearcă să-şi găsească consolarea într-o liturghie sau într-o formă de auto-sugestie le pot avea. Dar departe de a accede la Realitatea Superioară ei sunt victimele unei iluzii puerile. Unii se reconfortează gândind că pot comite păcat după păcat cu condiţia să meargă la cel mai apropiat templu când se simt cu conştiinţa încărcată şi ducând ofrande zeilor să le ceară iertarea şi să o şi primească imediat şi total.

De ce în aceste condiţii omul nu poate face în continuare astfel de fapte?

Pentru că există un Dumnezeu, o Fiinţă Supremă. Ce contează numele care i se dă? Dumnezeu este o realitate.

Tibetanii care au studiat cu adevărat învăţăturile lui Buddha nu se roagă niciodată pentru a fi iertaţi sau pentru a obţine ceva; ei cer numai ca Omul să facă proba dreptăţii în ceea ce îi priveşte. Fiinţa Superioară, fiind însăşi esenţa justiţiei – adevărului, nu poate să acorde mila sa unuia şi să o refuze altuia, căci asta ar fi o sfidare a principiului însuşi. A cere iertarea sau bunăvoinţa promiţând aur sau tămâie, în cazul în care rugăciunea ar fi împlinită, ar însemna mai simplu, că Dumnezeu este sărac şi că poate fi „cumpărat" (mituit).

Omul poate face uneori dovada milei sale pentru aproapele său, dar aceasta se întâmplă mai rar; Fiinţa Superioară este dreptate şi face numai dreptate. Suntem suflete nemuritoare. Rugăciunea noastră: OM MANI PADME HUM! reprodusă mai sus este adesea tradusă prin „Salut bijuteria în LOTUS! Cei care am ajuns puţin mai departe, cunoaştem sensul profund: „Salut supraeul". Moartea nu există. La fel cum te dezbraci de haine, când

vine seara, la fel, sufletul se desprinde de corpul tău în timpul somnului. Efectele sunt mai clare când suntem bătrâni: când corpul este uzat sau decăzut, sufletul se comportă la fel. Moartea este o naștere. A muri înseamnă a te naște în altă viață. Omul sau spiritul omului este etern. Corpul nu este decât un veșmânt care îmbracă temporar spiritul: sarcina de îndeplinit pe pământ determină alegerea sa. Aparența exterioară nu contează. Are importanță numai sufletul care trăiește în interior. Un mare profet se poate naște sub înfățișarea unui mizerabil – cum altfel ar putea cunoaște mai bine mila pe care omul o arată celuilalt? Și un mizerabil care a trăit în păcat poate într-o viață nouă să fie copleșit de bogății: va comite oare aceleași greșeli care îl vor duce la sărăcie? „Drumul vieții" este numele pe care îl dăm ciclului naștere-viață-moarte-retur – cu condiția spirituală și – la capătul unui timp oarecare – renașterea în circumstanțe și condiții diferite. Un om poate fi copleșit de încercări fără ca acestea să se datoreze existenței anterioare. Această suferință este poate mijlocul mai sigur și mai rapid de a-l face să înțeleagă anumite lucruri. Experiența nu este cel mai bun maestru? Cel care s-a sinucis poate a fost trimis pe pământ pentru a trăi anii pierduți prin greșeala sa (dar nu toți cei care mor tineri, copiii de exemplu, sunt sinucigași!). Roata Vieții este aceeași pentru toți, cerșetori și regi, bărbați și femei, oameni de culoare sau albi. Ea – roata vieții – este numai un simbol dar poate fi un simbol luminos pentru cine are timp să studieze în mod serios aceste probleme.

Este imposibil să ne expunem credințele într-un paragraf sau două.

„Kan-gyur", Biblia noastră, conține mai mult de o sută de lucrări și de departe de a epuiza subiectul; apoi mai sunt și alte numeroase cărți care nu sunt comunicate decât celor inițiați care își petrec viața în lamaseriile cele mai izolate din lume.

De secole, popoarele orientale știu că există forțe oculte și legi care sunt din domeniul naturii. În loc să le nege existența – sub pretextul că e imposibil să fie „cântărite" – savanții și cercetătorii ar trebui să se străduiască să-și extindă controlul asupra lor. De exemplu le-au reținut atenția rezultatele obținute prin clarviziune și nu mecanismul lor. Mulți nu cred că este posibil: ei sunt ca orbii din naștere care ar zice că vederea nu există pentru că ei nu au nici o experiență în acest sens! Cum ar putea înțelege că un obiect poate fi văzut de la o anumită distanță, chiar când nu există nici un contact între acest obiect și ochi?

Corpul se scaldă într-un fel de halo multicolor: aura. Cei care sunt experimentați pot deduce după intensitatea culorilor, starea de sănătate a unei persoane, integritatea sa și gradul său de evoluție. Această aură este o radiație produsă de un flux vital interior. Corpul este înconjurat de un fel de aureolă care este emisă tot de acest flux care se stinge odată cu moartea, sufletul a părăsit corpul și este în drum spre o nouă fază a existenței sale. El devine o umbră și plutește, de parcă șocul brutal al eliberării sale l-a strivit. E posibil să nu aibă conștiința totală a ceea ce urmează să i se întâmple. De aceea lama asistă muribunzii ei îi instruiesc asupra stadiilor prin care urmează să treacă. Dacă nu, spiritul rămâne atașat de pământ prin dorințele carnale. Rolul preoților este de a tăia aceste legături.

Noi avem frecvent oficii pentru a ghida umbrele. Dacă moartea nu inspiră nici o teamă Tibetanilor, totuși ei pregătesc trecerea dintr-o viață în alta.

E interesant de urmărit itinerariile precise și dirijarea gândurilor. Serviciile au loc într-un templu în prezența a cel puțin trei sute de călugări. Un grup de cel puțin patru-cinci lama telepatici se așează în mijloc, într-un cerc.

Cântând sub conducerea unui preot, călugării se străduiesc să mențină un contact telepatic cu sufletele care se desprind de trup. Este aproape imposibil să traducem rugăciunile tibetane așa cum sunt; iată, doar o încercare:

– Ascultați vocile sufletelor noastre, voi cei care rătăciți singuri, fără trup. Viii și morții trăiesc în lumi separate. Unde pot fi văzute fețele celor morți? Unde pot fi auzite vocile lor?

Primul baton de tămâie este aprins pentru a chema o umbră rătăcitoare și pentru a-i indica drumul.

– Ascultați vocile sufletelor noastre, voi care rătăciți fără un ghid. Munții se îndreaptă către cer dar nici un sunet nu sparge liniștea. O dulce briză face să freamăte apele și să deschidă florile. Păsările nu zboară la apropierea voastră. Cum vă pot vedea? Cum vă simt prezența?

Al doilea baton de tămâie este aprins pentru a chema o umbră și pentru a-i indica drumul.

– Ascultați vocile sufletelor noastre voi care umblați, Această lume este o lume de iluzii Viața nu este decât un vis. Tot ce s-a născut, trebuie să moară. Numai drumul lui Buddha conduce spre viața eternă.

Al treilea baton de tămâie este aprins pentru a chema o umbră rătăcită spre a-i arăta drumul.

– Ascultați vocile sufletelor noastre voi, cei puternici din această lume, voi care domniți peste munți și vă impuneți voința asupra apelor. Domnia voastră nu durează decât o clipă, în timp ce plânsul popoarelor voastre nu cunoaște sfârșitul. Un râu de sânge curge pe pământ și suspinele oprimaților fac să tremure frunzele copacilor.

Al patrulea baton de tămâie este aprins pentru a chema umbrele regilor și dictatorilor pentru a le indica drumul.

– Ascultați vocile sufletelor noastre, voi toți cei care sunteți războinici care ați invadat și ați ales moartea. Unde

sunt armele voastre? Pământul geme și răniții acoperă câmpurile de bătălie.

Al cincilea baton de tămâie este aprins pentru a chema umbrele singuratice ale generalilor și stăpânilor războiului pentru a le indica drumul.

– Ascultați vocile sufletelor noastre voi, artiștii și învățații care v-ați consacrat viața picturii și artei scrisului. Ochii noștri au obosit degeaba. În van vi s-au tocit pensulele. Veți cădea în uitare și sufletele voastre își vor urma drumul.

Al șaselea baton de tămâie este aprins pentru a chema umbrele artiștilor și învățaților pentru a le indica drumul.

– Ascultați vocile sufletelor noastre, voi fecioare frumoase și voi femei a căror tinerețe este asemeni unei dimineți proaspete de primăvară. La sosirea morții inimile voastre se contopesc. După toamnă urmează iarna. Copacii își pierd frunzele, florile se ofilesc și în locul frumuseții rămâne scheletul.

Al șaptelea baton de tămâie este aprins pentru a chema umbrele rătăcitoare ale fecioarelor și femeilor ușoare, înainte de a fi eliberate de lanțurile lor.

– Ascultați vocile sufletelor noastre, voi, toți cerșetorii și hoții, voi cei care ați comis crime împotriva aproapelui și cărora pacea le este acum refuzată. Sufletele voastre rătăcesc fără ajutorul unui prieten și dreptatea nu vă stăpânește inima.

Al optulea baton de tămâie este aprins pentru a chema sufletul tuturor celor care au păcate și care rătăcesc în singurătate.

– Ascultați vocile sufletelor noastre, voi prostituate și femei de noapte pe care păcatul bărbaților v-a murdărit și care rătăciți acum în regatul umbrelor.

Al nouălea baton de esențe este aprins pentru a chema umbrele dar înainte de a fi ghidate și eliberate de lanțurile de aici de jos.

În obscuritatea încărcată de esențe, pâlpâirea lămpilor făcea să danseze umbrele mișcătoare în spatele statuilor aurite. Tensiunea creștea: concentrați, călugării telepați se străduiau să rămână în contact cu cei care părăsiseră această lume fără să se fi eliberat de legăturile lor terestre.

Călugări în robe roșii așezați în rânduri unii în fața altora, intonau litanii de mort, în timp ce tobe invizibile băteau în ritmul inimii omenești.

Templul întreg era ca un imens corp gigant. Din puncte diferite ajungeau până la noi zgomotele organelor interne, gâlgâielile lichidelor și zgomotul mișcării aerului în plămâni. Ceremonia se desfășura prin instrucțiunea umbrelor și ritmul acestor zgomote se schimba, devenind din ce în ce mai lent, până când spiritul părăsea trupul: un zgomot, o răsuflare strangulată, epuizată, apoi liniște. Liniștea care vine cu moartea. Atunci călugării mai sensibili conștientizau că sunt înconjurați de ființe care așteptau ascultând. Instruirea telepatică care se desfășura își diminua treptat tensiunea; spiritele neliniștite treceau în etapa următoare în călătoria lor.

Noi credem cu fermitate că viața ne este dată de mai multe ori Dar nu numai pe pământ. Există milioane de lumi și știm că ele sunt locuite în mare parte. Locuitorii pot fi foarte diferiți de ființele pe care le cunoaștem și este posibil chiar să nu le fie superiori. Că omul ar reprezenta cel mai avansat și nobil punct al evoluției este o opinie pe care noi n-am împărtășit-o niciodată. Noi credem că – în alte părți – există forme de umanitate superioare, care nu lansează bombele atomice. Am văzut în Tibet texte în care era vorba de mașini străine zburătoare, numite în general „Carele zeilor". Lama Mingyar Dondup povestea că un grup de lama intrând în comunicare telepatică cu acești „zei", aceștia i-au spus că supraveghează pământul și fără îndoială și oamenii săi,

observându-i ca pe animalele sălbatice și periculoase dintr-o grădină zoologică.

S-a scris mult despre levitație. Ea este posibilă – mi-am putut da seama adesea – dar cere o înaltă practică. Câteodată însă devine inutilă, căci există o tehnică mult mai simplă. Voiajele astrale care sunt mai ușoare și mai sigure. Cea mai mare parte a călugărilor lama, cunosc această tehnică și oricine poate dovedi puțină răbdare dobândește această artă pe cât de inutilă, pe atât de agreabilă.

În timpul ședерii noastre pe pământ, eul nostru este închis în corpul fizic și dacă nu ne antrenăm nu este posibil să-l eliberăm. Când dormim numai corpul fizic are nevoie de odihnă, spiritul se eliberează și își capătă strălucirea ca un copil care se întoarce acasă, seara când vine de la școală. Eul și corpul sunt legate prin „Coarda de argint" care poate fi întinsă la infinit. Atâta timp cât este intactă, corpul rămâne în viață, la moarte ea este tăiată pentru ca spiritul să dea naștere altei vieți în lumea spirituală, la fel cum cordonul ombilical al unui copil este tăiat pentru a fi separat de mama lui. Pentru un nou-născut nașterea înseamnă sfârșitul vieții la adăpostul pântecului matern. Pentru un spirit, moartea este o nouă naștere, într-o lume spirituală mai liberă.

Atâta timp cât „coarda de argint" n-a fost tăiată, eul este liber să parcurgă lumea în timpul somnului sau chiar în timpul orelor de veghe, dacă individul a urmat un antrenament special. Aceste plimbări ale spiritului produc visele care sunt impresiile transmise prin intermediul acestei „coarde de argint". Când ele ajung la creier, acesta le „cerebralizează" pentru a le adapta rațiunii sale. În lumea spirituală „timpul" nu există, el este o rămășiță, un concept esențial fizic, de aceea unele vise lungi și complicate par câteodată că se derulează într-o fracțiune de secundă. Întâlnim în vis o persoană care se află departe, poate

dincolo de ocean și a-i vorbi este o experiență pe care fiecare am avut-o: ne trezim cu impresia foarte puternică a unui mesaj care ne-a fost transmis și pe care trebuie să ni-l amintim.

Câteodată se întâmplă să ne fi întâlnit – în vis – cu un părinte sau un prieten care locuiește foarte departe și nu peste mult timp să primim o veste de care să nu fim surprinși. Memoria celor care nu sunt exersați este adesea deformată și de aici rezultă visele ilogice și coșmarurile.

În Tibet voiajăm mult, nu prin levitații, ci prin proiecție astrală, tehnică pe care o stăpânim perfect. Eul nu poate părăsi complet corpul rămânând legat de el prin coarda de argint. Eul devine liber și poate merge unde dorește cu viteza gândului. Capacitatea de a efectua astfel de voiaje este curentă. Șocul resimțit adesea de către cei care au încercat provine din lipsa lor de antrenament.

Probabil că oricine a avut măcar o dată impresia că adoarme, că trece în stare de somn și deodată fără un motiv anume să se trezească brusc printr-o (scuturătură) „tresărire". Acest fenomen se datorează ieșirii prea bruște a eului din corp, o separare prea bruscă a corpului fizic de corpul astral: coarda de argint se contractă și corpul astral este imediat readus în învelișul său. La întoarcerea dintr-un asemenea voiaj, senzația este foarte penibilă. Eul plutește foarte sus deasupra corpului, ca un balon la capătul unei sfori. Deodată ceva, poate un zgomot, îl forțează să se integreze în corpul său cu o rapiditate excesivă. Cel care doarme este trezit și tresare cu senzația oribilă „de a fi căzut" de la înălțime.

Voiajul astral, controlat în întregime, este realizat cu deplină conștiință. Un oarecare antrenament este necesar dar în primele stadii este important mai ales să fii singur, fără a te teme că ai putea fi deranjat.

Această carte nu este un tratat de metafizică, n-ar servi la nimic să dăm aici sfaturi practice, pe care subliniez, trebuie să le dea un maestru competent, cu experiență.

Practic, călătoria astrală se desfășoară fără pericole, dar nu fără riscul de șoc și tremurături dacă corpul astral părăsește sau se reintegrează în corpul fizic, într-un moment prost.

Nu sfătuim să încerce aceste voiaje persoanele care au inima slabă, căci dacă cineva intră inopinat în camera în care se află, corpul sau coarda pot fi deranjate și aceasta poate constitui un pericol grav. Șocul poate fi fatal, cu consecințe foarte jenante: eul este obligat să renască pentru a-și sfârși „timpul" pe pământ înainte de a trece în stadiul următor al evoluției sale...

Tibetanii cred că înainte de căderea Omului, umanitatea putea să călătorească în astral, practicând clarviziunea, telepatia și levitația. Această cădere a fost provocată, numai de noi, prin folosirea abuzivă a puterilor oculte, omul folosindu-le pentru scopurile sale egoiste, în loc să le utilizeze pentru dezvoltarea generală a Omului.

În timpuri îndepărtate oamenii comunicau prin telepatie. Dialectele particulare ale triburilor nu erau utilizate decât între membrii aceluiași trib. Limbajul telepatic bazat pe gândire era înțeles firesc de fiecare, ca și cum ar fi fost limba maternă. Când datorită abuzurilor, acest dar a fost pierdut, pentru umanitate, a apărut... Turnu Babel!

Noi trecem cu vederea „sabbat"-ul dar nu și „zilele sfinte" care cad în a opta și a cincisprezecea zi ale fiecărei luni. Servicii religioase speciale sunt celebrate în aceste zile considerate sacre. Se pare că sărbătorile noastre anuale corespund sărbătorilor creștine, dar le cunosc prea puțin ca să-mi exprim un punct de vedere.

Iată-le pe ale noastre: prima lună, adică februarie, aproximativ, sărbătorim al treilea Logsar, adică ceea ce occidentalii numesc Anul Nou; această sărbătoare are loc în două zile oficial. Ceremonia cea mai importantă a anului se derulează în a paisprezecea și a cincisprezecea zi „Zilele supliciului", Mon-lama în tibetană. Era punctul culminant al anului religios și laic. Aniversarea „concepperii lui „Buddha" cade a cincisprezecea zi și este ocazionată de o solemnă ceremonie de mulțumire, în care nu-și au loc jocurile. În fine, ziua a douăzeci și șaptea, o procesiune jumătate religioasă, jumătate mitică, Sfântul Dague, termină sărbătorile din lună.

A doua lună care corespunde aproximativ, lunii martie, este practic fără sărbători. A douăzeci și noua zi este celebrată Vânătoarea și Expulzarea Demonilor Destinului Rău, Nefast. Puține ceremonii publice au loc și în luna a treia (aprilie) cea mai importantă fiind aniversarea Revelației care este sărbătorită în a cincisprezecea zi.

Aniversarea Renunțării la Lumea lui Buddha este fixată în a opta zi a lunii a patra (aprilie) în calendarul occidental.

Atunci începe o perioadă care după câte știu seamănă cu Postul Creștinilor, căci existența noastră, în timpul zilelor Renunțăriii este mai austeră decât de obicei.

Aniversarea morții lui Buddha, când noi comemorăm pe toți cei care au părăsit această viață, cade în cincisprezece. Această sărbătoare este, de asemenea, cunoscută sub numele de „Ziua tuturor Sufletelor". În această zi aprindem batoane de tămâie pentru a chema spiritele celor care rătăcesc, prizonieri ai pământului.

Nu am amintit decât de sărbătorile principale. Sunt de asemenea un mare număr de sărbători mai mici pe care nu

trebuie să le uităm și alte ceremonii sunt obligatorii, dar importanța lor nu este de semnalat aici.

A cincea zi din luna iunie „lama-medici" – din care făceam parte trebuia să asiste la ceremoniile sociale care aveau loc în alte lamaserii. Se aduceau atunci mulțumiri pentru Ministerul Călugărilor Medici, fondat de însuși Buddha.

În acea zi nu era permis orice, dar a doua zi superiorii ne cereau socoteală de tot ceea ce știau că făcusem sau își imaginaseră că făcusem.

A patra zi din a șasea lună – sărbătoream aniversarea lui Buddha și Primului Predicator al Legii.

Sărbătoarea Secerișului are loc a opta zi din a opta lună septembrie, Tibetul fiind o țară aridă și foarte uscată, lipsită de precipitații existența sa depinde de debitul fluviilor, mult mai mult decât alte țări. Precipitațiile sunt puține astfel că Sărbătoarea secerișului era asociată cu cea a Apei. Fără ape între maluri echivala cu fără recolte pe pământ.

Descendența miraculoasă din cer a lui Buddha era comemorată în ziua de douăzeci și doi a lunii a noua – octombrie – și Sărbătoarea Lămpilor a douăzeci și cincea zi a lunii următoare.

Ultimele manifestări religioase ale anului aveau loc la data de douăzeci și nouă și treizeci ale lunii a douăsprezecea, adică la sfârșitul lui ianuarie și începutul lui februarie după calendarul occidental. După Expulzarea Vechiului An ne pregăteam pentru următorul.

Calendarul nostru este foarte diferit de cel folosit în Occident. Noi avem un ciclu de șaizeci de ani și pentru a desemna anii ne servim de numele unui animal și a unui element. Sunt douăsprezece animale și cinci elemente. Anul nou are loc în luna februarie. Iată cum s-a stabilit Calendarul anilor ciclului actual care a început în 1927:

1927 – Anul Iepurelui de Foc
1928 – „ Dragonului de Pământ
1929 – „ Șarpelui de Pământ
1930 – „ Calului de Fier
1931 – „ Caprei de Fier
1932 – „ Maimuței de Apă
1933 – „ Cocoșului de Apă
1934 – „ Câinelui de Lemn
1935 – „ Porcului de Lemn
1936 – „ Șobolanului de Foc
1937 – „ Boului de Foc
1938 – „ Tigrului de Pământ
1939 – „ Iepurelui de Pământ
1940 – „ Dragonului de Fier
1941 – „ Șarpelui de Fier
1942 – „ Calului de Apă
1943 – „ Caprei de Apă
1944 – „ Maimuței de Lemn
1945 – „ Cocoșului de Lemn
1946 – „ Câinelui de Foc
1947 – „ Porcului de Foc
1948 – „ Șobolanului de Pământ
1949 – „ Boului de Pământ
1950 – „ Tigrului de Fier
1951 – „ Iepurelui de Fier
1952 – „ Dragonului de Apă
1953 – „ Șarpelui de Apă
1954 – „ Calului de Lemn
1955 – „ Caprei de Lemn
1956 – „ Maimuței de Foc

1957 – Anul Cocoşului de Foc
1958 – „ Câinelui de Pământ
1959 – „ Porcului de Pământ
1960 – „ Boului de Fier etc.

Noi credem cu fermitate că probabilităţile viitorului pot fi prezise. Previziunea – oricare ar fi mijloacele folosite – este o ştiinţă, o ştiinţă exactă. Noi credem în astrologie. „Influenţele astrologice" nu sunt decât raze cosmice „colorate" sau alterate de corpul care le reflectă spre Terra. Cu o cameră şi o lumină albă se pot face fotografii. Anumite filtre dispuse în faţa lentilei – sau în faţa luminii – permit obţinerea unor efecte speciale, ortocromatice, pancromatice sau infraroşii ca să nu citãm decât trei din câte sunt.

Radiaţiile cosmice afectează în acelaşi fel oamenii, chimic sau electric, în ceea ce priveşte personalitatea.

„Astronomia şi astrologia, arta de a citi semnele nenorocirii sau fericirii, prezicerea binelui sau răului, toate aceste lucruri sunt interzise" a spus Buddha. Dar într-una din cărţile noastre sacre se află un decret posterior după care: „această putere pe care natura n-o dă decât unui număr mic de oameni, această putere poate fi utilizată. Nici o putere fizică nu va fi aservită poftelor egoiste şi ambiţiei materiale. Nici o putere nu va trebui să servească spre a dovedi că ai această putere. În caz contrar, cei care au acest Dar nu vor fi protejaţi".

Deschiderea celui de al III-lea ochi, a fost dureroasă, dar mi-a amplificat darul pe care l-am primit la naştere. Dar, vom reveni asupra acestui subiect într-un alt capitol.

Din contră, momentul îmi părea bine ales pentru a continua să vorbim de astrologie citând în special numele celor trei englezi amintiţi care au putut verifica exactitatea unei profeţii.

Începând din 1027, toate deciziile importante au fost luate în Tibet cu ajutorul astrologiei. Invazia engleză din

1904 a fost prezisă cu precizie. Se găsește o referire cu privire la această profeție, în tibetană. Iată traducerea sa: „În anul Dragonului de Lemn, Prima parte a anului e protejată de Dalai Lama, după care hoțiile, bătăliile și certurile vor crește. Dușmanii sunt numeroși, armatele vor crea nenorociri și poporul va intra în război. La sfârșitul anului, un conciliator va pune capăt luptelor". Această previziune a fost făcută înainte de 1850 privind anul 1904, anul Dragonului de Lemn și colonelul Younghusband, șeful forțelor britanice, a văzut textul de la Lhassa. În 1902 un anume M. L. A. Waddell[1] care aparținea armatei britanice a putut vedea această prezicere imprimată, la fel ca și M. Charles Bell care trebuia să vină la Lhassa mai târziu. Iată câteva evenimente printre atâtea altele care au fost prevăzute cu exactitate: 1910 invazia chineză, 1911 revoluția chineză și formarea guvernului naționalist, sfârșitul 1911, chinezii au cotropit Tibetul; 1914 războiul între Anglia și Germania, 1933 Dalai Lama părăsește această viață; 1935 întoarcerea lui Dalai Lama într-o nouă Încarnare, 1950 forțele răului invadează Tibetul. (Comuniștii au invadat Tibetul în luna octombrie 1950). M. Bell, mai târziu Sir Charles Bell, a văzut toate aceste preziceri la Lhassa. În cazul meu tot ceea ce mi-a fost prezis s-a realizat.

Știința horoscoapelor – căci este vorba de o știință – nu poate fi tratată într-o carte de acest gen. Pe scurt, a face un horoscop constă în a stabili o hartă a cerului atât în momentul concepției cât și în cel al nașterii. Este indispensabil să cunoaștem ora exactă a nașterii aceasta din urmă trebuind a fi transpusă în „ora stelară" care nu are nimic de-a face cu fusele orare din lume.

---

[1] Este vorba poate de D. L. A. Waddel autoritate cunoscută în domeniul lamaismului și autor a numeroase opere ca THE Buddism of Tibet or Lamaism.

PROFEȚIA

Rapiditatea rotației pământului pe orbita sa fiind de aproximativ treizeci de km. pe sec. este ușor de înțeles că cea mai mică inexactitate poate să determine diferențe enorme.

La ecuator, viteza de rotație este aproximativ de 1700 km/h. Pământul este înclinat în timpul rotației în jurul axei sale și toamna polul nord este mai aproape de polul sud cu aproape cincii mii de km. Primăvara este invers. Longitutinea locului nașterii este în consecință de o importanță deosebită. Când hărțile sunt gata, trebuie specialiști pentru a le interpreta. Interacțiunea tuturor planetelor trebuie să fie calculată și de asemenea influențele lor asupra hărții cerești a subiectului. O hartă a concepției nu permite să cunoaștem forțele predominante din primele momente ale vieții. Cele ale nașterii indică influențele care intră în joc când individul se încredințează lumii.

Pentru a cunoaște un moment particular al viitorului, stabilim harta pe care o comparăm cu cea de la Naștere. Unii întreabă: puteți să prevedeți cu exactitate câștigătorul primei curse? Răspunsul este nu! Cel puțin să stabiliți horoscopul tuturor jockeilor, cailor și proprietarilor care vor lua parte! Noi putem spune dacă un bolnav se va vindeca sau dacă Tom se va căsători cu Mary și dacă va fi fericit, deci este vorba de indivizi. De asemenea, suntem în măsură să precizăm că Anglia și Statele Unite prevăd eșecul comunismului, în războiul care va izbucni în anul Dragonului de Lemn care în ciclul actual corespundea anului 1964. În această eventualitate se prevede la sfârșitul secolului un remarcabil foc de artificii care îi va distra pe observatorii de pe Venus și Marte, în ipoteza în care comuniștii nu vor fi fost făcuți „șah-mat."

O altă chestiune care pare că tulbură occidentalii privește reconstituirea vieților anterioare. Oameni bine informați asigură că este imposibil – așa cum un surd ar zice: eu n-am auzit nici un zgomot, deci el nu există. Or,

asemenea reconstituiri, sunt posibile. Trebuie timp să se stabilească numeroase hărți și să se facă lungi calcule.

Să presupunem că un om într-un aeroport se întreabă de unde vin avioanele care aterizează. Dacă el nu este decât un simplu spectator, încearcă să ghicească. Dar dacă are lista indicativelor aparatelor și un orar bun, oricine ar fi curios, poate afla din ce direcție vin avioanele. La fel procedăm noi cu viețile anterioare. O carte întreagă nu ar ajunge ca să explicăm metoda noastră, este deci inutil să vorbim prea mult în acest moment, dar dacă cititorului i-ar place poate să cunoască punctele în astrologia tibetană, vă spunem că folosim nouăsprezece simboluri repartizate în douăsprezece Case Astrologice. Iată-le semnificația:

– Personalitate și interes personal.

– Finanțe, cum se pot câștiga sau pierde bani.

– Relații, voiaje de scurtă durată, aptitudini pentru a gândi și a scrie.

– Proprietatea și starea averii la sfârșitul vieții.

– Copii, plăceri și meditații.

– Boală, muncă și animale mici.

– Asociații, căsătorie, dușmani și procese.

– Moșteniri.

– Voiaje lungi și probleme metafizice.

– Profesie și onoruri.

– Prietenii și ambiții.

– Supărări, constrângeri și suferințe ascunse.

Putem, de asemenea, să spunem aproximativ când și în ce condiții ar putea surveni următoarele incidente:

Dragoste, tipul de persoană iubită și ziua întâlnirii.

Căsătoria, când și cum se va face.

Pasiunea, stil „frenetic".

Catastrofa, când se va produce, unde și dacă va avea loc.

Fatalitatea.

Moartea, când și cum va surveni.

Închisoarea și alte forme de constrângere.

Discordia, obișnuitele certuri de familie sau discuții de afaceri.

Spiritul, stadiul atins în evoluție.

Practicând mult astrologia am găsit că în ceea ce mă privește, psihometria și prezicerea în globul de cristal sunt mai practice, chiar dacă nu sunt atât de precise. Ele sunt mai comode pentru că exclud calculele. Psihometria este arta de a obține de la un obiect impresii mai mult sau mai puțin importante privind evenimente trecute. Toată lumea este capabilă într-o anumită măsură. Într-o veche biserică sau într-un templu sanctificat de trecerea secolelor unii ar putea exclama: ce atmosferă de reculegere! Și aceiași vor spune într-un loc unde s-a petrecut o crimă oribilă: nu-mi place acest loc, îmi dă frisoane!

Prezicerea în globul de cristal este puțin diferită. Cristalul, cum am spus mai înainte servește ca lăcaș pentru radiațiile emise de al III-lea ochi, la fel ca razele „X" care, dirijate asupra unui ecran fac să apară o imagine fluorescentă. Fenomenul nu are nimic magic, el rezultă simplu dintr-o aplicație a unor legi naturale.

SIMBOLISMUL „CHORTENS" TIBETANE

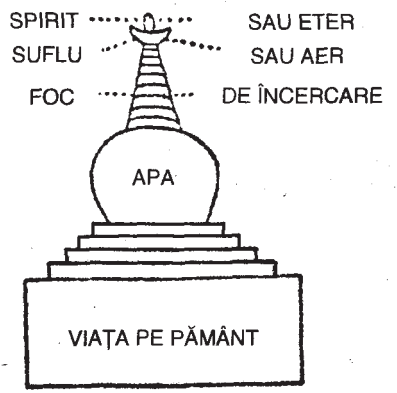

În Tibet există monumente ridicate prin legi naturale: „Chortens" a căror înălțime variază între doi și șaisprezece metri și care sunt simbolurile unui crucifix sau al unei icoane. Ele se află pretutindeni. Cel mai mare din Lhassa, Pargo Kaling este o poartă a orașului. Ele au întotdeauna forma indicată mai sus. Dreptunghiul reprezintă fundația solidă a Pământului pe care se odihnește globul de apă, ridicat el însuși pe un Con de Foc. În vârful acestui con se află Farfurioara de Aer și cel mai înalt spirit care plutește (Eterul) în așteptarea orei în care va părăsi lumea materială. Gradele Inițierii permit accederea fiecăruia la aceste elemente. Astfel „chorten" este un simbol complet al credinței noastre. Noi ne-am născut pe Pământ (pe Terra) în timpul vieții noastre urcăm Gradele cunoașterii cu eforturi. În fine, după ultimul suspin în spirit. Apoi, după un interval mai lung sau mai scurt ne naștem din nou pentru a învăța o altă lecție.

Drumul vieții simbolizează acest ciclu fără sfârșit: naștere-viață-moarte-spirit-naștere-viață etc. Numeroși studenți plini de ardoare comit o gravă eroare gândind că noi credem în infernele care sunt uneori reprezentate în drumul vieții. Poate câțiva sălbatici analfabeți sunt urmăriți de existența lor, dar sigur nu inițiați. Creștinii cred că la moartea lor vine Satan și îi pune la rotisor! Sau că fac parte din minoritatea care călare pe un nor, într-o cămașă de noapte învață să cânte la harpă. Noi credem că pe acest pământ ne învățăm lecțiile și „ardem puși la torturi". Celălalt loc este cel în care merg ființele eliberate de corpul lor și unde pot întâlni entități eliberate. Spiritualismul nu este amestecat. Este vorba de o convingere: suntem liberi în timpul somnului nostru sau după moarte să rătăcim în planurile astrale, ale căror zone înalte poartă în tibetană numele de „Țara Luminii Aurite". Suntem siguri că îi vom întâlni pe cei pe

care i-am iubit pentru că suntem în armonie cu ei. Nu-i vom întâlni pe cei pe care îi detestăm pentru că ar rezulta o disonanţă şi în „Ţara Luminii Aurite" nu există disonanţe.

Toate acestea au fost probate de timp şi este regretabil că scepticismul şi materialismul Occidentului nu a permis o investigare serioasă cu posibilităţile Ştiinţei. El n-a venit decât cu invenţii care au fost recunoscute ca utile până la urmă, de exemplu: telefonul, radio, TV.

CAPITOLUL XI

TRAPPA

Toată energia mea juvenilă era îndreptată într-un singur scop: să reușesc din prima încercare la examen. Se apropia data aniversării mele: împlineam doisprezece ani. Trecusem de anii grei ai studiului consacrat Astrologiei, Medicinei prin plante, Anatomiei, Eticii religioase (fără a uita prepararea ortodoxă a tămâiei) studiul limbii Tibetane și Chineze (și în mod special al ortografiei) și matematica. Nu aveam timp de joacă, singurul „joc" autorizat fiind judo care presupunea o probă severă. Trei luni înainte de examen, Lama Mingyar Dondup îmi spusese:

– Nu abuza de recapitulări, Lobsang, ele nu fac decât să închisteze memoria. Rămâi calm, ca acuma și cunoștințele tale nu te vor face de rușine.

Sosi și ziua cea mare. La ora șase dimineața mă aflam în holul sălii de examen, în compania altor candidați, cincisprezece la număr. După un scurt serviciu religios, menit să ne pună în dispoziția cea mai bună, spirituală, am fost obligați să ne dezbrăcăm și să ne plimbăm în fața comisiei care trebuia să se asigure că nu cedasem nici unei tentații nedemne a vreunui preot. După ce ne-am îmbrăcat robele curate am părăsit templul mic din hol și ne-am prezentat la lojele unde se afla președintele juriului, care ne conduse spre loje – un fel de cutii de doi pe trei metri și

înalte de doi metri șaizeci – și păzite de călugări – polițai, care patrulau în hol.

Fiecărui candidat i-a fost desemnată o lojă, în care după ce am intrat, am fost încuiați și ferecați. Apoi printr-o mică trapă, amenajată în peretele pe care era scrisă și o primă listă de întrebări, am primit ceai și tsampa. Călugărul care ne-a adus-o ne-a spus că putem primi tsampa de trei ori pe zi și ceai la discreție. După care, am fost lăsați să ne preparăm examenul.

Un subiect pe zi: timp de șase zile, de la ivirea zorilor și până la lăsarea întunericului. Lojele noastre nu aveau acoperiș, lumina ne venea pe deasupra în holul de examene.

În timpul examenului, am stat fiecare în cutia-loja noastră fiindu-ne interzisă ieșirea. Când lumina scădea, un călugăr apărea la trapă și ne cerea temele. Era momentul să dormim până dimineața. Pot spune că o compoziție de examen care cere paisprezece ore de muncă pe zi pune la o serioasă încercare nervii și cunoștințele unui candidat. A șasea zi seara am terminat examenele, dar nu am părăsit loja decât a doua zi după ce am făcut curat lăsând-o ca la venire. Restul zilei am fost liberi.

După trei zile, lucrările scrise au fost corectate și ne-am prezentat din nou în fața juriului pentru a răspunde la întrebări asupra punctelor mai slabe din lucrare. Aceasta a mai durat o zi.

A doua zi toți candidații s-au prezentat în sala de judo arătând fiecare ce știe să facă, în confruntările cu colegii. Fiecare trebuia să se măsoare cu alți trei băieți, cei slabi fiind repede eliminați. Datorită antrenamentului meu precoce cu Tzu am reușit să mă clasez primul la judo.

Ni s-a acordat ziua următoare pentru refacerea forțelor, apoi ni s-au dat rezultatele. Am trecut examenul numai patru candidați și am devenit TRAPAS, călugări medici. Lama Mingyar Dondup, pe care nu-l văzusem în toată

această perioadă, m-a chemat la el. Fața sa strălucea de bucurie.

– Bravo, Lobsang, îmi spuse când m-am prezentat în fața lui. Te-ai clasat primul. Părintele Abate a transmis un raport special celui Foarte Profund. Ar dori să-i sugereze să te numească LAMA imediat, dar eu m-am opus.

L-am privit mirat și el a adăugat:

– Trebuie să studiezi mai bine. Dacă vei fi numit LAMA te vei ocupa de altele și mai târziu vei vedea că studiul are o importanță vitală. Acum te vei instala în încăperea de alături.

Decizia sa mi s-a părut rezonabilă. Oricum mă supuneam orbește la tot ce îmi cerea și am realizat că succesul meu era și al lui și că era o mare onoare pentru un maestru, atunci când discipolul său ieșea primul la toate materiile de examen.

Câteva zile mai târziu, un mesager veni gâfâind, cu limba scoasă – cel puțin în aparență – să-mi aducă un mesaj de la cel Foarte Profund. Acești mesageri recurgeau întotdeauna la talentele lor de comedianți pentru a impresiona lumea.

Trebuia să se știe că veniseră în mare grabă și suferiseră mii de neplăceri pentru a se achita de misiunea lor. Cum Potala nu era decât la un km. și jumătate „jocul" său mi se păru cel puțin exagerat.

Cel Foarte Profund îmi aduse felicitările sale pentru succesul meu și ordonă că de acum înainte să fiu tratat ca un LAMA. Trebuia să port deci roba de lama și să beneficiez de toate drepturile și privilegiile prevăzute de statut. Era de acord cu ghidul meu, să mă prezint la examen la șaisprezece ani „căci astfel, scria el, vei putea să studiezi subiectele neglijate și să-ți aprofundezi cunoștințele".

În noul meu statut, trebuia să mă bucur de o mare libertate a studiilor căci nu frecventam cursurile din clasă.

Oricine avea o specialitate, putea să mă informeze cum mă pot instrui mai repede în ceea ce doream.

Una din materiile înscrise în primul rând în programul meu a fost arta de a te „relaxa" fără de care este imposibil să studiezi cu seriozitate metafizica.

Într-o zi, Lama Mingyar Dondup veni să mă vadă în camera în care eram la studiu și mă examină cu atenție.

– Lobsang, spuse, nervii tăi îmi par prea tensionați. Nu vei face progrese în contemplație dacă nu vei învăța să te destinzi. Îți voi arăta cum poți face acest lucru. Trebuia mai întâi să exersezi culcat ca să te poți relaxa ulterior așezat sau chiar în picioare.

– Imaginează-ți că ai căzut de la înălțime, îmi zise. Ești pe pământ epuizat, mușchii tăi sunt fără resort, membrele au fost dezarticulate de șoc, gura este întredeschisă... iată... acum mușchii obrajilor tăi pot să se odihnească.

După ce am fost întors pe toate părțile am sfârșit prin a găsi poziția indicată.

– Imaginează-ți acum că brațele și picioarele sunt populate de spiriduși care le fac să „muncească" acționând asupra mușchilor. Spune-le să-ți părăsească picioarele; această parte a corpului tău trebuie să devină insensibilă, imobilă, destinsă. Spiritul tău, explorând picioarele să se asigure că toți mușchii sunt în repaos.

Lungit, încercam să-mi reprezint acești spiriduși. Deodată l-am văzut pe bătrânul Tzu instalat în picioarele mele vrând să mă tragă de urechi. M-am debarasat cu mare plăcere de el!

– Să depășim picioarele, Lobsang. Mai întâi pulpele: ele sunt pline de spiriduși care au muncit din greu azi dimineață când ai făcut saltul de la înălțime. Pune-le în repaos, condu către cap spiridușii. Au ieșit? Ești sigur? Obligă-i să abandoneze mușchii care trebuie să fie destinși și flasci.

El se opri brusc și întinse degetul spre coapsa mea:

– Ai uitat unul aici, spuse. Privește acest mic spiriduș care trage în sus mușchiul piciorului. Debarasează-te de el!

În fine, picioarele mele fură suficient de destinse și se declară mulțumit.

– Este rândul brațelor acum, spuse. Începe cu degetele. Fac parte din ele, mergi către încheietură spre cot până la umeri. Imaginează-ți că îi faci să iasă până când nu mai ai nici oboseală, nici tensiune, nici o senzație.

Odată atins acest stadiu, reluă:

– Să trecem în corp. Imaginează-ți corpul ca fiind o lamaserie. Gândește-te la toți călugării din interior care trag de mușchii tăi pentru a-i face să funcționeze. Spune-le să plece. Alungă-i întâi din partea de jos a corpului, apoi relaxează-ți toți mușchii. Obligă-i să părăsească ocupația lor și să plece: corpul tău este menținut numai de învelișul exterior în interior, totul și-a căpătat poziția naturală. Iată, corpul tău este destins.

Probabil satisfăcut de progresele mele, continuă:

– Fără îndoială, capul este cel mai important. Să ne ocupăm de el. Gura și comisurile buzelor sunt crispate. Destinde-te Lobsang! Nu va trebui să mănânci, deci fără tensiune, te rog. Ochii tăi sunt vii în cap. Nu-i lumină ca să te deranjeze, deci închide încet pleoapele, încet, fără nici o contracție.

Aruncă un ochi prin fereastra deschisă.

– Iată, cel mai bun specialist în „relaxare" este afară la soare. Această pisică – specialistul – ar putea să-ți dea o lecție, Lobsang, căci nimeni nu se destinde ca ea.

Toate acestea iau mult timp de scris și de citit și par complicate, dar cu un minimum de antrenament este foarte simplu să te destinzi într-o secundă. Este un sistem infailibil. Cei pe care grijile vieții civilizate îi pun într-o stare de hipertensiune ar face bine să practice această metodă de relaxare mentală.

– Nu-i mare lucru să-ți creezi o stare fizică relaxantă, dacă restul rămâne contractat. Rămânând lungit, corpul în repaos obligă spiritul să se fixeze un moment asupra gândurilor sale. Lasă-le să năvălească oricare ar fi, chiar triviale, apoi oprește-te și nu mai lăsa altele să-ți năvălească spiritul.

Imaginează-ți un pătrat negru, neantul și gândurile care încearcă să sară în exterior. La început, vor putea. Apoi încearcă mișcarea inversă din exterior în interiorul careului. Imaginează-ți în realitate, vizualizează-le puternic și foarte repede, vei vedea această obscuritate, fără efort. Astfel, relaxarea ta fizică și mentală va fi perfectă.

Încă o dată, toate acestea sunt dificil de explicat cum se fac. În realitate această relaxare este absolut necesară și foarte ușoară, după un antrenament. Mulți nu-și închid niciodată spiritul: ei sunt ca cei care nu pot dormi niciodată, nici noaptea. Unii încearcă să lucreze ziua și noaptea, fără să-și acorde nici o clipă de repaos. Formarea noastră avea ca scop antrenarea spiritului. Instruirea pentru judo era foarte înaltă căci era cel mai bun exercițiu pentru autocontrol. Profesorul nostru era în stare să întrețină zece atacuri simultane, adora judo și făcea orice ca să ne trezească și nouă interesul. Occidentalii care consideră sălbăticii și cruzime strigătele noastre strangulate, au dreptate. Cum spuneam, o mică apăsare pe gât, permite unei persoane, într-o fracțiune de secundă să nu mai știe ce se întâmplă cu ea. În acest caz creierul este paralizat, dar fără pericol. Aceste procedee le folosim ca anestezice în Tibet atunci când scoatem un dinte sau așezăm oasele fracturate. Pacientul nu suportă nici o suferință. Sunt, de asemenea, folosite de inițiați (de exemplu eu, ca să pot voiaja astral).

Astfel antrenați, nu aveam nici o teamă de căderi. O parte a judo-ului constă în a te învăța să cazi, să sari de la înălțimea unui perete de trei sau cinci metri, exercițiu pe care orice copil îl poate face.

La două zile, înainte de a ne începe exercițiile de judo, trebuia să recităm și Mersul Căii de Mijloc, fundamentul lui Buddha. Iată-le:

Gândul Convenabil: acestea sunt gândurile libere de toate iluziile și de tot egoismul.

Aspirația convenabilă este cea care ne permite să avem intenții și gânduri elevate și onorabile; cuvântul convenabil este cel care exprimă bunătate, respect și adevăr.

Conduita Convenabilă este cea a omului onest, liniștit, dezinteresat.

Viața Convenabilă: această regulă recomandă să te păzești să faci rău oamenilor și animalelor și să recunoști acestora dreptul de a fi tratați ca ființele umane.

Efortul Convenabil: să te controlezi pe tine însuți și să exersezi fără încetare.

Intenția Convenabilă: să ai gânduri bune și să te forțezi să faci ceea ce știi că este just.

Fericirea Convenabilă este a celui care meditează asupra realităților vieții și asupra lui însuși.

Cine nu respectă aceste Reguli trebuie să se lungească cu fața în sus la pământ la intrarea principală a templului, în așa fel încât toți cei care intră să fie obligați să-i dea cu piciorul. Trebuie de dimineață până seara să rămână nemișcați fără să mănânce și să bea. O asemenea judecată este considerată cumplită.

Eram deci lama. Făceam parte din elită, din „Ființele Superioare". Aceasta suna bine. Dar erau și dezavantaje: înainte trebuia să urmez cele treizeci și două de reguli ale conduitei. Sacerdotale, ceea ce era deja un total înspăimântător.

Odată ajuns lama, am descoperit cu spaimă și consternare că aveam 253 de reguli și la Chakpori un bun lama le respecta pe toate, fără excepție. Lumea îmi părea plină de lucruri pe care încă trebuia să le învăț. Dar era plăcut să stai instalat pe acoperiș ca să observi sosirea lui Dalai

Lama la Norbu Linga. Trebuia să mă ascund căci nimeni nu trebuia să-l privească de sus. Chiar sub ochii mei se aflau două parcuri de o mare frumusețe: Khati Linga și pe malul opus râului Kaling Chu, Dodpal Linga. Cimitirul tibetan „Linga" pe care îl transcriu cel mai fidel posibil în grafia occidentală, înseamnă „parc". Apoi mai departe spre nord se putea vedea Poarta Occidentului, Pargo Kaling. Acest mare „chorten" este pe drumul care merge la Drepung în inima orașului, trecând prin satul Shö.

Mai aproape, la picioarele Chakpori, un „chorten" comemora memoria unui erou al istoriei noastre, regele Kesar care trăia în epoca războaielor, înainte ca buddhismul și pacea să se instaleze în Tibet.

Aveam mult de muncit, dar nu lipseau petrecerile și contemplația. Pentru noi cea mai generoasă compensație era a lui Lama Mingyar Dondup, care se gândea numai la a servi „Păcii" și la a-și ajuta aproapele. Era o recompensă să ai sub ochi minunata noastră vale, atât de verde populată de copacii mult iubiți, să vezi de departe malurile apelor albastre străbătând lanțurile de munți „Chortens" strălucitoare sub lumină, pitorețtile lamaserii și mânăstiri înfipte pe vârfurile inaccesibile ale munților și să contempli cu respect acoperișurile aurite din Potala și din Jo Kang, puțin mai departe.

Prietenia dintre lama, simpatia simplă a călugărilor, mirosul familiar al tămâiei plutind în temple, toate acestea umpleau viața noastră. Dificultăți? Erau numeroase, dar nu aveau importanță. În toate comunitățile există lucruri de neînțeles și persoane fără credință. Dar la Chakpori, erau în minoritate.

CAPITOLUL XII

IERBURI ȘI ZMEE

Săptămânile treceau repede. Erau atâtea de făcut și de învățat mai ales acum când mă apucasem de studiul științelor oculte și urmasem un antrenament special!

La începutul lunii august ghidul meu îmi zise:

– Acest an vom merge cu strângătorii de ierburi. Ai destule cunoștințe utile în ceea ce privește plantele medicinale și te vom face să cunoști „adevăratele" zmee!

Timp de două săptămâni nimeni n-a stat o clipă. Trebuiau curățați sacii vechi de piele și confecționați alții noi, animalele cu care urma să plecăm nu știam dacă suportă oboseala drumului și a transportului. Expediția noastră care cuprindea două sute de călugări, trebuia să se stabilească la Tra Yerpa, o veche lamaserie, de unde în fiecare zi, plecau grupe de călugări ca să prospecteze împrejurimile.

Spre sfârșitul lunii august am părăsit Chakpori, în mijlocul unui minunat tumult.

Călugării care nu participau la voiaj se adunaseră în jurul pereților și ne priveau cu gelozie plecarea spre vacanță și aventură. În calitatea mea de lama, m-am aruncat pe un cal alb. Mergeam cu un grup mic, cu un minimum de bagaje pentru a ajunge la Tra Yerpa, câteva zile înaintea grosului trupei. Caii noștri puteau să facă douăzeci și cinci de kilometri pe zi, pe când yakii depășeau rar o medie de doisprezece-treisprezece kilometri.

Nu aveam decât minimum de echipament ca să câștigăm timp. Toți yak-ii caravanei care ne urmau purtau sarcina lor obișnuită adică circa optzeci de kg.

Cei douăzeci și șapte de călăreți care formau grupul au ajuns la Tra Yerpa după mai multe zile de călătorie. Drumul era greu, mai ales pentru mine care nu eram un bun călăreț. Am ajuns în valea în care se afla lamaseria și călugării care locuiau acolo ne-au preparat ceai cu tsampa, unt și legume în mare cantitate.

Această primire nu era dezinteresată, pentru că cei din Tra Yerpa ardeau de nerăbdare să audă vești de la Lhassa și să-și primească darurile tradiționale.

Pe acoperișul plat al templului, batoane de tămâie lansau coloane de fum spre cer. Am intrat cu calul în curte, mulți dintre companionii mei aveau aici vechi prieteni. Toată lumea părea că îl cunoaște pe Lama Mingyar Dondup. El dispăru în mijlocul unei mulțimi de prieteni și fără el mă simțeam singur pe lume.

– Lobsang, Lobsang, unde ești?

Am răspuns imediat, dar până să mă întorc să văd ce s a întâmplat, în fața mea s-a făcut prin mulțime un drum spre un Bătrân Preot care stătea de vorbă cu Lama Mingyar Dondup. Acesta se întoarse spre mine:

– Ei, el este? întrebă. Doamne ce tânăr e!

Ca de obicei, mă gândeam la mâncare. Fără să piardă timp, grupul nostru se retrase în refectoriu – sala de mese – unde am mâncat în liniște, ca și la Chakpori. Chakpori depindea de Tra Yerpa sau invers? Chestiune controversată. Oricum o luai, cele două lamaserii erau printre cele mai vechi din Tibet. Tra Yerpa era celebră pentru biblioteca sa: ea conținea într-adevăr manuscrise de mare valoare despre medicina prin plante, manuscrise pe care le-am putut citi și lua notițe care îmi erau indispensabile. Era aici o relatare a primei expediții la Pământurile Înalte din Chang Tang, din care se întorseseră numai zece oameni. Tot aici era un

platou de pe care puteam înălța zmee, chestiune care mă interesa în mod deosebit atunci.

Peisajul era deosebit. Vârfuri imense păreau că țâșnesc din pământ. De jos până sus pe aceste înălțimi erau platouri care se atașau ca o grădină în terase, până forma o scară gigantică. Plantele creșteau în profunzime pe treptele inferioare. Se găsea o specie de mușchi având o mare capacitate de absorbție incomparabil superioară celei de Sphaig și o mică plantă galbenă care avea proprietăți analgezice. Amândouă erau culese de călugări și copii. Eu, de când eram lama, trebuia să mă mulțumesc să le supervizez munca.

În acest moment, acolo, mă gândeam contemplând peisajul, că zmeele, cele adevărate, puteau să poarte oameni.

În lamaserie erau adunate bucăți de brad aduse din țări îndepărtate căci coniferele nu cresc în Tibet. Cele care proveneau probabil din Assam erau folosite la construirea zmeelor. Totodată ușoare și solide ele puteau să suporte șocuri violente, fără să se rupă. Când zmeele erau demontate, armătura era inspectată cu grijă și pusă deoparte pentru ocazia următoare.

Disciplina nu era prea suplă în lamaseria Tra Yerpa; aveam în continuare oficiile noastre: cel de la miezul nopții și altele la intervale regulate. Măsură înțeleaptă, dacă stau și reflectez căci altfel ar fi trebuit să stăm la slujbele lor lungi din timpul zilei. Lecțiile noastre erau în întregime consacrate plantelor și zmeelor.

În această lamaserie agățată pe coasta unui munte, când era ziuă, pământul de dedesubt avea umbre purpurii și vântul serii făcea să freamăte cea mai mică vegetație. Când soarele se ascundea în spatele vârfurilor îndepărtate eram plonjați la rândul nostru în tenebre. Peisajul părea atunci un lac negru. Fără lumină și fără nici un suflet, în afara celor care trăiau în lamaserie.

La apusul soarelui vântul nopții se întețea în cele patru puncte cardinale umflând crevasele și scoțând urlete lugubre ca plânsetul unui gigant care chema credincioșii templului. Zgomotele se datorau diferenței de temperatură între zi și noapte care comprimând și dilatând pietrele, acestea crăpau. Deasupra capetelor noastre stelele străluceau vii în cerul negru al nopții. Legenda spune că, legiunile lui Cezar, când Buddha le-a cerut să pună jos armele, le-au lăsat cu violență pe „pavimentul" cerului; de aici, găurile pe unde trec luminile camerei celeste pe care noi le numim stele.

Deodată zgomotul unei sonerii domină vântul: trompetele templului anunțau sfârșitul zilei. Pe acoperiș am văzut siluetele călugărilor care își îndeplineau sarcinile sacerdotale; briza făcea să zboare robele lor. Era semnalul de repaos până la miezul nopții. În jurul sălii templului grupuri de călugări discutau despre afaceri din Lhassa și din lume. Vorbeau despre Dalai Lama, cea mai înaltă Încarnare a tuturor Dalai Lama. Soneria sfârșitului de zi se auzea din ce în ce mai puțin, Fiecare mergea la culcare. Încet, încet, pacea aluneca peste toată lamaseria.

Întins, contemplam cerul printr-o fereastră mică și nu aveam poftă să dorm. Eram enervat de stele și de viața care mă aștepta. Despre ce știam, ce mi se prezisese: dar câte puncte rămâneseră obscure! Prezicerile referitoare la Tibet: de ce trebuia să fim invadați? Ce i se reproșa țării mele, care nu dorea decât o dezvoltare spirituală? De ce alte națiuni râvneau la țara noastră? Noi nu doream nimic ce nu ne aparținea. De ce doreau să ne cucerească țara și să ne transforme în sclavi? Singura noastră dorință era să trăim în pace în stilul nostru.

Din preziceri știam perioadele de umbre și lumini din viața mea. Trebuia totuși să-mi urmez drumul ca un yak pe o pistă căreia îi cunoaște bine toate etapele, pășunile, și

înaintează. Dar ajungând la final, yak-ul își primește recompensa pentru oboseala sa.

M-au trezit tamburile templului. Nu știam când am adormit.

Primul gând a fost nedemn de un preot, căci m-am trezit trăgând spre mine o robă care nu se lăsa atrasă. Miezul nopții? Nu mai puteam aștepta... Atenție la scară. Brr... ce frig... ce de reguli de observat Lama Lobsang Rampa? Ei bine, iată una violată, căci ce trezire brutală mi-a inspirat gânduri atât de năvalnice?...

Am întâlnit colegii care erau tot atât de năuci ca mine și am plecat spre templu cu partiturile după care cântam la slujba de la templu.

Am fost întrebat:

– De ce nu eviți piedicile și încercările care te așteaptă dacă le cunoști?

Răspunsul este evident:

– Pentru că cei care mi-au prezis și-ar pierde puterea, iar mie nu mi s-ar mai întâmpla ce mi-a fost prezis, ceea ce-ar demonstra că prezicerile au fost eronate!

Prezicerile sunt predate pe posibilități, totuși!

Să presupunem o persoană care vrea să meargă de la Darjeeling la Washington și care știe în consecință punctul său de plecare și destinația. Dacă el consultă o carte, va constata că are locuri prin care logic poate să treacă. Dar este posibil să-și facă alt itinerariu, cu înțelepciune, fără să piardă mai mulți bani sau timp. La fel în cazul unei călătorii între Londra și Inverna.

Un conducător avizat consultă o carte și folosește intinerarul stabilit de o companie de turism. Astfel va evita drumurile în stare proastă pe care trebuie să meargă reducându-și viteza cu bună știință. El merge pentru că așa i-a fost indicat.

Ca buddhist cred în reîncarnare și cred că am venit pe pământ pentru „a învăța". La școală totul ni se pare dificil

și dezagreabil. La lecțiile de istorie, geografie, aritmetică sau orice, sunt plictiseli inutile și fără finalitate. totuși, când terminăm școala plecăm cu melancolie. Poate suntem mândri că putem purta o insignă, o cravată sau chiar o anumită culoare a robei noastre monahice. La fel e și cu viața. Ea este dură și amară, dar lecțiile pe care trebuie să le învățăm au ca scop unic „să ne pună la încercare" pe noi și pe nimeni altul, dar când terminăm școala sau viața pe acest pământ poate arborăm insigna cu demnitate.

În ceea ce mă privește, sper să pot purta mai târziu „halo"-ul meu cu un aer degajat. Sunteți scandalizat? Nici un buddist nu va fi! A muri constă simplu în a părăsi vechea noastră anvelopă goală și a renaște într-una mai bună.

De la primele luciri ale zilei eram în picioare, așteptând să explorăm alte locuri.

Bătrânii noștri, doreau mai ales să vorbească despre ce văzuseră. Dar pentru mine, nu era important să se vorbească atât. Noi vizitasem mai întâi lamaseria și deci o cunoșteam. De pe acoperișul înalt contemplam piscurile care dominau locul și care ne înspăimântau privirea. Departe, zăream un torent impetuos care antrena bucăți de argilă galbenă. Mai aproape susurau râulețe albastre. Câteodată când totul era calm, puteam auzi în spatele meu, clar și vesel un izvor care cobora de-a lungul coastei muntelui. El era grăbit să ajungă și să se unească cu alte râulețe tumultoase cu care în India, forma puternicul Brahmaputra și mai departe se aruncau în Bengal după ce se amestecau cu apele sfinte ale Gangelui. Soarele care se ridica pe munți, ucidea repede aerul rece al dimineții. Foarte departe, un vultur singuratic zbura spre pământ în căutarea micului dejun. Alături de mine, un lama îmi atrăgea atenția respectuos asupra unor anumite puncte de vedere remarcabile. „Respectuos" pentru că eram pupilul,

mult iubitului Lama Mingyar Dondup și pentru că eram o „Încarnare recunoscută" (Trülku în tibetană).

Pentru cei dintre Dv. care doresc să știe cum recunoaștem o Încarnare iată câteva mici informații!

Comportarea unui copil, îi poate determina pe părinții săi să considere că el posedă cunoștințe superioare sau că are amintiri imposibil de explicat rațional. În acest caz, el consultă Preotul lamaseriei celei mai apropiate care desemnează o comisie ca să examineze copilul. Acea comisie, stabilește mai întâi horoscopul pre-vieții, după care constată pe corpul copilului prezența unor anumite semne. El trebuie să aibă de exemplu semne particulare pe mâini, pe omoplați sau pe picioare.

Dacă aceste semne există se cercetează identitatea copilului în viața sa anterioară. El poate fi recunoscut de unii lama – ca în cazul meu – și este posibil să i se procure obiecte care altădată i-au aparținut. Aceste obiecte îi sunt prezentate cu altele aparent identice și el trebuie să le recunoască pe toate cele – pot fi nouă – care îi aparțineau în precedența sa existență și asta la vârsta de trei ani.

Se estimează că la această vârstă un copil este prea mic pentru a putea fi influențat de ceea ce părinții i-ar putea spune. Dacă este mai mic, cu atât mai bine. Nu are importanță ceea ce părinții încearcă spre a-i dirija conduita. Ei nu asistă la proba când copilul trebuie să aleagă nouă obiecte dintre alte treizeci. Două erori sunt eliminatorii. Dacă copilul nu se înșală este considerat ca o Încarnare și primește o instrucție înaltă. Când are șapte ani i se citesc prezicerile privind viitorul său.

Se estimează că la această vârstă el este capabil să înțeleagă sensul exprimat sau subînțeles. Experiența mea personală îmi permite să vă asigur că așa este.

Lama care se afla „respectuos" alături de mine, se gândea precis la toate acestea când îmi arăta părțile interesante ale regiunii. La dreapta torentului se găsea din abundență

„noli-metangere“ al cărui suc servea la dispariția negrilor și la alinarea umflăturilor și cazurilor de gălbenare. Sub apele unui mic lac, ascuns, pe care mi l-a arătat, creștea Polygorum Hydropiper, o iarbă al cărei suc și flori roz vindecau durerile reumatice și constituiau un remediu pentru holeră. Dar acestea nu erau decât varietăți de ierburi foarte comune, speciile cele mai rare nu creșteau decât pe Pământurile Înalte.

Voi da acum câteva informații celor care sunt interesați de ierburi, de folosirea lor în vindecarea unor afecțiuni, dar cum nu cunosc numele lor în limba Dv., mă voi folosi de denumirea lor în limba latină.

Allium sativum este un foarte bun antiseptic, care folosește la îngrijirea astmului și afecțiuni pulmonare. Un alt excelent antiseptic dar în doze mici este Balsamodendron myrrha care se folosește în special pentru gingii și mucoase. Luat dozat el alină isteria.

Sucul unei mari plante cu flori crem reduce apetitul insectelor de a mai înțepa. Numele său latin este Becconia Cordata. Altă plantă, Ephedra sinica are ca efect dilatarea pupilelor, acțiune asemănătoare atropinei și care este eficace în cazurile de scăderea tensiunii arteriale și furnizează unul din cele mai importante remedii contra astmului. Pentru prepararea ei se face o pulbere din rădăcini și crengi și se pune la uscat.

Mirosul rău, degajat de răni și ulcerațiile holerei, este înlăturat de Ligusticum levisticum.

Un cuvânt pentru femei: petalele de Hibiscus rosasinensis cu care chinezoaicele își îngrijesc sprâncenele și călcâiele! Frunzele opărite o dată, dau o loțiune folositoare pentru febră. Și iată ceva pentru perechile noastre: „Lilium tigrinum“ vindecă complet durerile în timp ce „Flacourtia indica“ ajută femeile să depășească cea mai mare parte a tulburărilor care le sunt „speciale“.

Din grupa „Sumachs Rhus" „Vernicifera servește chinezilor și japonezilor să fabrice „vernis" de China, „Glabra" alină diabeticii și „aromatica" este de mare ajutor bolilor de piele, căilor urinare și cistite. Un alt astringent puternic folosit pentru ulcerațiile vezicii urinare este extras din foile de „Arctestaphylouva ursi". Chinezii preferă florile de „Bignonia grans diflora" cu care pregătesc un astringent de folosință curentă. Mai târziu în campusurile de prizonieri, am avut ocazia să verific reala eficacitate a „Polygonum bistorta" în cazurile de dezinterie cronică.

Femeile care au făcut dragoste imprudent se servesc adesea de un astringent având la bază „Polygonum erectum": un fel foarte comod de a practica avortul.

În caz de arsuri, putem să redăm „o nouă piele" pacientului din „Siegesbeckia orientalis" care este o plantă mare care depășește un metru și ale cărei flori sunt galbene. Sucul său aplicat pe răni și arsuri le reacoperă cu o piele nouă. În porțiuni are un efect asemănător cu mușețelul. „Piper augustifolium" servește la coagularea sângelui rănilor. Dosul frunzelor în formă de inimă este eficace. Nu-i vorba decât de speciile foarte comune. Cât despre altele, ele nu au un corespondent latin al numelui pentru că lumea occidentală care este însărcinată să „boteze" plantele, nu le cunoaște.

În această zi luminată de soare, văile și locurile umbrite unde cresc aceste plante, erau perfect vizibile din locul nostru de observație. Începând de acolo se întindea un peisaj din ce în ce mai dezolant.

Cealaltă parte a muntelui, opusă lamaseriei, era, mi se spusese, foarte aridă. Câteva zile mai târziu am fost în măsură să constat personal, zburând pe aripile unui zmeu.

În cursul dimineții, Lama Mingyar Dondup îmi spuse:

– Un grup de călugări merge să inspecteze platoul de unde sunt lansate zmeele. Deci, Lobsang, va veni ziua cea mare.

Nu mi-a trebuit mai mult ca să fiu gata să-i urmez, arzând de nerăbdare. Călugări în robe roșii ne așteptau jos, la poarta principală, am coborât cu ei pe scările care duceau spre platoul bătut de vânt. Vegetația era rară pe această platformă pietroasă, acoperită cu un strat subțire de pământ. Câteva tufe singuratice par speriate, gata să cadă. Deasupra capetelor noastre pe acoperișul lamaseriei, vântul învârtea morile de rugăciune. Din timp în timp scârțâiau părând gata să se rupă. Mergeam pe marginea pietroasă a platoului plecând de la buza pantei către vârful muntelui. La doisprezece metri de acolo se afla o crevasă de unde vântul bătea în rafale proiectând câteodată aerul cu pietricele și fragmente de licheni pe care le zburau ca pe niște săgeți. Vântul măturа valea situată deasupra lamaseriei, presiunea vântului se acumula și ajungea la nivelul platoului nostru cu un muget puternic care își saluta libertatea regăsită. Câteodată, în timpul anotimpurilor uraganelor, se zicea că demonii scăpaseră și își căutau prada urlând. Presiunea în crevasă varia, aceste urlete având intensități diferite.

Dar în această dimineață, curentul era constant. Mi se povestise că băieți mai mici fuseseră luați pe sus de rafale de vânt și lansați în aer, sfârșind striviți de roci, după căderea de la sute de metri. Asta nu mă mai mira. Această platformă era în același timp foarte comodă pentru lansarea zmeelor căci curentul ascendent era atât de puternic încât se ridica pe verticală. Ceea ce ni s-a demonstrat teoretic, aici am putut constata pe viu; era surprinzător faptul că ținând o sfoară în mână simțeam că aerul ne scoate brațul din încheietură, dacă aveam un zmeu mic agățat de ea.

Fiind pe platformă oameni experimentați ne arătau pericolele pe care trebuia să le evităm, vârfurile cunoscute pentru dificultatea lor de escaladare. Ni s-a spus că orice călugăr care zboară trebuie să aibă o piatră atașată unei

„Khata“ de mătase; pe aceasta erau scrise rugăciuni către zeii aerului, cerându-le binecuvântarea pentru cel care pătrundea în domeniul lor. La o oarecare înălțime, această piatră era aruncată împotriva vântului „Khata“ se derula și astfel „Zeii Vânturilor“ puteau să citească rugăciunea – se spera – acordând protecție „aviatorului“. La întoarcerea în lamaserie, ne-am ocupat să găsim cele necesare, să strângem materiale.

Totul fu supus unei inspecții minuțioase. Scândurile de brad destinate ca aripi, trebuiau să nu aibă nici un defect și de aceea erau examinate centimetru cu centimetru. Mătasea fu derulată pe o suprafață curată și fiecare metru pătrat verificat cu grijă de călugării care mergeau peste ea, în patru labe. Aceste inspecții preliminare fiind terminate, se procedă la asamblarea lor cu ajutorul corzilor și colțurilor de lemn. Aceste zmee aveau forma unor cutii de trei pe trei metri și trei metri jumătate în profunzime. Aripile aveau o deschidere de trei metri. La extremitatea lor trebuiau montate bucăți de bambus de formă semicirculară, care serveau drept patine și asigurau decolarea și aterizarea. Baza cutiei era consolidată cu bucăți de bambus cu capătul curbat ca botinele tibetane. Acest bambus care avea grosimea „brațului“ meu, părea fixat pe pământ; coarda care ținea zmeul era din piele de yak, care nu mi se părea prea solidă. Doi călugări ridicară zmeul purtându-l spre marginea platoului. Deasupra curentului ascendent avu loc o adevărată luptă între vânt și numeroșii călugări veniți în ajutor pentru lansarea zmeului.

Pentru prima încercare, s-a hotărât să nu se folosească cai (trebuia noi înșine să tragem corzile). Călugării erau gata să se supună Maestrului de Planoare care luă direcțiunea operațiilor. La semnalul său, ei începură să alerge cât de repede le permitea aparatul.

Erau călugări foarte abili în dat drumul la coardă, la un moment dat pentru ca aparatul să se poată ridica. Apoi un

alt călugăr își sufleca roba până la centură, sărind în sus până la înălțimea de trei metri, măsură forța ascensională. El fu urmat de un altul și de amândoi se cățără al treilea. Dar dacă planorul putea suporta greutatea a doi adulți și un copil, nu putea totuși să suporte greutatea a trei adulți. Maestrul decise că trebuia să-l facă mai mare. De aceea călugării trăgeau de el, încercând să evite întâlnirea cu curenții ascendenți. Ne-am retras toți pe „terenul de aterizare" cu excepția călugărilor înhămați la coarde și cei doi însărcinați să susțină aripile planorului în momentul când atingea pământul. El cobora lent cu regretul că a regăsit pământul după ce a gustat libertatea cerului. După ce a alunecat pe sol fremătând încet, sfârși prin a imobiliza cei doi călugări care țineau fiecare de capătul aripilor.

După instrucțiunile Maestrului de Planoare, mătasea fu reținută pe armătură și micile colțuri de lemn înfundate între planșee pentru ca acestea să nu mai aibă joc, aripile fură demontate și remontate la un unghi diferit și apoi se procedă la o nouă încercare.

De această dată, planorul suportă cu ușurință trei oameni. Maestrul Planoarelor, satisfăcut, dădu ordin să se mai încerce cu o piatră care avea greutatea unui om.

Încă o dată, călugării trebuiră să se lupte cu curentul ascendent; traseră din nou de coardă; aerul turbulent făcea să danseze piatra. Gândindu-mă că aș putea fi în locul ei mă trecuseră fiori prin stomac. Zmeul fu readus la sol și transportat în punctul de decolare. Un lama care avea experiența zborului îmi făcu semn:

– Mă urc eu întâi, apoi tu.

Mă conduse aproape de marele platou.

– Privește, spuse, pune picioarele aici, pe acest lemn și prinde-te cu mâinile de această bară. Fiind în aer, se coboară în V și se așează pe această parte a corzii care este susținută. La aterizare, când vei fi la doi-trei metri de sol,

sări. Este metoda cea mai bună. Acum eu plec, privește bine.

De această dată, caii asigurară decolarea. La un semnal al unui lama, ei plecară în galop, planorul alunecă înainte, găsi curentul ascendent și țâșni. La treizeci de metri deasupra capetelor noastre, adică la o mie de metri deasupra văgăunii, lama se lăsă să alunece de-a lungul corzii și se instală în scobitura V-ului care se balansa în vid. El se ridică din ce în ce mai sus datorită călugărilor care trăgeau alternativ de coardă și o lăsau să fileze. La un semnal al „pilotului" – o lovitură puternică pe coardă – oamenii mișcară planorul care coborî încet-încet, se balansă, strunit ca orice zmeu. Șapte metri, trei metri... lama era suspendat de mâini. În fine, el se lăsă prins, și după un salt periculos, se regăsi pe propriile-i picioare.

– Este rândul tău, acum, Lobsang, îmi spuse, aranndu-și roba. Arată-ne ce ești capabil să faci.

Sosise clipa cea mare. Sincer vorbind, zmeele nu-mi inspiraseră cine știe ce entuziasm. O distracție stupidă, gândeam, și periculoasă „să-mi zdrobesc astfel, o carieră atât de promițătoare!" Încercam să mă consolez gândindu-mă la preziceri. Dacă aș fi murit, astrologii s-ar fi înșelat asupra prezicerilor, pe care probabil ulterior nu le-ar mai fi comentat! Mă îndreptai spre punctul de decolare; picioarele nu-mi erau atât de ferme, pe cât mi-aș fi dorit. M-am instalat și m-am prins cu mâinile de bara din lemn care era în fața mea.

– Sunt gata, am spus fără nici un fel de convingere, căci viața mea, mi se părea, atârna de un fir de păr. Timpul părea că se oprise.

Caii plecară în galop, coarda se întinse cu încetineală, planorul fremătă și avu o zmucitură care îmi scoase inima din piept. „Ultimele clipe pe acest pământ", mă gândeam închizând ochii, căci nu mi se părea că ei îmi mai servesc la ceva. Stomacul îmi era strâns, aveam mari emoții din

cauza balansului. „Prost decolaj, pentru lumea astrală", mă gândeam.

Deschisei ochii fără entuziasm... dar ce am văzut, mă șocă atât de tare, încât i-am închis la loc. O nouă emoție mă făcu să-i redeschid pentru a-mi repera poziția în caz de nevoie. Vederea – panorama – era atât de frumoasă încât am uitat să mai închid ochii. Planorul se zbătea, sărea, se balansa fără încetare, încercând să-și câștige înălțime.

Peste munți se întindea pământul Khaki care suportase de-a lungul anilor atâta batjocură. Mai aproape, avalanșele lăsaseră în urma lor cicatricile unui lichen, iar la capătul orizontului, ultimile raze ale soarelui, transformaseră apele unui lac, în aur lichid. Deasupra capului meu, zmeul făcea reverențe grațioase datorită curenților turbionari. „Așa fac zeii când se amuză în ceruri pe seama noastră, a prizonierilor de pe pământ și noi trebuie să ne luptăm să rămânem în viață pentru a ne însuși lecția, înainte de a pleca spre pace.

O scuturătură violentă! Îmi părea că stomacul mi se agățase într-un vârf de munte! Pentru prima dată am privit dedesubtul meu. Aceste mici pete roșu închis erau călugării. La sute de metri mai jos, în fundul prăpastiei, micul izvor își urma drumul său haotic. Eu tocmai mă ridicasem la trei sute de metri înălțime, iar izvorul își urma cursul său liniștit, ducându-și apele către Bengal, la sute și sute de kilometri pentru a-i mări debitul. Pelerinii sorbeau aceste ape sacre. Pentru moment, suspendat în aer mi se părea că sunt egal cu zeii. Zmeul fu zguduit de mișcări furioase; pentru a-i menține echilibrul călugării traseră puternic de sfori. Deodată, mi-am amintit de V-ul unde uitasem că trebuie să mă plasez. Imediat m-am lăsat pe vine, alunecând și strângând coarda între mâini și picioarele încrucișate. Am ajuns atât de repede în V, încât am crezut că mă rup în două. Mă aflam deja la 6–7 metri de sol și nu mai aveam timp de pierdut. Strângând coarda

între mâini, am așteptat să fiu la doi metri de pământ și apoi aterizarea se produse.

– Micuțule, îmi spuse, Maestrul Planoarelor, nu-i rău. Ai fost inspirat amintindu-ți de V, căci altfel ți-ai fi rupt ambele picioare. După ce vor mai zbura și alții vei putea vedea. Următorul, un călugăr tânăr, făcu mai bine decât mine, căci el nu uită, la timpul potrivit de V. Dar când bietul băiat veni spre noi, după o aterizare perfectă avea mâinile crispate și fața verzuie; zborul îl îmbolnăvise. Al treilea era un călugăr foarte satisfăcut de el însuși, care nu mai continua să se laude. Era la al treilea zbor și se considera cel mai bun „aviator" din câți existaseră vreodată. El se ridică la circa 150 metri. Dar în loc să alunece în V, el se îndreptă, alunecă în planor și pierzându-și echilibrul ieși prin coadă. Timp de câteva secunde rămase prins cu o mână și încercând cu cealaltă să se agațe de ceva. La o mișcare a planorului, mâna se desprinse și sfârși zdrobindu-se de rocile de la cincizeci de metri înălțime. Îmi amintesc roba lui roșie care flutura ca aripile unui nor sângeriu.

Acest accident atenuă puțin ardoarea noastră pentru zboruri, dar nu ne-am oprit. Zmeul fu readus la sol pentru a-i fi reparate stricăciunile produse. Apoi, am intrat înăuntru. De această dată am intrat în V când planorul se afla la treizeci de metri înălțime. Deschizând ochii am văzut călugării care coborau în prăpastie; ei căutau cadavrul care nu mai era decât o masă roșie, informă, zdrobită de roci. Ridicându-mi capul spre cutie, îmi veni ideea că un om care se ridică în picioare în interior, ar trebui să aibă puterea de a schimba poziția planorului crescându-i ascensiunea.

Mă gândeam la nenorocita mea aventură pe acoperișul casei țăranului – când căzusem – încercând să înalț zmeul, deoarece, trăgând de sfori, mă ridicam mult deasupra pământului. „Va trebui să-l întreb pe Ghidul meu", mi-am zis.

În acest moment planorul păru că intră în picăj ceea ce îmi produse un rău atât de brusc și neașteptat încât trebui să dau drumul sforii. La sol, călugării trăgeau cu disperare de sfori. La apropierea nopții, pietrele se răciseră, vântul sufla mai puțin violent în vale și curentul ascendent care venea din râpă își mai pierduse forța. La trei metri, am sărit și planorul după o ultimă zguduitură se abătu asupra mea. Capul meu rupse mătasea cutiei și m-am trezit pe solul pietros, nemișcat și cufundat în gânduri, încât ceilalți crezuseră că sunt rănit.

Lama Mingyar Dondup alergă în ajutorul meu.

– Cu o traversă de care să te poți ține ar fi posibil să schimbi ușor unghiul cutiei și astfel să poți controla puțin ascensiunea.

Maestrul Planoarelor mă înțelese.

– Este exact, tinere, spuse, dar cine încearcă?

– Eu, am răspuns, cu permisiunea ghidului meu. Alt lama se întoarse spre mine surâzând:

– Tu ești lama, ai toate drepturile, Lobsang, spuse, nu trebuie să mai ceri permisiunea nimănui.

– Oh, am spus, Ghidul meu m-a învățat tot ce știu, și-a consumat timpul pentru a mă instrui și deci el va trebui să decidă.

După ce zmeul fu ridicat pe platformă, Mestrul Planoarelor mă conduse în camera sa unde îmi arătă modele și tipuri diferite. Unul dintre ele semăna vag cu o pasăre, având aripile întinse.

– Este reproducerea celui pe care l-ați lansat mai de mult, îmi spuse. Un om încape în el. După ce a zburat treizeci de km s-a zdrobit de munți. De atunci n-am mai fost tentați de astfel de zboruri. Iată acum un tip de planor care se apropie de cel pe care îl ai în cap. Privește, traversa este aici dedesubtul barei de susținere. Va fi complet gata când armătura va fi terminată în micul atelier din capătul clădirii. N-am găsit pe nimeni care să încerce, iar eu sunt

cam greu. Maestrul Planoarelor cântărea cam o sută cincizeci de kg.

– Vom stabili un horoscop în această noapte, spuse Lama Mingyar Dondup care intrase în timpul discuțiilor, și vom vedea ce zic stelele.

Tambasul ne sculă pentru slujba de miezul nopții. Când m-am așezat la locul meu, o siluetă imensă se distingea printre norii de tâmâie, ca un munte care se îndrepta spre mine. Era Maestrul Planoarelor.

– Au stabilit horoscopul? mă întrebă încet.

– Da, am răspuns eu, tot încet, voi putea zbura după-amiază.

– Perfect, mormăi, totul va fi gata.

În acest templu, cu lămpile sale cu unt și statuile aliniate de-a lungul pereților îți era greu să-ți imaginezi un călugăr care „murise în afara vieții sale obișnuite". Dar dacă nu l-aș fi văzut, căzând, nu mi-ar fi venit niciodată ideea planorului.

Eram așezați în poziția lotus fiecare părând o statuie vie a Domnului Buddha. Două perne pătrate puse una peste alta ne ridicau cu circa douăzeci de centimetri și ne serveau la așezat. Formam rânduri care stăteau față în față câte două. Șeful corului, ales pentru cunoștințele sale muzicale și pentru vocea sa, atacă primele versete. Apoi ne psalmodiam răspunsul acompaniați de tambur. Trebuia să avem grijă în ceea ce privește precizia dicției și corectitudinea melodică. Un occidental ar fi urmărit cu dificultate partitura căci în locul notelor, noi folosim curbe; curba orientată în jos sau în sus arată nota care coboară sau se ridică. Cei care vor să improvizeze aduc rafinamente sub forma curbelor mai mici în interiorul celei mari. După slujba obișnuită aveam o pauză de zece minute, înainte de celebrarea serviciului pentru morți, respectiv pentru călugărul care părăsise lumea în acea zi.

Când ne-am reluat locurile, șeful corului instalat pe un postament mai înalt intonă un fragment din „Bardo Thodol", cartea Morților Tibetani.

– O, umbră rătăcitoare a călugărului Kumphel – la, care a ieșit din viața acestei lumi... Nu mai reveni printre noi, căci ne-ai părăsit astăzi. O, umbră rătăcitoare a călugărului Kumphel-la, am aprins acest baton de tămâie pentru a te ghida... Ascultă instrucțiunile noastre și vei putea să străbați cărarea care te duce spre Țările Pierdute, spre Realitățile Superioare. Cântecele noastre invitau umbra să ne urmeze sfaturile pentru a ajunge la iluminare. Vocile noastre de soprană răspundeau vocilor mai joase ale celor mai bătrâni Călugări și Lama care, așezați unii în fața altora, intonau simboluri religioase după un ritual antic.

– O, umbră rătăcitoare, vino la noi pentru a fi ghidată. Tu nu ne vezi fețele! Nu simți mirosul de tămâie pentru că ești mort. Vino! și lasă-te îndrumat!

Orchestra compusă din flaute, tambururi, cornuri și cimbale, acoperea intervalele dintre cântecele noastre. Un craniu uman ținut invers și umplut cu o apă roșie care simboliza sângele, era trecut din mână în mână pentru a fi atins.

– Sângele tău s-a vărsat pe pământ, o călugărule care nu mai ești decât o umbră. Vino și fii liber!

Boabe de orez ținute în șofran fură aruncate în cele patru puncte cardinale.

– Pe unde se învârtește umbra rătăcitoare? La est? Sau la nord? La vest? Sau la sud?

Hrana zeilor este aruncată în toate părțile pământului, dar tu n-o poți mânca pentru că ești mort. Vino, umbră rătăcitoare spre a fi eliberată și ghidată. Clădirea tremura ritmat, în funcție de cei doi timpi ai vocilor umane care se ridicau din profunzimea corpului cântăreților. Alte instrumente făceau să se audă toate sunetele care existau în corp: drumul precipitat al sângelui din vene și artere,

suspinul înnăbușit al aerului intrând în plămâni, zgomotul secreţiilor, scâncelilor şi gemetelor care compuneau muzica vieţii, muzica surdă a umanităţii. O sonerie de trompete începută pe un sunet obişnuit se termina printr-un urlet de spaimă în timp ce inima bătea din ce în ce mai repede. O lovitură surdă şi zgomotul se oprea brusc: era sfârşitul unei vieţi, a unei vieţi brutal întrerupte.

– O, tu, călugăr ieri, umbră rătăcitoare azi, telepaţii noştri vor să te ghideze. Fii fără frică dar părăseşte-ţi timpul. Ascultă instrucţiunile noastre şi vei fi liber. Moartea nu există, o, umbră rătăcitoare, ci numai viaţa care este eternă. A muri înseamnă a te naşte şi noi te chemăm la o viaţă nouă.

În cursul secolelor, Tibetanii au aprofundat ştiinţa sunetelor. Noi cunoaştem toate zgomotele corpului şi putem să le reproducem. Cel care le-a auzit chiar numai o dată, nu le poate uita. Nu vi s-a întâmplat niciodată, ca punând seara capul pe pernă, urechea să audă bătăile inimii şi respiraţia pământului? În Lamaseria Oracolului de Stat, anumite sunete sunt folosite pentru a pune mediumul în stare de transă şi atunci el este posedat de un spirit. „Militarul" Younghusband, şeful forţelor Britanice care au ocupat Lhassa în 1904, a putut să constate importanţa acestor sunete în cadrul Oracolului, schimbându-şi înfăţişarea în timp ce era în această stare. Oficierea slujbei terminându-se, ne-am întors în camerele noastre fără a pierde timpul. În ceea ce mă priveşte, puteam să adorm în picioare, atât de obosit eram după experienţele avute în cursul zilei şi schimbarea de aer. Dimineaţa, Maestrul Planoarelor îmi transmise că trebuie să lucrăm asupra zmeelor „dirijabile". Însoţit de Ghidul meu, m-am îndreptat spre atelierul amenajat în vechiul magazin. Stâlpi din „lemn exotic" susţineau numeroase planoare, altele erau fixate pe pereţi. Modelul special pe care trebuia să-l folosesc era suspendat de plafon. Maestrul trase de o coardă şi

planorul coborî la nivelul nostru. La invitația sa, am urcat înăuntru. Numeroase traverse erau instalate la baza cutiei; era ușor să te așezi pe ele, iar o bară transversală plasată la nivelul pieptului permitea o poziție sigură, solidă. Am examinat planorul centimetru cu centimetru. Mătasea fu ridicată și Maestrul îmi spuse că, chiar el o va înlocui cu una nouă. Aripile nu erau drepte ci curbate; ele măsurau mai mult de trei metri în lungime și mi s-a părut că dimensiunea este excelentă.

A doua zi zmeul a fost transportat pe platou; trecând pe deasupra prăpastiei de unde sufla un curent ascendent puternic, călugării trebuiră să facă mari eforturi pentru a-l stăpâni. Când reușiră să-l plaseze pe platoul respectiv, un Lobsang foarte conștient de importanța lui, se strecură înăuntrul cutiei. De această dată, călugări și nu cai, trăgeau planorul. Ei puteau aprecia și controla mai bine zborul. Odată instalat, am strigat: „Tra-di, them-pa!" adică, gata, trageți! Apoi când armătura fu străbătută de un freamăt, am urlat: „O-na dô-a! adică La revedere! O zguduitură bruscă și planorul s-a ridicat ca o săgeată. „E minunat să fii agățat atât de solid, gândeam (dacă nu-mi vor cânta diseară imnurile pentru umbra mea, care îmi va părăsi corpul pentru câtva timp). Călugării manevrară cu abilitate zmeul care își urma ascensiunea. Am aruncat piatra cu rugăciunea adresată zeilor vântului cu grijă să nu lovesc vreun călugăr. Această rugăciune mai putea servi și altă dată, dacă o aruncam la picioarele călugărilor. Cât despre Maestru el dansa pe platou așteptând cu nerăbdare începerea experienței. Am decis să încep, fără să mai aștept. Schimbându-mi poziția am descoperit că era posibil să modific considerabil „puterea" și „ținuta de zbor" a planorului.

Excesul de încredere mă făcu imprudent. Făcând o mișcare bruscă spre spatele cutiei, zmeul căzu ca o piatră. Picioarele mele alunecară de pe bază și m-am trezit suspendat de ea prin mâini.

În ciuda robei mele pe care vântul mi-o întorsese în cap, am reușit să mă redresez în poziția normală. Căderea fu stopată net și zmeul țâșni spre cer; cu capul eliberat în sfârșit, de robă, am putut evalua situația. Trebuie să vă spun că dacă n-aș fi fost un lama cu craniul reglementar ras, părul mi s-ar fi ridicat în sus; mă aflam la șaizeci de metri de sol. Călugării îmi spuseseră că eram gata să cad, când planorul se afla la paisprezece metri de sol.

Un moment am rămas agățat de bară, epuizat din cauza lipsei de oxigen. Privind peisajul care se întindea sub ochii mei, kilometri peste kilometri, am zărit câteva lucruri care păreau o linie formată din puncte mișcătoare. Le observam alternativ fără să înțeleg; după un timp, am priceput. Era evident grupul care făcea o expediție prin această țară dezolantă.

Grupul conținea puncte mari, mici și lungi, înșirate de-a lungul pistei: oameni, copii și animale, mă gândeam. Cum avansam lent, procesiunea părea ezitantă, penibilă!

La aterizare, am fost fericit să pot comunica lamaseriilor că expediția va ajunge într-o zi sau două.

Eram fascinat de bleul de oțel al rocilor, de ocrul roșu și cald al pământului și de ochiurile de apă ale lacurilor, care sclipeau în depărtare. Sub ochii mei, într-un colț de văgăună adăpostit de vânt, mușchi, licheni și plante formau un covor care mi-l amintea pe cel din biroul tatălui meu.

Acest covor natural era străbătut de aceleași mici râulețe al căror cântec îmi legănau nopțile copilăriei. El evoca în mine alte amintiri, una penibilă, de exemplu, când într-o zi vărsasem o cană pe covor și constatasem ce mână grea avea tata.

Țara era muntoasă, vârfurile munților se îndreptau în rânduri până la orizontul îndepărtat, unde formele lor se decupau pe fondul luminos al cerului. Cerul nostru e cel mai pur din lume: nu este limitat de munți sau de aburi.

Nimic nu se mișcă în vastul peisaj, decât acești călugări pe platformă și grupul care-și urmează interminabilul mers înainte. Poate membrii expediției mă văd. Dar planorul începe să se agite: călugării îl fac să coboare cu mii de precauții ca să nu distrugă acest prototip de mare valoare.

După aterizare, Maestrul îmi adresă o privire plină de afecțiune și mă îmbrățișă de umeri cu brațele sale viguroase, încât am fost sigur că mi-a sfărâmat oasele. Nimeni n-avea dreptul să scoată nici un cuvânt: după mult timp într-adevăr, elaborase „teoriile" conform cărora corpolența sa nu-i permitea să experimenteze el însuși aparatul. Cât despre mine, când se oprise să-și tragă sufletul mi-a spus că era încântat că prin zborul meu îi făcusem atâta plăcere că planorul desenat de el atinsese asemenea performanțe.

– Da, da, Lobsang, spuse. Dar, stai un pic. Dacă l-am mări puțin și i-am fixa o traversă? În fine, putem încerca. Ce ziceai tu că ai încercat când s-a balansat, ce era de fapt?

Și așa mai departe. Modificările se succedară zborului și zborul, modificărilor. Și nu mă plictiseam deloc, ci din contră. Nimeni nu avea voie să zboare cu planorul meu și nici să pună piciorul. Fiecare zbor aducea schimbări, perfecționări din ce în ce mai importante, și la părerea mea mi se puse și o centură de siguranță.

Ședințele de zbor fură întrerupte o zi sau două, la sosirea expediției. Trebuiau repartizate plantele culese și erau stabilite grupuri care urmau să se ocupe de pregătirea lor. Călugării experimentați nu trebuiau să se ocupe decât de trei specii și erau trimiși în locurile în care se găseau din abundență. Ei rămaseră acolo, șapte zile și a opta veniră cu plantele care fură etalate pe o planșetă bine spălată în prealabil. Specialiștii le examinară una câte una îndepărtându-le pe cele îngălbenite și asigurându-se că nu s-a comis nici o eroare. Uneori erau petale care erau puse

la uscat, alteori rădăcini care trebuiau bine curățate. Din altele se scotea sucul prin zdrobire, suc păstrat în cutii ermetic închise. Boabe, frunze, tulpini și petale erau curățate și puse la uscat în saci mari din piele. După ce se nota pe exteriorul acestor saci natura conținutului lor, se legau bine, ca să nu pătrundă nimic în ele. Erau apoi cufundați în apă și expuși în plin soare.

În mai puțin de o zi sacii erau tari, ca de lemn și astfel datorită aerului uscat din Tibet aceștia puteau fi păstrați ani de-a rândul. Primele zile mi-am împărțit timpul între ierburi și planoare. Bătrânul Maestru se bucura de o mare influență și spunea el, era la fel de important pentru viața mea, conform horoscopului, să cunosc la fel de bine atât plantele cât și planoarele. Trei zile pe săptămână le dedicam planoarelor, restul timpului eram călare de la un grup la altul pentru a învăța de la fiecare câte ceva despre plante, în minimum de timp. În călătoriile mele la înălțime, vedeam yak-ii încărcați de sacii în care se puneau plantele adunate. Multe plante erau bine cunoscute numai de către orientali, altele erau cunoscute și de către occidentali prin numele lor latin.

Cunoașterea ierburilor mi-a fost la fel de utilă ca și cunoașterea realizată prin experimentele mele „aeronautice".

Mai avu loc un accident: un călugăr care urmărea zborurile mele cu multă atenție, a crezut că poate realiza aceleași performanțe folosindu-se de un planor obișnuit. În aer l-am văzut făcând gesturi dezordonate, ca un posedat, încercând să-și recapete controlul. O mișcare greșită și zmeul îl basculă. Mătasea fu ruptă lemnul crăpat în două și călugărul se răsturnă. În timpul căderii cu capul în jos, din roba sa începură să cadă obiecte: un bol de tsampa, o cupă din lemn, un capișon și diverse alte obiecte de care nu avea nevoie. După un ultim zvâcnet sfârși prin a cădea în prăpastie. O clipă mai târziu am auzit ecoul căderii sale.

Toate lucrurile plăcute se sfârșesc repede. Zilele noastre erau consacrate muncii, unei munci adesea penibilă, dar cele trei luni trecură repede. Astfel se termină această vizită la lamaseria Tra Yerpa. Maestrul Planoarelor îmi oferi un minunat model de zmeu care îl fabricase special pentru intențiile mele.

A doua zi am pornit pe drumul de întoarcere.

Ca și la venire, un grup mic mergea în frunte, apoi era urmat de grosul expediției format din călugări, acoliți, animale care mergeau mai încet.

Am regăsit Muntele de Fier cu bucurie, dar nu fără melancolia de a-mi fi părăsit noii prieteni și viața mai liberă de la munte.

CAPITOLUL XIII

PRIMA VIZITĂ ACASĂ

Revenisem la timp pentru sărbătorile de LOGSAR, Anul Nou pentru noi. Trebuia totul curățat și spălat. A cincisprezecea zi, Dalai Lama veni la Catedrală. Când oficiile fură terminate el începu turul BARKHOR (drumul care înconjoară Yo-Kang și Casa Consiliului) trecu prin fața târgului și sosi în cartierul marilor case comerciale unde procesiunea luă sfârșit. Din acest moment, solemnitatea făcu loc veseliei. Zeii erau lăsați în pace: venise momentul plăcerilor și distracțiilor. Pe socluri imense, înalte de zece paisprezece metri erau puse modelaje realizate din unt colorat sau basoreliefuri reprezentând scene din cărțile sfinte. Dalai Lama se opri în fața fiecărei lucrări expuse. Prețul anual al modelajului se cuvenea Lamaseriei unde se realizase opera cea mai reușită. Acest gen de sărbătoare nu ne plăcea deloc la Chakpori: le consideram naive și plicticoase ca și cursele de cai fără cavaleri care se derulau pe plaiurile de la Lhassa. Statuile gigantice ale eroilor noștri legendari ne plăceau mai mult. Pe o simplă schelă din lemn repezentând corpul era fixat un cap enorm într-un stil realist. În interior, în dreptul ochilor erau dispuse două lămpi de unt. Când flacăra pâlpâia, ochii păreau că se animă. Călugări robuști urcați pe eșafodaj, luau loc în carcasă. Ei erau victime a tot felul de accidente extraordinare. Uneori eșafodajul nu era solid și cădeau, alteori alunecau pe drum sau când lămpile pâlpâiau prea tare statuia putea lua foc și asta era o catastrofă.

Câțiva ani mai târziu am mers după statuia lui Buddha, Zeul Medicinii, care avea mai mult de opt metri. Roba flutura în jurul picioarelor mele – eu fiind urcat pe un eșafodaj – și moliile se învârteau în jurul meu, căci veșmintele domnului tocmai erau scoase din magazie. În momentul când am început să le desfac, praful care ieșea din ele îmi provoacă o serie de strănuturi care îmi punea în pericol echilibrul și cu fiecare strănut de care eram scuturat, mai cădea o picătură din untul fierbinte al lămpii, pe craniul meu, complet ras și în consecință sensibil; căldura era teribilă.

Eram într-o cumplită stare de disconfort din cauza moliilor, a strănutului și a lămpii căreia i se topise untul, dar trebuia să suport, căci Dalai Lama ne privea înaintând.

În acea seară un personaj important îmi spuse:

– Excelentă reprezentare, Lobsang. Puteai fi un perfect comedian.

Nu i-am mărturisit că gesturile mele care i se păruseră amuzante erau fără voia mea, dar niciodată nu m-am mai dus la statui.

Cinci sau șase luni după această „reprezentare" o furtună se porni dintr-o dată ridicând nori de praf și pietricele. Mă aflam în acel moment pe acoperiș pentru a pune plăci de aur care serveau la impermeabilizarea acoperișului. Vântul mă rostogoli pe un alt acoperiș, șase, șapte metri mai sus apoi altă rafală mă purtă la circa o sută de metri de drumul Lingkhor unde era o mlaștină. M-am dezmeticit la contactul cu apa, cu o vie durere în brațul și umărul stâng. Am reușit să mă ridic în genunchi, să mă spăl de noroi și m-am târât pe marginea drumului unde era soare. Nu aveam decât un gând: să ajung cât mai repede la lamaserie. Mergeam înainte ca un orb pe Muntele de Fier. Pe drum am mai întâlnit alți călugări care purtau corpul unui tânăr zdrobit de pietre. Ei ne-au ajutat să ajungem la ghidul meu care mă examină rapid.

– Oh, oh, micuților! N-ar fi trebuit să ieșiți pe un timp ca ăsta.

Apoi, privindu-mă în ochi:

– Un braț și o claviculă scrântite, Lobsang. Trebuie să le punem la loc și voi încerca să te doară cât mai puțin posibil.

Tot vorbind și înainte ca eu să înțeleg ce face îmi și pusese clavicula la loc, apoi brațul, unde durerea era mai acută. În ziua aceea am rămas în pat.

A doua zi, ghidul meu veni să mă vadă.

– Nu trebuie să rămâi în urmă cu lecțiile, zise. De aceea vom studia împreună aici. Vei încerca o repulsie pentru lucrurile noi și de aceea te voi hipnotiza.

Închise voleurile și camera se cufundă în întuneric. Numai luminile din altar ardeau slab. Luă o cutie pe care o puse în fața mea, pe o etajeră. Mi se părea că văd lumini strălucitoare, culori, panglici și apoi totul se pierdu într-o explozie liniștită de lumină.

A trebuit să rămân adormit câteva ore. Când m-am trezit, am văzut prin fereastra deschisă umbrele purpurii ale nopții care cuprinseseră valea.

Luminițe scânteiau la ferestrele Potalei. Garda își făcea rondul. Puteam vedea întreg orașul. În acest moment, intră ghidul meu.

– Ah, spuse, iată-te în fine înapoi. Ne-am gândit că lumea astrală îți este atât de plăcută încât îți vei prelungi șederea. Presupun că acum îți e o foame teribilă!

Abia la aceste cuvinte mi-am dat seama că îmi e o foame teribilă. Mi s-a adus de mâncare și în timp ce mâncam mi se spunea:

– Normal, puteai să fii mort din această căzătură, dar stelele au anunțat că viața ta se va sfârși la o vârstă înaintată în țara Indienilor Roșii (America). Călugării asistă în acel moment la slujba pentru celălalt cu care ai fost și care nu mai este printre noi datorită loviturii în cădere.

Experienţele mele îmi dovediseră că voiajele astrale erau foarte plăcute. Dar îmi aminteam că, chiar dacă nimănui nu-i plăcea şcoala, totuşi toţi rămâneau vii, pentru a învăţa că viaţa pe pământ e o şcoală şi încă una dură! „Iată-mă deci, cu două oase zdrobite, gândeam, pentru că trebuie să mai studiez!"

Următoarele două săptămâni instrucţia mea, a fost şi mai concentrată ca de obicei pentru a mă împiedica să mă gândesc la oasele mele zdrobite (aşa mi s-a spus). La sfârşitul acestei perioade fracturile erau sudate, dar eu mă simţeam slăbit şi sufeream în continuare.

Într-o dimineaţă, când am intrat în camera sa, Lama Mingyar Dondup tocmai citea o scrisoare. Îşi ridică ochii spre mine:

– Lobsang, spuse, avem un pachet de ierburi medicinale care trebuie să ajungă la Onorabila ta Mamă. Ai putea să-l duci chiar tu şi să-ţi petreci ziua cu ea.

– Sunt sigur că tata nu va dori să mă vadă, am răspuns. El n-a vrut să mă privească în ziua în care ne-am întâlnit la Potala, pe scară.

– Este normal. El ştia că ai venit să capeţi binecuvântarea de la Cel mai Ilustru şi nu putea să ţi se adreseze în absenţa mea.

El mă privi cu ochii plini de ironie şi începu să râdă.

– În orice caz, tatăl tău nu va fi acasă mâine. Este plecat la Gyangtse pentru câteva zile.

A doua zi dimineaţa, ghidul meu mă privi din cap până-n picioare.

– Hm, spuse, eşti puţin palid, deşi eşti curat, îngrijit ceea ce este foarte important pentru o mamă. Iată o eşarfă şi nu uita că eşti un lama şi că trebuie să te conformezi tuturor regulilor. Ai venit aici pe jos, dar azi vei putea lua cel mai bun dintre caii noştri albi.

Sacul de piele conţinând ierburi îmi fu adus şi era frumos decorat cu panglici de mătase. Nu trebuia să mur-

dăresc această eșarfă și de aceea am scos-o fiind hotărât s-o pun numai după ce aș fi ajuns în fața părinților mei. Eu și calul am coborât colina. La jumătatea drumului el se opri, întoarse capul și mă privi cu atenție. Aparent, eram departe de a-i place, căci după un nechezat, o luă la goană, ca și cum mă văzuse părea mult. În Tibet, lama pasionați de ortodoxie merg numai pe măgari căci aceștia sunt considerați asexuați. Ceilalți mai puțin conformiști merg pe cai sau ponei. În ceea ce mă privește, îmi place să merg pe jos când am acest prilej. Ajungând la piciorul colinei am respirat ușurați. Probabil că tot din rațiuni religioase drumul de la Lingkhor cotea întotdeauna în sensul acelor de ceasornic. După ce am luat-o la dreapta am traversat drumul spre Drepung și am continuat circuitul spre Lingkhor.

În fața Potalei m-am gândit că nu se putea compara ca frumusețe cu Chakpori. Apoi am tăiat drumul Indiilor lăsând în spate Kaling Chu și Templul Șarpelui.

Puțin mai departe se afla intrarea la fostul meu domiciliu: cum mă zăriră, servitorii se grăbiră să deschidă porțile. Am intrat în curte, stând drept în șa și nutrind speranța că nu voi cădea. Din fericire unul dintre servitori veni să-mi ia hamurile, iar eu m-am lăsat să alunec încet pe sol. Ne-am schimbat eșarfele de ceremonie, eu și Intendentul.

– Binecuvântează această casă și pe toți cei care o locuiesc, Onorabile Lama Doctor și Domn, spuse.

– Poate Buddha, cel Pur, cel care vede totul, îți va da binecuvântarea și sănătatea, am răspuns.

– Onorabile Domn, Stăpâna Casei mi-a ordonat să vă conduc la ea.

În timp ce intram, unul după altul, ca și cum singur n-aș fi fost capabil să nimeresc drumul, am înfășurat eșarfa în jurul sacului de piele. Am urcat la etajele superioare în cel mai frumos salon al mamei. „Pe mine nu mă lăsa să vin niciodată aici, când eram doar fiul său", gândeam. Dar

acest gând fu înlocuit de dorința de a o rupe la fugă, când, am zărit că salonul era plin de femei.

Înainte de a putea să plec, mama se apropie de mine și mă salută:

– Onorabile Domn și Fiu, prietenele mele au venit să audă din gura Dv. cum a fost întâlnirea cu Cel mai Apreciat.

– Onorabilă Mamă, am răspuns. Regulile ordinului meu îmi interzice să vă relatez ce mi-a spus. Lama Mingyar Dondup mi-a ordonat să vă aduc acest sac cu ierburi și să vă ofer această eșarfă de salut.

– Onorabile Lama și Fiu, aceste doamne au venit de departe pentru a afla ce se petrece în casa celui Foarte Profund și pentru a auzi vorbindu-se despre el. Este adevărat că citește reviste indiene și că are o sticlă care îi permite să vadă prin pereții camerelor caselor?

– Doamnă, eu nu sunt decât un biet lama – doctor, abia întors de la munte și chiar indignat de a vă vorbi despre șeful ordinului nostru. Eu nu sunt decât un mesager.

O tânără fată se apropie de mine:

– Nu mă recunoști? Sunt Yaso!

Adevărul e că o recunoscusem căci era cea mai „decorativă", dintre cele opt, nouă femei. Era prea mult pentru mine. Toate mă priveau înfometate de vești.

– Onorabilă Mamă, am spus, acum după ce mi-am transmis mesajul trebuie să mă întorc la treburile mele. Am fost bolnav și am multe de făcut.

Am salutat adunarea și m-am întors cât am putut de decent. Intendentul intrase în biroul său și un servitor mi-a adus calul.

– Fii atent când mă ajuți să urc în șa, i-am spus, căci am avut recent brațul și umărul rupt și nu pot singur.

El deschise porțile și am ieșit în momentul în care mama apăruse în balcon și striga ceva. Calul alb o luă la stânga pentru a urma, în sensul acelor de ceasornic noul

drum de Lingkhor. Mergeam încet căci nu voiam să mă întorc prea repede. Am trecut pe la Gejö-po Linga Muru Gompa, pe scurt am făcut turul complet al orașului.

La întoarcere, l-am văzut pe Lama Mingyar Dondup.

– Ei bine, Lobsang, ai un aer cam abătut.

– Abătut ziceți? La mama era o ceată de femei care voiau informații despre Cel mai Profund și voiau să știe ce mi-a spus. Le-am spus că regulile Ordinului nostru îmi interzic să le relev ceea ce a fost. Închipuiți-vă toate aceste femei mă devorau cu ochii!

Ghidul meu fu scuturat de un uriaș hohot de râs.

– Cel mai Apreciat voia să știe dacă ești fixat aici sau te mai gândești încă la casa și la părinții tăi.

Viața monahală îmi răsturnase noțiunile asupra vieții în societate; pentru mine femeile erau creaturi bizare (și chiar mai sunt încă).

– Dar casa mea este aici, am exclamat. Eu nu vreau să mă întorc la tatăl meu. Toate acele femele pictate cu părul gras... și felul în care mă priveau. Ele scoteau mici strigăte ascuțite și culorile lor astrale erau oribile! Onorabile Lama și Ghid, nu mă mai trimiteți acolo!

– Oh, Lobsang, închipuiești că ai fi în fruntea unei cete de femei! Mama ta a dat o recepție astăzi, în cinstea ta și femeile au nevoie de amuzament.

Ghidul meu nu mă lăsa să uit ușor aventura mea! Dar după o săptămână mi s-a spus din nou că Dalai Lama se interesează de mine și că a decis să merg din nou la părinții mei, când mama va da o recepție.

Nimeni nu se opunea niciodată deciziilor Celui mai Apreciat. Noi toți îl iubeam nu ca pe un Dumnezeu ci ca pe un om autentic, așa cum era. Caracterul său era prea viu, dar întotdeauna era imparțial în exercitarea obligațiilor sale. Cât despre accesele sale de furie, ele nu durau niciodată mai mult de câteva minute. El era șeful Suprem al Statului și al Bisericii.

CAPITOLUL XIV

CUM UTILIZEZ CEL DE-AL III-LEA OCHI

Într-o dimineață când eram liniștit și mă gândeam cum să-mi petrec o jumătate de oră pe care o mai aveam înaintea slujbei, Lama Mingyar Dondup mă găsi:

– Hai să facem un tur, aș avea o mică treabă pentru tine.

Eram foarte fericit să ies cu el. Nu ne-a trebuit mult timp să ne pregătim. Când părăseam templul, una dintre pisici ne înconjură cu atâta afecțiune, mieunând cu coada nemișcată, încât fu inposibil să o părăsim. Era un animal gigantic pe care îl numeam „pisică" bineînțeles, adică „Shi-mi" în tibetană. El merse înaintea noastră, însoțindu-ne majestuos până la jumătatea înălțimii muntelui. Acolo, păru că și-a amintit subit ceva și o zbughi înapoi spre templu.

Pisicile noastre nu erau alese numai pentru latura lor decorativă; ele asigurau o pază feroce în jurul numeroaselor pietre prețioase care erau răspândite la picioarele statuilor sacre reprezentând câini – buldogi imenși – capabile să răstoarne un om și să-l transporte în cameră. Dar acești câini puteau fi otrăviți sau pușI pe fugă. Acest lucru nu era valabil și pentru pisici. Când atacau, numai moartea putea să le mai oprească. Ele erau de tip „siamez". Cum în Tibet era frig, blana lor era spre negru. Mi s-a spus că în țările calde blana este albă, temperatura

având deci o puternică influență asupra culorii. Ochii sunt albaștri și labele din spate lungi. Coada seamănă cu un bici. Cât despre voci!... Nici o pisică nu are una asemănătoare: Volumul și registrul său fiind incredibile.

Când erau „de serviciu" aceste pisici patrulau în templu cu un pas liniștit, dar alert ca niște umbre în noapte. Dacă cineva întindea mâna spre una din aceste jucării pe care ele le păzeau – pisica sărea din obscuritate și îi prindea mâna. Dacă persoana nu dădea drumul obiectului, altă pisică aflată în spatele statuii, îi sărea la gât. Aceste pisici au gheare mai lungi decât cele ale „pisicii obișnuite" și nu se lasă prinse niciodată. Ele pot răni câinii, punând pe fugă buldogii cei mai sălbatici. Când sunt de serviciu nu lasă să se apropie decât persoanele care le sunt familiare.

Ne-am continuat promenada. La poalele muntelui am luat-o spre dreapta la Pargo Kaling și satul Sho. Am trecut podul și ne-am întors încă o dată la dreapta spre vechea Misiune Chineză. Mergând, Lama Mingyar Dondup îmi spuse:

– A sosit o delegație chineză. Vreau să ne aruncăm o privire să vedem ce impresie ne fac.

Prima mea impresie a fost net defavorabilă. În interiorul misiunii, chinezii umblau de colo-colo cu un aer arogant sau goleau cutiile și dulapurile din care scoseseră destule arme ca să echipeze o mică armată. Înălțimea mea îmi permise să fac investigații mai ușor decât un adult. Am reușit într-adevăr să mă urc pe o fereastră și să privesc înăuntru unde am fost zărit de un chinez care aruncă cu ceva în mine înjurându-mi strămoșii. Am reușit să mă retrag la timp.

La întoarcere i-am zis Ghidului meu:

– Aurele lor deveniseră roșii ca și banderolele de la încheietura mâinii.

Lama Mingyar Dondup rămase gânditor tot drumul.

– M-am gândit mult la chinezi, îmi spuse după cină, și aș vrea să-i sugerez Celui mai Apreciat să folosească darurile tale excepționale. Crezi că ai putea să observi de după un paravan chinezii?

N-am putut decât să-i răspund:

– Dacă Dv. credeți înseamnă că sunt capabil.

A doua zi nu l-am văzut pe Ghidul meu, dar în următoarea zi mi-a dat de lucru în cursul dimineții, iar după masa de prânz m-a chemat deoparte.

– Vom merge să ne plimbăm în această după-amiază. Iată o eșarfă de prim rang. Nu-i nevoie să fii clarvăzător ca să știi unde mergem. Ai zece minute ca să te pregătești. Ne reîntâlnim aici după ce vorbesc mai întâi cu Abatele.

Am urmat din nou drumul care cobora muntele. Pe o scurtătură am ajuns rapid la Norbu Linga. Dalai Lama prefera să-și petreacă aici multe din momentele sale de libertate. Văzută din exterior Potala era un loc superb, dar înăuntru, din cauza numeroaselor lămpi cu unt, aerul devenea de nerespirat. În cursul anilor untul se răspândise pe podele și nu rareori vedeai câte un lama care, plin de demnitate cobora ținându-se de rampă, dar pierzându-și brusc echilibrul din cauza unei bucăți de unt acoperit de praf. Totuși, Dalai Lama prefera să-și petreacă la Norbu Linga cel mai mult timp.

Norbu Linga, care nu era mai vechi de o sută de ani, era înconjurată de o centură de ziduri de patru metri înălțime. Palatul cu cupole aurite era compus din trei clădiri rezervate administrației. Un loc închis era protejat de al doilea zid servind drept grădina în care se plimba Dalai Lama.

Funcționarii nu aveau dreptul să penetreze acest loc. Am parcurs prin această grădină cam treizeci de metri și am ajuns în fața unui lac artificial de mare frumusețe, amenajat, având două insule fiecare, unde, în reședința sa putea fi găsit Dalai Lama care își consacra zilnic ore îndelungate

meditației. În interiorul Parcului erau instalate cartierele gărzii sale personale formate din aproximativ cinci sute de persoane. Era locul unde-l întâlnisem prima dată.

După ce am traversat grădinile admirabile am intrat în locul închis trecând printr-o poartă spendidă. Păsări de toate speciile imaginabile, decorau peisajul și noi nu voiam să le deranjăm. Apele liniștite ale lacului străluceau ca o oglindă. Cărarea pietruită ducea spre insula cea mai îndepărtată. Acolo, Cel mai Apreciat era într-o meditație profundă. La apropierea noastră ridică ochii și ne surâse. În genunchi depuserăm eșarfele noastre la picioarele sale și ne invită să luăm loc în fața lui. Apoi sună să aducă ceaiul fără de care un tibetan nu poate susține o conversație. Așteptând, îmi vorbi despre animalele din parc și îmi promise că mi le va arăta mai târziu.

Ceaiul fu scurt. Când lama care îl adusese plecă, Dalai Lama mă privi:

– Bunul meu prieten Lama Mingyar mi-a spus că nu ți-au plăcut culorile aurei delegației chineze. El zicea că toți erau înarmați până în dinți. În toate încercările la care ai fost supus, clarviziunea ta n-a dat greș. Ce crezi despre acești oameni?

Întrebarea sa mă puse în încurcătură. Nu-mi plăcea – cu excepția Ghidului meu – să comentez cu nimeni ceea ce vedeam în aura oamenilor și ce semnificații aveau „culorile" pentru mine. Mă gândeam că cel care nu-i capabil să le descifreze nu trebuie să știe ceea ce știam eu. Dar cum să spun asta șefului Statului?

– Onorabile Protector, am răspuns, sunt complet nepriceput în arta de a citi aura străinilor și deci, nedemn să-mi exprim o părere.

N-am apucat să mai spun și altceva că cel Foarte Profund replică:

– Ești dintre cei care au primit talente particulare la naștere. Aceste talente au fost dezvoltate prin cele mai

vechi practici. Este de datoria ta să vorbești. Ai fost crescut în acest scop. Te ascult.

– Onorabile Protector, intențiile acestor oameni sunt diabolice, culorile lor indică trădarea.

N-am spus mai mult, dar Dalai Lamă păru satisfăcut.

– Bine spus, ai repetat ceea ce i-am spus lui Mingyar Dondup. Mâine te vei strecura în spatele acestui paravan și vei observa chinezii când vor fi aici. Trebuie să le știm intențiile. Ascunde-te acum, să vedem dacă te observă cineva.

Am făcut o repetiție în care lama erau chinezii care se străduiau să mă găsească. Am surprins gândul unuia dintre ei.

– Dacă îl găsesc voi fi avansat?

Dar n-avea cum, căci privi alături. În fine, Cel Foarte Profund fu satisfăcut și mă chemă. După câteva minute ne spuse să revenim a doua zi căci delegația chineză încerca să-i impună un tratat. Cu acest gând obsedant am plecat la Chakpori.

A doua zi, spre ora unsprezece am intrat în incinta interioară după ce am coborât drumul pietros de la Muntele de Fier. Dalai Lama m-a primit surâzând și m-a întrebat dacă vreau să mă odihnesc sau pot să mă strecor în ascunzătoare. La ordinul său, ni se aduse o mâncare delicioasă, conserve din India, a căror nume nu-l știu. După ce am prins forțe am putut recepta cu ușurință exercițiile de imobilitate la care am fost supus. Imobilitatea absolută – indispensabilă pentru a putea medita – nu este greu de realizat de călugării lama. De la vârsta cea mai fragedă – șapte ani – am fost învățat să stau ore întregi nemișcat. Pentru aceasta, mi se instala o lampă de unt aprinsă, pe cap, eu trebuind să rămân în poziția lotus până când untul se topea în totalitate, adică aproximativ douăsprezece ore. O ședință de trei-patru ore nu prezenta deci nici un fel de dificultate.

Dalai Lama era așezat în fața mea, în poziția lotus, pe un tron plasat la doi metri de sol. El era imobil, eu la fel.

Strigăte răutăcioase și numeroase exclamații în chineză ajunseră până la noi. Apoi fură admiși în curtea interioară, conduși de gardieni până la drumul pietruit din fața intrării Pavilionului.

Un mare Lama cânta: OM! MA-NI PAD-ME HUM, dar chinezii în loc să repete aceeași mantră, cum cerea politețea, răspunseră în limba lor:

– O-MI-T'O-FO (Ascultați-ne).

– Treaba ta nu-i prea grea, Lobsang, ei își arată adevăratele culori.

Din ascunzătoarea mea le vedeam aurele strălucind. Observasem reflexele unui roșu murdar și violentele vâltori ale gândurilor îmbibate în ură. Vedeam că erau brăzdate și striate de benzi violent colorate. Aurele lor nu aveau textele luminoase, clare și pure pe care le dau gândurile elevate. Ele relevau suflete copleșite de materialism și crimă.

Acești chinezi erau tipul de oameni despre care putem spune: „cuvintele lor sunt frumoase, dar sufletele lipsite de loialitate".

L-am privit pe Dalai Lama ale cărui culori indicau tristețea, căci își amintea de timpul petrecut în China.

Totul la el îmi plăcea. Niciodată Tibetul nu avusese un astfel de conducător. El era un temperament violent, chiar foarte violent... și dârele luminoase roșii care îi traversau aura se refereau la Istoria sa, la faptul că el era cel mai mare dintre toți Dalai Lama și devotat în totalitate țării. Aveam pentru el o reală afecțiune și în inima mea se situa imediat după Lama Mingyar Dondup care îmi inspira mai mult decât afecțiune.

Întrevederea se prelungi mult, fără însă a putea să ajungă la concluzii utile, căci acești oameni nu veniseră în calitate de prieteni, ci de dușmani. Ei aveau obsesii din

care nu puteau ieși prin metodele propuse. Ei doreau teritorii, doreau să dirijeze politica Tibetului și mai presus de orice doreau aur! Acest aur, care fusese scopul tuturor expedițiilor există în mari cantități în Tibet, unde este considerat metal sacru. După credințele noastre, a răscoli minele pentru a găsi aur echivalează cu a profana solul, într-un fel pe care tibetanii nu vor să-l facă. Există maluri ale râurilor unde se pot găsi pepite aduse de curentul apelor din înălțimea munților. În regiunea Chang Tang, am văzut aur pe malurile unor râuri, așa cum în alte părți este nisipul. Aceste pepite, topite, servesc la realizarea ornamentelor pentru temple, metalul sacru fiind rezervat deci locurilor sacre. De asemenea, lămpile cu unt erau confecționate din aur. Din nenorocire însă, aurul fiind un metal moale, adesea acestea se deformau.

Suprafața Tibetului este aproape de opt ori mai mare decât a Marii Britanii. Imense regiuni sunt practic neexplorate și știu din numeroase călătorii pe care le-am făcut cu Lama Mingyar Dondup că sunt cantități imense de aur, argint și uraniu. Dar noi n-am permis niciodată occidentalilor să prospecteze aceste regiuni în ciuda insistențelor, din cauza vechiului nostru dicton: „acolo unde vin oamenii din Occident, va fi război!" Când vorbim în această carte despre „trompete aurite", „tăvi din aur", „corpuri acoperite de aur", cititorul este rugat să nu uite că în Tibet aurul nu este un metal rar, ci sacru. Țara noastră ar putea fi un imens rezervor de bogății deschis întregii lumi, dacă umanitatea ar consimți să se unească și să muncească în pace în loc să se epuizeze într-o iluzorie luptă pentru cucerirea puterii.

*

Într-o dimineață când eram ocupat să copiez un vechi manuscris pentru a-l da la gravat, veni Lama Mingyar.

– Lobsang, îmi spuse, lasă-ţi treburile. Vom merge împreună la Norbu Linga să analizăm, fără a fi văzuţi, culorile unui străin venit din lumea occidentală. Grăbeşte-te căci vrea să ne vorbească. Fără eşarfe, fără ceremonii, grăbeşte-te.

Ce aş fi putu răspunde? L-am privit o clipă şi apoi m-am ridicat.

– Îmi voi pune o robă curată, Onorabile Lama şi Maestru şi vă voi urma. Nu mi-a trebuit prea mult timp să fiu gata şi am plecat pe jos pentru că aveam numai opt sute de metri de mers. La baza muntelui unde căzusem şi-mi zdrobisem osul, am traversat un mic pod care ne permise să ajungem pe drumul de la Lingkhor. Tăindu-l am ajuns la Norbu Linga unde gardienii recunoscându-l pe Lama Mingyar Dondup ne conduseră rapid la grădina interioară unde, într-o galerie era Dalai Lama. Fără să-i ofer eşarfă, m-am simţit ridicol, căci nu ştiam ce să fac cu mâinile.

Cel Foarte Profund ne privi surâzând.

– Aşează-te Mingyar, spuse, şi tu Lobsang. Nu v-aţi pierdut timpul!

Aşezaţi, aşteptam să vorbească. El medită un timp oarecare, ca şi cum încerca să-şi pună ordine în gânduri.

– E destul timp de când armata engleză ne-a atacat sfânta ţară. Eu eram atunci în India, prima etapă a unui voiaj mai lung. Era anul Câinelui de Fier, când chinezii ne-au invadat. Invazia lor a fost o consecinţă firească a invaziei Britanicilor. Am reluat drumul Indiilor şi l-am întâlnit pe omul pe care îl vom vedea azi.

Asta o spun pentru tine, Lobsang, căci Lama Mingyar Dondup mă va însoţi. Britanicii ne-au făcut promisiuni care n-au fost ţinute. Astăzi vreau să ştiu dacă acest om este sincer. Tu, Lobsang nu vei înţelege discursul său; ei nu vor putea deci să te influenţeze. Instalat în spatele acestui paravan vei putea să observi totul, fără să fii văzut. Priveşte-i aura şi notează-ţi impresiile aşa cum te-a învăţat maestrul tău, care te iubeşte atâta.

Acum Mingyar, arată-i ascunzătoarea.

În spatele ascunzătoarei mele auzeam păsărelele care se balansau pe crengile copacilor. Norii alunecau pe cer. Ce mult mi-ar place să simt trepidația unui planor sub picioarele mele!... Vântul sufla în mătasea care cânta ca o coardă de ghitară. Deodată am tresărit ca și cum aș fi avut un accident. Un minut am crezut că am adormit pe marginea unui zmeu și am căzut. Dar nu era decât zgomotul ușilor de la grădina interioară. Lama în robe aurite din casa lui Dalai Lama intrară în compania unui om îmbrăcat foarte extravagant. Mă temeam să nu fac zgomot, dar îmi venea să izbucnesc în râs. Omul era înalt și subțire. El avea părul alb, o față albă, sprâncene rare, ochi înfundați și o gură foarte dură. Dar costumul său! Era croit prost dintr-un material ordinar și avea în față două rânduri de nasturi strălucitori. Se vedea că era lucrat de un croitor neîndemânatic care îi tăiase gaura de la gât prea mare.

În Tibet oamenii au mânecile atât de lungi încât acoperă și vârfurile degetelor; or mânecile acestui om erau până la încheietura mâinii.

– Acesta nu poate fi totuși un muncitor, mă gândeam, mâinile lui sunt îngrijite. Poate nu știe să se îmbrace altfel. „Roba" sa coboară până la coapse.

– Trebuie să fie foarte sărac, mă gândeam.

Pantalonii săi erau strâmți și prea lungi căci trebuise să-i întoarcă.

– În această ținută trebuie să se simtă foarte incomod. I-am privit picioarele; într-adevăr ciudate, închise în niște lucruri curioase negre și lucioase parcă erau acoperite cu gheață. Nimic nu semăna cu botinele noastre din fetru. Mecanic, i-am privit culorile aurei și am tras concluzii. Omul se exprima câteodată în tibetană într-un fel remarcabil pentru un străin, apoi scotea cea mai stranie combinație de sunete pe care n-am mai auzit-o niciodată. Probabil că era engleză. Când își băgă mâna într-una din

piesele pe care le avea în părțile laterale și scoase o bucată de pânză albă pe care și-o plimbă pe sub nas și la gură, apoi scoase un sunet ca de tropetă, am rămas stupefiat.

– Este un mod de a-l saluta pe Cel mai Apreciat, gândeam. Salutul fiind terminat, omul își introduse pânza în același loc. Apoi căută în alt loc și scoase mai multe acte dintr-o hârtie de o calitate necunoscută. În timp ce a noastră este galbenă, zgrumțuroasă, a lui era albă, subțire și netedă.

– Cum o putea să scrie pe o astfel de hârtie?

Omul luă apoi un mic bastonaș de lemn, ascuțit la un capăt și începu să mâzgălească hârtia, așa cel puțin mi s-a părut. Se așeză pe o formă de lemn suspendată pe patru picioare. Era probabil infirm. Coloana sa vertebrală era deformată, căci ținea mâinile pe două bucăți de lemn care erau prinse de spatele obiectului pe care stătea! Ținea picioarele când drepte, când încrucișate și apoi, spre mirarea mea ridică un picior punându-l peste celălalt și-l îndreptă spre Dalai Lama. Apoi își schimbă imediat poziția. Cel mai Profund îi făcu onoarea să se așeze pe ceva asemănător cu picioarele atârnate ca și el. Acest vizitator avea un nume foarte curios „instrument muzical feminin" precedat de două decorațiuni. De acum înainte îi voi spune pe numele său englezesc: C.A. Bell. Culorile aurei sale arătau că starea sănătății sale era mediocră. Fără îndoială, climatul nu-i pria. El părea sincer dornic de a intra în serviciu – dar nu voia să riște să compromită retragerea sa în defavoarea guvernului. De acestea mi-am dat seama după culorile aurei. El dorea să urmeze o anumită politică, dar guvernul său fiind în opoziție nu-i mai rămânea decât să spere că viitorul îi va da dreptate.

Noi eram foarte bine informați asupra acestui M. Bell. Aveam toate datele necesare: data nașterii, punctele culminante ale carierei sale, pe scurt tot ceea ce ne permitea să-i

prevedem viitorul. Astrologii descoperiseră că el trăise în Tibet într-o viață anterioară și își exprimase dorința de a trăi în Occident în speranța apropierii Estului de Vest. El m-a lăsat să înțeleg că a vorbit despre asta în ultima lui carte. Noi eram convinși că dacă el ar fi putut să influențeze guvernul țării sale, invazia chineză n-ar fi avut loc. Dar această invazie a fost prezisă și prezicerile se îndeplinesc întotdeauna.

Guvernul englez părea foarte nemulțumit: el se temea că Tibetul nu se va alia cu Rusia, ceea ce nu-i convenea. Anglia refuza să semneze un tratat cu noi și în același timp nu dorea ca noi să stabilim relații amicale cu alte țări.

Englezii transpirau puternic cu gândul la Tibet, pe care fie că doreau să-l invadeze, fie să-l sugrume, fără preferință asupra soluțiilor abordate.

Acest domn Bell vedea că noi nu dorim să ne situăm de nici o parte. Noi am dori să rămânem între noi, să trăim evitând contactul cu străinii care ne aduceau nenorociri, suferințe și ruine.

Cel mai Apreciat fu satisfăcut când după plecarea d-lui Bell i-am prezentat observațiile mele, gândindu-se să-mi mai dea și alte sarcini.

– Da, da. Va trebui să-ți dezvoltăm în continuare capacitățile. Ele îți vor fi foarte necesare în țările îndepărtate, vei vedea. Îți vom face un tratament hipnotic mai îndelungat pentru a-ți fixa cunoștințele.

Sună unul dintre asistenți.

– Vreau să-l văd pe Mingyar Dondup, spuse, să vină imediat!

Câteva minute mai târziu l-am văzut pe Ghidul meu care venea liniștit spre noi. Mă întrebam dacă ar fi putut fi obligat să se grăbească! Dar cum Dalai Lama îl considera prieten el nu încerca să-l preseze.

Ghidul meu se așeză aproape de mine în fața celui Foarte Profund. Un servitor îi servi repede un ceai cu unt

şi „lucruri din India". Când totul era pregătit, Dalai Lama luă cuvântul.

– Mingyar, nu te-ai înşelat, Lobsang este foarte dotat! Poate progresa şi trebuie să progreseze. Ia toate deciziile care ţi se par necesare pentru ca el să primească repede şi complet tot ce îi trebuie. Foloseşte toate mijloacele disponibile, căci cum am fost adesea avertizaţi zile rele se vor abate asupra ţării noastre şi trebuie să avem pe cineva capabil care să combine cărţile cu artele vechi.

Astfel ritmul zilelor mele fu accelerat. În continuare am fost chemat la toate întrevederile lui Dalai Lama pentru a „interpreta" aurele oaspeţilor săi.

Am ghicit un vizitator atras de Potala şi de Norbu Linga. La Potala m-am putut folosi de telescoapele pe care le iubeam atâta. Unul dintre ele era montat pe un trepied greu şi puteam să studiez şi stelele până noaptea târziu.

În compania lui Mingyar Dondup, am putut adesea să observ oamenii din Lhassa.

Puterea sa pentru clarviziune ca şi experienţa asupra oamenilor îi permiteau să controleze şi să aprofundeze judecăţile mele. Îi plăcea să meargă şi să asculte strigătele negustorilor care îşi lăudau marfa şi în acelaşi timp să compare cu ceea ce aveau de vânzare, constatând adesea că gândurile lor nu aveau secrete pentru noi. Astfel memoria mea fu îmbogăţită şi prin mesaje din cărţi pe care mi le citea, apoi eu trebuia să le reproduc de multe ori într-o stare de hipnoză prelungită pentru a-mi însuşi mai rapid fragmente din scrierile noastre foarte vechi.

CAPITOLUL XV

SECRETELE DIN NORD ȘI YETI

În această perioadă mergeam în regiunea Pământurilor Înalte din Chang Tang. Mă voi mulțumi doar cu o scurtă descriere a acestei regiuni, căci ar trebui tomuri pentru relatarea fidelă a acestei expediții. Dalai Lama binecuvântase individual cincisprezece membri din grupul nostru și plecarăm în cea mai bună dispoziție spirituală pe spatele cățârilor, căci aceștia puteau merge și în locuri înaccesibile cailor. Am urmat fără să ne grăbim Tengri Tso, până la marile lacuri Zilling Nor, mergând mereu spre nord. După ce am străbătut ușor lanțul Tangla, ne-am aflat într-o regiune neexplorată. Care a fost durata acestei părți a călătoriei?

Mi-ar fi imposibil să apreciez căci timpul nu mai avea nici o semnificație pentru noi, iar noi n-aveam nici un motiv să ne grăbim. Avansam fără să obosim folosindu-ne energia pentru eforturile viitoare. Aveam în față aceiași munți și aceleași crevase care păreau fără final. În aceste condiții progresia noastră în acest „peisaj lunar" deveni din ce în ce mai dificilă. Curând catârii trebuiră să se odihnească Erau epuizați din lipsa oxigenului și incapabili să traverseze adâncurile pietroase deasupra cărora ne balansam agățați de corzi din piele de yak. Îi lăsarăm în cel mai ferit – adăpostit – loc posibil, împreună cu cinci oameni de-ai noștri care erau foarte obosiți ca să mai poată continua drumul.

Un vârf pietros care semăna cu botul unui lup îndreptat spre cer îi proteja de rafale de vânt care bântuiau peisajul pustiu. La baza eroziunii se formase un fel de cavernă. O mică potecă permitea coborârea într-o vale unde se afla o firavă vegetație care putea constitui hrana catârilor. Un râuleț cu sunet argintiu traversa platoul. Aici ne-am odihnit două zile înainte de a ne relua cumplita ascensiune. Bagajele ne zdrobeau spatele și aveam impresia că ne explodează plămânii. Dar continuam să înaintăm pe deasupra crevaselor. Adesea ne foloseam de pitoane și croșete din fier atașate de coarde. Se aruncau, unul câte unul, ne cățăram apoi îl recuperam, după ce înfigeam altul. Câteodată nu mai apucam să înfigem croșetele ci ne legam unul de centura altuia balansându-ne ca un pendul a cărei viteze se accelera la fiecare oscilație. Executam pe rând această oscilație căci era foarte obositoare și periculoasă. Unul dintre noi își zdrobi capul de stânci și cu mult efort am reușit să-i detașăm corpul de corzi și să-l abandonăm pe stânci pradă vântului, ploii și păsărilor.

Am luat locul călugărului abandonat. Știam din prezi-ceri că mă voi întoarce sănătos din această expediție și dovedeam un curaj riscant. Am avut un moment de mare cumpănă și după un balans periculos, am reușit să mă prind cu mâinile de roca cea mai apropiată. Eram epuizat. După ce m-am odihnit o clipă, am reușit să escaladez panta ajutat de coarda pe care mi-au aruncat-o tovarășii mei. Ajunși în vârful muntelui ne-am oprit și am făcut ceai. Dar acesta nu reuși să ne încălzească deloc și am continuat ascensiunea fără echipamentul necesar.

După trei zile petrecute pe o pojghiță de gheață am ajuns într-un loc pe unde puteam coborî panta, mergând însă pe pipăite, ca orbii. Apoi o ceață densă ne cotropi neștiind exact ce era, dacă era zăpadă sau nor, dar în orice caz era neplăcut, rece, umed și înaintam prin ea mai departe, tot mai departe ținându-ne unul de celălalt până

când la un moment dat am simțit sub picioare pietricele și nu gheață.

Mai întâi am crezut, mort de frig, că am fost transportat în câmpiile celeste. M-am frecat la ochi și m-am ciupit să văd dacă sunt din carne sau sfârșiat.

I-am văzut pe ceilalți tovarăși de călătorie, pe toți lângă mine... Era posibil să fi fost toți transportați în același loc și timp? După scurt timp am depășit perdeaua de ceață și iată ne era cald, o căldură care ne incomoda. Aerul era luminos. La picioarele noastre susura un râu printre norii de vapori. Peste tot creștea iarba cea mai verde pe care am văzut-o vreodată și care ne ajungea la genunchi. Eram stupefiați și speriați. Totul semăna a magie și depășea experiența noastră.

Lama Mingyar Dondup începu să râdă.

– Păreți să credeți că Zeii Gheții v-au capturat.

Îl priveam fără să ne mișcăm, înspăimântați.

– După ce vom depăși acest mal, dar pe deasupra, căci apa este fierbinte, mai mergem câțiva kilometri și ajungem într-un loc minunat, unde ne putem odihni.

Avu dreptate ca totdeauna. Trei kilometri mai departe ne-am lungit pe un covor de mușchi, după ce ne-am pus robele la uscat. Erau copaci cum nu mai văzusem niciodată și cum probabil nu voi mai vedea. Flori de culori vii, strălucitoare, creșteau peste tot. Era și un lac pe a cărui suprafață cerculețe și unde indicau prezența vieții. Aveam încă impresia că suntem vrăjiți și trecuți în alt plan de existență. Ce fusese frigul care ne făcea să murim?

Eram incapabili să decidem. Vegetația era luxuriantă, aș zice chiar tropicală. Anumite păsări erau o specie care, chiar azi mi se pare stranie. Țara este vulcanică. Izvoare calde țâșneau cu apă sulfuroasă. Ghidul meu ne spuse că nu existau decât două astfel de locuri în Pământurile Înalte. Căldura subterană, izvoarele calde, ne explică el, și aerul cald sunt închise între pereți înalți pietroși.

Stratul de ceață albă pe care îl întâlnisem se forma în punctul de întâlnire între sursele calde și reci. Ne spuse, de asemenea, că văzuse schelete de animale gigantice, care, vii, aveau de la șase la zece metri înălțime. Am văzut și eu câteva.

În această regiune am văzut un yeti, pentru prima oară. Priveam niște plante, când la circa zece metri de mine, am văzut o creatură despre care am auzit vorbindu-se. În Tibet, într-adevăr, părinții amenință adesea copiii neascultători, cu Yeti.

– Stai cuminte, spun ei, sau vine Yeti să te liniștească.

Ei bine, gândeam, am venit eu la tine. Și asta nu-mi face nici o plăcere. Un moment ne-am privit, eu fiind efectiv înghețat de frică. El scoase un fel de mieunat curios, ca un pisoi, întinzând o labă spre mine.

Capul său avea lobii frontali vizibili, barba trasă înapoi și dinții foarte proeminenți. Mâinile și picioarele erau îndreptate spre exterior. Picioarele erau curbate, iar brațele depășeau lungimea normală. Am remarcat că, asemeni omului, mergeau pe latura exterioară a picioarelor (nu ca maimuțele).

Am continuat să îl privesc. După un strigăt scurt Yeti îmi întoarse spatele și fugi. Părea că merge cu pași gigantici. Mai târziu, am mai văzut unele de departe. Dar imediat ce ne vedeau se grăbeau să fugă. Lama Mingyar Dondup ne spuse că Yeti era forma primară a rasei umane, a căror evoluție a fost diferită. Ni se povestiseră multe despre Yeti care părăsiseră Pământurile Înalte pentru a se apropia de regiunile în care îi văzusem sărind. Există, de asemenea, povestiri despre femei singure răpite de Yeti. Poate este un mod de a-și perpetua specia? Călugărițele trebuiau până la urmă să confirme aceste povestiri, povestindu-ne cum unele dintre ele au fost răpite de Yeti în plină noapte. Dar incompetența îmi interzice să vorbesc despre aceste chestiuni. Tot ceea ce pot spune este că

sunt Yeti și mari și mici. Și am văzut, de asemenea, și schelete.

Unele persoane au pus la îndoială exactitatea declarațiilor mele privind Yeti.

S-ar părea că ar trebui să li se consacre tomuri întregi de ipoteze, dar autorii, pe baza unor mărturii să-și susțină teoriile! Eu i-am văzut; Marconi, în urmă cu ani, a declanșat o ilaritate generală când a anunțat intenția sa de a trimite un mesaj prin radio de cealaltă parte a Americii!

S-au găsit savanți occidentali care au afirmat că omul nu poate depăși, fără să moară, viteza de cincizeci de kilometri pe oră, din cauza presiunii aerului. S-a vorbit, de asemenea, despre un pește descris ca o „fosilă vie". Or, acești pești au fost văzuți și disecați de către savanți. Și dacă Omul Occidental ar putea, i-ar captura imediat pe acești Yeti pentru a-i diseca și a-i pune în alcool. Noi credem că au fost adunați în Pământurile Înalte, cu excepția câtorva, rari vagabonzi.

Dar ar trebui să încercăm o compasiune pentru aceste creaturi pe care condițiile vieții moderne le va distruge.

Când comuniștii vor fi alungați din Tibet, sunt gata să conduc o expediție de neîncrezători, în Pământurile Înalte, ca să-i vadă pe Yeti.

Aceștia vor putea fi îmbrăcați și echipați după ultimul jurnal în costumație alpinistă. Eu însă îmi voi păstra roba de călugăr. Camere video vor putea imortaliza adevărul pe care noi acum nu avem posibilitatea s-o facem.

Legendele noastre vechi arată că secole înainte, Tibetul era acoperit parțial de apă. De aceea se găsesc azi fosilele unor pești și animale acvatice în această zonă. Chinezii împărtășesc aceeași credință.

„Masa lui Yü" care era altădată pe vârful Kou-lou a munților Hêng în provincia Hu-pei, arată că Marele Yü s-a odihnit acolo (în 2278 înainte de Iisus), după, ce evacuase „apele potopului" care acoperiseră atunci China, cu excep-

ția pământurilor înalte. Piatra originală a fost luată, cred, dar există copii la Yu-Chiang-Fu aproape de Hankow. O altă copie se află în templul Yu-lin, aproape de Shaoshing Fu în Chekiang.

Dar credem că Tibetul era altădată o țară plană, situată la malul mării; din motive pe care nu le cunoaștem prea bine s-au produs cutremure foarte puternice, în cursul cărora unele regiuni au fost inundate, altele scufundate, iar altele au devenit munți.

Pământurile înalte din Chang Tang erau bogate în fosile care proveneau din perioada în care marea scălda malurile acestei regiuni. Se găseau acolo cochilii în culori vii, bureți ciudați, pietrificați și bancuri de corali. Era, de asemenea, aur din belșug. Temperatura izvoarelor care țâșneau din pământ era diferită de la fierbinte, la rece ca gheața. Era țara celor mai fantastice contraste. Câteodată atmosfera era caldă și umedă și la o mică distanță te întâmpina o ceață rece și un frig violent care putea fi chiar mortal.

Erau, de asemenea, plante rare pe care noi le căutam. Găseam, de asemenea, fructe pe care nu le văzusem niciodată și pe care le mâncam cu mare plăcere pentru că ne era foame, dar acestea ne produceau mari neplăceri la stomac.

Încărcați de ierburi și plante până la limita forțelor noastre intrarăm într-o perdea de ceață. Frigul era teribil. Am depășit această zonă și am încercat să ne oprim pe un platou. Dar, vântul glacial care bătea în această regiune era mai puternic decât noi. Am regăsit apoi pojghița de gheață pe care am străbătut-o cu mare greutate.

În timpul ultimelor zile de mers care ne mai separau de catârii noștri, rămăsesem complet fără mâncare. Nu ne mai rămăsese nimic, nici măcar ceai.

După alți kilometri unul dintre oameni se rostogoli, căzu și din cauza frigului și privațiunilor, epuizat, nu-și mai reveni.

În acel moment nu știam dacă și altul dintre noi va păți la fel. Patru călugări ne așteptau la locul unde îi lăsasem și care când ne văzură veniră repede în întâmpinarea noastră spre a ne ajuta să parcurgem ultimii metri. Patru numai, căci al cincilea care se grăbise, fusese luat de vântul puternic și aruncat într-o crevasă. Întins pe burtă, mă căzneam să nu alunec și l-am zărit zăcând în fundul prăpastiei acoperit de roba sa înroșită de sânge.

Următoarele trei zile ne-am odihnit pentru a ne putea recupera puțin forțele. Nu era numai oboseala și epuizarea care ne determina să rămânem pe loc, ci și vântul puternic care sufla între stânci antrenând pietre mari care se rostogoleau până în apropierea locului nostru de refugiu. Apa râulețului care trecea în apropierea noastră devenise un firișor de spumă. În timpul nopții, furtuna nu înceta să mugească: parcă eram înconjurați de demoni avizi să ne rontăie. Am auzit nu departe de locul de campare un zgomot puternic urmat de un șoc, care făcu să se cutremure pământul.

Eroziunea combinată cu vântul și apa provocaseră căderea unui imens bloc de pietre.

A doua zi dimineață, primele luciri ale zilei fură însoțite de căderea altui bloc de piatră de deasupra peșterii în care ne adăpostisem.

Aruncați unii peste alții ne-am făcut mici, văzând cum cădea parcă din cer, un car de piatră pe care demonii îl lansaseră din înălțimea cerului. El căzu cu un zgomot asurzitor și împrăștie sumedenie de pietricele în jur. În fața noastră se născu o crăpătură de trei-patru metri.

Timpul părea că devine din ce în ce mai rău. Ne-am decis să plecăm a doua zi dimineață. Echipamentul nostru – sau ceea ce ținea loc de echipament – fu revizuit cu grijă. Ne asigurarăm că aveam în bună stare corzile și legăturile catârilor.

A doua zi în zori, vremea era mai calmă. Pornirăm pe drumul de întoarcere. Grupul nostru avea unsprezece

membri în loc de cincisprezece câți eram când am pornit plini de entuziasm din Potala. Zi după zi avansarăm cu multe dificultăți, epuizați, și însoțiți de bietele animale care duceau încărcătura de ierburi. Înaintam lent. Timpul își pierduse orice semnificație. Oboseala ne dădea ameteli, iar rația de mâncare o diminuam în fiecare zi.

În fine, am ajuns în regiunea lacurilor, unde, spre marea noastră bucurie, am găsit o caravană de negustori care ne-a primit foarte bine. Oferindu-ne mâncare și ceai ne-au ajutat să ne refacem forțele. Robele noastre erau rupte și murdare. Picioarele ne erau acoperite de răni, care încă sângerau dar... fusesem la Pământurile Înalte și ne întorsesem o parte dintre noi.

Ghidul meu avea deja două expediții la activul său, era singurul din lume care efectuase de două ori asemenea voiaj. Negustorii erau plini de grijă pentru noi. În jurul focului care ardea mereu prin grija lor, povesteam despre expediție, iar ei clătinau capul plini de uimire.

Pe de altă parte, noi le ascultam relatările despre drumurile în India și întâmplările lor cu negustorii din Hindu Kush. Ne părea rău că nu puteam face drumul împreună. Dar ei veneau din Lhassa, iar noi mergeam acolo. A doua zi dimineața, ne-am despărțit și ne-am urat reciproc tot ce-i mai bun în lume. Mulți călugări refuză să vorbească despre negustori dar Lama Mingyar Dondup ne-a învățat că toți oamenii sunt egali: rasa, culoarea sau religia n-au nici un fel de importanță. Contează numai intențiile și faptele.

Ne-am recuperat forțele și am ajuns „la noi"! Peisajul devenea din ce în ce mai verde, din ce în ce mai fertil. Am văzut acoperișurile aurite ale Potalei și Chakpori care părea că domină vârful. Catârii sunt animale pline de răbdare dar și ei erau grăbiți să ajungă în grajdurile de la Shô și după o perioadă de ședere nu mai aveau nimic comun cu mârțoagele cu care ajunsesem în Pământurile

Înalte. Ne-am târât cu grabă pe drumul pietros al Muntelui de Fier, bucuroşi că ne-am întors din Chambala, numele pe care îl dădusem Ţării din Nordul Îngheţat.

Înainte de a începe o serie de alte avize, am mers să-l salutăm pe Cel mai Profund.

El ne-a primit cu mare bucurie.

– Aţi făcut ceea ce mi-ar fi plăcut să fac, aţi văzut ceea ce eu mi-aş fi dorit cu ardoare să văd. Aici, puterea mea este limitată şi nu sunt decât prizonierul propriului meu popor. Mai mare este puterea pe care trebuie s-o servesc. Aş da „totul" ca să văd ceea ce aţi văzut voi. Lama Mingyar Dondup a primit eşarfa de onoare cu trei noduri roşii. Şi eu aveam dreptul la acelaşi lucru în calitatea mea de benjamin. Era un fel de a recompensa pe toţi cei care se aflau între mine şi ghidul meu şi eu am înţeles acest lucru!

În fine, în săptămânile următoare, am umblat din lamaserie în lamaserie ţinând conferinţe, împărţind ierburi şi cunoscând în acest fel şi alte regiuni. Mai întâi am vizitat „Trei Scaune", Drepoung, Sera şi Ganden. De acolo am plecat spre Dorje-Thang şi Samye, amândouă construite pe malul fluviului Tsang-po, la şaizeci de kilometri de Trei Scaune. Am vizitat, de asemenea, lacurile Dü-me şi Yamdok şi lamaseria Samden care se află la peste patru mii şase sute de metri deasupra nivelului mării. Dar ce plăcere după aceste voiaje, drumul de întoarcere pe firul fluviului Kyielm, adică „Fluviul Fericirii" cum îi spuneam noi.

Pe drumul care s-a desfăşurat în etape, cu ore de pauză, Lama Mingyar Dondup n-a încetat să mă pună la treabă.

Examenul pentru titlul de lama se apropia şi trebuia să nu mă distragă nimic de la studiile mele.

CAPITOLUL XVI

LAMA

În această perioadă am urmat un antrenament asiduu în arta voiajului în cursul căruia spiritul (sau eu-l) părăsește Corpul și nu mai este legat de viața terestră decât de Coarda de Argint. Mulți oameni nu cred că asemenea voiaje sunt posibile. Or „toată lumea" se deplasează în acest fel, în timpul somnului.

În Occident acest voiaj se petrece involuntar, pe când lama își pot părăsi corpul când vor, ceea ce le permite să-și amintească exact ceea ce au făcut și au văzut în locurile pe unde au umblat. Această artă s-a pierdut în Occident în sensul că oamenii când se trezesc sunt convinși că au avut „un vis".

Toate țările au cunoscut voiajul astral. În Aglia vrăjitoarele au reputația de „a putea să zboare". Ele „zboară" pe coada măturii, „raționalizând" ceea ce oamenii nu vor să creadă.

În Statele Unite acestea sunt „Spiritele Pieilor Roșii" care par să zboare Pretutindeni, deci, în toate țările se cunosc aceste lucruri, dar această cunoaștere e ascunsă în inima oamenilor.

O altă tehnică ușor de stăpânit este telepatia, cu condiția însă, de a nu fi folosită la circ. Suntem fericiți să constatăm că i se recunoaște existența. Hipnotismul este tot o știință a noastră. Am practicat operații complicate pe

pacienți în stare de hipnoză, de exemplu la amputarea unui picior. Pacienții nu simt nimic, nu suferă la trezirea lor și starea generală este mai bună decât atunci când se folosesc mijloacele anesteziei. Se pare că în Anglia începe să se folosească hipnoza în anumite cazuri.

Ceea ce nu se vede, este perceput numai de o anumită elită. Principiul este simplu: practica este dificilă. Gândiți-vă, ce vă atrage atenția este un zgomot? Un lucru care se mișcă având o strălucire deosebită sau culori criante? Sunetele și mișcările bruște atrag atenția oamenilor. O persoană nemișcată nu este prea ușor vizibilă; de asemenea, persoanele a căror prezență este periodică, aceeași cum este cazul poștașului, despre care adesea sunt unii care deși au primit corespondența, spun:

– Nimeni, absolut nimeni n-a venit astăzi.

În aceste condiții, cum se explică deci, că a venit corespondența? Este poștașul un om invizibil? Sau prezența sa atât de familiară îl face „nevăzut" sau „nepercput"? „Un polițai este întotdeauna văzut, căci reprezintă un anumit simbol în conștiința omului de rând. Undele emise de creierul său sunt percepute de cei care îl înconjoară care devin telepatic conștienți și starea de invizibilitate este pierdută. În Tibet sunt oameni care își pierd „vizibilitatea" pentru că așa vor la dorința lor, pentru că ei pot să-și disimuleze undele psihice. Dar, din păcate, numărul lor este din ce în ce mai mic.

Levitația este „posibilă" și este adesea folosită ca exercițiu tehnic. Este o metodă grea de deplasare, căci necesită mult efort. Inițierea în voiajele astrale nu reprezintă dificultăți cu condția să ai un maestru bun.

Este cazul meu: puteam și mai pot încă să voiajez în acest fel. Dar oricâte eforturi aș depune, nu pot să devin invizibil. Să poți dispare când vrei, trebuie să fie o mare favoare a zeilor, dar care, vai! mi-a fost refuzată! De asemenea, nu sunt dotat pentru muzică, cum v-am mai spus.

E suficient să cânt puţin şi imediat atrag atenţia Maestrului de Muzică.

Deci, în ceea ce mă priveşte, mi s-a spus să-mi limitez activităţile la clarviziune şi medicină. Practicăm mult, ceea ce lumea occidentală numeşte Yoga, o ştiinţă foarte importantă care poate ameliora fiinţa umană într-un mod incredibil. Personal, nu cred că Yoga este potrivită Occidentului. Această ştiinţă, familiară nouă de secole, ne este imprimată de la cea mai fragedă vârstă. Membrele, articulaţiile şi muşchii ne sunt antrenaţi. Occidentalii care încearcă să imite aceste „atitudini" suportă anumite riscuri, mai ales dacă au o anumită vârstă şi i-aş sfătui să nu continue, iar dacă vor să continue să-şi găsească un profesor bun de origine tibetană care să cunoască anatomia şi astfel să poată evita accidentele. Tot atât de periculoase sunt şi exerciţiile respiratorii.

Metoda după care trebuie să respirăm este secretul unui mare număr de fenomene tibetane.

Dacă nu sunteţi sub îndrumarea unui maestru înţelept şi experimentat acest gen de exerciţii – Yoga – poate fi nefast. Mulţi călători au relatat în povestirile lor despre „lama alergători" capabili să-şi controleze greutatea corpului (nu este vorba de levitaţie) şi să alerge în mare viteză putând fi văzuţi la intervale mici de timp în locuri diferite, îndepărtate. Aceşti alergători sunt într-o stare de semihipnoză. Seara este momentul cel mai favorabil pentru că se orientează după stele, iar terenul trebuie să fie plat pentru ca eventualele obstacole să nu-i scoată din starea de hipnoză. Ei aleargă ca nişte somnambuli şi „vizualizează" destinaţia pe care o păstrează în „al treilea ochi" recitând o „mantra" specială. Pot alerga ore, fără să obosească. Această metodă nu este superioară voiajului astral decât dintr-un singur punct de vedere. În călătoriile astrale se deplasează spiritul, care deci nu poate transporta obiecte materiale. „Arjopa" – alergătorul poate duce o sarcină, încărcătură normală, dar are alte dezavantaje. Cei care ştiu să respire pot sta la o

altitudine de cinci sau șase mii de metri, pe gheață, în costumul lui Adam! Ba, le este chiar cald!

Ați încercat vreodată să ridicați ceva greu după ce ați expirat aerul din plămâni? Încercați și veți vedea că este imposibil. Trageți aer în piept foarte profund și încercați să-l rețineți. Veți ridica cu ușurință greutatea respectivă. Să presupunem că sunteți înfricoșat sau mânios. După ce ați inspirat profund rețineți-vă respirația circa zece secunde. Lăsați apoi aerul să iasă treptat, treptat. Dacă veți repeta acest exercițiu de trei sau patru ori, inima va bate mai lent și vă veți calma.

Pentru că mi-am putut controla respirația, am rezistat torturilor din lagărul japonez și suferințelor îndurate în campusul de prizonieri.

Venise momentul când trebuia să mă prezint pentru a obține titlul de lama. Mai înainte a trebuit să primesc binecuvântarea lui Dalai Lama. În fiecare an Cel mai Apreciat binecuvânta toți călugării din Tibet, individual și nu global cum face Papa de la Roma.

În majoritatea cazurilor el se servește de o baghetă cu care atinge capul credincioșilor, pune mâna pe fruntea celor pe care vrea să-i binecuvânteze și care sunt de rang înalt. Mie mi-a pus ambele mâini, pentru prima dată în viața mea și mi-a spus cu o voce joasă:

– Ai muncit bine, băiatul meu. Încearcă să-ți treci și mai bine examenul, justificând astfel încrederea pe care ți-am acordat-o.

Trei zile înainte de a șaisprezecea mea aniversare, m-am prezentat la examen împreună cu alți paisprezece candidați. Cabinele care ne serveau drept „logii" mi-au părut mai mici fără îndoială, pentru că între timp crescusem. Așezat jos cu picioarele lungite nu aveam loc să-mi întind și mâinile. Aceste cabine – cutii – erau pătrate. Cu brațele întinse atingeam înălțimea peretului la intrare, dar în fundul cabinei înălțimea era de două ori mai mare. Cabina

nu avea acoperiș. Aveam bolul de lemn, mărgelele de mătănii – rozerul – și ceva de scris.

După ce am fost controlați, ca să nu avem nimic altceva, am fost conduși în cabine și închiși, ușa fixându-se cu bare groase din lemn.

În fiecare dimineață ni se comunicau subiectele de examen printr-un ghișeu de douăzeci de centimetri care nu putea fi deschis decât din exterior. Ni se dădea tsampa o dată pe zi. Pentru ceaiul cu unt trebuia să strigăm „Po-cha-Kesho" (aduceți ceai). Cum ne era interzis să ieșim din cabină nu consumam exagerat!

A trebuit să rămân zece zile în loja mea. Examenul a început prin întrebări asupra plantelor medicinale, anatomie și teologie. Primele cinci zile mi s-au părut interminabile. A șasea zi unul dintre candidați, avu o criză nervoasă care ne impresionă pe toți. Dintr-o lojă vecină cu a mea am auzit strigăte și urlete. Am auzit pași grăbiți care au desfăcut bara care bloca ușa. Cineva vorbea încet. Examenul se terminase pentru un candidat.

Pentru mine a doua parte abia începea. Mi s-au adus subiectele cu o oră întârziere. Metafizica. Yoga. Noile ramuri ale Yoga. Trebuia să fii admis la toate materiile. Occidentul cunoștea superficial cinci ramuri de Yoga; Hatha-Yor care înseamnă stăpânirea corpului fizic, ceea ce noi numim vehicol; Kundalini-Yoga care dă puterea psihică, clarviziunea și alte puteri analoage; Laya-Yoga care învață să domini spiritul și mai ales să nu uiți niciodată că ceea ce ai citit sau auzit nu va fi decât o dată; Raja-Yoga care pregătește omul asupra conceptelor transcedentale și înțelepciune; Samadhi Yoga care conduce la Iluminarea Supremă și permite omului să înțeleagă sensul și realitatea pe care acesta le așteaptă de la viață.

Practica Samadhi Yoga este cea care în momentul părăsirii vieții terestre, dă înțelegerea Realității Superioare; datorită ei este posibilă abandonarea Ciclului Nașterii dacă

se decisese revenirea pe Pământ într-un scop precis, ca de exemplu ajutarea aproapelui. Celelalte forme de Yoga nu pot fi tratate într-o carte ca cea de față.

Încă cinci zile am fost foarte ocupat, dar în fine, în a zecea seară, lama de serviciu adună copiile. Ni se dădeau legume, cu tsampa, care fusese meniul nostru de bază în ultimile zece zile. În acea noapte am dormit fără grijă. Nu-mi făceam griji că n-aș lua examenul, dar mă neliniștea clasamentul: primisem ordin să fiu printre primii. A doua zi dimineața ni s-au deschis ușile și am ieșit afară din lojile noastre, dar nu înainte de a le curăța. Aveam o săptămână să ne odihnim. Urma proba de judo care trebuia să dureze două zile.

Cele două zile care urmară fură consacrate discutării părților slabe ale lucrărilor scrise și apoi după alte două, anunțate rezultatele. Eram primul spre marea mea bucurie atât pentru satisfacția ghidului meu Lama Mingyar Dondup cât și pentru promisiunea către Dalai Lama, care astfel era mulțumit de noi amândoi.

Câteva zile mai târziu pe când mă aflam în camera mea lucrând, năvăli pe ușă, respirând agitat, un mesager care aducea un baston de mesaje.

– Onorabilul Lama Medic Mardi Lobsang Rampa din partea celui Foarte Profund, spuse.

Trase de sub robă scrisoarea înfășurată în eșarfă de mătase și salutări.

– Am făcut toate diligențele, Onorabile Domn, adăugă.

Apoi se întoarse și ieși mai repede cât intrase... pentru a merge să bea „Chang"!

Această scrisoare care se afla în fața mea... nu-mi venea s-o deschid... Îmi era adresată dar... ce conținea? Ordinul de a mai face și alte studii? De a munci în continuare?

Îmi părea imensă și „foarte oficială" încă înainte s-o deschid, fără să-i știu conținutul și în consecință fără să știu dacă mă supun sau nu.

Ghidul meu râdea de mine și i-am transmis atât scrisoarea cât și eșarfa. Deschise plicul și scoase scrisoarea. În interior erau două foi îndoite – pe care Ghidul meu le parcurse rapid și ridicând privirea spre mine spuse:

– Totul va fi bine, dar trebuie imediat să plecăm la Potala amândoi, să-l vedem.

El sună gongul. Un servitor veni imediat și-i dădu ordinul să pregătească doi cai albi pentru călătorie. Ne-am schimbat robele, am ales două eșarfe frumoase și am plecat să-i spunem Abatelui că am fost convocați la Potala.

– Ieri Cel mai Apreciat se afla la Norbu Linga. Dar dacă aveți scrisoarea... Desigur este vorba de o chestiune foarte oficială.

Doi călugări ne așteptau în curte cu caii. Am sărit în șa și am coborât drumul. Am ajuns repede la Potala, caii ducându-ne până la scara Palatului. Imediat, servitori grăbiți ne luară caii și ne conduseră în apartamentul Celui mai Profund. Am intrat singur și i-am oferit eșarfa cu protocolul de rigoare.

Ascultându-l am simțit un fior de teamă pe șira spinării. Simțul umorului mă scosese adesea din situații delicate.

Dalai Lama, citindu-mi gândurile începu să râdă.

– Da, spuse, simțul umorului se manifestă la tine spontan, căci...

(Făcu o lungă pauză în care mă pregăti pentru ceva rău)

– ... toate răspunsurile m-au amuzat.

Am petrecut două ore cu el. La jumătatea întrevederii îl chemă pe Ghidul meu căruia îi dădu instrucțiuni în legătură cu ceea ce urma să mai studiez. Trebuia să mă supun Încercării Morții Mici, să vizitez diferite lamaserii și să studiez anatomia direct pe corpul uman în timpul intervențiilor chirurgicale, care erau realizate de Tăietorii de Corpuri. Aceștia erau o castă inferioară și munca lor era atât de specială încât Dalai Lama îmi dădu o autorizație să lucrez cu ei, chiar dacă statutul meu de lama nu o permitea.

El le cerea să-mi acorde ajutor şi asistenţă şi să-mi dezvăluie secretele corpului pentru ca eu să pot cunoaşte adevăratele cauze ale morţii şi să stabilesc pe cadavre aceste efecte.

Înainte de a trece însă la descrierea acestor detalii trebuie să vă vorbesc despre concepţia tibetană asupra morţii.

Atitudinea noastră faţă de moarte este diferită de a Occidentalilor. Pentru noi corpul nu este decât „o cochilie" anvelopa materială a spiritului nemuritor. Cadavrul este valoarea unui veşmânt uzat. În cazul unei morţi naturale, deci nu survenită în urma unui accident, iată ce s-a întâmplat (după tibetani): corpul deteriorat nu mai este confortabil pentru spiritul care doreşte în continuare să se perfecţioneze, să progreseze. A venit momentul deci să se arunce cochilia. Treptat, spiritul se retrage din învelişul său şi se „exteriorizează" în afara corpului carnal. Forma pe care o ia atunci spiritul este identică cu a corpului carnal şi este vizibilă pentru clarvăzători. Când survine moartea, coarda care leagă spiritul de corp („Coarda de Argint" din Biblie) se subţiază, apoi se rupe. Spiritul zboară. Este moartea şi, totodată, începutul unei vieţi noi căci această coardă este asemeni cordonului ombilical care este tăiat pentru ca noul născut să-şi înceapă viaţa lui personală. În acest moment Lumina Forţei Vitale dispare din cap. Această lumină care este vizibilă pentru cei care au darul dublei-vederi este denumită în Biblie sub numele de Caliciul de Aur! Nefiind creştin, cunosc mai puţin Biblia dar cred că ea conţine un pasăj care spune: „până când Coarda de Argint nu este tăiată şi Caliciul de Aur nu este distrus..."

Noi zicem că trebuie să treacă trei zile până când corpul moare şi activitatea fizică încetează în întregime şi spiritul (sufletul sau eu-l) se eliberează complet de anvelopa sa carnală.

Noi credem că în timpul vieţii se formează o dublură în eter. Această dublură devine fantomă. Probabil că mulţi au

văzut o lumină puternică înconjurând corpul. Noi credem că viaţa este electricitate, că este un câmp de forţe: dublura care urmează morţii în eter este această lumină. În termenii electricităţii este un câmp magnetic rezidual. Când corpul are „raţiuni" puternice care îl leagă de viaţă, se formează un câmp puternic „eteric" care dă naştere unei fantome care vizitează rudele. Un avar poate fi atât de ataşat de sacii de bani încât nu se gândeşte decât la ei. În momentul morţii probabil că ultimele sale gânduri se îndreaptă la ei: în ce mâini vor cădea? Astfel în ultimele sale momente el îşi fortifică dublura, ceea ce explică de ce fericitul moştenitor nu doarme bine noaptea. El are impresia că „bătrânul unchi vine să-şi caute banii". Şi are dreptate căci fantoma bătrânului unchi este, fără îndoială, furioasă căci mâinile sale (de spirit) nu-i permit să reia averea!

Există trei corpuri fundamentale: corpul de carne în care spiritul poate învăţa lecţii dure de la viaţă; corpul eteric sau „magnetic", format din dorinţele, poftele şi într-un mod general de pasiunile noastre, al treilea corp este corpul spiritual „sufletul nemurior".

Omul care moare trece obligatoriu prin trei stadii: corpul fizic trebuie să fie obligatoriu distrus, corpul magnetic disociat, împrăştiat, răspândit şi spiritul trebuie să fie ghidat pe drumul care duce la Lumea Spiritelor. Egiptenii din Antichitate credeau de asemenea, în Ghizii Morţii şi în Lumea Spiritelor. În Tibet noi asistăm oamenii înainte să moară. Adeptul nu are nevoie de nimeni, dar omul obişnuit – bărbat, femeie sau trappa, trebuie ghidat de-a lungul drumului. Cititorului i-ar place poate să cunoască procedeul nostru.

Într-o zi mă cheamă onorabilul Maestru al Morţii:

– E momentul ca tu să studiezi metodele practice ale Eliberării Sufletului, îmi spuse. Vino cu mine.

După ce l-am urmat prin coridoare interminabile, am coborât scări glisante, am ajuns în spaţiile „trappa"-şilor. Acolo, într-o „cameră de spital" un bătrân călugăr se

apropia cu fiecare zi, de drumul despre care am vorbit. Un atac îi slăbise forțele și remarcam în fiecare zi, cum culorile aurei sale devin mai palide. Dar trebuia să fie conștient până în ultima clipă. Un lama îi luă cu blândețe mâinile în ale sale:

– Te apropii de eliberarea de corpul carnal, bătrâne. Fii atent la cuvintele mele înainte de a-ți urma drumul. Frigul îți cuprinde picioarele. Viața ta se apropie de sfârșit. Dar spiritul tău este liniștit, nu trebuie să te temi de nimic. Viața ți-a părăsit picioarele și frigul urcă în corp pe urmele vieții care îl părăsește. Spiritul tău rămâne liniștit căci are motive să se înfricoșeze de Realitatea Superioară. Umbrele nopții eterne apar în fața ochilor tăi și răsuflarea este în gât. Se apropie momentul în care spiritul tău va fi liber să cunoască altă lume. Fii în pace, bătrâne. Momentul eliberării este aproape.

Fără să înceteze să vorbească, lama mângâia ceafa muribundului, umerii și creștetul capului, după o metodă care ușura eliberarea spiritului. Toate piedicile din drum îi fură indicate pentru a le putea evita. Drumul îi fu trasat cu precizie, reperat de lama telepatici, care erau trecuți de „cealaltă parte" și care, prin telepatie continuau să-i vorbească în cealaltă lume.

– Nu vei mai vedea, bătrâne, iar răsuflarea ți se va opri. Frigul va cuprinde corpul tău și zgomotele acestei lumi nu vor mai ajunge la urechile tale. Fii în pace, căci moartea este acum cu tine. Mergi și vei întâlni drumul pe care ți l-am indicat.

El continua să-i mângâie ceafa și umerii. Aura bătrânului devenea din ce în ce mai ușoară și apoi dispăru. Atunci, după un ritual milenar, lama scoase un sunet scurt și exploziv pentru ca spiritul care se zbătea, să poată ieși complet. Deasupra corpului imobil, forța vitală se concentră într-o masă care semăna mai întâi cu un nor agitat de mii de vârtejuri, apoi luă exact forma corpului de care rămăsese

legat prin Coarda de Argint. Coarda devine din ce în ce mai subțire și așa cum un copil când i se taie cordonul ombilical intră în lume, la fel și bătrânul, plutește spre altă lume. Coarda care devenise subțire ca o panglică, se rupe și forma dispare lent ca un nor, alunecând spre cer. Lama continua să-l instruiască telepatic și să-i ghideze spiritul în corpul acestei prime etape a călătoriei sale.

– Ești mort. Aici n-a rămas nimic pentru tine. Legăturile corpului carnal sunt tăiate. Ești în „Bardo" (starea intermediară între moarte și renaștere – conform Bardo Thôdol).

– Mergi pe drumul tău, noi vom fi alături, pe drumul indicat. Abandonează această lume de iluzii și intră în Realitatea Superioară. Ești mort. Urmează-ți drumul înainte.

Nori de tămâie se ridică în valuri, aducând puțin calm în atmosfera turmentată. Auzim din depărtare bătaia tobelor. Sus, pe acoperișul lamaseriei, o trompetă cu sunet grav lansează mesajul său sonor peste țară. Prin coridoare, pătrunde la noi zgomotul vieții cotidiene, târșâitul papucilor de postav și uneori mugetul unui yak. Dar micuța cameră în care ne aflăm este cufundată în liniște. Moartea: un bătrân urmează ciclul fără sfârșit al Existenței, după ce, poate, profitând de lecțiile acestei vieți, va ajunge să atingă starea lui Buddha cu prețul unor imense eforturi.

Am instalat corpul în poziția „Lotus" și am trimis să fie chemat cel care pregătea cadavrele astfel ca alți lama să continue instrucțiunile telepatic, pentru spiritul care trecea dincolo.

Toate acestea durau trei zile, trei zile în care echipe de lama, vindecau trupul.

Un Ragyab, sosi în dimineața zilei a patra.

El venea din colonia Ordonatorilor Morților care se afla la intersecția drumului spre Lingkhor cu Dechhen Dzong. La sosirea lui, călugării lama încetară instruirea mortului și

puseră la dispoziție corpul pe care îl înfășuraseră într-un linţoliu alb, după ce îl „pliaseră în două".

Fără efort ridică balotul pe umăr şi plecă. Un yak îl aştepta afară. Fără ezitări puse sarcina pe spatele animalului şi plecă spre locul Morţilor, unde tăietorii de corpuri aşteptau Purtătorii de cadavre. Acest „loc" se afla la capătul unui teren gol, înconjurat de roci imense unde era instalată o dală de piatră, platâ, destul de mare încât să poată încăpea pe ea şi corpul unui gigant. Corpul era aşezat pe dală cu mâinile şi picioarele despărţite.

Şeful Tăietorilor deschidea corpul cu cuţitul său, îi detaşa de corp mâinile şi picioarele şi apoi capul, pe care îl secţiona. Vulturii se adunau pe stâncile din jur, imediat ce îl zăreau pe Purtătorul de Cadavre şi aşteptau ca spectatorii la teatrul în aer liber, să se apropie de cadavre. Se observau între ei şi acţionau numai la un ordin strict secret, iar dacă vreunul îndrăznea să se apropie de cadavru, înainte ca şeful lor să dea comanda, se isca o bătălie fără seamăn.

Vulturii se instalau, când Tăietorul de cadavre deschidea trunchiul şi scotea inima pe care o întindea vulturului şef care se apropia încet, târându-se, nu zburând. Următorul se prezenta pentru a primi ficatul pe care îl mânca adăpostit sub o stâncă. Rinichii, intestinele, totul este împărţit între „şefi". Bucăţile de carne erau tăiate şi împărţite trupei, care se zbătea să prindă o bucată de creier sau un ochi. Într-un timp record toate organele şi carnea erau devorate şi pe dală nu mai rămâneau decât oasele goale care erau sparte cu ciocane grele şi transformate într-o pudră fină pe care păsările o mâncau cu mare plăcere.

Aceşti Tăietori de Corpuri erau muncitori cu o înaltă specializare. Erau mândri de meseria lor şi pe măsură ce tăiau şi scoteau organele, le examinau, pentru a stabili cauza decesului. O lungă experienţă le permitea diagnostice rapide. Nimic nu-i obliga, bineînţeles, să se intereseze de această chestiune decât dorinţa de a afla de ce spiritul se

desprinsese de „vehicolul" său. Dacă vreunul era mort prin otrăvire sau accidentat ei puteau stabili imediat acest lucru. Abilitatea lor mi-a fost de mare ajutor în studiile mele.

Foarte repede şi eu am devenit un specialist în arta disecării cadavrelor. Şeful lor se afla în apropierea mea şi îmi indica punctele interesante.

– Acest om, Onorabile Lama, a murit de un stop cardiac, spunea. Iată, am secţionat această arteră... vedeţi acest cheag care îi bloca sângele?

Sau:

– E ceva anormal la această femeie, Onorabile Lama. O glandă care funcţionează prost, fără îndoială. O vom detaşa pentru a ne convinge.

Apoi, după o pauză în care detaşa o bucată de carne, zicea:

– Iată glanda, deschideţi-o, da, centrul ei este dur.

Şi aşa mai departe. Aceşti oameni erau mândri să-mi arate tot ce era de văzut, căci ştiau că studiez din Ordinul Celui mai Profund. Dacă în absenţa mea găseau un cadavru interesant, îl puneau deoparte ca să-mi arate diferitele aspecte. Am ayut astfel posibilitatea să studiez sute de cadavre ceea ce mi-a permis mai târziu să fiu un bun chirurg. Această formă este superioară celei din facultăţile de medicină care trebuie să disece cadavrele în sălile spitalelor! Sunt convins că eu am învăţat mai multă anatomie aici decât în şcoala de medicină admirabil echipată, pe care am frecventat-o ulterior.

În Tibet, morţii nu pot fi îngropaţi. Solul stâncos şi stratul subţire de pământ care îl acoperă, nu permite îngroparea lor la o adâncime suficientă.

Arderea nu este posibilă din considerente economice: lemnul este rar şi pentru a arde ar trebui adus din India şi transportat până în Tibet pe spatele yak-ilor pe drumuri de munte. Preţul ar fi fantastic, cadavrele nu pot fi nici aruncate în râuri pentru că ar polua apa de băut. Nu mai rămâne

decât metoda descrisă care constă în a oferi păsărilor rapace carnea și oasele defunctului. Acest gen de funeralii nu diferă de cel folosit în Occident decât din două puncte de vedere: Occidentalii îngroapă morții lor, la noi rolul revenind vulturilor, iar a doua diferență constă în aceea că îmbrăcând și acoperind mortul nu descoperă adevărata cauză a decesului, astfel că nu se știe dacă ceea ce este indicat în certificatul de deces corespunde realității. Tăietorii de corpuri de la noi asigură veridicitatea cauzei decesului!

Aceste funeralii sunt aceleași pentru toți Tibetanii cu excepția Marilor Lama, care sunt Încarnări. Aceștia fie că sunt îmbălsămați și amplasați sub sticlă pentru a fi expuși în temple, fie că sunt îmbălsămați și acoperiți cu aur. Această ultimă operațiune este foarte interesantă și eu am luat parte la ea de mai multe ori. Unii americani care au citit însemnările mele asupra acestui subiect, nu cred că este posibil.

– Noi n-am ajuns să putem face acest lucru, în ciuda tehnicii noastre superioare.

Este adevărat că noi nu putem produce nimic în serie și că suntem niște artizani. Suntem incapabili să fabricăm un ceas cu un dolar bucata. Dar suntem în stare să acoperim un corp cu aur.

Într-o seară am fost convocat de Abatele Lamaseriei.

– O Încarnare își va părăsi curând corpul, îmi spuse. Este la lamaseria Trandafirului Sălbatic. Aș vrea să mergi să vezi cum se face Îmbălsămarea sacră.

Astfel, am fost obligat, încă o dată, să înfrunt dificultățile unei călătorii până la Sera. Sosit la lamaserie, am fost condus în camera unui bătrân Abate. Culorile aurei sale erau gata să se stingă: după o oră trecuse deja din lumea materială în cea spirituală. Fiind Abate și om de știință el nu mai trecu prin starea „Bardo" și nici nu așteptă trei zile cum era obiceiul. Corpul rămase numai o noapte în poziția Lotus, în timp ce călugării lama asigurau veghea funebră.

A doua zi, la primele luciri ale zilei, o procesiune solemnă traversă clădirea principală a lamaseriei, intră în templu și coborî în pasajele secrete printr-o ușă foarte rar folosită. În fața mea, doi lama transportau cadavrul, pe un fel de targă, cadavrul aflându-se tot în poziția lotus. În spatele meu, călugării cântau cu voce joasă; în timpul pauzelor auzeam clinchetul unui clopot de argint. Purtam metale galbene peste robele noastre roșii.

Umbrele noastre rătăceau și dansau pe pereți, exagerate și deformate de lumina lămpilor cu unt și de flacăra torțelor. Coborârea fu îndelungată. În fine, eram la douăzeci de metri sub templu; am ajuns în fața unei porți de piatră, încuiată, care fu spartă și apoi pătrunserăm într-o cameră foarte rece. Călugării depuseră cadavrul pe sol, cu mii de precauțiuni și apoi se îndepărtară, lăsându-mă singur cu încă trei lama. Sute de lămpi cu unt au fost aprinse, interiorul învăluindu-se într-o lumină gălbuie. Mortul fu dezbrăcat de veșminte cu mare grijă. Prin orificiile normale ale corpului au extras toate organele interne, care au fost puse în niște vase, iar interiorul corpului a fost curățat, uscat și umplut cu un lac special. Acest lac forma o crustă care îi menținea aspectul pe care îl avusese în viață. De asemenea, interiorul fu umplut cu mătase îmbibată în lac, tot pentru menținerea formei. Apoi cu același lac, fu dat exteriorul. După uscarea lui, am înfășurat corpul cu benzi de mătase extrafină și am dat peste ele cu o loțiune specială. După alt rând de lac, pe care l-am lăsat să se usuce, corpul devenise pregătit pentru a doua fază a operațiunii. O zi și o noapte, corpul a fost lăsat să se usuce complet. Când am revenit în cameră era rigid și dur. L-am transportat solemn în altă cameră situată deasupra acesteia, care era construită în așa fel încât flăcările puteau circula pe lângă pereți, menținând o temperatură ridicată și constantă.

Pe jos, într-un strat subțire, era răspândită o pulbere specială. Corpul fu adus în mijloc. Dedesubt călugării se pregăteau să aprindă focul.

Am umplut bine cuptorul cu un amestec de sare (o sare preparată special într-o provincie din Tibet), ierburi și minerale. Când încăperea a fost umplută de jos până sus am ieșit pe coridor iar ușa a fost închisă și pecetluită cu sigiliul lamaseriei. Călugării primiră ordin să aprindă focurile. În curând se auziră zgomotele lemnelor care trosneau sub văpaia focului care topeau untul cu care erau unse. Ardeau și pieile de yak și untul care nu mai era bun. O săptămână întreagă focul fu alimentat și nori de aer cald se înmagazinau în pereții Camerei de Înhumare. La sfârșitul celei de a șaptea zile, focurile n-au mai fost întreținute și încet-încet acestea s-au stins. Scăderea temperaturii făcu să geamă pereții vechi de piatră. Când coridorul s-a răcit destul ca să ne permită intrarea, am mai așteptat încă trei zile pentru răcirea camerei. Unsprezece zile trecuseră de la pecetluirea camerei. Pecetea a fost spartă și ușa deschisă. Călugării se schimbaseră pentru a răzui cu mâna pudra care se solidificase. Ei nu foloseau unelte de teamă să nu dăuneze corpului.

Timp de două zile ei zdrobiră în mâini bucățile de sare friabilă. În fine, camera fu golită și rămase numai în centrul ei corpul așezat în poziția lotus. L-am luat cu multe precauțiuni și l-am dus în Camera de Sus unde putea fi mai bine examinat la lumina lămpilor de unt. Șuvițele de mătase fură scoase una câte una până când corpul fu gol. Îmbălsămarea reușise perfect. Culoarea corpului era aceea a unui om care parcă urma să se scoale dintr-un moment în altul. Era cum fusese și în timpul vieții. Încă o dată fu acoperit cu lac și muncitorii se puseră pe treabă.

Ce tehnică! Ce artizani acești oameni capabili să aplice un veșmânt de aur pe un trup mort! Ei lucrau încet, aplicând strat după strat din aurul cel mai moale și cel mai fin. În alte țări acest aur valora o avere. Pentru noi nu avea valoare decât ca metal sacru, deci incoruptibil, dirijat către spiritualitatea omului. Călugării lucrau cu atenție, fără să piardă

nici un detaliu. La sfârșitul operațiunii lăsară un corp uman aurit, perfect reproducând exact viața, din care nu lipsea nici o trăsătură, nici un rid și care dezvăluia marea lor abilitate.

Corpul îngreunat de acest aur fu transportat în Sala Încarnărilor și instalat pe un tron aurit, cum avusese și în viață. Unele datau de la începutul istoriei noastre. Erau așezați în rânduri, ca niște judecători gravi care observau printre pleoapele pe jumătate închise greșelile și slăbiciunile vremurilor prezente. Noi vorbeam încet, călcând pe vârfurile picioarelor ca și cum nu trebuia să deranjăm acești morți vii.

Mă simțeam atras cu violență de unul dintre ei, care exercita asupra mea o stranie fascinație. Aveam impresia că mă privește, surâzând, ca și cum știa totul. Cineva mă atinse ușor pe braț și m-am cutremurat de frică. Era ghidul meu.

– Ești tu, Lobsang, în ultima ta Încarnare, așezat alături de a mea. Noi știam că te vei întoarce. Mă conduse spre Încarnarea așezată în fața Încarnării mele.

– Iată-mă și pe mine, spuse.

Astfel emoționați, am părăsit sala a cărei ușă fu pecetluită. Am avut în continuare posibilitatea să revin să studiez corpurile acoperite de aur. Câteodată, urmam să meditez în preajma lor, în solitudine. Fiecare avea povestea lui, pe care o cunoșteam. Una dintre ele era a ghidului meu, Lama Mingyar Dondup și am aflat acțiunile lui trecute, caracterul și datele sale, onorurile și darurile pe care le avusese.

Acolo, se afla și povestea mea pe care am studiat-o cu atenție. Se aflau acolo nouăzeci și opt de forme aurite așezate în această sală sacră și secretă, săpată în stâncă și cu poarta pecetluită. Aveam în fața mea istoria Tibetului. Cel puțin așa credeam căci nu știam atunci că în următorii ani, istoria noastră nu va fi dusă mai departe.

CAPITOLUL XVII

ULTIMA INIȚIERE

După ce am asistat în diverse lamaserii, la îmbălsămare, într-o zi am fost chemat la Chakpori, de către Abate.

– Dragul meu, spuse, ai primit inițierea sub ordinul direct al Celui Foarte Profund. După dorința ta vei putea continua ca Mingyar Dondup purtând numai numele de „Lama". Nu fac decât să-ți transmit mesajul Celui mai Apreciat.

Astfel, în Încarcarea cunoscută eu regăsisem statutul pe care îl aveam când părăsisem pământul, cam șase secole înainte. Drumul vieții se închisese într-un tur complet. Puțin după aceea un bătrân lama veni să mă vadă în camera mea și mă anunță că trebuie să trec prin Ceremonia Morții Mici.

– Căci, fiule, îmi spuse, dacă nu treci prin Poarta morții nu vei ști niciodată ce înseamnă. Studiile tale astrale au fost duse până departe, dar această ceremonie te va duce mai departe: vei atinge apogeul vieții și al morții dar te vei întâlni, de asemenea și cu trecutul țării noastre.

Antrenamentul pregătitor a fost îndelungat și penibil. Trei luni am ținut un regim foarte strict. Oribile platouri de ierburi erau adăugate meniului meu cotidian. Mi s-a cerut să-mi concentrez spiritul asupra a ceea ce este pur și sfânt.

Tsampa și ceaiul erau raționalizate și în general o austeritate neînchipuită și un număr mare de ore de meditație.

În fine, după trei luni, astrologii au declarat că a sosit momentul favorabil. După ce am ajunat douăzeci și patru de ore am fost dus pe scările secrete care se aflau sub Potala. Am coborât mult; însoțitorii mei aveau torțe, eu nu.

Am trecut prin coridoare pe care le cunoșteam deja. În fine, am ajuns la capătul unui coridor închis de o piatră mare, dar l-am ocolit și am ajuns într-un alt pasaj strâmt și obscur unde domnea un aer închis de tămâie, iar câțiva metri mai departe m-am oprit în fața unei porți aurite, care se deschise cu scârțâituri și proteste amplificate de ecou. Torțele au fost înlocuite cu lămpi de unt. Am avansat într-un templu subteran săpat în piatră cu multe secole înainte într-o crăpătură de origine vulcanică. Mă concentram căci ajunsesem la Templul Înțelepciunii secrete. Trei Abați mi-au arătat drumul: restul escortei rămase în tenebre ca amintirile unui vis. Am rămas singur cu cei trei înțelepți care așteptau cu seninătate momentul în care urmau să fie chemați în Câmpiile Celeste, trei bătrâni, cei mai mari metafizicieni din lume poate, care urmau să mă inițieze în ultima mea probă. Fiecare purta în mâna dreaptă o lampă cu unt și în mâna stângă un baton de tămâie fumegând. Era foarte frig, un frig, altfel decât cel de pe pământ. Liniștea era profundă. Încălțămintea noastră din fetru nu făcea nici un fel de zgomot: am fi putut fi niște umbre. Auzeam foșnetul robelor de catifea a Abaților, spre marea mea surpriză am simțit că mă trec mii de furnicături, iar mâinile mele străluceau ca și cum o nouă aură le ilumina.

Aerul sec și mototolirea robelor noastre produsese o sarcină electrică statică. Unul dintre companioni îmi înmână un baton din aur spunându-mi încet:

– Ia acest baton în mâna stângă și sprijină-l de peretele pe lângă care mergi, senzația neplăcută va dispărea. M-am

supus. După ce sarcina electrică se descărcă făcându-mă să sar din botinele mele, totul merse bine. Una după alta, lămpile cu unt, fură aprinse de mâini invizibile. Când am văzut mai clar, am zărit la lumina tremurândă a lămpilor, statuile gigantice acoperite cu aur și cu pietre prețioase.

Un Buddha ieși din umbră. Era atât de înalt, încât lumina îi ajungea până la centură. Alte forme erau abia vizibile: statui de demoni sau reprezentări ale pasiunilor și încercărilor pe care omul trebuise să le depășească. Ne-am apropiat de un perete pe care era pictat „Drumul Vieții" pe o lungime de cinci metri. Sub lumina tremurătoare, dădea impresia că drumul se întoarce înapoi.

Continuam să avansăm și aveam impresia că mă voi zdrobi de pereții pietroși. Abatele din fața mea dispăruse pe o ușă secretă, mică, bine disimulată. Această ușă dădea într-un pasaj, care cobora, puternic înclinat, sinuos pe care mergeam ezitând. Aerul era greu și încărcat; parcă țineam pământul pe umeri. Aveam impresia că pătrundem în Inima Lumii. După culoar, urmă o cavernă brăzdată de filoane de aur printre porțiunile pietroase. Sus, foarte sus, bolta strălucea ca un cer înstelat. În centrul cavernei se afla o casă neagră și strălucitoare care mi se părea din abanos. Stranii simboluri se regăseau pe pereți. Am intrat în casă printr-o poartă înaltă și largă. În interior am văzut trei cercuri din piatră neagră decorate de gravuri și inscripții curioase.

– Privește, fiule, îmi spuse Decanul Abaților. Ei trăiau ca niște zei în țara noastră, în epoca în care nu erau munții, când marea scălda malurile noastre și când alte stele străluceau pe cerurile noastre. Privește-le bine, căci numai inițiații le-au văzut.

M-am supus: eram fascinat și terifiat totodată. Trei corpuri goale, acoperite în aur, erau lungite sub ochii mei. Doi bărbați și o femeie. Fiecare din trăsăturile lor era bine definită și reprodusă în aur. Dar erau imensi! Femeia măsura mai mult de trei metri și cel mai înalt bărbat avea

cinci metri. Aveau capete mari, ușor conice la vârf, o bărbie îngustă, gură mică și buze subțiri. Nasul era lung și fin, ochii drepți și înfundați. Nu păreau morți ci dormind și noi mergeam pe vârful picioarelor și vorbeau încet de teamă să nu-i sculăm. Pe unul din cercuri era gravat un cer necunoscut, cu plante stranii și stele necunoscute. Studiile mele astrologice mă familiarizaseră cu poziția aștrilor, dar ce vedeam era foarte diferit.

Decanul Abaților se întoarse spre mine și spuse:

– Trebuie să deveniți un Inițiat. Veți i vedea Trecutul și veți cunoaște Viitorul. Încercarea va fi dură. Sunteți pregătit să consimțiți?

Am răspuns că eram gata și ei mă conduseră pe o dală de piatră plasată între cele două cercuri. Urmându-le instrucțiunile, ne-am așezat în poziția lotus cu picioarele îndoite și palmele mâinilor îndreptate în sus. Un baton de tămâie fu plasat pe fiecare cerc și pe dala pe care eram așezat. Unul după altul, abații dispărură pe o ușă grea: eram singur cu corpurile acelor oameni din altă epocă. Timpul trecea. Meditam – Lampa pe care o purtasem se stinse... am simțit un miros de cârpă arsă... apoi și acesta dispăru și nu mai rămase nimic.

M-am întins pe dală și am început respirația specială pe care o învățasem atâția ani. Liniștea și tenebrele mă cuprindeau. Era într-adevăr tăcerea mormântului.

Încet-încet corpul meu se rigidiză, deveni „cataleptic". Membrele mele erau cuprinse de un frig glacial. Aveam senzația că urma să mor, să mor în acest mormânt la sute de metri adâncime. Un puternic cutremur se produse în interiorul corpului meu și mă lăsa gâfâind. Puțin câte puțin o lumină bleu lumina mormântul ca un clar de lună care se ridică deasupra munților. O mișcare, un balans, o cădere. O clipă am crezut că mă aflu la capătul sforii unui zmeu, dar de fapt îmi părăsisem corpul din carne. Deși nu era vânt, acesta zbura îndepărtându-se.

Deasupra capului am zărit o radiație luminoasă care părea un caliciu aurit. Din mijlocul corpului meu pleca o coardă bleu-argintie care întreținea viața în corpul meu.

Mi-am observat corpul inert, cadavru între cadavre și l-am comparat cu cel al giganților. Era pasionant. Cum explică materialiștii prezența acestor cadavre gigantice? Reflectam... când deodată am devenit conștient că „ceva" îmi deranjează cursul gândurilor. Ca și cum nu eram singur, frânturi de conversație și fragmente de gânduri neexprimate ajungeau până la mine. Imagini disperate traversară câmpul viziunii mele mentale. Avui impresia că departe suna un clopot cu timbru grav. Rapid sunetul se apropie și parcă explodă în capul meu. Picături de lumină colorată jucau în fața ochilor mei. Corpul meu astral se apropia parcă speriat de o furtună. Un turbillon de puncte de foc străbătu conștiința mea. Mă simțeam singur, abandonat, o epavă în mijlocul universului. Tenebrele profunde care mă învăluiseră, dispăru lent. Auzeam mugetul mării și mișcarea valurilor. Respiram aerul încărcat de sare și mi se părea că stau întins pe nisipul de pe plaja mării privind palmierii. Se auzeau râsete și un grup de oameni tineri, bronzați, giganți! Toți!

Îi priveam... și eu eram un gigant! (cf. Genezei: giganții trăiau pe pământ în acele timpuri, după ce fiii lui Dumnezeu au venit la fiicele Pământului – ale oamenilor – și acestea le-au dăruit copii: aceștia sunt eroii faimoși ai antichității).

Impresiile se succed în „creierul meu astral": cu mult timp înainte, pământul era mai aproape de soare, dar mișcarea era în sens invers. Zilele erau mai scurte și mai calde. Civilizații mari se ridică și oamenii sunt mai savanți decât cei din epoca noastră. Din spațiul exterior ieși o planetă rătăcitoare care se izbi de pământ. Acesta învârtindu-se înapoi din cauza impactului, își schimbă sensul. Vânturi puternice, praguri gravitaționale, apa care cotropi

o parte a Terrei, cutremure de pământ determinară ca unele părți ale pământului să se ridice, altele să coboare. Tibetul, proiectat deasupra mării la patru mii de metri altitudine încetă să fie o țară caldă și agreabilă, o stațiune balneară. Munți puternici scoaseră la iveală lava vulcanică incendiară. Solul Pământurilor Înalte fu distrus de crevase unde flora și fauna timpurilor neevoluate continuară să crească. Dar despre acestea vom discuta în „inițierea astrală".

După un timp oarecare viziunile se întunecară și dispărură. Mi-am pierdut încet-încet conștiința astrală și fizică. Mai târziu am avut impresia dezagreabilă de frig puternic provenit de la dala de piatră pe care eram alungit. Gândurile îmi sondau creierul, ca degetele.

– Da! A revenit! Venim!

– Ai triumfat asupra încercării fiule! Timp de trei zile ai rămas pe această dală. Acum ai văzut moartea.

Când m-am ridicat, membrele amorțite, inanița și slăbiciunea mă făcură să mă clatin. Ieșind din această încăpere am regăsit răceala coridoarelor iar foamea mă chinuia. Am mâncat și am băut pe săturate. În acea noapte când m-am culcat, am înțeles că profețiile s-au adeverit și că va trebui să părăsesc curând Tibetul pentru a pleca în alte țări. Și este adevărat că acum așa cum le cunosc pot spune că mi-au părut – și-mi mai par încă – mult mai bizare decât mi le-aș fi putut imagina!

CAPITOLUL XVIII

ADIO TIBET!

Câteva zile mai târziu eram așezat cu ghidul meu, pe Malul Fericirii, când un călăreț veni în galop.

Aruncând o privire distrată asupra noastră, îl recunoscu pe Lama Mingyar Dondup și opri calul, brusc, stârnind vârtejuri de praf.

– Sunt purtătorul unui mesaj de la Cel mai Profund, adresat lui Lama Lobsang Rampa, ne spuse.

Din roba sa, scoase tradiționalul pachet învelit în eșarfa de mătase. După ce mi l-a înmânat însoțindu-l de un triplu salt, se retrase, urcă în șa și dispăru în galop. Am deschis deci pachetul și am citit conținutul mesajului, înainte de a-l trece Ghidului și prietenului meu, Lama Mingyar Dondup.

– Trebuie să fiu mâine dimineață în Parcul Jucăriilor să-l văd pe cel Foarte Profund, i-am spus. Sunteți, de asemenea convocat.

– De obicei nu trebuie să comentăm intențiile Celui mai Profund, dar simt că vei pleca în curând în China. În ceea ce mă privește, ei bine, cum ți-am spus, în curând voi merge în Câmpiile Celeste. Să profităm deci cât mai mult de această zi și de timpul care ne-a mai rămas.

A doua zi eram pe drumul cunoscut; după ce am coborât colina, am traversat Lingkhor și am ajuns în fața marii porți a parcului. Lama Mingyar Dondup mă însoțea. Ne

gândeam amândoi la acelaşi lucru: poate făceam pentru ultima dată împreună vizita la Cel mai Profund. Sentimentele mele se puteau citi pe faţă şi când am rămas singur cu Dalai Lama îmi spuse:

– Momentul de despărţire pentru a lua drumuri diferite este penibil şi încărcat de tristeţe. Aici, în acest pavilion, am meditat ore întregi: să pleci înainte ca ţara să fie invadată. Drumul tău este trasat, Lobsang, şi toate drumurile sunt dificile. Familie, patrie, prieteni... le vei părăsi pe toate. Vei întâlni în drumul tău tortură, neînţelegere, dispreţ şi tot ce e penibil. Felul de a fi al străinilor este ciudat şi inexplicabil. Cum ţi-am mai spus, ei nu cred decât ceea ce pot să facă şi să experimenteze în Institutele lor de Cercetare şi cea mai importantă ştiinţă, aceea a „Supra-Fiinţei" ei n-o cercetează. Acesta e drumul tău, care ţi-a fost trasat înainte de a te naşte. Am decis să pleci în China peste cinci zile.

Cinci zile! Cinci zile şi eu speram cinci săptămâni.

Ghidul meu şi cu mine am plecat spre Chakpori fără să schimbăm nici un cuvânt. Când am ajuns mi-a spus:

– Trebuie să-ţi vezi părinţii, Lobsang. Vreau să le trimit un mesager.

Părinţii mei? El fusese pentru mine mai mult decât un tată sau o mamă! Şi curând el părăsea această viaţă; el va fi plecat înainte ca eu să revin în Tibet. Tot ce mai rămânea din el era trupul său aurit instalat în Sala Încarnărilor, abandonat ca o rochie veche care nu mai putea fi folosită.

Cinci zile! Cinci zile foarte aglomerate. Am început prin a încerca haine occidentale care mi-au fost aduse de la Muzeul din Potala. Nu pentru ţinuta mea din China, unde robele puteau fi folosite, ci pentru alte călătorii. Oh, ce costum! Atunci am înţeles de ce Occidentalii nu pot sta în poziţia lotus. Veşmintele lor sunt prea strâmte. Am fost îmbrăcat în aceste treburi cu o eşarfă la gât, care mă

strangula şi cu diferite „găuri" în îmbrăcăminte, găuri care serveau pentru a-ţi pune diferite obiecte, – buzunarele. Dar asta nu era cel mai rău. Picioarele erau strânse în pantofi, iar mâinile în mănuşi; pe care la noi le foloseau cerşetorii şi care erau din fetru ca şi botinele, în timp ce acestea erau din piele. Mi s-a dat şi o pălărie şi am devenit un „gentleman care trăieşte din rente". Mi s-a părut că într-adevăr un gentleman îmbrăcat astfel nu poate munci şi desigur „trăieşte din rente".

A treia zi m-am întors la fosta mea casă. Am mers singur pe jos, ca atunci când am plecat de acasă. Dar între timp devenisem Lama şi Abate. Părinţii mei mă aşteptau şi mă primiră ca pe un oaspete de vază. La venirea serii am mers cu tata în biroul său pentru a semna Cartea de familie şi a-mi înscrie titlurile obţinute. După aceea am revenit tot pe jos, la lamaserie, care fusese „casa" mea atât de lung timp.

Cele două zile trecuseră repede. Înainte de plecare l-am mai văzut o dată pe Dalai Lama. I-am spus la revedere şi el mi-a dat binecuvântarea. Inima mea era grea când mi-am luat la revedere. Ştiam amândoi că nu-l vom revedea decât după moartea sa în altă lume.

A doua zi am plecat fără entuziasm şi fără grabă.

Nu aveam casă şi plecam spre ţări străine. Ajungând în vârful muntelui ne-am oprit să aruncăm o ultimă privire spre Cetatea Sfântă a Lhassei.

Un zmeu singuratic zbura deasupra Potalei.